כ"ט בסלו תש"ם, 19.12.1979 מיספר 2207 80 עמודים
שנה 44 המחיר: 35.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

ההפלה של התמשלה

סיטרואן
מזמינה אותך להכיר
מושג חדש
של נוחות ובטיחות
H.P.*

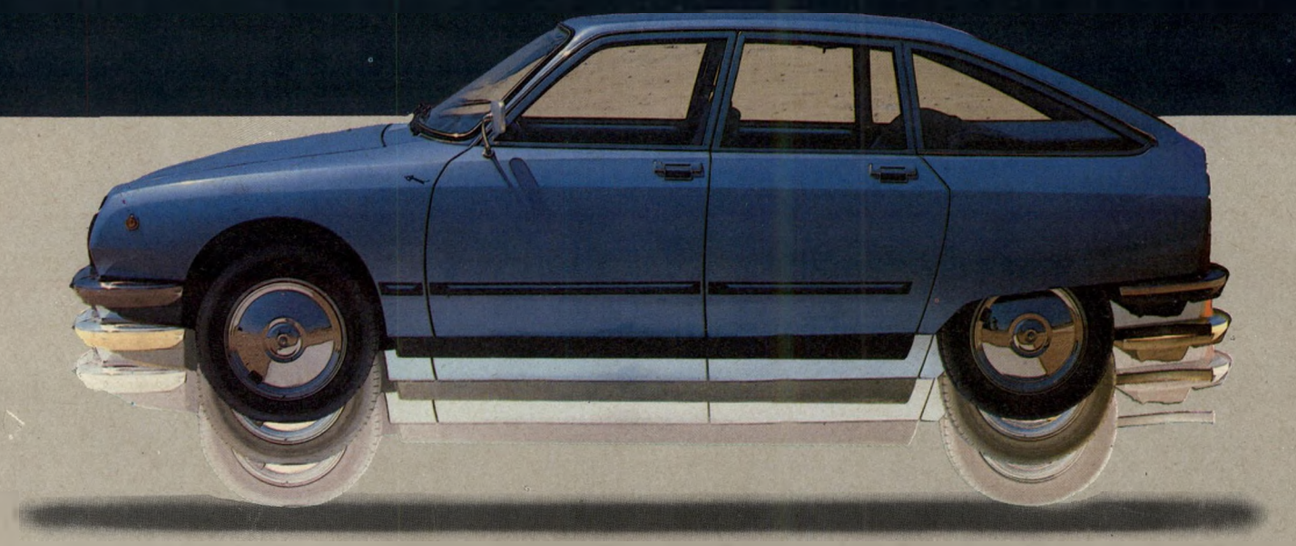

"סיטרואן" מזמינה אותך לנסיעה חלקה בכביש משובש.
מוזר? אולי כשמדובר במכוניות אחרות.
"סיטרואן" מסתדרת מצוין עם כביש משובש: היא מחליקה בקלות רבה על כל מכשול ומשאירה מאחוריה מכוניות "מקפצות" וכמה נהגים נדהמים.
איך היא עושה זאת?
התשובה היא H.P.
"סיטרואן" מחאימה את עצמה לכל סוג דרך באמצעות מערכת מיחלים הידרופניאומטית.
מערכת זו מאפשרת לכל גלגל בנפרד להצמד לקרקע בגמישות

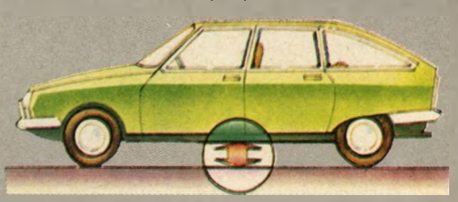

HYDRO PNEUMATIC*

המבטיחה נסיעה חלקה ללא חנודות. ושומרת על גובה קבוע גם כשהמכונית עמוסה.

במקרים קשים במיוחד. כאשר הדרך רצופה מכשולים כמו אבנים פזורות או שלוליות עמוקות מחוגלה "סיטרואן" בשיא כושרה: ידית מיוחדת מגביהה את המכונית בשתי דרגות גובה נוספות ומאפשרת לה להמשיך בדרכה בנסיעה חלקה וללא הפרעות.
אך המערכת ההידרופניאומטית אינה רק ענין של נוחות מירבית: יתרונותיה מורגשים היטב גם בתחום הבטיחות.
המערכת ההידרופניאמטית שומרת על איזון תמידי של המכונית ומעניקה לה יציבות ורכות בנסיעה בכל תנאי דרך ומעמס.

זוהי אחת הסיבות בגללן זכו דגמי ה- GS ו- CX של "סיטרואן" בפרסי בטיחות רבים. אם אתה באמת אוהב לנהוג - הכנס לסיטרואן GS או CX ונסה אותה ותגלה את יתרונותיה של המערכת ההידרופניאומטית.
אנחנו קוראים לה בקיצור H.P.
(וגם זה ענין של נוחות...)

דוד לובינסקי בע"מ
מפיץ סיטרואן בישראל

תל-אביב רח' שונצינו 16, טל 333214-6
סוכנויות **תל-אביב**:
ב.נ מוסכים ומפיצים בע"מ
רח' חרוץ 12, טל 331339-03

ירושלים רח' הס 3, טל 228888, 722666
חיפה רכב הצפון בע"מ, שד' בן גוריון 8 (שד' הכרמל)
טל 04-538228
באר-שבע אשנב הנגב, דרך חברון 3, טל 057-33210
נתניה לוינקופף הרמן רח' שוהם 4, טל 053-35081, 37821

CITROEN

אריאלי

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי־מערכת: ציון צפריר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם פיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גיליון: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קו אדום

אחד הוויכוחים המרים ביותר שהתנהלו אי פעם בתוככי צה"ל, היה הוויכוח על הקמתו של קו־הביצורים, שהוקם לאורך תעלת־סואץ אחרי מלחמת ששת־הימים וזכה לכינוי „קו בר־לב".

הקו, שהפך לסמל הביטחון־העצמי המופרז של מדינת־ישראל, מנהיגיה ואלופיה אחרי מלחמת ששת־הימים, היה לדעת פרשנים צבאיים ומומחים ביטחוניים רבים, אחד הגורמים לכישלונו של צה"ל ב־חזית־הדרום בימים הראשונים למלחמת יום־הכיפורים. הוא היה ביטוי לתפיסה צבאית כושלת וקיצרת־ראיה.

אבל הוויכוח סביב תפיסותיו הצבאיות של מי שהיה רמטכ"ל צה"ל בין השנים 1971—1968, רב־אלוף חיים בר־לב, לא החל אחרי מלחמת יום־הכיפורים, עם התמוטטות הקו והתאוריות הצבאיות שייצג. הוא התחולל בתוככי המטכ"ל כבר מראשית 1969, נמשך תוך כדי בנייתו של הקו, שיכלולו והקצאת המיליארדים לבנייתו.

רק רמזים קלושים ביותר מהוויכוח הגורלי, שהתנהל במערכת־הביטחון ובצה"ל, הגיעו לידיעת הציבור. הצנזורה הצבאית הקפידה למנוע מהציבור כל מידע על חילוקי־הדיעות בתוך המטכ"ל בעניין חיוני זה, מנעה כל אפשרות להפוך את העניין לנושא ויכוח ציבורי, שבו ישותפו מיטב המוחות של ישראל.

כיום אין עוד ספק, שמגיעתו של ויכוח מעין זה, לא הוסיפה ליכולת העמידה של צה"ל.

אבל מה שהיה צריך להיות אחד הלקחים הראשונים של מילחמת יום־הכיפורים — שאין לטאטא חילוקי־דיעות וויכוחים בנושאים ביטחוניים אל מתחת לשטיח ולהסתיר אותם מעיני העם, שרובו ככולו הוא חלק מהצבא — לא נלמד עד עצם היום הזה. פרשת מינויו של האלוף ישראל טל כמפקד מיפקדת־כוחות־השדה של צה"ל, מצביעה על כך.

ההחלטה על הקמת המיפקדה והצבתו של האלוף טל בראשה, היו נושאים שהסעירו את צמרת צה"ל וחוללו בה זעזועים. אבל הצנזורה הצבאית הפעילה את עפרונותיה וסכיניה כדי לנסות להשאיר את הוויכוח מחוץ למוקד ההתעניינות של הציבור. היא פעלה בהתאם למדיניות שנקבעה למעשה על ידי שני הרמטכ"לים האחרונים של צה"ל „לסגור את הצבא" בפני הציבור.

בשבוע שעבר נאלצה הצנזורה להסיר את כל מיגבלות הפירסום שלה על הפרשה, אחרי ששמה את עצמה ללעג בפעם נוספת. מה שאסור היה לאזרחי ישראל לדעת, פורסם בגלוי ובהרחבה מעל גבי העיתון האמריקאי וושינגטון פוסאר.

רק כשנחשפו הפרטים המלאים של המחלוקת, יכלו קוראי העולם הזה להעריך מחדש את הכתבה. המהפיכה של טליק, שפורסמה שבוע קודם לכן (העולם הזה 2205). הם יכלו גם להבין מדוע מצא העולם הזה לנכון להקדיש למינויו של טליק את השער הקדמי של הגיליון, שעה שבעיתונים אחרים הוצנעה פרשת הקמת מיפקדת־כוחות־השדה בעמודים פנימיים, כידיעה בעלת חשיבות מישנית.

הצנזורה הצבאית מנעה מהעולם הזה לפני שבועיים לפרסם את כל מה שהיה ידוע לו על הוויכוח הלגיטימי והרצוי בתוך צה"ל. אבל היא לא הצליחה למנוע מהעולם הזה לתרום להפיכת הפרשה לנושא העומד במרכז ההתעניינות והוויכוח הציבורי. זה לקח שצריך להילמד — חלפו הימים שניתן היה בהם להעלים מהציבור מידע ביטחוני חיוני, שאין בפירסומו כדי לפגוע בביטחון המדינה.

צה"ל למד בעבר כי לא ניתן להשתמש בצנזורה הצבאית כמכשיר פוליטי. עתה הוא חייב עוד ללמוד כי לא ניתן גם להשתמש בה כמכשיר להגן על הרמטכ"ל או שר־הביטחון.

מעשה האבות וסימן הבנים

ותיקי מפא"י, אם עוד שרדו כאלה, ודאי שיפשפו את עיניהם כלא מאמינים למראה מדור חדש, המתפרסם מזה שלושה שבועות מעל עמודי העולם הזה.

זהו המדור האיש מן המאדים, מדורו האישי של יעקב („קובי") שרת.

כי קובי שרת הוא אחד משלושת ילדיו של משה שרת ז"ל, מי שהיה שר־החוץ הראשון בממשלותיו של דויד בן־גוריון מיום הקמת המדינה ואחר־כך, בשנת 1955, גם ראש־הממשלה השני של ישראל. שרת האב, מי שנחשב במשך שנים רבות כאיש מיספר שניים בצמרת השילטון המפא"יית, לא היה מעולם מחסידיו של העולם הזה, אם לנקוט לשון המעטה. הוא לא רחש חיבה לעיתון זה ולעורכיו. יחד עם זאת, על פי יומניו שהתפרסמו לאחרונה, ה־מכסים את פעילותו בין השנים 1957—1953, ניתן ללמוד שהוא נמנה עם קוראי השבתעון המסויים — כפי שכונה עיתון זה בשעתו. הוא מרבה להתייחס אליו בהקשרים שונים.

העולם הזה היה לעיתים ממבקריו החריפים של משה שרת ומדיניותו. אלא שתמיד היתה זו ביקורת הוגנת ועניינית. בשנותיו האחרונות, לפני שנפטר ב־1965, חלה התקרבות בין דיעות העולם הזה ודיעותיו של שרת. הוא התייצב אז בין ראשי מבקריו של דוד בן־גוריון בהקשר לפרשת לבון וביקורתו על בן־גוריון ודרכו לא היתה שונה מזו של העולם הזה.

רק כשהתפרסמו יומניו הסתבר שגם בעת שכיהן לצידו של בן־גוריון במישרות רמות, היו לו דיעות ביקורתיות על המנהיג, מהסוג שבאותן שנים ניתן היה למצוא אך ורק בהעולם הזה.

קובי שרת הוא האיש האחראי למעשה להוצאתם לאור של יומני שרת, שהופיעו בהוצאת מעריב. הוא הקדיש כשש שנים לעריכתם והוצאתם לאור של יומנים אלה, המהווים חומר היסטורי בעל חשיבות שאין לה תחליף, להבנת מה שהתחולל בצמרת השילטון בארץ בשנים הראשונות.

קובי, יליד תל־אביב (1927), היה חניך התנועה המאוחדת, שירת בפלמ"ח בקיבוץ בית־הערבה שלחוף ים־המלח. לקראת סוף מילחמת־העולם השנייה התגייס לבריגדה העברית. כשחזר מהמילחמה היה בין מקימי קיבוץ חצרים בנגב.

אחר כך יצא ללימודים בנושאים סוביי־טיים בארצות־הברית. הוא למד טובייטולוגיה ושפה רוסית באוניברסיטת קולומביה ושנה נוספת באוניברסיטת אוקספורד, לפני שמונה כמזכיר ראשון בשגרירות ישראל במוסקבה. ב־1961 הוא הואשם על־ידי הסובייטים כי הוא „מרגל אמריקאי ותומעמלן ציוני", גורש מברית־המועצות כפרסונה־נון־גראסה.

עם חזרתו לארץ החל את הקאריירה העיתונאית שלו בתפקידי תירגום ועריכה במעריב. כמתרגם תירגם גם ספרים כמו הקוף העירום, חדוות המין והקיפוד וה־שועל. הוא ניסה כוחו גם בפיזמונים (נגן לי ירדן, ויש לי אהבה). גולת הכותרת של פעילותו היא, כמובן, הוצאת יומני אביו. היה זה מיבצע שבו נאלץ להתמודד עם כל גורמי המימסד הקודם של מיפלגת העבודה, שהתנגדו נמרצות להוציא את היומנים. ייתכן שלעימותים והתמודדויות אלה היתה השפעה על כך שהאכסניה למדורו החדש, בעל הסיגנון האישי המובהק, נמצאה דווקא בהעולם הזה.

חוויה של היכרות

בגיליון שבו החל להתפרסם לראשונה מדורו של קובי שרת, הונהג חידוש נוסף. היתה זו הכתבה שוקו־חלב, שהציגה בפני הקוראים את דמותה המייוחדת במיגה של דנה עלי בת ה־22. הכתבה זכתה,

מוצגת־בכורה עלי
כרטיס־ביקור לחברה

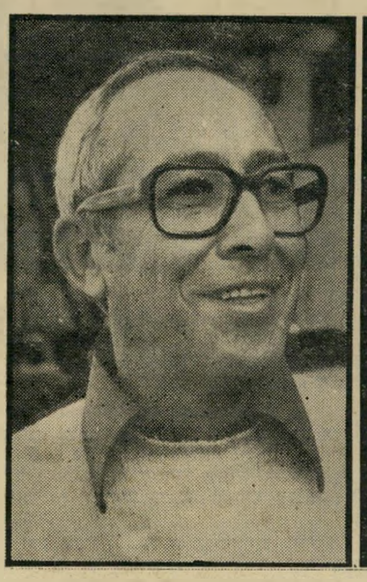

משה שרת ז"ל

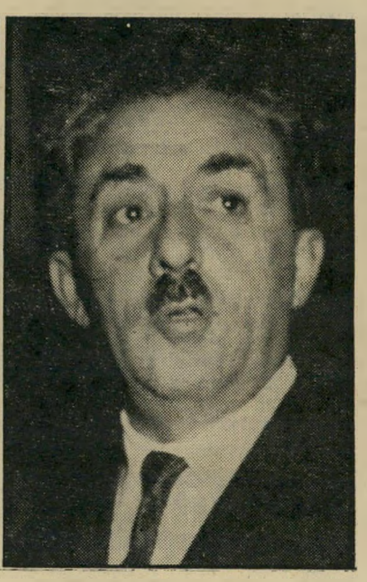

יעקב („קובי") שרת

מה יגידו ותיקי מפא"י?

אם שמת־לב לכך, לתוויית שהודיעה: „הצגת בכורה".

למעשה אין הרעיון חדש. מאז ומתמיד שימש העולם הזה מעין כרטיס־ביקור של נערות ישראליות רבות לחיים החברתיים בארץ. בכל פעם שגילינו נערה ישראלית המעוררת עניין, אם בגלל אישיותה, תחומי התעסקותה או חזותה החיצונית, שמחנו להציג אותה מעל עמודי העולם הזה.

עשינו זאת בשיטות שונות, תוך ניסיון להכניס את העניין למתכונת כימעט קבועה. כך, למשל, הצגנו את אופירה ארז, כיום רעיית נשיא־המדינה, במיסגרת תחרות צברית 56'. נערות אחרות, בהן דוגמניות הצמרת של ישראל בעבר ובהווה, זכו לפירסום ראשון דרך תחרויות מלכת־המים של העולם הזה.

מילבד זאת הנהגנו מעת לעת גם מעין מדור, שנועד להציג דמויות נערות מסקרנות, בתדירות של אחת לחודש או לשבוע. פעם הוא נקרא נערת השבוע. בפעם שנייה הוא הפך לנערת החודש. בגילגול אחר שלו קראנו לו הצגת בכורה.

אחרי הפסקה של מיספר שנים, אנחנו מחדשים שוב את הצגת הבכורה. אם יש לכם הצעות או רעיונות, שיוכלו לסייע לנו בנושא זה, נשמח להיעזר בהם. אם נתקלתם במחיצתכם בדמות נערה סקסגנית, מעוררת עניין, הן בצורתה והן באישיותה או בעיסוקיה, כדאי שנחלק גם עם הקוראים האחרים של העולם הזה את חוויית ההיכרות עימה.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבה, תחת הכותרת „צרותיו של מר רוזנברג", לחסינותו של סנן־שר־הסעד משעם הממד"ל, ח"כ ישראל שלמה רוזנברג, שהואשם כהברחת קיפאות בשר מחוצלארין, כמשך שנתיים וחצי. ממש פורט בארץ (ראה: תצלום). המדור „כמרחב" תיאר את מישפטם של מנהיגי האחים המוסלמים במצריים. שורת הספרים של „העולם הזה" תימצית את הספר „הצלחות המעופפות נחתו", מראשיתי ספרי המדע־הבידיוני שראו אור בעברית. המדור „בתיאטרון" סיקר את „אווז הפרא" מאת הנריק איבסן, שהועלה על קרשי „הבימה". מדור „קולנוע" הציג בכתבת־שער את דיוקנה של כוכבת הקולנוע ג'ינה לולו־ברג'ידה, לרגל הקרנת סירטה „לחם אהבה ופנטזיה", עם ויטוריו דה־סיקה.

בשער הגיליון: כוכבת־קולנוע ג'ינה לולוברג'ידה.

„העולם הזה" 896
תאריך: 16.12.1954

פתיחת מישפטם של נידוני קאהיר ✱ 40 ימים בבריה"מ

✱ עין־גדי: התחלה ✱ מסך הסינמסקופ הראשון בישראל

העם

אחד עשר בקאהיר

„מכל מדינות ערב, מצריים היא קרובה לנו כיום ביותר," העיר לא מכבר דיפלומט ישראלי. היה לו על מה להסתמך. מצריים לבדה מכל ארצות־ערב ניגשה לשבור את כוחות הקנאות הדתית המוסלמית, שהם הגורם האנטי־ישראלי ביותר במרחב, וקרקע צמיחתו של המופתי הירושלמי.

אמר החודש רב־סרן סלאח סאלם („המייג'ור המרקד"), האידיאולוג של כת הקצינים, בשיחה עם עיתונאי לבנוני שעוררה סערה במרחב: „השתתפנו במילחמת פלסטין למען אחינו הערבים. אולם הצבאות הערביים (האחרים) לא לחמו. גזכור זאת זמן רב. הצבא המצרי הוכה מאחור, וקורבנותיו היו גדולים. יש לזה רק שם אחד: בגידה!"

אולם גם מדינאים ישראליים לא היו אופטימיים לגבי הסדר עם מצריים. הסיבה: לישראל לא היה מה להציע למצריים, מילבד מעבר חופשי בין מצריים וירדן. ואילו המצרים לא היו מעוניינים כלל בפתיחת הגבול המסחרי, כי חששו מפני התחרות התעשייה הישראלית, שיכולה לפגוע בתוכניותיהם לפיתוח תעשייה משלהם. הם גם לא התעניינו במייוחד בגורל רצועת־עזה, שהיא חסרת עניין וערך לגבי מצריים. לכן היתה מצריים מעוניינת בבעייה הפלסטינית רק כמכשיר לרכישת אהדה בעולם הערבי.

תקדים של תזיה. מכשיר זה נוצל השבוע במלוא ערכו התעמולתי, אחרי ש־מאז ראשית השנה טענו המצרים מדי פעם כי גילו בזה אחר זה כמה אירגוני־מחתרת ציוניים. במרוצת החודשים אסרו למעלה מ־150 יהודים, שנחשדו כמשתפים פעולה עם ישראל. עתה החל המישפט הגדול נגד ה־11 שהואשמו בריגול ממש ובתיכנון חבלה.

מזעזעת ביותר היתה עדותה של ויקטוריה ניגיו, צעירה יפהפיה שהיתה ידועה בחברה היהודית הגבוהה במצריים. היא הודתה במישפט כי השתייכה לאירגון ציוני, אך טענה שהודאתה הקודמת, כאילו היה זה אירגון של ריגול, נסחטה ממנה ב־עינויים.

שעה שהתובע דרש עונש־מוות לנאשמים, עבדה המכונה הדיפלומטית הישראלית במלוא הקיטור. מטרתה: להבטיח את שיחרור הנאשמים. המאמץ לא היה חסר תיקווה, בגלל הצטלבות מיקרית של שני גורמים: הרצון הכללי של האמריקאים להרגיע את המצב במרחב — וחששם כי תליית הצעירים כמרגלים, בימי אי־לי־חמה, עלולה לשמש תקדים בינלאומי לגבי גורל הטייסים האמריקאים הכלואים בסין־העממית, באשמה דומה.

בסוף השבוע היתה הפרשה פתוחה, הרת מאורעות דמים. אי־אפשר היה לנחש מה תהיה תגובת ישראל אם ייפגעו הצעירים.

עיתונות

40 הימים של שורר

חיים שורר, פועל חקלאי שהפך שליח הקרן־הקיימת, קרן־היסוד, ההסתדרות ומפא"י, ולבסוף עורך דבר, לא היה נעדר מעולם אומץ לב. בהיותו כימעט בן חמישים התגייס לצבא הבריטי, שירת במשך שנתיים כתותחן אנטי־מטוסי. לפני שנה חזר ואזר אומץ, וביקש במסיבה דיפלומטית את אלכסנדר אברמוב, שגריר ברית־המועצות בתל־אביב, לאפשר לו לבקר ברוסיה מולדתו, אותה יצא לפני 41 שנה.

בתום הסיור בברית־המועצות החל שורר לפרסם בדבר, ביומון העולים אומר, ובג'רוזלם פוסט את רשמי מסעו בן 40 היום בברית־המועצות. התוצאה הראשונה של דו"ח שורר: תדהמה בין קוראי דבר מזכיר ההסתדרות מרדכי נמיר, שבתוקף תפקידו הינו חבר מערכת דבר כל־יכול * וייעצה לשורר להשתחרר מהתלהבותו ל־ברית־המועצות.

העצה השפיעה על שורר. הוא נירגע מהתפעלותו ובמאמרו החמישי נזכר ביום־הכיפורים בבית־הכנסת במוסקבה, שבו בילה ביחד עם 4000 (מתוך חצי מיליון) יהודי מוסקבה. אחרי שתיאר כיצד התזן אמר את מי שבירך לגיאורגי מכסימיליאנוביץ' מלנקוב ולקלמנטי יפרמוביץ וורשילוב, והרב קרא את התפילה בעד השלום („אבינו שבשמים ברך ממשלת ברית־המועצות מגן השלום בכל העולם ונאמר אמן.

מטוס סורי יורט בשמי ישראל

מטוס נוסעים סורי, שהיה בסיסה רגילה מדמשק לקאהיר, יורט בידי מטוסי חיל־האוויר הישראלי לאחר שחדר לתחום האוויר של ישראל. בתצלום נראה המטוס וקברניטו היווני (במרכז).

המפא"יים. שורר, שהורשה לבקר בחמש ערים גדולות (מוסקבה, לנינגרד, קייב, אר־דיסה וקישינב), תיאר תוך הסתייגויות קלות את רוסיה באהדה יתירה, וכימעט שלא הזכיר את שני מיליון היהודים ה־נאלמים.

במקום זה תיאר שורר חוויה אישית חשובה: כיצד הוזמן למסיבה בקרמלין לכבוד יום השנה למהפיכה, וזכה להתחכך בגבם של ויאצ'סלב מולוטוב וגאורגי מלנקוב והאזין לשיחותיהם. כתב שורר: „לו החזקתי באותו רגע כוס בידי, הייתי שותה לחיים עם ראש־ממשלת ברית־המועצות (מלנקוב) ומברכו כאזרח ישראל." שורר, שמשום מה לא הספיק להניח את ידו על כוס, ניצל את ההזדמנות הבאה ולחץ את ידו של שר־החוץ מולוטוב, וברכו כאזרח ישראל.

„מי שבירך" למלנקוב. אחת מקוראות דבר בעלות ההשפעה, שגידמה מכתבותיו המתונות של שורר, היתה שגרירת ישראל במוסקבה לשעבר, גולדה מאירסון (מאוחר יותר: מאיר), שהפעילה שגריר קודם אחר בברית־המועצות, את אבינו מלכנו, חזק מגיני השלום בכל העולם...) עבר שורר לתיאור רוחם הנכאה של המתפללים, שפחדו לברך את אנשי שגרירות ישראל, שישבו בניפרד על במת הכבוד.

זעק שורר: „על שום מה הם פוחדים, היהודים, אף להתקרב, ללחוץ יד, להחליף מילים ספורות עם נציגי מדינת היהודים?" הוא שכח שכאשר יהודי מוסקבה לא פחדו ללחוץ יד ולהחליף מילים ספורות עם נציגת מדינת היהודים בשם גולדה מאירסון (מאיר) נאסרו הם בהמוניהם, והוחל בראשית המסע האנטי־שמי, ערב מות סטאלין.

* כשעבד מרדכי נמיר בדבר לפני שלושים שנה, לא היה כל־כך כל־יכול, ופוטר ממישרת האחראי למישלוח העיתונים כעבור חודש של עבודה.

חקלאות

נא לא להתעניין

מתיישבי עין־גדי שעל שפת ים־המלח שמחו בחלקם. בהדרכת הפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה שתלו עגבניות מבכירות, ואספו בראשית חודש ינואר יבול שפע של 220 קילוגרם לדונם.

עוד יותר משמחים היו המחירים שהשיגו חקלאי עין־גדי: בניגוד ל־100 פרוטות לקילוגרם, מחיר הקיץ הסיטונאי, קיבלו בשביל כל קילוגרם עגבניות 1.800 ל"י.

אנשי עין־גדי למדו את לקחם, והחליטו להגדיל את שטח גידול העגבניות, אלא שכאן התערב מישרד־החקלאות שביקש מאנשי עין־גדי שלא לחזור על ניסיון חורף 1954, והבטיח לקנות את כל יבול העגבניות המצופה ובילבד שלא יגיע לשוק.

הסבירו מומחי החקלאות: הופעתן מחוץ לעונה של עגבניות 1954 השפיעה על האינדכס, בו תופסות העגבניות מקום נכבד בסעיף הירקות, והעלו אותו בכמה עשיריות הנקודה, דבר שעלה למשק בכמה מאות אלפי ל"י.

מישרד־החקלאות לא הסתפק בפנייה לעין־גדי, אלא פנה גם לפקולטות לחקלאות בירושלים וברחובות, וביקש אם אפשר שלא להתעניין יתר־על־המידה באפשרויות של גידולי ירקות מבכירים.

קולנוע

!!!

השבוע תוצב עוד אבן־דרך קולנועית בישראל. באולם מאי, חיפה, יתגלה לעיני רבבות הסקרנים מסך הסינמסקופ הראשון בארץ.

הסינמסקופ, המצאתו של מלומד צרפתי, ד"ר ז'אק כרטיין, היתה ידועה לאנשי הוליווד זה שנים רבות. בעזרת עדשות מיוחדות הצליח כרטיין להשליך, בעזרת מקרנת קולנוע רגילה, על גבי מסך הגדול פי שנים וחצי מן הרגיל, תמונה רחבת זווית. אולם רק עם עלייתה האגדתית של הטלוויזיה באמריקה החלו מפיקים שם להתעניין בה, על־מנת להביא לקהל משהו שיסית את דעתו מן המסך הזעיר של מקטי הטלוויזיה.

כמה וכמה מן הסרטים הראשונים שהופקו בשיטת הסינמסקופ לא היו מן המשובחים, מבחינה אמנותית, אבל אין ספק כי המסך הרחב עשוי להרחיב גם את אופקיו האסתטיים של הקולנוע.

אנשים

● ישראלים שהגיעו באחרונה לברזיל גילו שם קרוב־רחוק של שר־הביטחון, **פינחס לבון**, העוסק אף הוא בעניני ביטחון: ד"ר **פוקראטוס זוביאניקי**, מפקד מישטרת פורטו אלגרה.

● גילוי יותר מעניין, הנוגע בשר־הביטחון הקודם: את הסיבה האמיתית להורדת רב־טוראי **דויד בן־גוריון** מן הגדודים העבריים לדרגת טוראי, גילה השבוע הדיילי טלגרף הלונדוני, שכתב: בסתיו 1918 יצא קורפורל בן־גוריון את המחנה ללא אישור חופשה, כדי להיפגש עם צעירות תל־אביביות, תוזרד לדרגת טוראי כעונש.

● מנהיג אחר, **ויסטון צ'רצ'יל**, הסתפק בהגדרה ענוותנית על חלקו ותפקידו במהלך ימי מילחמת־העולם השניה: „העם (הבריטי) מסביב לכדור־הארץ היה בעל לב של אריה. לי יעד המזל רק לספק את השאגה!"

בצבעים...

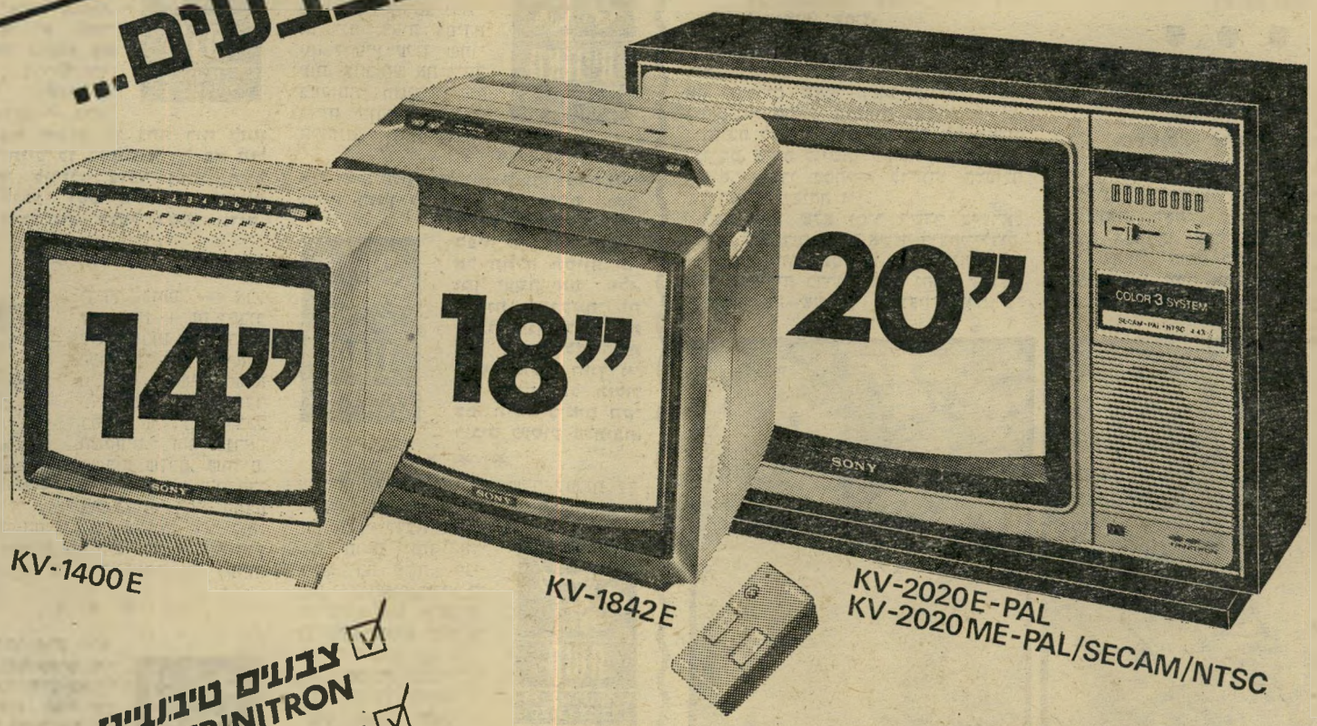

KV-1400E

KV-1842E

KV-2020E-PAL
KV-2020ME-PAL/SECAM/NTSC

☑ צבעים טבעיים
TRINITRON

☑ שיטת ECONOQUICK
-תמונה מיידית
וחסכון בצריכת חשמל

☑ מסך גלילי
-מונע השתקפות

☑ דגם 3 system:
SECAM/PAL/NTSC

☑ שרות !
-מעבדה מקצועית
ומלאי חלקים מובטח

...ובשחור לבן

TV-121EP

...ברור והשוה!

SONY.
למבקשים את הטוב ביותר

מכתבים

לא מספיק להיות דמגוג

על הצנזורה מעשה ידי יוסף („טומי") לפיד.

יוסף לפיד, מנכ"ל הטלוויזיה, אסר שיידור כתבה שיועדה למבט, מפני שהראתה את הדברים שאמר ראש עיריית שכם, בסאם אל־שכעה. הדברים נאמרו, כידוע, בתשובה לשאלה פרובוקטיווית של האלוף דני מט, ביחס לגישתו של אל־שכעה כלפי אש"ף, ועמדו בסתירה לדיווחו המסולף של האלוף משיחה זו.

לפיד טען שלא יתיר לשדר בישראל דברים האוהדים אנשי אש"ף רוצחי־ילדים. למחרת היום התבשרנו, כי במחנה־הפליטים ראשידיה בדרום־לבנון נהרגו שלושה ילדים, שעה ששיחקו בפצצת־מיצרר ש־לכפות על ישראל התנהגות שפוייה ולהציל אוחה מידי עצמה.

יצחק אור, תל־אביב

● ● ●

אלים ובני־אלים

על דיוקנו של לינארד ברנשטיין, כמוסיקאי מזדקן („במדור „אנשים בעולם", „העולם הזה" 2205).

תמונתו של המנצח־מלחין הגאון, לינארד ברנשטיין, כשהוא עושה התעמלות־בוקר בקצב המאמבו, גרמה לי דיכאון עמוק. איך שהאיש היפה הזה הזדקן — ממש מפחיד. אני זוכר אותו בביקוריו בארץ, בשנותיה הראשונות של המדינה, כשהקי־

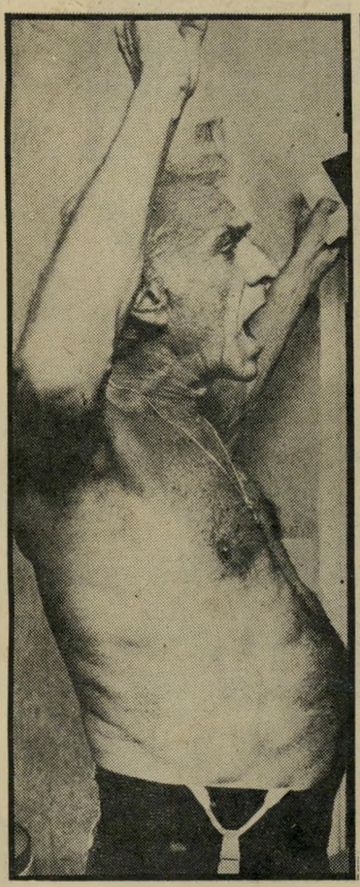

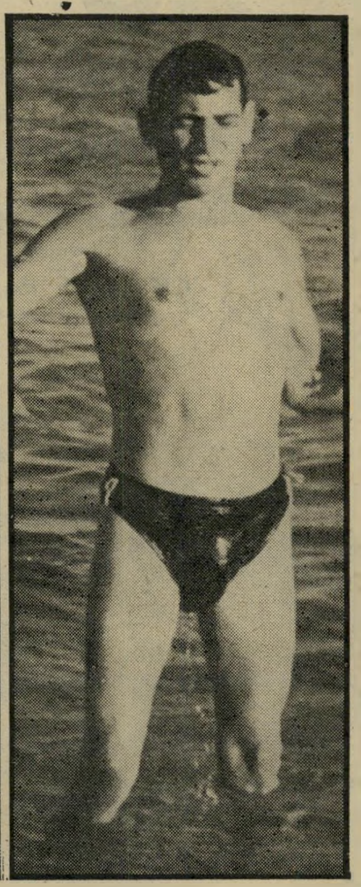

מלחין ברנשטיין — 1951 • ו־1979
בקצב המאמבו

הוטלה על המחנה במהלך מיתקפת־אוויר ישראלית.

האם ייתכן שעל הילדים האלה חשב יוסף לפיד?

בכניסה לאחד מאולפני־הסרטים בהוליווד תלוייה כתובת: „לא מספיק שתהיה הומוגרי, צריך שיהיה לך גם כישרון." לאור נוכחותו של לפיד, שמוצאו הונגרי, בבית הטלוויזיה, ראוי לתלות על דלתו את הכתובת הבאה: „לא מספיק להיות דמגוג, צריך שיהיה לך גם קצת שכל־ישר."

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

בזכות הלחץ מבחוץ

מה שלא עושה השכל הישראלי בעצמו, עושים תחתיו הלחצים מבחוץ.

הנסיגה של משלת־ישראל מהתוכנית לגרש את ראש עיריית שכם, באסם אל־שכעה, היא אחד המעשים החיוביים ה־יחידים שעשתה ממשלת בגין מעודה. ו־כדאי לשים־לב לעובדה קצת מוסתרת: המעשה הטוב של הממשלה נעשה אחרי שהופעל עליה לחץ כבד, הן מצד ממשלת ארצות־הברית, הן מצד ממשלת מצריים והן מצד דעת הקהל היהודית באמריקה ובאירופה.

צדק הפרופסור ישעיהו לייבוביץ, הטוען כבר שנים רבות, שרק לחץ מבחוץ יכול סים את כל רואיו. והגה, מתברר שהזמן עושה את שלו ואלים ובני־אלים מזדקנים כמונו, בני־תמותה רגילים.

אריה פריידמן, תל־אביב

● ברנשטיין אז ועתה — **ראה תמונות.**

● ● ●

אנא, התפטר

עצומה זו, חתומה בידי 320 מתושבי בית־שמש, נשלחה החודש אל ראש־הממשלה, מנחם בגין.

כבוד ראש־הממשלה!

אנו, אנשי השכונות ועיירות הפיתוח, ראשים ובני משפחות מרובות־ילדים, אנו, שסמכנו עליך ונתנו לך את קולנו, אנו הניפגעים העיקריים מהמדיניות הכלכלית של ממשלתך, פונים אליך ומבקשים ממך בכל לשון של בקשה, שתואיל לתת־פטר ולתת לעם הזדמנות להחליט בשעה קשה זו, מי יגהיגו ויוציאו מן המצוקה הנוראה שאליה הבאתם אותו.

האם ידוע לך כי רבים מאיתנו ויתרו כבר על ארוחה אחת לילדיהם, כי רבים מאיתנו אינם מסוגלים לפרנס את מישפחותיהם, וכי ילדים במדינת־ישראל יודעים כבר מה פירושה של חרפת־רעב.

(המשך בעמוד 8)

• על חוף ים אילת, כפי שפורסם בגיליון העולם הזה (662).

תפסיקי לרכל. מישהו זומם להזיק לך, לאחר שהרסת בפיטפוטייך משהו חשוב לו. אל תחסס לדרוש משוך את אשר חפצת. התיסוסים רק מחזקים אותו בדעתו לא להיענות לדרישותיך, הצודקות כשלעצמן. שיחה טלפונית בראשית השבוע תגרום לך נחת רוח לזמן קצר, אך תזיק לך לטווח ארוך. בת מזל טלה, נסי להיזכר בדבר אותו היית צריכה לבצע ושכחת. הרבה דברים קשורים בדבר זה. לבשי בצבע אדום.

* * *

ידידך כועס — אבל לא נורא — זה יעבור לו. בשבוע זה מראים הכוכבים שינוי דראס־טי. מה שחשבת שלא יהיה בסדר — יסתדר בסופו של דבר. בכל השטחים. זהו כנראה השבוע שלכם, שוורים. בלו היטב, טיילו הר־בה, בעיקר בחיק הטבע ונצלו את החיים. אל תשימו לב למה שהשכנה אומרת. מה היא כבר מבינה? חוץ מזה, הקינאה מעבירה אותה על דעתה.

* * *

יום א' פותח פרק חדש במאבקך המיקצועי או האישי. אם תדע להס־תכל מסביב לפני ש־תקפוץ, לשקול את כל האפשרויות ולא להי־כנס להתגשויות עק־רות — יש לך סיכוי להרחיק לכת. פגישה עם נערה בחירת שיער תוביל אותך לבחירה מביכה. תצטרך להחליט — ומהר, אחרת תפסיד הזדמנות רומנטית גדולה מאד. היזהר מלהסתכן חשבוע יתר על המידה.

* * *

המחט עולה — ועוד עתיד לעלות, בטרם תראה נחת מפעילותך הנוכחית. העיקר הוא לא להסתכסך. השבוע, עם אנשים נוספים. לקחת את הכל בשקט, ולעשות טובות, כשאתה נדרש לכך. גם אם ה־אנשים שמבקשים זאת ממך, הם, בעצם, בלתי־נסבלים. בכלל, קצת טאקט לא יזיק. מצבך משתנה — לשבט או לחסד — עם הירח החדש, ביום חמישי הבא. בן סרטן: עקוב אחרי הירח בזהירות.

* * *

אינך טורח לחשוב מספיק על עתידך, ואינך מנתח באופן נכון את האינפורמציה שהגיעה לידך. אל תס־סס מלהתייעץ עם בן־זוגך בענייני עבודה. שמור על התישגים ה־גדולים אליהם הגעת לאחרונה, ואל תפט־פט. לביאה — זכרי שאי־אפשר לרמות את כולם כל הזמן. הזהרי בדברייך, ושקלי היטב את מעשייך, פן תיכנסי לצרה גדולה. כדאי שתתחילי לחשוב ברצינות על העתיד.

* * *

שבוע טוב לעשיית עס־קים. כל עסק שתיגע בו בשבוע זה — יהפוך מיכרה זהב. אדם קרוב אליך עזב אותך זמנית. לא נורא, הוא יחזור ותמשיכו לנהל יחדיו חיים משותפים מאו־שרים. אבל בינתיים אתה יכול לנצל את המצב להרפתקאות. לך בתולה מצפה השבוע הפתעה לא נורמלית. חפשי אותה. רק דחילק, אל תהסס, ההסס־נות היא בעוכריך. עוד לא פורים ואת מתלבשת כמו בפורים, איפה הטעם שלך?

אם ניחנת בסבלנות, חוש הומור ועצבים חזקים, תהיה זקוק להם מאד בימים הקרובים. מישהו המקנא בך מסי־בות הידועות רק לשני־כם, יעשה כמיטב יכול־תו וגם יצליח במידת מה להפיץ עליך שמו־עות ולהבאיש את ריחך במקומות חשובים. סי־כויים טובים במישור הרומנטי נכונו לך.

* * *

אם תוכניותיך כוללות נסיעה למרחקים, עכשיו הזמן לממשן. רומן שאתה חושב שהוא מסתמן באופק, מפיח בך רוח חדשה. אל תתלה תקוות, ה־זמן יעשה את שלו. ידידות שנרקמה זה מכבר בינך לבין בת שור עוזרת לך רבות בימים אלה, היענך ני־זון ממנה, אל תזלזל בה. הרבה בימים הק־רובים לעסוק בכתיבה.

* * *

אל תתן להישג האחרון שלך לעלות לך לראש: זכור שיש הרבה מאד אנשים המוכנים לדכא אותך, אם תרים יותר מדי ראש. בת קשת: פני־שה ליד המים תביא ל־מריבה עם חברה, לריקמת יחסים מופלאה ובלתי־מובנת עם גבר, אותו חשבת לבלתי־מו־שג לחלוטין. היכוני ל־מסע ארוך מאד ו־לשינוי ניכר במעמדך.

אלה ימי־שיא. אם ברצונך להגשים תוכ־ניותיך בשבוע הבא, עלול להיות מאוחר מדי. בת־גדי, קשר עם אדם בעל קומה גבוהה הופך בהדרגה לחיוני עבורך. הזהרי לא להי־תפס במקום בלתי־מת־אים. אם יש לך התחייבויות כספיות שמור שלא יעברו את המותר, וסלק את ה־חובות שיש לך עד סוף השבוע הזה.

* * *

כן, כולנו יודעים שאתה איש נמרץ ותקיף. אבל למה לך להפגין את זה כשהיא בלאו־הכי מסכימה? השבוע תהיה הניצוד ולא ה־צייד, אם אתה לא רו־צה בכך — מומב ש־תתנזר מאהבה. פגיעה בכבודך מזעימה אותך. נסה להבליג. כוונת ה־יריב אינה כה חמורה כנדמה לך. לבשי לבן.

* * *

גישה רצינית לעבודתך תוכיח את עצמה כבדאי מאד, מכל הבחינות. הדרך סלולה בפניך לרומנים, פעילות חברתית והת־חייבויות רגשיות. דאג לנצל היטב הזדמנות זו ולבנות לך בסיס, אותו תפתח בשבועות הבאים. אל תחשוש להיות נועז — בכל השטחים. הקפד לש־מור על בריאותך, ואל תתייחס ברצינות לדב־רי הביקורת שיושמעו כלפיך מצד אדם קשיש. כי השבוע המזל יצליח את דרכך בכל אשר תפנה. בהצלחה.

פרסום וימר יעקבסון

תשבץ העולם הזה 2207

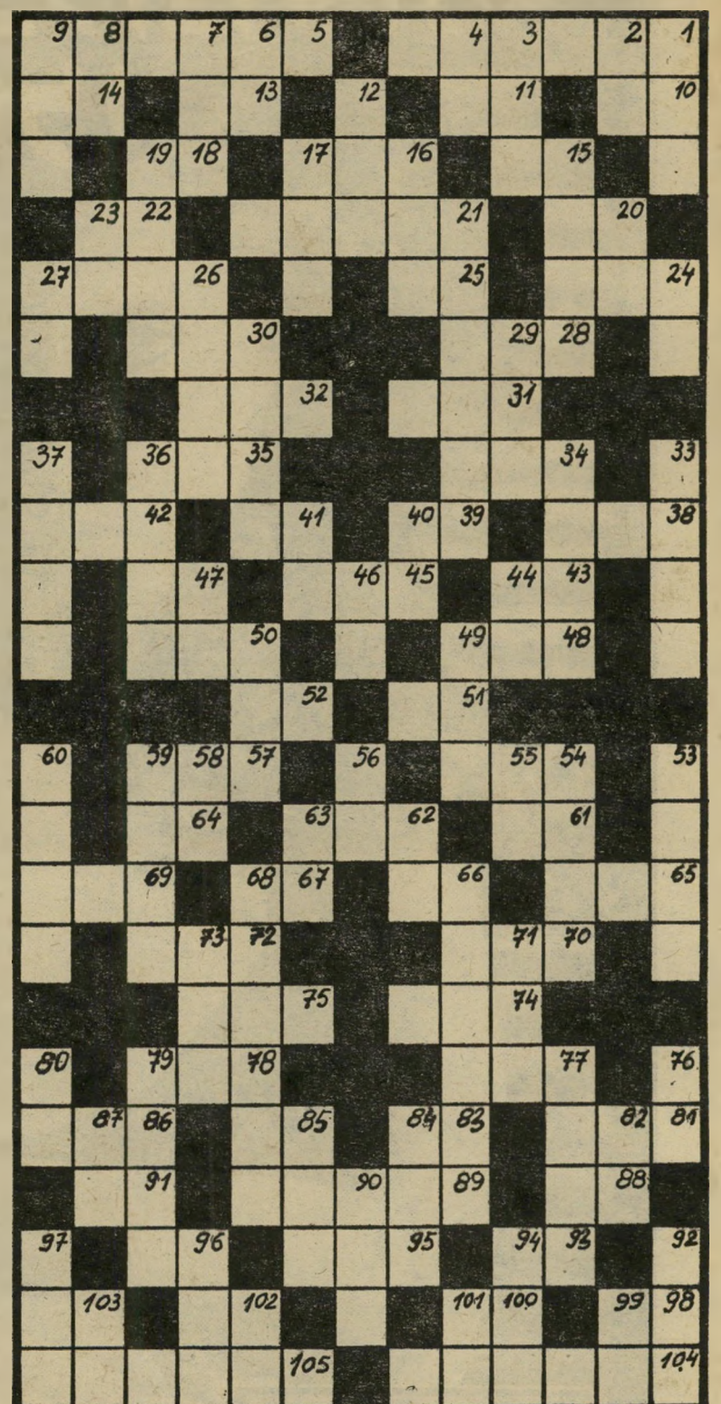

מאוזן:

1) אלה היו יהודי ספרד; 5) עולם ה־צלילים; 10) בה דורכים את הענבים; 11) לאן? 13) עבורו; 14) קידומת ש־משמעה שניים; 15) מסולם הצלילים; 16) גודל; 18) בתוספת; 20) מלחין גר־מני; 21) סלמון; 22) מונח בתורת ה־חשמל; 24) עריסת גרגרים; 25) דוד בלי ראש; 26) ההבדל הקטן בין יהודי לגוי; 28) פואמה; 30) מישתה; 31) פי־קוד־הדרכה (ר"ת); 32) דומה ל־; 34) בן־צבע; 35) ערוץ נחל; 38) שיחה; 39) עמית; 41) מעשה־פלאים; 42) תכשיט; 43) קריאת־יגון; 45) נתיב; 47) בתוכו; 48) ליאופרד; 50) העור שמסיר הנחש מעל עצמו; 51) מילת־יחס נפוצה; 52) עליך לגעת! 54) עסיס; 57) בד־צמר מוק־שה; 61) ירד; 62) פיסגה; 64) מספיק! 65) בכיי־תמרורים; 66) מישש; 67) מקו־לות הגברים במקהלה; 69) פרח־גוי; 70) ירק־גינה; 72) מובן; 74) מטרופולין; 75) ישיש; 77) אבי־הצבעים; 78) מסג של שתי מתכות או יותר; 81) מק; 83) סופר ישראלי (ש"מ); 85) גוף; 86) נבער מדעת; 88) מילת־זיווג; 89) עשב שוטה; 91) סוף בלי התחלה; 93) חומת־מים; 95) שרשרת הרים; 96) גיבעה קטנה; 98) משמש בקפיצה־לגובה; 100) כלי־קיבול לנוזלים; 102) יבשה מוקפת מים; 103) בוסתן; 104) מישחק־קוביה; 105) תואר־אצולה אירופי.

מאונך:

1) יחידה צבאית; 2) נמל־תעופה (ר"ת); 3) מידת־יבש עתיקה; 4) מטבע יפאני; 6) נהר באפריקה; 7) צמד; 8) השתחוה; 9) שגב; 12) פרי גינה ועץ; 15 חבל בארץ; 16) אלוף (מיל.) בצה"ל (ש"מ); 17) שערה בעפעף; 19) מלמד; 20) תבואה; 21) קיבוץ בארץ; 23) רסיסי־בוקר; 24) כיסא־כבוד; 26) חמור־בר; 27) תבלין לקפה; 29) עיר־נמל עתיקה ב־ארץ; 30) שמור בהחלט; 33) משמש לשייט; 34) גג קטן; 36) שיפור; 40) נצח; 41) נביאים כתובים (ר"ת); 44) מיקווה־מים ענקי; 46) נישא; 47) בירת הנגב (ר"ת); 49) גחלים לוחשות; 50) כסות לרגל; 53) עוף ביתי; 54) שפכטל; 55) מצבת־זיכרון; 5) מתת; 58) פרי־בטן; 59) חרק עוקצני; 60) נציגות נבח־רת; 62) ארג מיקראי מובחר; 3) חודש ב־שנה העיברית; 66) פוליטיקאי; 68) פק־פקנות; 71) כפן; 73) שן בכוונת; 76) תואר־כבוד באנגליה; 77) היה שר־הביט־חון (ש"מ); 79) חומר המשמש להסקה; 80) מאור קטן; 82) בית הציפור; 84) בקע; 86) אחי הבעל; 87) מעופף; 90) ראפיה; 92) התקוממות; 94) רחש הגלים; 96) משמש לנשיאה; 97) יחידת־זמן; 99) נהר באיטליה; 101) מן השבטים; 102) מידת־שטח עתיקה; 103) ממצבי־הצבירה.

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

האם ידוע לך כי מדיניות ממשלתך גו־זלת מאיתנו ומילדינו לא רק את ההווה, על־ידי מניעת אוכל וביגוד מתאים, אלא אף את העתיד, בכך שמונעת מהם חינוך מתאים, שירותי בריאות, סעד ורווחה ה־מגיעים להם. כי למענם אנו עובדים ותור־מים.

הידעת כי מדיניות ממשלתך דנה מאות אלפי ילדים בישראל לרעב, למצוקה ולעתיד של נחשלות וייאוש?

כבוד ראש־הממשלה, אנו פועלים וחיילי צבאך, אנו הגנו העם, שהבטחת להיטיב עימו. אנו זועקים את התוצאות של הצע־דים הכלכליים וחוזים בחרדה עתיד הטומן לנו גזירות ואסונות קשים עוד יותר.

החלפת ההנהגה הכלכלית רק גרמה להחרפת המדיניות שהביאה אותנו עד הלום. ואם יש בך האומץ והיושר, אם דולק בך זיק של אהבה לעם ישראל, שכה רבות הכרזת עליה, אנא התפטר! למענו ולמען עם ישראל כולו.

אלי ונונו, בשם ועד־הפעולה, בית־שמש

● ● ●

שבוע טוב

מה צופן בחובו השבוע הבא עלינו לטובה?

במוצאי־השבת בוקעים צלילי השיר שבוע טוב — ברדיו ובטלוויזיה. ואמנם — במוצאי השבת — מתגשם החזון.

ביום הראשון — יתייקר המזון;
ביום השני — יתבקעו הביצים;
ביום השלישי — כל פירות העצים;
ביום הרביעי — כל חומרי ההדברה;
ביום החמישי — שאר ירקות;
ביום השישי — משקאות וליקר;
ובשבת — המדד משתכר.

שמואל אילון, תל־אביב

● ● ●

צל"ג לרמטכ"ל (מיל.)

הרמטכ"ל לשעבר, מוטה גור, פתח במערכה חדשה במילחמות הגנ־רלים של ישראל, ועל כך הוא ראוי לצל"ג מייוחד.

זהו בדיוק מה שחסר לנו עתה — לח־זור לשדה־הקרב של הגנרלים ולפתוח ב־מערכה חדשה. המחזה המרגיז הזה, של רבי־אלופים ואלופים, בשירות פעיל ובמי־לואים, המסתערים זה על זה בחימה שפו־כה ובשינאת־אחים, עשוי לשפר את המו־ראל הלאומי ולזקוף את קומותיהם של

הישראלים, שהיו שפופים עד כה מחמת התנאים הכלכליים־חברתיים־מדיניים.

באמת, ראוי מוטה גור, הגנרל שירה את הירייה הראשונה במילחמת הגנרלים ה־עכשווית, לציון מייוחד: ציון לגנאי!

אבשלום גנני, טוראי (מיל.), חיפה

● ● ●

קשה להיות עשיר

התעשיינים הישראלים זקוקים לרחמים. למה שלא יעברו הסבה מיקצועית?

שוב ושוב שומעים את טענותיהם של התעשיינים, בגלל הנטל הכבד הרובץ עליהם. מי שחשב לתומו, כי קשה להיות פועל ולהתפרנס מיגיע כפיים, שיביט על התעשיינים המיסכנים. שאלה אחת מנקרת בראשי בכל פעם, כשאני רואה תעשיין אומלל בטלוויזיה, או כשאני קורא את טענות התעשיינים בעיתון: למה אינם מסיקים מסקנה מהפכנית ממצבם העגום ונוטשים לנצח את התעשייה ועושים הסבה מיקצועית והופכים פועלים פשוטים?

באמת, למה לא? כפועלים ישלמו פחות מס־הכנסה ולא יצטרכו לנהל ספרים.

בועז דייכנר, חיפה

● ● ●

ויולט והשוטרים

בעיקבות תלונתה של המישטרה נגד ספרית הבוהימה, על תקיפת שוטר („העולם הזה" 2203).

עיתונות צהובה מאופיינת בדווה, בדו־חה, בסנסציוני, בטריוויאלי. לא זהוב זו־

ויולט דלאל
זהוב זוהר

הר, כי אם צהוב מלוכלך, שאינו תורם מאומה לאיכות החיים.

את ויולט דלאל אני מכירה מזה שנים רבות. אדם יקר המאפיל על כל האנשים מסביב. אז מדוע להעמידה בגלריה הארוכה של רשימות חסרות טעם וחשיבות, ולהת־עכב על מאורע אומלל, ועוד להמציא עיוות ויזואלי שקשה להסתכל עליו?!

הדס אפור, תל־אביב

● הקוראה אפור שלחה תצלום של ויולט דלאל — ראה תמונה.

● ● ●

הימנון אמונים

מי שמזלזל בחוק ובמישפט, בממ־שלה ובכנסת — ראוי שיהיה לו הימנון משלו תחת ההימנון ה־לאומי.

והרי הצעתי:

קח מקל, קח תרמיל / קח גם עוזי וגליל / בוא איתנו לגדה / נעשה שם מהומה. / כי הרוח הפועמת בלבבנו / רוח אלוהים היא זאת...

לא אורחת גמלים ירדה לכרוע / לא דבשת היא אל מול כוכב. / זה אחים, אחים שבמולדת — / יד ביד לכבוש את שכם נצעד...

חזי שוסטר, הרצליה

● ● ●

הבהרות

במדור במדינה (העולם הזה 2203) פור־סמה כתבה על המרכז הבין־תחומי לניתוח ותיזזי טכנולוגי שליד אוניברסיטת תל־אביב, בראשותו של הפרופסור ברוך רז. הדברים שיוחסו באותה כתבה לפרופסור רז היו הדברים שכתבת העולם הזה הביגה אחרי שיחה עימו ולא ציטטות ישי־רות מפיו. כתוצאה מכך יוחסו לפרופסור רז דברי ביקורת על דברים שלא ביקר, ולמרכז הבין־תחומי שהוא עומד בראשו יוחסו פעילויות שאין הוא עוסק בהן, אם בכלל ואם בדרגת האינטנסיביות המש־תמעת מן הכתוב. בגלל אי־הבנה לא וידאה הכתבת שהכתוב אומנם משקף את הדעות שהביע הפרופסור רז בנושאים שאין לה כל מומחיות בהן.

● ● ●

במדור אנשים (העולם הזה 2204) פור־

(המשך בעמוד 14)

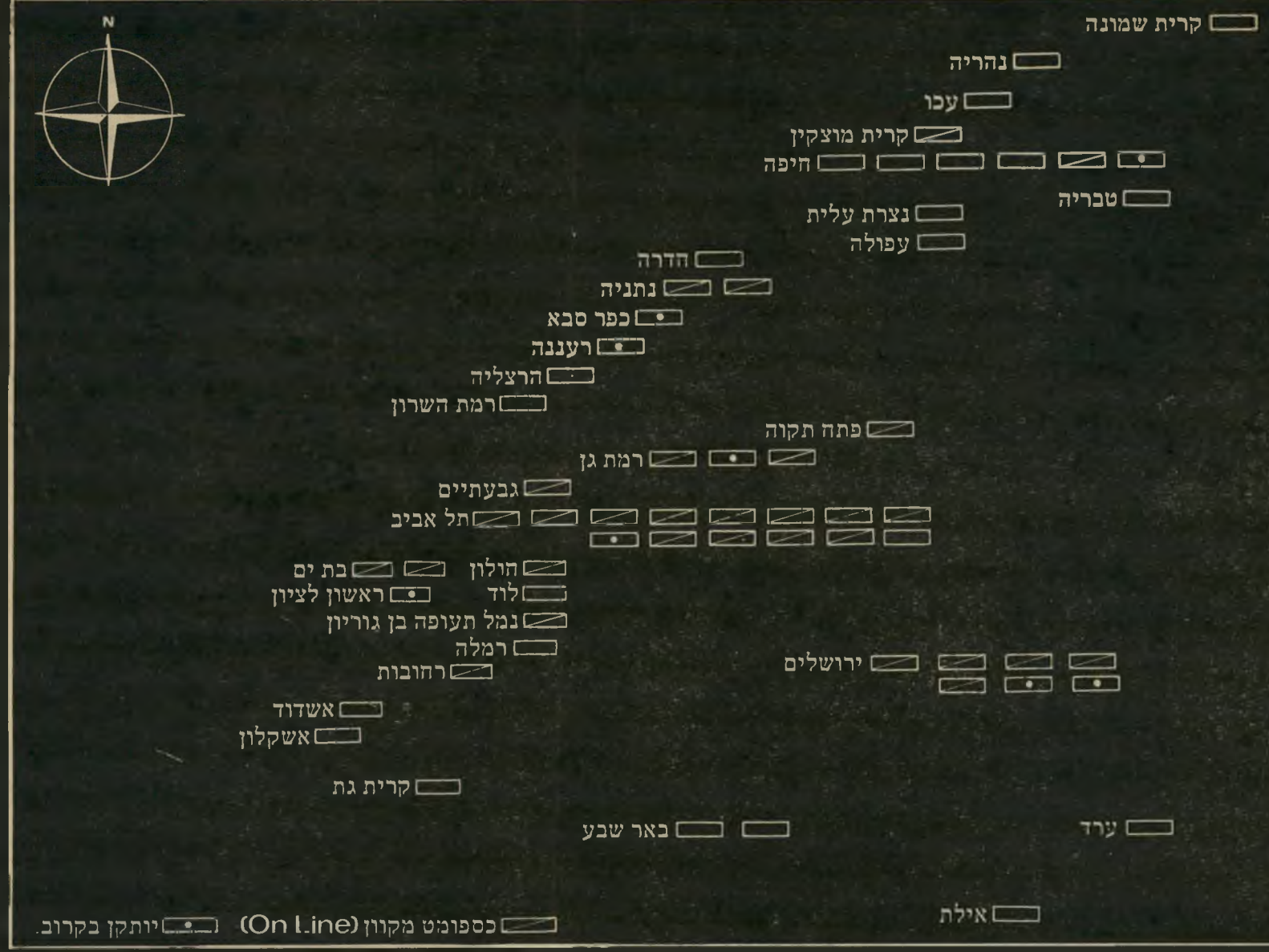

כשאתה רוחק מסניף הבנק שלך כספומט קרוב אליך!

– אתה נמצא במילואים ליד גבול הלבנון וזקוק לכסף?
קפוץ לכספומט בקרית שמונה ומשוך ממנו כסף.
– נוסע לחו"ל ושכחת לקחת כסף ישראלי
כדי לשלם מס גמל?
גש לכספומט בנמל התעופה בן־גוריון, ומשוך את
הסכום הדרוש לך.
– נוסע דרומה לרגל עסקים ואתה נושא עמך שיקים?
קפוץ לאחד הכספומטים בבאר־שבע והפקד אותם שם.
– נשארת בלי כסף לדלק בדרך לנואיבה?
גש לכספומט באילת, משוך כסף
ומלא את מיכל הדלק שלך.

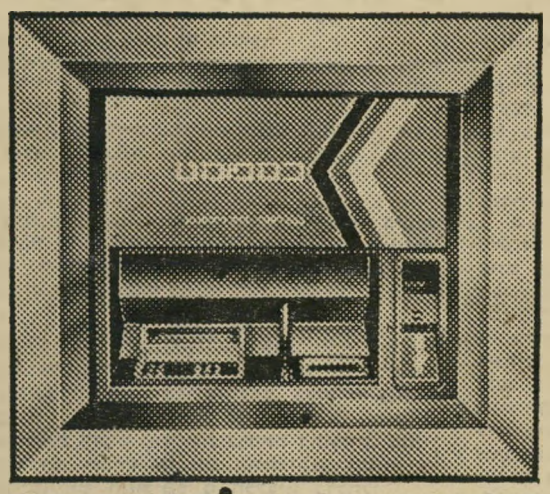

כשאתה רחוק מסניף הבנק שלך, כספומט קרוב אליך.
52 כספומטים ברחבי הארץ עומדים לשרות לקוחות
בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק אגוד,
בנק ברקליס דיסקונט ובנק ערבי־ישראלי.

כספומט

כדאי לך לבקש בסניף שלך את רשימת הפריסה
של הכספומטים בארץ.
היא תהיה לך לעזר רב.

שרות משותף של בנק לאומי · בנק דיסקונט
בנק איגוד · בנק ברקליס-דיסקונט · בנק ערבי ישראלי.

פרסום וימר יעקבסון

הפרולטריון של סעיף 5

איך יקום סעיף 5 על מתנגדיו?

כדי לסבר את האוזן אביא בקצרה, ובפישוט־מה, את דעתו של טוייגבי על יצירתה והריסתה של ציווי־ליזציה. טוייגבי אמר, שהציוויליזציה נוצרת על־ידי מי־עוט יוצר (החלוצים, למשל). אחר כך ניבנים יחסי־גומלין של אתגר ומענה מצד המימסד, שצמח ליד המיעוט היוצר. הרס הציוויליזציה ייגרם על־ידי הופעת פרולטריון פנימי, במקביל להופעת פרולטריון חיצוני. רק כאשר ייפגשו שני הפרולטריונים ויחברו יחד, יגרמו להריסת החברה. מניעת הרס החברה במצב כזה תלויה בגמישות ובתושיה של המימסד ובכושרו להתמודד עם סכנה זו, המופיעה מבפנים ומבחוץ גם יחד.

המושג פרולטריון מוכר מן התורה המארכסיסטית. הווה אומר: השיכבה הנמוכה ביותר בחברה, המתקיימת מעבודת כפיים בילבד. אך אם נפנה אל מקורותיה הראשוניים, הקלאסיים, של מילה זו תתגלה אמת מד־הימה בעוצמתה: הפרולטרים הקלאסיים היו אותם אנשים שהיו חסרי־כל ולכן לא יכלו לשרת את החברה שבה חיו, אלא בייצור ילדים בילבד. Proles = צאצאים.

■ ■ ■

תפקידו של סעיף 5 הוא, איפוא, להנציח את המע־מד הנמוך ביותר, שאין לו דבר וגם לא יהיה לו דבר כיוון שימשיך לייצר ילדים מעבר ליכולתו הריאלית לקיים אותם. כל רכוש שיהיה לבני מעמד זה ייבלע על־ידי עודף הצאצאים, ולא יאפשר לפרולטריון הפנימי הזה לשנות את מצבו. הפרולטריון הפנימי ייצר, אם כך, הרבה ילדים לצרכי צבא ולעבודה שחורה דא עקא, שילדים אלה, תוצרת הפרולטריון של סעיף 5, אינו נלהב כל כך לקיים את „יעודו".

ילדים אלה אינם לומדים, בגלל התנאים הכלכליים והמישפחתיים שלהם, ואינם עובדים, אלא הופכים למה שנקרא בלשון נקיה „נוער שוליים". ובצבא — גם אם הם מתגייסים, לאחר שנופו ונוכו החוצה כל „החרי־גים" — אלה שפנו לפשע בצורותיו השונות — הופכים לחיילים השונים תכלית שינוי ממה שהיה תפארת המדי־נה העברית שבדרך, מה שנקרא בזמנו „צבא עברי" — אידיאליסטים, חלוצים, מקריבי־עצמם, בעלי מישמעת פנימית (לעומת מישמעת חיצונית). ככל שייירבו ילדים אלה, שכל ציודם לחיים הוא חייהם בילבד, ללא רכוש נפשי או חומרי, יהיו מטרותיהם זהות לפרולטריון החי־צוני: הרס החברה שיצרה אותם ודחפה אותם לגורל שאין ממנו מוצא.

שני חוקים חברתיים עתיקים ואנאכרוניסטים מנחים את שיקוליהם של מתנגדי סעיף 5. ה א ח ד — האשה היא רכושו של הגבר. הוא שילם עבורה מוהר וככל סוחר אחר רוצה את הפירות המירביים מהשקעתו. ככל שיקבל יותר ילדים מאשה זו — כך השקעתו היתה כדאית יותר. החוק ה ש נ י, הקשור לראשון, שייך לאותו שלב התפתחות קדום, האומר: „הרבה זה טוב". כלומר; יעיל ומשרת את המישפקה והחברה. הרבה ילדים — מישפחה חזקה, שבט חזק.

בימינו, בכל אשר תפנה, האיכות מחליפה את ה־כמות כדרך ליעילות והצלחה — מנסים מתנגדי סעיף 5 ליישם בכוחו של החוק את המושגים הישנים בתוך התנאים החדשים. ואם אכן יצליחו, בכוח הסכמים קוא־

הרבה ילדים - לצרכי צבא ולעבודות שחורות

ליציונים, לכפות את תפיסת העולם בת כמה־אלפי־שנים על ימינו אנו, נגיע לאותו מצב של הגולם הקם על יוצרו. כלומר: הרבה זה רע, כיוון שאינו יכול להיות בעל איכות אנושית חומרית.

■ ■ ■

ועוד משהו למנפנפים ביהדות, שאינה־מתירה־רצח־עוברים: האיסור על „השחתת זרעו ארצה", נאמר כלפי גברים בילבד ולא כלפי נשים.

היהדות, שאינה זהה דווקא לרבנות של ישראל של היום, התירה לאשה לשתות „כוס של עקרין", והוא משקה צמחי שטיבו אינו ידוע היום, למרבה הצער, ובכוחו היה לגרום לעקרות או להפלה.

מדברי הרמב"ם: „המשקה כוס של עקרין לאדם או לשאר בעלי־חיים, כדי לסרסו הרי זה אסור ואין לוקין עליו", ואילו „אשה מותרת לשתות עקרין כדי לסרסה עד שלא תלד". ומאוחרים מן הרמב"ם מנו את הסיבות המתירות שתיית עקרין: מטעמים רפו־איים, למניעת יסורי־לידה חמורים, לאחר נסיונות קוד־מים של לידות קשות, ועוד סיבות רפואיות שלא אמנה אותן כאן. אך המעניינת והשייכת לענייננו מכל היא הקביעה הבאה: „אם אין בניה הולכים בדרך הישרה ויירא שלא תרבה זרע כי האי." כמותה ודי לחכימא.

ועוד פיסקה מחת"ם סופר, הדן בשאלה האם האשה חייבת לקבל את רשותו של בעלה להפסקת פוריותה. דעתו חד־משמעית. אם האשה חוששת לצער רב או לסכנה בלידה הבאה, רשאית היא שלא להתחשב בחת־נגדותו של בעלה: „דאינה מחוייבת לצער עצמה מפני שיעבודה שמשועבדת לבעל — ולא מחוייבת להחריב עצמה כדי ליישב העולם."

ד"ר רוחמה מרטון, תל־אביב

אולימפיאדת האבנים המתגלגלות

ירושלים. — מעצמות־ספורט ותיקות כברית־המוע־צות, סין, ארצות־הברית והאיחוד האפריקאי זכו במר־בית המדליות באולימפיאדת 1988. אולם בתחרות האחרונה — ידוי אבנים — מישחק שיערך השנה לרא־שונה רשמית, מצפים הכל לניצחון של אחת הארצות המארחות — ישראל או פלסטין.

שתי המדינות האלה אכן הצדיקו את השם שיצא להן, בהמשיכן להתווכח על כללי התחרות, עד שאת־מול הצליחו להגיע סוף־סוף לפשרה לפיה תיידה כל קבוצה אבנים הן במכוניות צבאיות משוריינות והן ברכב אזרחי מסוג „אולדסמוביל" (מכוניות אמריקאיות אלה נקנו לפני שנים עבור שרי ממשלת־ישראל, אך הוצאו מכלל שימוש כשיצא החוק המגביל נסיעה במכוניות־ענק כאלה לפעמיים בשבוע).

הפלסטינים העדיפו לבחור את הראשונות, היות ונסיונם בידוי סלעים ברכב צבאי רב משל שכניהם שמעבר לגבול.

הנבחרת הישראלית אוישה באנשי „חטיבת אשת לוט", קבוצה משכונת מאה־שערים, ובאנשי „גבחרת הגליל", שמרבית אנשיה באים מהכפרים סכנין ומעי־ליה.

מומחים עולמיים מרבים לדבר על ניצחון כימעט ודאי לקבוצה הישראלית, אלא שחיכוכים שנתגלעו לאחרונה בין הספורטאים היהודיים לשילטונות ישר־אל מאיימים לסכל את סיכוייה.

■ ■ ■

חברי הקבוצה הישראלית היו תחת לחץ של חוגי החרדים, בשל שרידי התמרורותם, בגין המאבק על הקמת האיצטדיון האולימפי בשועפט. בעיה זו נפתרה סוף־סוף לא מזמן, רק אחרי שהאיית־אללה חומייני ויאסר עראפאת עצמם נתנו את ברכתם לתוכנית. מנהי־גי נטורי־קרתא הסירו אז את התנגדותם, בתנאי ש־יונהגו במישחקים האולימפיים הכללים כדלהלן:

(1) כל אירוע הדורש מיכשור אלקטרוני מכל סוג שהוא לא יתקיים בשבת.

(2) אין להעניק מדליות בשבת.

(3) על כל שופט לעבור מיבחן־זכרון מייוחד, כדי שחס וחלילה לא ייכשל ברישום החלטותיו אחרי שקי־עת החמה.

בעיקבות ניצחונם בנושא השבת דרשו החדתיים, כשהם נתמכים על־ידי איראן וסעודיה, לבוש צנוע ל־ספורטאיות. הפעם, משנדחתה תביעתם על הסף, פתחו „המאניאקים של ימי־הביניים" ממאה־שערים, כפי שמכנים אותם כאן מתנגדיהם, בידוי אבנים ב„פרו־צות לבושות בלי בושה" (הכינוי שהובדק על־ידם לאלפי שחייניות, אצניות, מתאגרפות וספורטאיות אחרות). העירייה נאלצה לשכור שומרים מייוחדים על מנת לסכל נסיונות אלה.

בעיות אלה ואחרות הביאו אי אלה ממנהיגי מאה־שערים להכריז על שכונתם מדינה עצמאית (רבנים מתונים יותר הסתפקו בדרישה לאוטונומיה בלבד). מיידי האבנים של השכונה ביקשו להכיר בהם כביישות מתחרה עצמאית. הוועד האולימפי תומך עד כה ב־ממשלת־ישראל ומסרב להכיר בהם. ולפי כך, מיגרש האימונים בכביש רמות עלול להיות האתר היחידי שבו יוכלו ילדי הכיפה ליידות אבנים השבוע.

מסתבר לפי כך ש„כנופיית הגליל" תייצג את ישראל לבדה. זאת היא קבוצה שרכשה יחסית נסיון רב ביידוי אבנים ברכב צבאי בעבר, אך המומחים מעריכים כי ירד כושרה: תקופת האבן בגליל הסתיימה עם בחירתו של תופיק זאייד לשר הראשון לענייני ערבים, ב־1985. פעולתו הראשונה היתה לארגן גדוד־עבודה של כמיליון צעירים מצריים, ישראליים ולפסטיניים, שניקו באותו קיץ את הגליל מסלעים ובכך שמו קץ, אחת ולתמיד, לוויכוחים על הפקעת אדמות שהרעילו בעבר את היחסים בין יהודים וערבים בצפון הארץ. שמה של הקבוצה הפלסטינית יצא למרחקים בגלל מישחק הצוות שלה; בהתקפות מתואמות מפלא ה־צוות לכוון אבנים, בריקושטים מרשימים, לחלקים הפגיעים של מכוניות צבאיות מתוצרת ישראל, שתוכננו במייוחד כדי להדוף לבנים מעופפות.

קבוצה זו, שרוב אנשיה למדו בבתי־ספר של רמאללה בתחילת שנות ה־80, הותקפה על־ידי גורמים שונים בגלל מינהגם של אנשיה לשאוף עשן צמיגים בוערים בעת התחרויות. טענתם, כי הדבר מוסיף יתרון פסיכו־לוגי בילבד, נדחתה על הסף והם נאלצו לוותר על נוהג זה באולימפיאדה.

כך צפוי לקהל מחזה מרשים ומרהיב־עין ויש רק לקוות שלא ינסה להצטרף לתחרות בעצמו. לאומנים ירושלמיים קיצוניים משני הצדדים עלולים לנסות ליצור תקריות בין הצדדים, אך לגבי מרביתו של הקהל, הפיוס שחל בין ישראלים לפלסטינים ב־1984 עודו שריר וקיים.

■ ■ ■

אוהדי האולימפיאדה זוכרים עדיין את התקריות באולימפיאדת לוס־אנג'לס, שם התחוללה המערכה האחרונה בין שני העמים המיזרח־תיכוניים — משלחת פלסטינית סימלית הוזמנה למישחקי מוסקבה כבר ב־1980, אך אחד מחבריה נפגע מלבנת־בטון שיידה בו אחד ממרימי המישקולות הישראליים ברגע פורענות.

ב־1984 הורשתה מישלחת מלאה של אש"ף להש־תתף, ומדרכות הסלע סביב מגורי הספורטאים בלוס־אנג'לס נעקרו בו בלילה. תיגרות אבנים קטנות פרצו בין הישראלים לפלסטינים, אך כאשר הוזעקה למקום משטרת לוס־אנג'לס, כדי לחסל התקרית, מצאו היהו־דים והערבים את עצמם לפתע מיידים אבנים באוייב המשותף.

להופעתם המשותפת למחרת, במסיבת עיתונאים, היתה השפעה מהממת על הציבור הישראלי. היה זה אות וסימן למערכה הסופית של הפלסטינים אחרי 17 שנות כיבוש הגדה־המערבית ורצועת־עזה. המאורעות התפתחו מעצמם.

כמה מאות מנהיגי אש"ף בכירים, מחופשים לנוצ־רים הבאים לעבוד בישראל, הסתננו מלבנון דרך הגדר הטובה. עוד אלף פקידים פלסטינים עתידיים הגיעו באותו היום בטיסות־שכר מקאהיר, מחופשים לתיי־רים מצריים. 12 אלף מישפחות פלסטיניות נאספו על־ידי מחנה הפליטים השט של אייבי נתן, כשהן מחופ־שות לוויאט־נאמים, והוטסו לדירות ריקות שהכינו עבורן בקריית־ארבע, מעלה־אדומים ואילון־מורה.

יאסר עראפאת, שכנראה הגיע עם אחת הקבוצות הללו, חדר למישכן הכנסת. הוא סירב לחדול מקרי־אות־הביניים שלו, עד שירשו לו לשאת דבריו באוזני העם הישראלי מעל בימת הכנסת.

שלא כמו אנוור אל־סאדאת, שבע שנים קודם־לכן, נשא עראפאת נאומו בעברית, ובכך כיפר על שלא היה המנהיג הערבי הראשון בכנסת. שוב חזרה התופ־עה שהפסיכולוגים נוהגים לכנותה „התופעה הסאדא־תית": דעת־הקהל הישראלית השתנתה מייד והשלום הרשמי לא אחר לבוא. את עראפאת אי־אפשר היה להאשים, כשם שהאשימו בעבר את אל־סאדאת — בבגידה בפלסטינים. אפילו ארצות־הברית נאלצה ללכת בעיקבות ממשלת־ישראל ולהכיר סוף־סוף באש"ף.

■ ■ ■

האולימפיאדה של 1988 מסמנת ארבע שנות דו־קיום־בשלום בין שתי המדינות, ישראל ופלסטין. ל־שתיהן יש לא מעט בעיות פנים. הפליטים שחזרו ל־פלסטין לא היו תמיד תמימי דעים עם מנהיגיה ה־מסורתיים של הגדה־המערבית, ועדיין זורקים אבנים בכביש רמות בשבתות.

היום תיזרק בטכס הפתיחה אבן גרניט מלוטשת מסיני. ביידוי האבן ישתתפו באורח סימלי כוהני הדת הראשיים מירושלים — קאדי, בישוף ושני הרבנים.

דויד מנדל, ירושלים

טלוויזיה צבעונית

סימנס

היהלום של הטלוויזיות

באותו המחיר יש לך יהלום של טלוויזיה

הטלוויזיה הצבעונית של "סימנס" לשואפים לטוב ביותר

צריכת חשמל נמוכה

חסכון, הוא גורם חשוב בהחלטתך לרכוש טלויזיה. כדאי שתרכוש את"סימנס"אשר בנויה לעבודה בהס-פק נמוך ובצריכת חשמל מינימלית ובכך הנך חוסך כסף והטלויזיה שלך מאריכה ימים.

איכות ללא פשרות

קווי הייצור במפעלי "סימנס"בגרמניה, הם הקפד-ניים והמחמירים ביותר כל מעגל מודפס וכל טרנזיסטור נבדקים פעם אחר פעם להבטחת מערכת קליטה מושלמת וחסרת ליקויים.

חדות הצבע

מסך הטלויזיה בשיטת P.I.L. נותן לך תמונה צב-עונית חיה ממש כבטבע. גם בשידורי שחור לבן התמונה הרבה יותר חדה מאשר בטלויזיות אחרות.

שליטה מרחוק

שלט רחוק חדיש הפועל בשיטה האינפרה-אדומה. אינו משמיע צלילים חדים בשעת הפעלתו הצורמים את האוזן ופוגעים בבעלי חיים בבית.

בקרה אלקטרונית

ל"סימנס", בקרה לייצוב המתח ולמניעת הפרעות בקליטה וכן בורר-סורק תחנות אלקטרוני הנותן לך קליטה מירבית.

אחריות ושרות תדיראן

לא לכל טלויזיה יש "אבא" שכזה -"תדיראן"קונצרן האלקטרוניקה מן המתקדמים בעולם,הוא האחראי ל"סימנס" שלך, הוא אשר מעמיד את השרות המ-עולה שלו לרשותך בכל עת.

"סימנס"יהלום של טלויזיה

קניית "סימנס" הינה השקעה משתלמת. אתה מקבל מכשיר אמין ביותר שהפך לשם דבר בגרמניה וב-עולם כולו ומצטרף לחוג הלקוחות היודעים כי כדאי להתאמץ מעט יותר ולרכוש רק את הטוב ביותר. להשיג בחנויות החשמל המובחרות.

SIEMENS

שיווק אחריות ושרות
תדיראן

תוצרת גרמניה

,,הדיסקונטאי הצעיר''

משחק מונופול בנקאי

שי חנוכה לחוסכי אגור: ,,הדיסקונטאי הצעיר'' — משחק בנקאי
לילדים ולנוער (כמו מונופול), שכל מהלכיו דומים לפעילות הבנקאית במציאות.
בנק דיסקונט מעניק לחוסכיו הצעירים (ולהוריהם!) שי בנקאי של ממש.
משחק המשלב שעשוע עם רכישת ידע בנקאי. רוצה לחסוך להשכלה גבוהה?
לקבל הלוואה לדירה? לקנות הכל בכרטיס ,,אשראית'' ו...ליהנות? קח 10,000 ל''י משכורת,
וצא לדרך על לוח ,,הדיסקונטאי הצעיר'', משחק המונופול הבנקאי של ,,אגור''.

משחק ,,הדיסקונטאי הצעיר'' יוענק לכל חוסך ב,,אגור'', שיביא את קופתו להרקה ובחשבונו 60 ל''י לפחות.
המשחק יחולק בסניפי הבנק מיום שני, כ' בכסלו תש"ם (10.12.79). כל הקודם זוכה!

אגור תוכנית החסכון לילדים ולנוער של **בנק דיסקונט**

מיעוט בעל מוטיווציה חזקה מטיל

תמיד את שילטונו על רוב לא־איכפתי

הערכות של המיעוט

ט די קוק גילה משהו חשוב. לא מכבר סיפר על כך. „כשאני הולך ברחוב, עוצרים אותי אנשים ושואלים אותי: ‚מה יהיה עם האיצטדיון?' מדוע אין לנו? למה נכנעת לדתיים?' אבל איש מן השואלים האלה לא עשה מאומה כדי לעזור לי. הייתי לגמרי בודד במאבק!" התוצאות ידועות. הציבור הדתי בירושלים ניצח, כשם שניצח בפרשת כביש רמות. בניית האיצטדיון נפסקה, אחרי שכבר הושקעו בו עשרות מיליוני לירות. הציבור הדתי בירושלים הוא מיעוט. אבל הדי הספורט הם רוב.

המיעוט ניצח.

עוטים, שכל אחד מהם שולט על שטח מסויים.

ישראל של ימינו היא הוכחה מאלפת לכך.

■ ■ ■

ה אגדה הרווחת בציבור אומרת כי בדמוקרטיה שולט הרוב, תוך כיבוד הזכויות של המיעוטים, שגם להם יש סיכוי סביר להיות לרוב, בדרכים של הסברה ושיכנוע.

זוהי האגדה.

מהי המציאות?

במציאות נכנע הרוב תמיד למיעוט בעל מוטיווציה חזקה מטיל את שילטונו על רוב לא־איכפתי.

■ ■ ■

והנה, מזה שנים רבות מכתיב הגוש, למעשה, את המדיניות של ממשלת־ישראל.

זה לא התחיל בממשלתו של מנחם בגין, שליבו עם האידיאולוגיה של הגוש. תופעה זו כבר בלטה בימי לוי אשכול וגולדה מאיר, ועוד יותר בימי כהונתו של יצחק רבין, שבוודאי לא נטה חסד לקיצוניות הדתנית־הלאומנית.

אנשי הגוש יצאו בשעתו לחברון, תוך הונאת המיקוד של צה"ל, ונשארו במקום בלי שום הצדקה ביטחונית.

הם הכתיבו את מדיניותה של ממשלת־ישראל.

■ ■ ■

ישראל היא מדינה דמוקרטית, שבה הרוב שולט, והמיעוט נשלט. אבל בפועל, מכתיב המיעוט את מדיניותה של ישראל.

כיצד?

בפוליטיקה, הכוח הוא המכריע. מניין כוחו המיסתורי של המיעוט, שאין לו שום כוח ממשי, לעומת הממשלה, שיש לה צבא ומשטרה ובתי־סוהר, והפועלת בשם הרוב?

■ ■ ■

ת ועל כאן גורם שקשה מאד למדוד אותו.

הייתי קורא לו „מדד־כוח־הרצון".

התופעה ידועה לכולנו מחיי־יומיום. חתול־אשפתות קטן ומורעב מתגרה בכלב־רועים גדול. החתול מסמר את שערותיו, חושף את שיניו, משמיע קול מאיים. הכלב יכול היה לטרוף אותו בנקל. אבל אין לו חשק להתקוטט. הוא גם פוחד, שמא ינקר החתול את עינו. לכן משמיע הכלב כמה נהמות בחצי לב, כדי לצאת ידי חובה ולשמור על כבודו, ומשאיר את שדה־הקרב בידי החתול.

מחזה דומה מוצג לא־פעם כאשר מתפתח ריב בין אדם גדול־מידות אך טוב־לב ובין אדם קטן, בעל חזות חלושה, שמנוי וגמור עימו לכפות את רצונו בכוח. כאשר הוא מתגרה באיש הגדול והחזק ממנו, נסוג, לרוב, דווקא הגדול. הוא יודע שהקטן מוכן להילחם, כדי להוכיח את אומץ־ליבו או עליונותו, ואילו הגדול אינו רוצה להוכיח דבר. לכן הוא משתמט מן המאבק.

הכוח הגופני הוא רק גורם אחד בהתמודדות בין בני־אדם. חשובות יותר הנכונות להשתמש בכוח, רוח־הקרב, הדבקות במשימה, האמונה־בעניין.

במאבק בין הרוב והמיעוט, גורמים אלה הם המכריעים.

■ ■ ■

ג וש־אמונים מורכב מקנאים. הם בטוחים בצידקתם — ביטחון שהוא אופייני רק לאנשים חד־ממדיים, חד־סיטריים, שאינם רוצים ואינם מסוגלים לראות את הצד השני של מטבע, לבחון את צידקת הזולת, לשאוף לראייה אובייקטיבית.

הם „יודעים" שהם צודקים. בהיותם צודקים, אין הם מקבלים את מרותו של איש זולתם. חוק־המדינה אינו מעניין אותם, כי הם מאמינים שהם נושאים בליבם חוק נשגב יותר. מטרתם היא קדושה, ועל כן היא מקדשת את כל האמצעים. הם מוכנים להשתמש בהחלט בכוח כדי לסכל עוט, היודע את אשר הוא רוצה.

בהתמודדות בין „הרוב הדומם" ובין „המיעוט הקנאי", ידו של הרוב תמיד על התחתונה.

כדי לחקור תופעה זו ולעמוד על המכניזם החברתי הפועל כאן, כדאי לברוק שני מיעוטים שהטילו בשנים האחרונות את חיותם על חיי ישראל: גוש־אמונים ומועצת־גדולי־התורה.

■ ■ ■

ג וש־אמונים הוא, מבחינה מיספרית פשוטה, מיעוט מבוטל בציבור.

מיספר המתנחלים שלו נמדד במאות. בהפגנות שלו משתתפים אלפים. הוא מסוגל לגייס כמה רבבות לפיקניקים המוניים בחיק הטבע של „השטחים המשוחררים".

בסיקרי־דעת־הקהל, זוכים הגוש ומקוריו בשלושה־ארבעה אחוזים. כל חסידי ארץ־ישראל־השלמה, הכוללים גם את האגודת להשתמש בכוח, רוח־הקרב, הדבקות במשימה, האמונה־בעניין.

במאבק בין הרוב והמיעוט, גורמים אלה הם המכריעים.

■ ■ ■

ג וש־אמונים מורכב מקנאים. הם בטוחים בצידקתם — ביטחון שהוא אופייני רק לאנשים חד־ממדיים, חד־סיטריים, שאינם רוצים ואינם מסוגלים לראות את הצד השני של מטבע, לבחון את צידקת הזולת, לשאוף לראייה אובייקטיבית.

הם „יודעים" שהם צודקים. בהיותם צודקים, אין הם מקבלים את מרותו של איש זולתם. חוק־המדינה אינו מעניין אותם, כי הם מאמינים שהם נושאים בליבם חוק נשגב יותר. מטרתם היא קדושה, ועל כן היא מקדשת את כל האמצעים. הם מוכנים להשתמש בהחלט בכוח כדי לסכל

(המשך בעמוד 58)

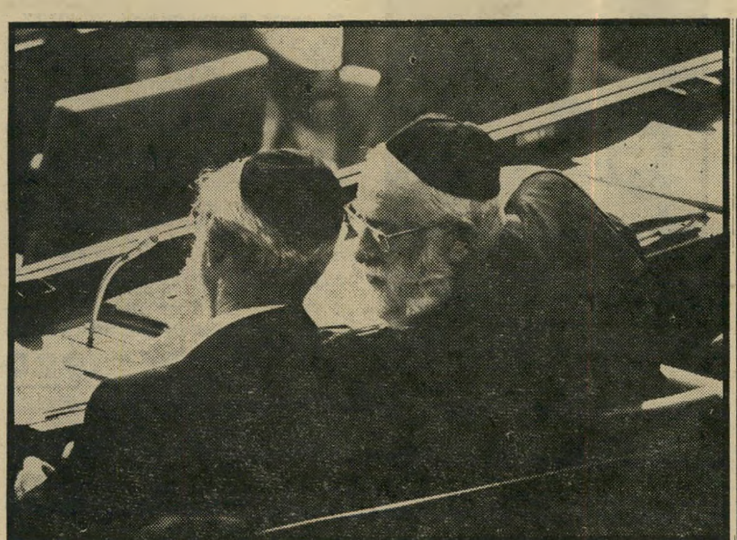

הצבא מסלק „התנחלות" של גוש אמונים ליד קריית־ארבע, חברי־הכנסת אברמוביץ ולורנץ ממתיקים סוד

אני בא כאן לטעון כי פרשה זו מדגימה כלל מדיני חשוב:

המיעוט מנצח תמיד.

■ ■ ■

ל **תכן שאני** מתפרץ לדלת פתוחה, וכי כבר נכתבו על נושא זה אלפי ספרים מלומדים, עם טבלות ונוסחאות בסלאנג מדעי בלתי־מובן.

אם כן ואם לא, הריני מתכבד בזה להציע מונח פוליטי להגדרת תופעה זו:

מינורוקראטיה.

שילטון המיעוט.

(אם מישהו המציא מילה זו לפני, אנא, יסלח לי.)

במישטר טוטאליטרי מימין ומשמאל, השילטון נתון בידי מיעוט א ח ד, כגון המפלגה הבולשביקית או הפאשיסטית. ואילו בחברה הפלוראליסטית הדמוקרטית מפוזר השילטון בין כמה וכמה מיעוטים קיצוניים של תנועת־חרות, המפד"ל ומיפלגות אחרות, אינם מגיעים לכדי רבע של האוכלוסייה היהודית בארץ.

והנה, מזה שנים רבות מכתיב הגוש, למעשה, את המדיניות של ממשלת־ישראל.

זה לא התחיל בממשלתו של מנחם בגין, שליבו עם האידיאולוגיה של הגוש. תופעה זו כבר בלטה בימי לוי אשכול וגולדה מאיר, ועוד יותר בימי כהונתו של יצחק רבין, שבוודאי לא נטה חסד לקיצוניות הדתנית־הלאומנית.

אנשי הגוש יצאו בשעתו לחברון, תוך הונאת המיקוד של צה"ל, ונשארו במקום בלי שום הצדקה ביטחוני. יגאל אלון רץ אליהם כדי לברכם, ואחריו אצר־מיהרו גם שאר השרים של ממשלת לוי אשכול. כך נולדה קריית־ארבע, בחסותה של הממשלה שהתנגדה מכל וכל למניעים ולתוכניות של אנשי קריית־ארבע.

מחזה זה חזר, מאז, פעמים רבות.

די להזכיר את פרשת קדום. שבה סירב שר־הביטחון שימעון פרס לסלק את מקימי ההתנחלות הבלתי־חוקית, ולראש־הממשלה יצחק רבין לא נותרה ברירה אלא להתכופף ולהסכים.

מאז המהפך, גברה תופעה זו.

הגשים העליזות של בית־הדסה בחברון הן דוגמה בולטת. מאורעות גן־הירק וקריית־ארבע, שבהם רוסס חיילים בחומרי־הדברה רעילים והוצת אחד מהם כליפיד חי, האירו את התמונה. ובאילון־מורה השפילה הממשלה את עצמה לפני קומץ זעיר של מתנחלים במשך חודשים ארוכים, כשהיא זוחלת על גחונה, מפצירה,

השבוע במאה ה־20

מה אירע במאה ה־20׳ בשבוע שבין ה־19 בדצמבר עד ה־25 בו? במדור זה יפקוד „העולם הזה" כמה מן המאורעות שאירעו ב־78 השנים הקודמות בשבוע שבו מופיע הגיליון.

1902

25.12 — נוסדה מנחמיה.

1903

19.12 — בוצעה התנקשות בחיי מכס נורדאו בפאריס, מתוך מניעים פוליטיים.

1916

21.12 — אל־עריש נכבשה על־ידי הבריטים.

הנרייטה סולד
20.12.1940

1917

20.12 — בברית־המועצות הוקמה המישטרה החשאית הצ׳קה על פי צו של לנין. בראש הצ׳קה, שכעבור ארבע שנים הפכה לג׳ק־וו־ד הוצב פליכס דרז׳ינסקי.

1918

21.18 — התכנסה אסיפה מכוננת ובחרה בוועד זמני ליהודי ארץ־ישראל. באפריל 1920 הוסב שמה לאסיפת־הנבחרים.

1919

19.12 — הספינה רוסלאן הגיעה לנמל יפו ועליה 621 עולים מברית־המועצות. החלה העלייה השלישית.

1920

23.12 — צפון וידרום אירלנד נפרדו, לכל אחת מהן פרלמנט משלה ושתיהן בחסות בריטית.

1922

20.12 — נציגי 14 רפובליקות סובייטיות מתכנסים במוסקווה ומייסדים את ברית־המועצות.

1935

21.12 — הנציב העליון הבריטי מפרסם תוכנית להקמת מועצה מחוקקת בת 28 חברים ובה שבעה יהודים. הישוב דוחה את ההצעה.

22.12 — החייל האמיץ שוויק של האשק הוצג באוהל..

1937

22.12 — הצגת בכורה בלוס־אנג׳לס של סירטו של וולט דיסני שלגיה ושבעת הגמדים.

23.12 — נוסד הפו״ש, פלוגות השדה של ההגנה.

1938

20.12 — הופיע הגליון הראשון של המשקיף, ביטאון הצה״ר שהופיע עד 1949.

1949

25.12 — קארל צ׳פק, סופר ומחזאי צ׳כי, מזכירו של מסריק, נפטר בגיל 48.

1940

20.12 — נפתחו חגיגות יום הולדתה ה־80 של הנריאטה סולד.

22.12 — פורסם חוק להגבלת שכר־הדירה בארץ־ישראל, בשל הספסרות בדירות.

1941

19.12 — בגלל התבוסה בחזית הרוסית מפטר היטלר את רמטכ״ל צבאו, הגנרל פון ברויכיטש, ונוטל את סמכויות הפיקוד על הצבא.

25.12 — הונג־קונג נכנעה ליפאן. בנגזי נכבשה על־ידי הבריטים.

1943

25.12 — התקפה אווירית עזה על ברלין בחג־המולד.

טוביה החולב מאת שלום עליכם הוצג בהבימה. יהושע ברטונוב ושמעון פינקל מתחלפים בתפקידים הראשיים.

1945

02.12 — 55 אנשי אצ״ל ולח״י גורשו מלטרון לאריתריאה.

12.12 — הנשיא טרומן העניק 23 אלף רשיונות־כניסה לארצות־הברית לפליטים יהודים מאירופה.

עזרא פאונד, המשורר הראמריקאי שהואשם בבגידה במולדת, הוכרז כחולה־נפש שאין להעמידו לדין.

הגנרל ג׳ורג׳ פטון, מפקד המחנה הצבאי האמריקאי ה־15, מת בעיקבות פציעה בתאונת־דרכים.

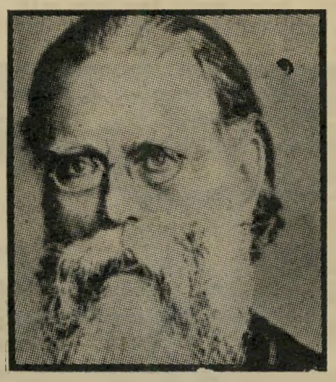

צבי הרמן שפירא
22.12.1953

25.12 — אוניית המעפילים חנה סנש פרצה את ההסגר הבריטי, והעלתה 252 עולים בחוף נהריה.

1948

22.12 — הממשלה החליטה על העלאת עצמותיו של בנימין זאב הרצל לישראל.

מיבצע חורב לסילוק הפולש המצרי מהנגב. חיל־האוויר הפציץ מטרות מצריות וחיל־הים הפגיז מטרות בחוף המצרי.

1951

24.12 — הסתיימה שביתת הימאים בישראל.

לוב הוכרזה כמדינה עצמאית.

1953

22.12 — ארונו של מייסד הקרן הקיימת לישראל, צבי הרמן שפירא, מגיע ללוד.

23.12 — לוורנטי ביריה, סגן ראש ממשלת ברית־המועצות הוצא להורג.

1960

25.12 — הממשלה אישרה את מסקנות ועדת השיבעה, שלפיה לא נתן פינחס לבון את ההוראה לביצוע העסק־הביש.

1966

20.12 — ישראל אלופת אסיה בכדורגל אחרי שגברה על נבחרת תאילנד בבנגקוק..

1967

19.12 — הסכם מיסחרי בין רומניה לישראל נחתם בירושלים.

20.12 — ראש ממשלת אוסטרליה, הרולד הולט, טבע בים בחוף ליד ביתו.

23.12 — היאחזות נח״ל־סיני עולה על הקרקע.

1970

21.12 — מזכיר המיפלגה הקומוניסטית הפולנית ולדיסלב גומולקה ונשיא פולין מריאן ספיכלסקי סולקו מתפקידם.

24.12 — בית־המישפט בלנינגראד דן למוות את מארק דימשיץ ואת אדוארד קוזניצוב, נאשמי מישפט לנינגראד.

25.12 — אליסה בנזה, אשר נודע בשם „ציצרו", המרגל שגילה להיטלר את מועד פלישת בנות־הברית לנורמנדיה, נפטר בגיל 66.

בוויאט־נאם הוכרזה הפסקת־אש לרגל חג המולד.

1971

22.12 — קורט ולדהיים נבחר כמזכיר הכללי של האו״ם.

1972

21.12 — עזר וייצמן התפטר מתפקידו כיושב־ראש הנהלת תנועת החרות.

23.12 — אנדרי טופולב, מהנדס המטוסים הסובייטי וממציא המטוס הקרוי על שמו נפטר בגיל 84.

1973

21.12 — ועידת ג׳נבה נפתחה בחסות האו״ם.

22.12 — שר־החוץ אבא אבן נועד עם שר־החוץ הסובייטי אנדרי גרומיקו.

1974

19.12 — הקונגרס האמריקאי מאשר את מינויו של נלסון רוקפלר כסגן־נשיא. לראשונה בתולדות ארצות־הברית יש לה נשיא וסגן־נשיא שלא נבחרו על־ידי העם.

21.12 — הורים שכולים מוסתים מגעו בעד משה דיין מלשאת הרצאה באוניברסיטת בר־אילן.

1976

20.12 — ראש־הממשלה יצחק רבין הגיש לנשיא את התפטרותו. שר־הביטחון שמעון פרס הודיע על התמודדותו.

23.12 — הנשיא קארטר מינה את סיירוס ואנס כשר־החוץ.

1977

21.12 — נפתחה הגדר הטובה בגבול לבנון.

22.12 — הממשלה אישרה את תוכנית השלום שעמד ראש־הממשלה להביא לאנוור אל־סאדאת בפגישתם במצריים.

24.12 — ראש־הממשלה מנחם בגין הגיע לאיסמעליה.

נשיא מצריים מינה את מוחמד איברהים כאמל כשר־החוץ.

מנחם יבון
25.12.1960

מבחבים

(המשך מעמוד 8)

סמה ידיעה בדבר השתתפותו של שר־האוצר ייגאל הורביץ במסיבה שערך בנק קונטיננטאל בתל־אביב, שבה צויין כי עריכת המסיבה הסתכמה בסכום של כמיליון ל״י. בירור נוסף העלה כי המסיבה, שנערכה לכבוד אורחים מגרמניה, עלתה רק כרבע מסכום זה.

● ● ●

מרקקות באיצטדיונים

על הרוח הספורטיבית שהופגנה במישחק הדרבי שבין הפועל תל־אביב למכבי תל־אביב, באמצעות מכות ויריקות.

יש להתקין מרקקות ציבוריות באיצטדיונים — לשימוש קהל הצופים והאוהדים, ומרקקות מייוחדות בשולי המיגרש — לשימוש השחקנים.

יש להציב יחידות מייוחדות של מישמר הגבול, כחייץ בין השחקנים לבין הקהל, ולהקים יחידת קומנדו שתוכשר לי־

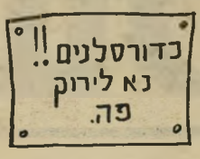

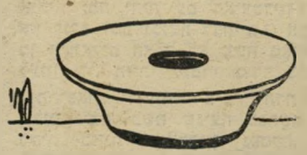

מטרה זו בילבד: לפרוץ קדימה, משולי המיגרש למרכזו, בדיוק באותו הרגע שבו נשמעת שריקת הסיום, כדי לסוכך על כל שחקן ושחקן וכדי להפריד בין שחקני שתי הקבוצות היריבות.

זהו הלקח שלי מתקרית המכות והיריקות בשבוע שעבר.

גדי הרמן, תל־אביב

● ● ●

שם טוב

בעיקבות הראיון עם הדוקטור חנן רפפורט, על הערביה שהפכה אידישע מאמע („העולם הזה" 2204).

בכותרת נרשם בטעות כי הראיון נערך עם הפרופסור נתן רפפורט. צריך להיות: הדוקטור חנן רפפורט.

י. לוין מנהל אדמיניסטרטיבי,
מכון הנרייטה סאלד, ירושלים

● ● ●

ליברליזם נוסח ישראל 79׳

אפרופו התיקון בחוק ההפלות.

מיהו ליברלי, אליבא ד׳מיפלגה הליברלית? האוהב את אוייביו — אנודת־יש־ראל — ושונא את עצמו ואת עקרונותיו. ומיהו פוליטיקאי הגון? אם תשחד אותו, ישמור לך אמונים. ודי לחכימא.

אגב, בעיקבות הדיון בחוק ההפלות צריך לעיין, ובמלוא הרצינות, בהצעתו הישנה של חבר־הכנסת פסח („פייסי") גרופר, להעסיק פסיכיאטר בכנסת. הח״כים שמצפונם נאנס יזדקקו בוודאי לעצתו של מומחה לבריאות הנפש.

א. דוידי, תל־אביב

● ● ●

כה אמר הנביא מוחמד

על העם היהודי המעונה ועל ארץ־ישראל הקדושה.

אודה לכם אם תפרסמו בעיתונכם כי הנביא מוחמד, בספר הספרים של המאמין המוסלמי, יעד את הארץ לבני־ישראל, בשורת הרכסים אומר נביא האיסלם: „אחר כך הורשנו לעם המעונה את הארץ הקדושה, את מיזרחה ומערבה, ונתקיימו כל ההבטחות של ריבונך לבני־ישראל על אשר חיכו בסבלנות עד שהשמדנו את פרעה על בנייניו וקנייניו, והעברנו את בני־ישראל ביבשה בתוך הים."

ד״ר משה אדר, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן

כפית אחת לכל אחד

כפית פולנית עושה טוב לכל אחד מבני המשפחה מקטן ועד גדול. הפולנית, מוצר המורכב מפולן (אבקת) פרחים), מזון מלכות ודבש ובעל טעם מעניין. הפולן, המרכיב הזכרי של הפרח, הינו מזון עשיר בפרוטאינים, מינרלים, חומצות ואנזימים חיוניים לגוף.

עם כל כפית פולנית, אתה מרגיש איך גופך מתחזק והרגשתך הכללית משתפרת.

הפולנית מיוצרת במעבדת "גליל" מפרחי הגליל צמחיה עשירה וערננה נקיה מכל פגעי הריסוס וזיהום האויר המאפיינים את מרכז הארץ.

מומלץ לקחת כפית אחרי כל ארוחה, כ־3–4 כפיות ליום

להשיג בשופרסל, בסופרמרקטים בצמחוניות ובחנויות המובחרות.

פולנית - להרגשה מצוינת

ממוצרי מכוורת קיבוץ שמיר טל. 067-41826

גליל מזון טבעי

העוצמה חשובה לנו לא פחות מהאיכות.

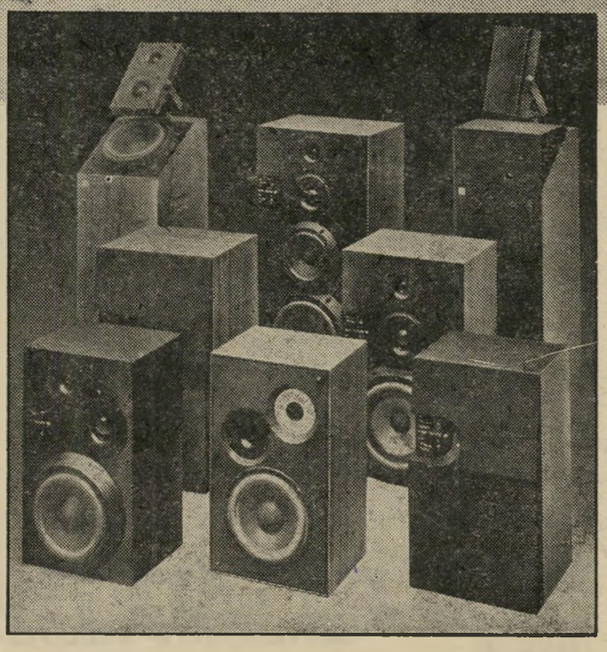

מוראל מכניסה אותך לעידן העוצמה עם רמקול חדיש ויוצא דופן– LA 205 – המשלים את סדרת הרמקולים המקצועיים של מוראל MLP/301/303/309/311 ואוקטב־3.

כבן למשפחה מופלאה זו ניתן ה־LA 205 בכל היתרונות שעשו את רמקולי מוראל לשם דבר: דיוק מירבי בהעברת הצליל, "היענות מעבר" מהירה, סלילי MAGNAFLEX+HEXAGONAL לספיגת עוצמת־יתר ומערכת ליניארית לתיאום פאזה (MLP).

תכונות אלה בצירוף גימור קפדני, מחיר סביר ו־3 שנות אחריות. נותנים בידך רמקול רב עצמה, בין אם אתה משוגע לדיסקו, למוסיקה קלאסית או לכל מוסיקה באשר היא.

מדוע שלא תכנס לשמוע אותו באחד מאולמי ההשמעה המקצועיים עוד היום?

morel sounds more natural

להשיג בחנויות הסטריאו המובחרות ובחנויות השקם.

פרסום מ.י.ס.ל

מרכז שיווק, תצוגה וייעוץ: מפעלי מוראל, אזור תעשיה נס־ציונה (על כביש בית עובד) טל. 054-70796
פתוח כל יום (פרט ליום ו') מ־9.00—17.00. ● מכירה לעולים חדשים רק במרכז השיווק.

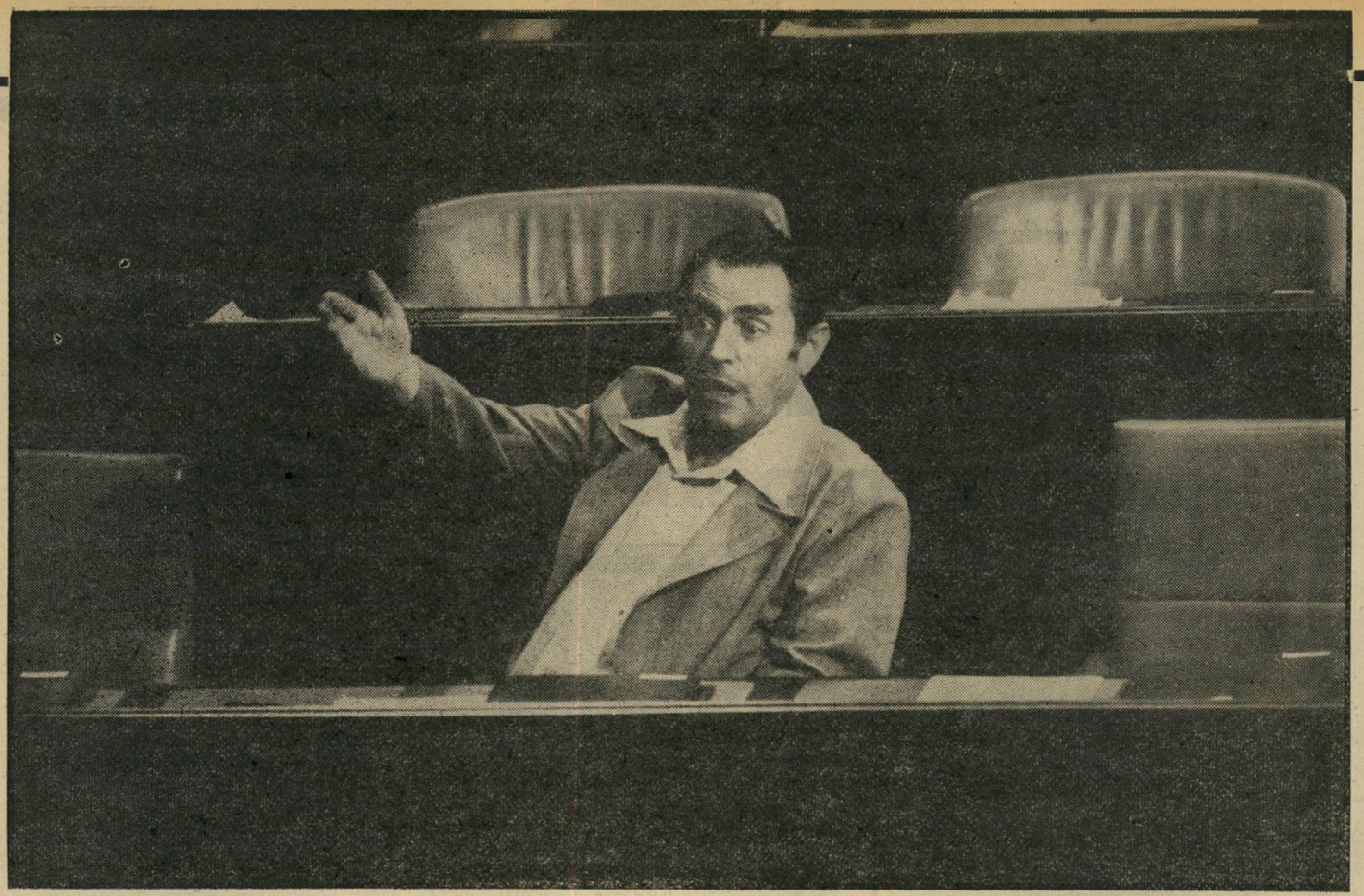

אל"עזר שוסטק הוא שר־הבריאות, השולט על הקצבות המדינה לקופות־החולים. אל"עזר שוסטק היה גם האיש החזק בקופת־החולים הלאומית

הקופה הפרטית של השר

כאשר פרשו ב־1966 שמואל תמיר ואל"עזר שוסטק מחרות, היתה זו מכה קשה לתנועת־האם. לא כל־כך ביגלל אי־שיותם של שני הפורשים וחסידיהם. מגחם בגין שמח להיפטר בעיקר משמואל תמיר. אולם הליכתו של שוסטק אחרי תמיר היוותה עבור חרות הפסד כספי ניכר, משום ששוסטק שלט בהסתדרות העובדים הלאומית בארץ־ישראל ובקופת־החולים לעובדים הקשורה בהסתדרות זו. שני מוסדות אלה, שהם לאמיתו של דבר, גוף אחד מבחינה כספית, היו אחד מהמישענות החשובות ביותר של חרות.

כאשר נפרדו דרכיהם של שמואל תמיר ואל"עזר שוסטק, ב־1975, היתה זו מכה חמורה לתמיר. המישענת של הסתדרות העובדים הלאומית וקופת־החולים שלה, רשימות חברי ההסתדרות הזו ניטלו ממנו. תמיר הרגיש עצמו כמפקד ללא גייסות, בעוד ששוסטק נשאר כשבידיו הקופה והרשימות.

כאשר נפרדו בשנה שעברה חברי־הכנסת המקורבים ליגאל הורביץ מאותם המקורבים לשוסטק, שהיו תחת קורת־גג אחת בלע"ם, היה ברור לאנשי הורביץ כי הם הפסידו מישענת רצינית ביותר. אולם אחד מחברי־הכנסת של פלג הורביץ אמר השבוע: „אולי הפסדנו כסף, אבל הרווחנו שלוות־נפש. אנחנו ידענו, ערב כל בחירות בתוך התנועה, שיש זיופים רבים, וכי אנשי שוסטק עושים ככל העולה על רוחם במה שנוגע לחברים שלהם, מהסתדרות העובדים הלאומית. מעולם לא ידענו כמה חברים יש להם באמת, וכמה כסף יש להם באמת."

במשך שנים רבות היו התלחשויות ושמועות על כוחה הכספי העצום והסודי של הסתדרות העובדים הלאומית ועל השפעות הפוליטיות של כוח כספי זה. איש מילבד אנשיו של שוסטק והנהלת הסתדרות העובדים הלאומית לא ידע את הדברים לאשורם.

עד שהגיע מבקר־המדינה וחשף חלק קטן ממה שקורה בהסתדרות העובדים הלאומית ובקופת־החולים שלה.

כדרכו, נהג מבקר־המדינה, הד"ר ארנסט נבנצל, בכפפות של משי בתוצאות חקירותיו. הוא הסתפק במיקרים רבים בניסוחים כוללניים, ולא העביר את המימצאים שעלולה להיות להם השלכה פלילית לידיעת היועץ המישפטי, כפי שמאפשר לו החוק. מזכ"ל קופת חולים לאומית, דויד מלמדוביץ, טוען כי מבקר־המדינה לא פנה ליועץ המישפטי ולמישטרה. דובר מישרד־מבקר־המדינה, שמאי קינן, מסרב להסביר מדוע לא פנה מבקר־המדינה ליועץ המישפטי לממשלה או למישטרה, אחרי שגילה חשדות פליליים לכאורה בקופה ובקשריה עם הסתדרות העובדים הלאומית. קינן טוען, כי החוק אוסר על מישרד־מבקר־המדינה להודיע לציבור אם פנה ליועץ המישפטי או לא, ומה היו נימוקיו לפנייה או לאי־פנייה. טענה זו אינה נכונה. החוק אינו אוסר זאת על מבקר־המדינה.

כמה חברים יש בקופה?

את הבעיות הגדולות ביותר, בכל הנוגע לקופת החולים הלאומית, היא בעיית מיספר החברים בקופה. למיספר חברי הקופה יש חשיבות רבה ביותר לגבי ההכנסות של הקופה.

קיימים שלושה מיספרים שונים של חברי הקופה:

- על פי סיכום דו"ח המחשב של הקופה על גביית־המס בסניפים, בחודש מאי 1978, מיספר המבוטחים בקופת־החולים לעובדים לאומיים מגיע ל־143,300.
- קופת־החולים מסרה מיספר שונה לגמרי למישרד־הבריאות. לדבריה, בסוף שנת 1977 היו בקופת־החולים 240 אלף מבוטחים.
- מזכ"ל הקופה מלמדוביץ טען באוזני העולם הזה, כי שני המיספרים אינם נכונים, וכי בקופה חברים למעלה מ־318 אלף ישראלים.

מלמדוביץ טוען כי מבקר־המדינה טעה, וכי לא לקח בחשבון את המבוטחים שעדיין לא נכנסו לתוך המחשב. בתזכיר שהגיש למבקר־המדינה, עוד לפני שפורסם דו"ח המבקר ברבים, טען מלמדוביץ טענה זו — אך היא לא התקבלה על דעת מבקר־המדינה.

מלמדוביץ טוען גם, כי אין למיספר החברים בקופה חשיבות בכל הנוגע לדו"ח מבקר־המדינה. „אנחנו לא מקבלים כסף ממישרד־הבריאות לפי מיספר החברים, אלא אחרי דיונים על פעילות הקופה ועל חובותיה," הוא הסביר בשבוע שעבר.

בטענה זו של מלמדוביץ תומכת גם דוברת מישרד־הבריאות דבורה גנני, שטענה כי אין קשר בין מיספר חברי־הקופה ובין התקציבים המגיעים לקופה ממישרד־הבריאות.

אולם גורמים בקופת־החולים של ההסתדרות הכללית טוענים, כי למיספר חבריה של קופת־חולים — כל קופת־חולים — יש השפעה גדולה ביותר על גודל התקציב המאושר לזכותה.

הממונה על תקציבי מישרד־הבריאות, שרגא הבר, אינו נמצא עתה בארץ, ואי־אפשר היה לקבל ממנו תשובה לעניין זה.

אולם למבקר־המדינה יש תשובה מוסמכת. הוא קובע, בדו"ח שלו, אחרי שהוא טוען שיש לקבוע באופן מדוייק את מיספר החברים בקופת חולים לעובדים לאומיים: „לקביעה זו חשיבות רבה גם ביגלל העובדה, שמישרד־הבריאות מביא בחשבון, בעת קביעת התמיכות לקופות־החולים, בין השאר, גם את היקף האוכלוסיה בכל אחת מקופות־החולים."

„למרות שעל פי המסקנות של מבקר־המדינה יש חשד רציני לזיוף ענק במיספר חברי קופת־החולים לעובדים לאומיים — שבעיקבותיו מתקבל כסף בטעות־שווא ממישרד־הבריאות ומקופת־המדינה — לא פנה מבקר־המדינה ליועץ המישפטי לממשלה כדי לחקור עניין זה, למרות שבמיקרים אחרים, פעוטים יותר, ממהר מבקר־המדינה אל היועץ המישפטי לממשלה ואף דואג לפרסם פנייתו זו.

מקור־הכנסה אחר של קופת־חולים הלאומית הוא גביית מס־חבר. ברור לגמרי שככל שמתגברת גבייה זו, כן קטן חלקה של הממשלה בסיבסוד קופת־החולים.

(המשך בעמוד 50)

נס חנוכה בסלון אלנבי 113:

בלימת עליית המחירים

המוצרים הטובים ביותר במחירים הישנים!

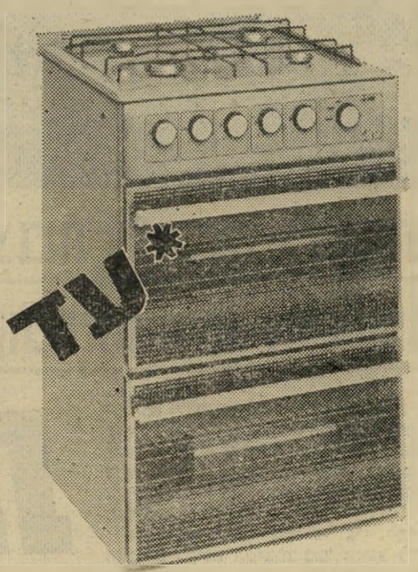

תנורי בישול:

	מחיר לצרכן כולל מע"מ	מחיר מבצע כולל מע"מ
Rosiere התנור הצרפתי	44.800	34.900
Sauter ברנן הצרפתי	31.500	26.000
רנקו	19.500	14.900
אלבן	19.500	14.900
בלרס	19.000	13.900
מג'יק שף	25.900	21.900
גז מייר	25.000	17.900

לאנשי צה"ל וכוחות הבטחון:
אנו זולים מה„שקם"!

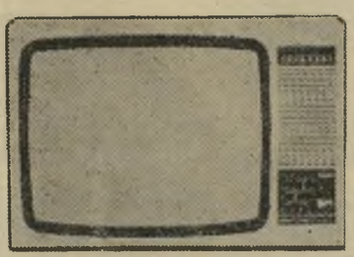

טלוויזיות:

	מחיר לצרכן כולל מע"מ	מחיר מבצע כולל מע"מ
סימנס "26 עם בקרה	110.000	86.900
שאוב לורנץ "26 עם בקרה	123.490	87.900
גרונדיג "26 ללא בקרה	106.400	69.900
בץ קפרי עם בקרה	88.480	65.900

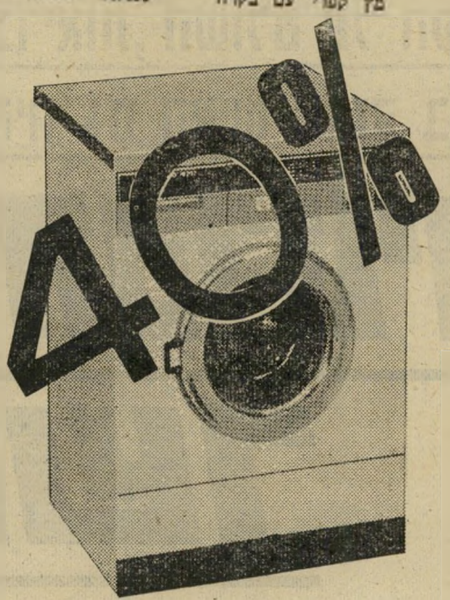

מכונות כביסה:

	מחיר לצרכן כולל מע"מ	מחיר מבצע כולל מע"מ
גאלה	39.200	30.900
סימנס	25.500	21.500
הובר	30.000	24.900
קנדי 137	25.640	19.325
קריסטל ליידי	26.500	23.500
קריסטל גרנד ליידי	31.500	29.900

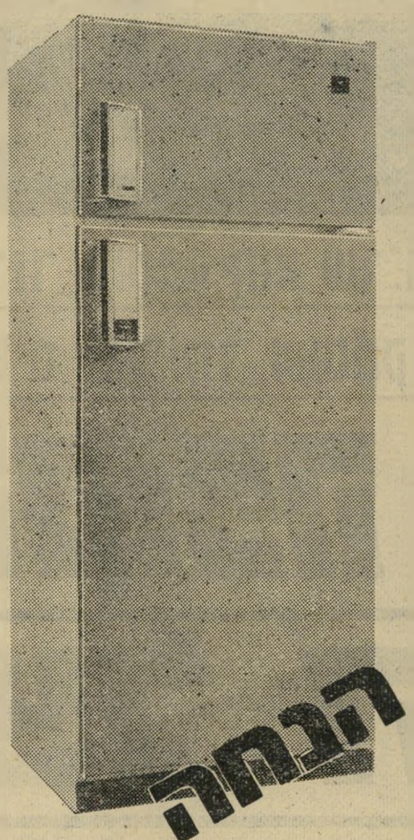

מקררים מעולים:

	מחיר לצרכן כולל מע"מ	מחיר מבצע כולל מע"מ
י"רל אלקטריק 16 קוב	89.600	68.500
ג'נרל אלקטריק 18 קוב	123.200	92.900
ג'נרל אלקטריק 21 קוב	137.200	102.900
ווסטינגהאוז 14 קוב	62.275	47.900
מג'יק שף 420	38.080	35.900

מיכאל עקילוב, סלון אלנבי 113

ליד „המשביר לצרכן"

הסלון הראוי לאמונך למוצרי חשמל

רח' אלנבי 113 ת"א, טל. 615902,611966

מחלקה מיוחדת ליבוא אישי

סין: מישפחות מקוללות־ילדים

הבעל הצעיר כבש את פניו בקרקע, אחוז־בושה. אשתו הקשיבה, נכלמת וסמוקת־פנים לדברי־הכיבושין של מזכיר סניף־המיפלגה בכפר הקטן שליד פקין.

משתתפי האסיפה הכללית נעצו בזוג מבטים קרים ומאשימים.

שבוע ימים קודם לכן נולד לזוג ילד שני, ללא אישור מוקדם של המיפלגה. מישפחת צ'אי מונג גנזפה

היו"ר הואה
עונש עבור ילד (מילבד הראשון)

קשות. הבעל הוזהר רישמית שילד נוסף במישפחה יגרום לפיטוריו המיידיים ממישרתו.

היו גם צעדים מינהליים. הקיצבה לכלכלת המישפחה הופחתה ב־50 אחוז. חותמת אדומה ענקית בכרטיס־המזון של הצ'אי־מונגים העידה על חרפתם מחדש בכל ביקור במכולת המקומית.

עיתונאי צרפתי, שנכח במחזה מרתק זה בחודש שעבר, מדווח, כי מדובר באירוע שיגרתי למדי. המיפלגה הקו־מוניסטית הסינית מנסה להתמודד עם התפוצצות האוכ־לוסיה. הטבות מרחיקות־לכת למישפחות קטנות, קנסות ועונשים להורים „ברוכי־ילדים", הם חלק מהמערכה הכוללנית והמקיפה של המיפלגה לצימצום הילודה בכל מחיר.

ואכן, יש לסינים בעייה של ממש. מומחים סבורים שבסין העממית חיים כיום 974 מיליון בני־אדם. אחרים מתעקשים שמדובר רק ב־921 מיליון. מכל מקום ברור שאוכלוסיית סין תגדל השנה בעוד 15 מיליון בני־אדם. בשנת 2000 יחיו בסין לפחות 1200 מיליון תושבים. שליש מהם יהיו מתחת לגיל 15.

מחוץ לנשואין — אסור. המדיניות הרישמית היא לצמצם את גידול האוכלוסיה עד למינימום האפשרי. היא נשענת על ההנחה האידיאולוגית, שתיכנון הילודה איננו בתחום הפרט. זוהי בעיה חברתית מהמעלה הראשונה.

הסינים מאורגנים מבחינה חברתית בקהילות מייוח־דות: יחידות־ייצור בערים וקבוצות־עבודה בכפרים. הקהילות מפעילות לחץ חברתי ופוליטי, ובמידת הצורך גם אמצעי־כפייה, כדי להשפיע על התנהגות כל חבר.

הקו הברור שהותווה על־ידי המיפלגה בכל הנוגע לתיכנון־המישפחה הביא כבר לכמה הצלחות. גיל המינ־ימום לנישואין נקבע ל־27 עבור גברים ו־25 עבור נשים. קיים איסור חמור על יחסי־מין מחוץ לנישואין. ילדים „בלתי־חוקיים" נלקחים מההורים.

העונשים על עבירות־מין קשים במייוחד. לזוגות נשואים מותר להוליד ילד אחד בילבד, בעיתוי הרצוי להם. הילד זוכה בהטבות רבות, ובילללן הקצבות־מזון, מענקים כספיים וזכויות לשיכון משופר.

כל הזכויות הללו נשללות אם נולד ילד נוסף במיש־פחה. מישפחות מרובות־ילדים חייבות לשאת בעצמן בכל ההוצאות. המישפחה חייבת לשלם שכר־לימוד עבור כל ילד, מילבד הראשון. מוטל עליה קנס של 10% מההכנסה החודשית. מישפחות כאלה עלולות להתדרדר ממש לחרפת־רעב.

הוולדנות המופרזת מוקעת כהתנהגות אנטי־סוציאלית, ואב לילדים רבים עלול להיזרק מעבודתו.

מומחים סיניים מצביעים על שיפור רב במצב, כתוצאה מהמסע נגד הילודה. מנהיגי המיפלגה בשאנחי מתגאים בכך שהשנה נולדו בעיר רק 180 ילדים שלישיים, וזאת מתוך 110 אלף תינוקות!

השיטה עדיין אינה פועלת באורח מושלם. יש הריו־נות בלתי־רצויים, ומיקרים לא מועטים של תלמידות־תיכון שילדו מחוץ לנישואין.

המנהיגים הסיניים מגלים אופטימיות רבה. סיכויי־ההצלחה רבים, בעיקר בשל כך שהחברה הסינית מאופיי־נת בהיעדר פרטיות ובמישמעת־ברזל.

העונשים החמורים והאקלים החברתי מרתיעים עבריינ־ילודה. יתכן שסין צועדת לקראת מישפחה הבנוייה על בן יחיד.

מערב אירופה:
מיליונים יומתו

כמה אירופים ייהרגו במילחמה העולמית הבאה? 10 מיליון? 50 מיליון, או 100 מיליון?

האם עשרות־מיליוני פליטים במערב־אירופה יהרסו את מערך־ההגנה של נאט"ו, ברית־ההגנה האטלנטית?

האם תהליך העיור המזורז, שפקד את אירופה מאז 1945, מהווה מחסום או יתרון לצבאות הסובייטים?

בעשור האחרון לא הירבו לדבר על־כך בגלוי. רבים סברו שעם תום המילחמה הקרה נוצרה בעולם מערכת רב־קוטבית, פלוראליסטית. היו מומחים שחזו עולם הצועד לקראת קהילייה אחת, המנוהלת תוך הרמוניה על־ידי מוסדות בינלאומיים.

אלא שהפרשן דרו מידלטון, שהציג שאלות אלה ב־אינטרנשיונל הראלד טריבון לא לקה, חלילה, במחלת־רוח. רשימתו, שהופיעה השבוע בעמודו הראשון של

עולם קטן

העיתון היוקרתי, עסקה בניתוח רציני של הבעיות הפו־ליטיות והאיסטרטגיות, המעסיקות עתה את טובי המומ־חים בעולם. רבים מהם צופים התדרדרות ביחסים בין ארצות־הברית וברית־המועצות, ואפשרות של הסלמה מהירה, אולי אפילו פיתאומית וחדה.

הימין עוזה בעוים. בתפיסה האיסטרטגית האמ־ריקאית עמדה תמיד אירופה במקום הראשון. ניגודי־האינטרסים בין ארצות־הברית ומערב־אירופה נראו תמיד שוליים וזמניים (אפילו בתקופת שרל דה־גול), לעומת ההתמודדות הגדולה עם ברית־המועצות ומיזרח־אירופה.

המאמצים האמריקאיים לבנות במערב־אירופה מערך צפוף ומסועף של בסיסי טילים גרעיניים לטווח בינוני (בעיקר טילי פרשינג) נועדו לא רק לצרכים צבאיים. בתקופה של עליית הימין במערב־אירופה, המלווה גם בתהליך מקביל ומעניין של השתלבות המיפלגות הקומו־ניסטיות במערכת הפוליטית, עושה וושינגטון כמיטב יכולתה לגבש ולמסד את המנהיגות שלה במערב.

הפעילות הדיפלומטית האמריקאית באירופה הגיעה עתה לשיא, בעיקבות פרשת בני־הערובה בטהראן.

פרשת אירן חרגה כבר מזמן מסיכסוך בין האייתי־אללה רוח־אללה חומייני לבין ארצות־הברית. ממדיו הכלל־עולמיים של העימות הניעו את סיירוס ואנס, שר־החוץ האמריקאי, למסע בבירות אירופה, כדי לגייס תמיכה במצור הכלכלי שהכריז נשיאו על איראן.

האירופים, התלויים בנפט המיזרח־תיכוני יותר מארי־צות־הברית, לא גילו התלהבות יתרה. בלונדון, פאריס ורומא שכחו כבר מזמן את המילחמה הקרה.

בשנות ה־60' חדלו אפילו המנהיגים השמרניים באירופה לדבר בעגה האנטי־קומוניסטית, השכיחה כל־כך בישראל. אבל בחודשים האחרונים חשים מומחים בתחילתו של מיפנה ניצי במערב. בארצות־הברית עלה כוחו של הימין השמרני, וגבר הקיטוב בין ניצים גלו־באליים, מסוגם של רונאלד רגאן והנרי ג'קסון, לבין יונים כמו אנדרו יאנג. היונים מגלים הבנה רבה יותר למתרחש בעולם השלישי, ותומכים בצעדים המחזקים את הדטאנט. כוחם הגובר של הניצים בארצות־הברית הגביר את התקיפות של תומכיהם באירופה.

גם הקירבה שנוצרה בין ארצות־הברית לסין עלולה לחדד את היחסים בין המערב לבין ברית־המועצות.

פחד למען השלום. בינתיים מדאגת וושינגטון מסי־רובה של הולנד להקים בסיסי טילים גרעיניים בתחומה. לעומת זאת הסכימו בריטניה, מערב־גרמניה, איטליה ובלגיה לארח בתחומן את מערכת הטילים, המכוונת לעבר מערב ברית־המועצות. בכך הונחה אבן־הפינה למערך איסטרטגי חדש, אשר יפצה את הניצים האמרי־קאיים על הסכמי סאלט וימנע, אולי, את המשך תהליך פירוק־הנשק. שרבים בעולם תלו בו תיקוות כה רבות.

דרו מידלטון מעריך בהראלד טריבון שבמיקרה של מילחמה יוכלו הסובייטים לגרום ל־100 מיליון הרוגים כבר במכה הראשונה. רוב האבידות יהיו במערב־גרמניה, שבה נמצאים רוב בסיסי נאט"ו ואזורי־תעשייה המאוכ־לסים בצפיפות, בחבל הרור.

הסובייטים עצמם, שאיבדו במילחמת־העולם השנייה 20 מיליון בני־אדם, חוזרים וטוענים שפניהם לשלום, ולא למילחמה.

החזרת האימון הבסיסי בין מעצמות־העל, באקלים הבינלאומי הנוכחי, מהווה משימה קשה ביותר. האלטרנ־טיבה לשלום ולפירוק־נשק היא כה מחרידה, שיש בה משום אילוץ להמשך הדטאנט. השלום תלוי בכך שהפחד מהמילחמה יגבר על תהליך ההקצנה הניצי בעולם.

מוזארווה בשרות האפארטהייד

השבוע הודתה ממשלת דרום־אפריקה באורח רש־מי, שהיא מגישה סיוע צבאי רב לממשלתו של אבל מוזארווה ברודזיה.

הקוויזלינג השחור בשירותו של איאן סמית נהג להכחיש כל מעורבות דרום־אפריקאית במילחמתו נגד החזית הפטריוטית. עתה הצהירה ממשלת דרום־אפריקה שהיא סיפקה נשק וגם „יועצים" לצבא רו־דזיה.

עד כה נהגו הדרום־אפריקאים להטיל עונשי־מאסר חמורים על עיתונאים שהעזו אפילו לרמוז על תפ־קידם הפעיל של קציניי צבאם ב„מילחמת השיחים". פרשנים בריטיים חוששים שממשלת מרגרט תאצ'ר תשתף פעולה עם דרום־אפריקה, כדי לחזק את אבל מוזארווה בבחירות הקרובות ברודזיה, שייערכו בפי־קוח מושל בריטי, הלורד סומס.

תמיכת חוגים שמאליים בלונדון בחזית הפט־ריוטית העלתה את חמתו של חבר־הפרלמנט האולט־רא־שמרני, ג'וליאן אמרי. אמרי, בן למישפחת־אצי־לים עתיקה, טען שמיפלגת־הלייבור שורצת בוגדים. הערה חסרת־טאקט במקצת מצד אמרי, שאחיו נתלה בלונדון ב־1946 בעוון שיתוף־פעולה עם הנאצים.

תריגיל של נאט"ו במערב־גרמניה
100 מיליון הרוגים

גם אם את משתמשת בטמפון אחר נסי את או־בֶּה

נסי פעם אחת ותגיעי למסקנה שטמפון **או־בֶּה** הוא הטוב ביותר. עם טמפון **או־בֶּה** תרגישי בטוחה וחפשיה, בתקופת המחזור החדשי, יותר מאשר עם כל טמפון אחר.

ל־או־בֶּה שלושה גדלים בשלוש דרגות ספיגה: **מיני** - לבתולה זלנערה המתבגרת, **נורמל** - למרבית הנשים, **אקסטרה** - לנשים עם דימום רב.

או־בֶּה בעל כושר הספיגה הטוב בעולם, מתרחב ואוטם בפני דימום וריח. **או־בֶּה** קטן, וקל להחדירו.

או־בֶּה אינו זקוק למוליכים: דחיפה קלה והוא בפנים. בלתי מורגש ונעלם מעיני כל. גדולתו של **או־בֶּה** בקטנותו. אפשר לשאת אותו בכיס הקטן של הג׳ינס או בארנק הכסף.

נסי את או־בֶּה - אין טוב ממנו.

לכ׳ ענת עצמון
או־בה מח׳ ההסברה
ת.ד. 2115, חיפה

אבקש לשלוח אלי את
חוברת ההדרכה + השי:
3 טמפונים בנרתיק

שם _____

כתובת _____

_____

גיל _____

□ משתמשת בטמפונים
□ לא משתמשת בטמפונים

o.b.

הטמפון הקטן
שכבש את העולם

אנשים בעולם

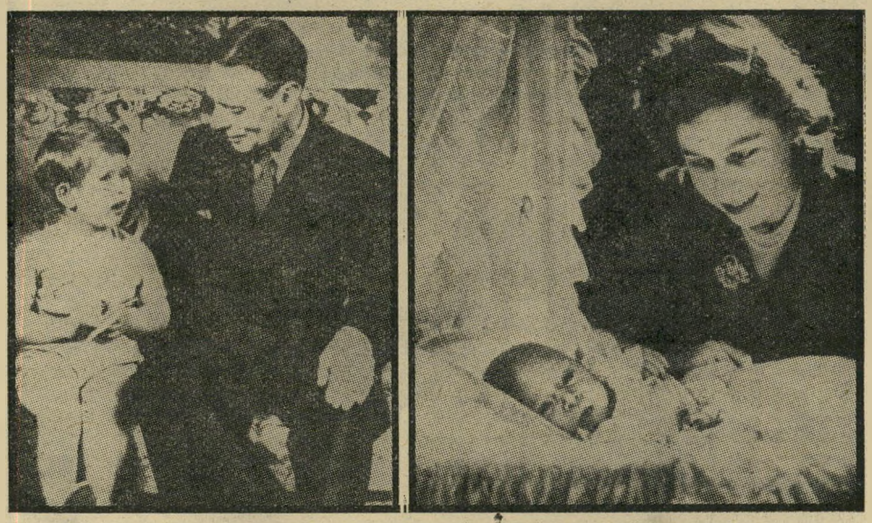

המלכה והנסיך: התמונה הראשונה הסבא והנכד: „סבאאנגליה" ג'ורג' ה-5

השחקנית סוזן ג'ורג', בחירתה של האם: מארי אסטריד, צ'ארלס הנסיך מוולס

צ'ארלס עם פארה פוסט: בירכת המלאך

האהבה הראשונה: לוצ'יה סאנטה קרוז

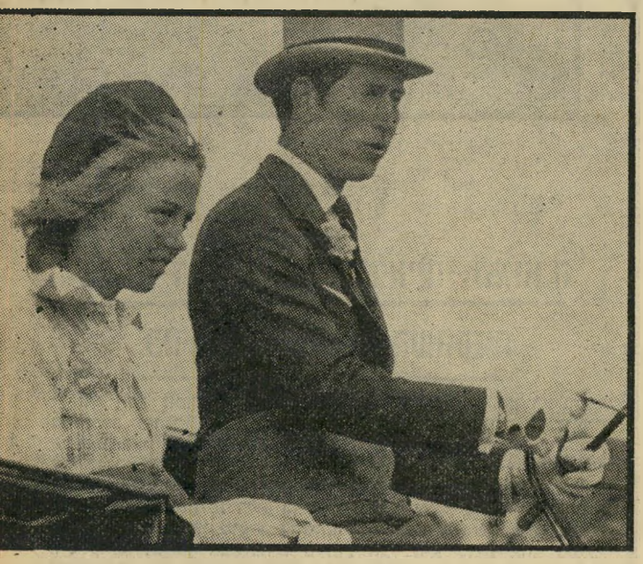

האהבה האסורה: דאבינה שאפילד

„כוח משיכה עצום לגבי נשים", זוהי אחת התכונות שכל מכריו של הנסיך צ'ארלס ציינו באוזני מי שכתב את הביוגרפיה שלו, שיצאה לאור החודש. מה מקור קיסמו של הנסיך? אביו, הנסיך פיליפ, ידוע

כל נערותיו

של יורש־העצר

אמנם כגבר מקסים. אבל צ'ארלס רחוק מלהיות דומה לו פיסית. יש לו לחיים ורודות, עיניים כחולות קטנות, המתרוצצות במבוכה לעתים קרובות, ומיבנה גוף לא ספורטיבי במייוחד. ובכל זאת יש לו קסם. כך מסתבר מהרפתקותיו הרבות, שאינן גורמות נחת או שקט נפשי לאמו, המלכה אליזבט השנייה. לעומת אן בת ה־23, שכבר נשואה, מתגאה צ'ארלס, המוכתר גם כנסיך מוולס, על כי הגיע לגיל 30 בעודו רווק. בכך הוא שונה מאבותיו. אביו התחתן עם אמו כשהוא היה בן 26 והיא בת 21. סבו, המלך ג'ורג' השני, נישא בגיל 27. אבי־סבו, ג'ורג' החמישי, התחתן בגיל 28. אבי־אבי־סבו, אדוארד ה־שלישי — בן 21. אליזבט מודאגת: על אלה שהיא בחרה למענו ויתר, ועודנו מתרוצץ עם כוכבות קולנוע.

אהבה פומבית: שרה ספנסר בת טיפוחיה של המלכה

אהבת הספורטאים: ליידי ג'יין וולסלי

אנשים בעולם

ג׳יין פונדה: „יבוא יום ובעלי יהיה נשיא ארצות־הברית!״

הגברת ג׳ין פונדה רכשה לעצמה אולם התעמלות פרטי, ובו היא מתעמלת שעה כל יום (כמו בתמונה). כדי להוכיח שגעוריה עדיין במותניה החלה שוב להצטלם בתמונות של פין־אפ, כפי שעשתה בימי הבעל הקודם, רוג׳ה וադים. בעוד שבשיבה הביחה היתה לה כפילה בסצנות העירום, היא חוזרת עתה וחושפת את גופה לפני המצלמה. פחד מן הזיקנה או תעלול פירסומת? או שמא זה וגם זה? היא עוזרת במרץ לבעלה, טום היידן, לרוץ בפוליטיקה ומאמינה כי יום יבוא והוא יהיה נשיא ארצות־הברית. בינתיים היא מבטיחה: „אני יודעת שאוהב את טום כל ימי חיי!״

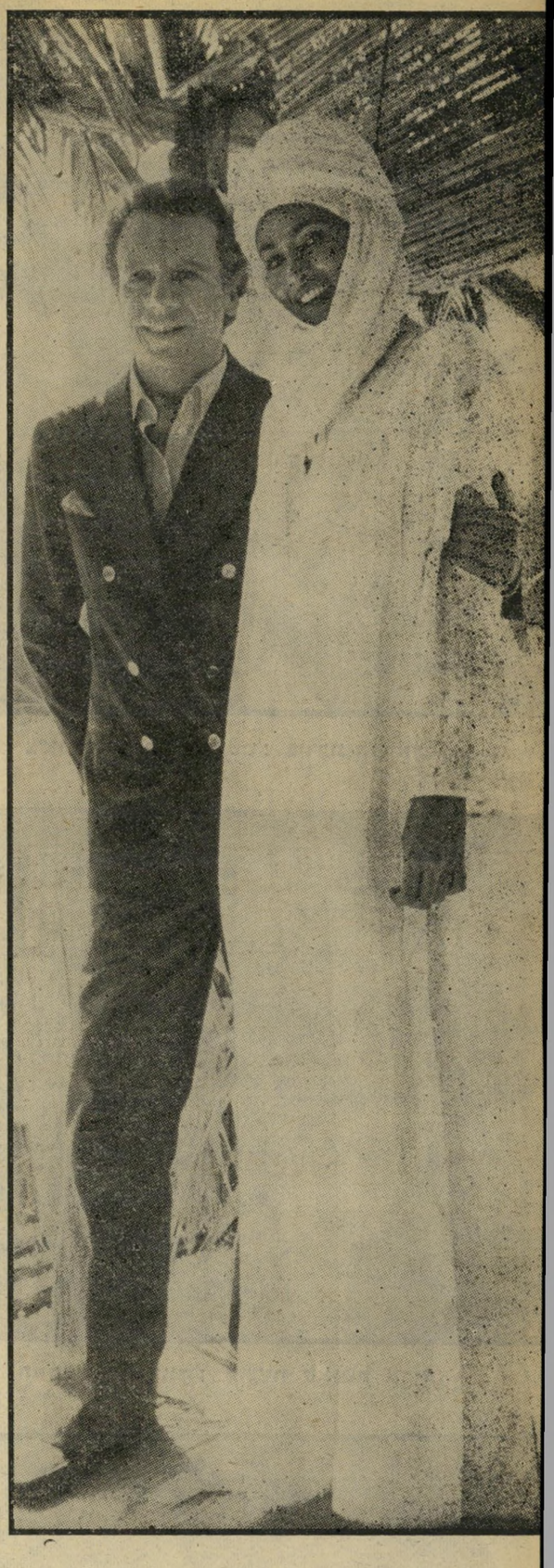

ג׳והני דורלי וואודי אראייה: האהבה פורחת בין הזמר והשחקנית

זהו הזוג המדובר ביותר באיטליה: הזמר־שחקן־כוכב־הטלוויזיה המפורסם ביותר בארץ המגף, ג׳והני דורלי, והשחקנית האתיופית השחומה זאודי אראייה. האתיופית האכסוטית, שהיתה הגיסה השחורה של סילבי קריסטל באחת הווריציות של עימנואל — בסרט ע־ מנואל השחורה — זוכה להצלחה רבה בסרטים מסוג זה באיטליה. לעומת זאת, ג׳והני דורלי, בן דורו של דומינקו מודוניו ומן הזמ־ רים בסיגנון הישן, מוסיע בהצלחה בסוג מסויים של סרטי־פעולה אישלקיים. לא מן המשובחים ביותר. אבל הוא עדיין אחד ממלכי התעשועים של איטליה. דורלי היה בעלה של השחקנית קאתרין סספאק ועתה הוא טופם מן הקסם של צאצאית מלכת שבא.

פיטר פאלק: אשתי מלבישה אותי

קשה להאמין שפיטר פאלק, ב־ מעיל הגשם המרופט של קולומ־ בו, הוא סמל מין. אך עובדה היא שבסקרי דעת קהל והאזנה אמרי־ קאיים הוא נימנה על חמשת ה־ גברים הנערצים על המין הנשי מכל כוכבי אמריקה. הוא טוען שאינו מבין כיצד הצליח להי־ ראות כה מקסים בסמרטוטים. שעה שרק עתה, כשנשא לאשה את שרה דאנס (איתו בתמונה), התחיל להתלבש כבן־אדם. אשתו, שחקנית יפהפיה בת 28, היא שקונה לו את בגדיו החדשים. „יש בי הר־ בה מן הצועני,״ אומר פאלק. „ולכן נהגתי תמיד להסתובב עם החב־ ר׳ה. משהו השתנה בי, ואני או־ הב עתה לשבת עם שרה בבית.״

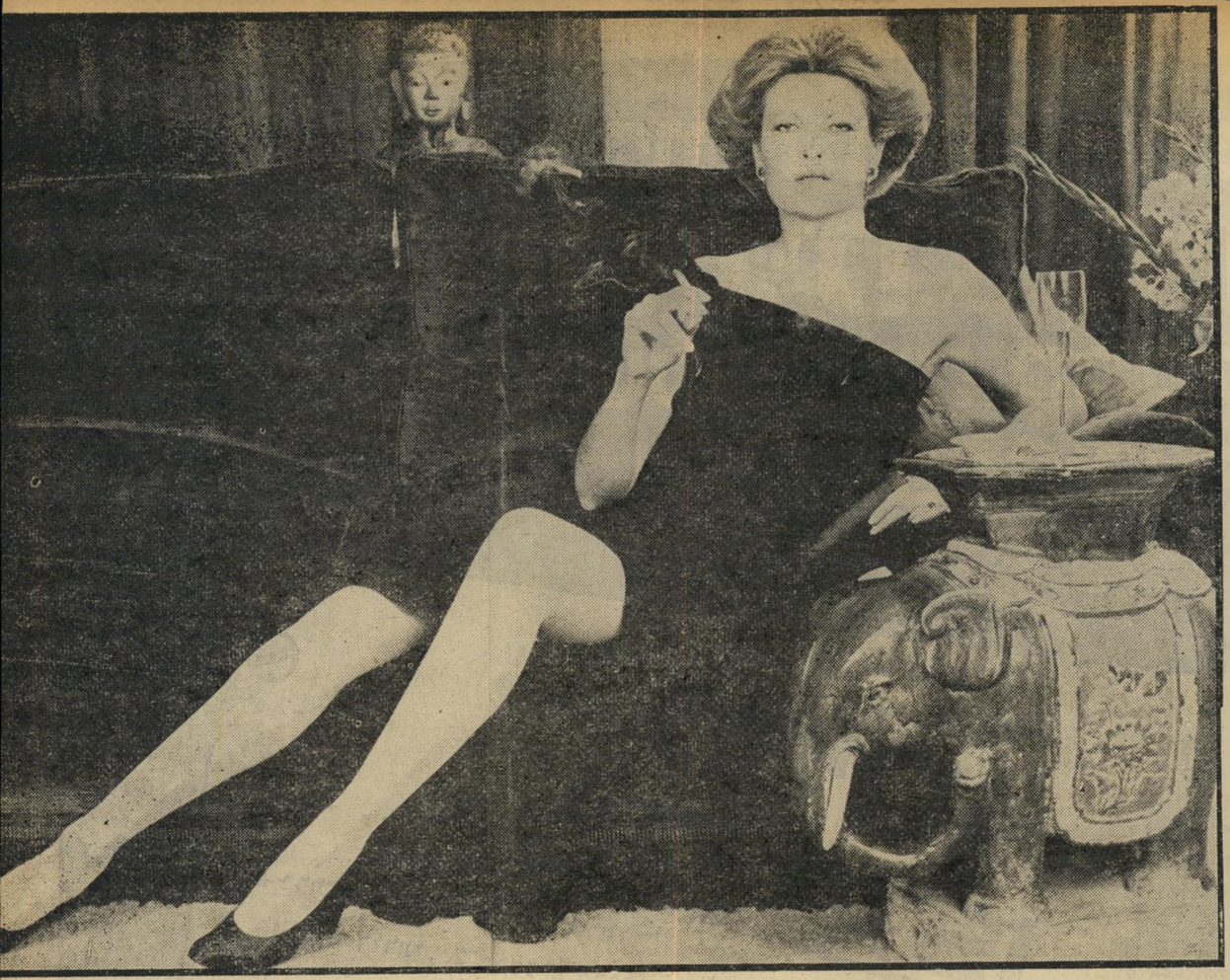

אניק דה־ויל״ייה:
סופרת יפהפיה
בחמ״כת הבעל

— לא, היפהפיה שבתמונה (משמאל) אינה כוכבת קולנוע או דוגמנית. זוהי אניק דה ויל־ייה, מי שהיתה אשתו של יאן פלמינג של צרפת (כותב ספרי־מתח על סופר־מרגל דמוי ג׳יימס בונד). במשך שנים רא־תה כיצד הוא נוסע ועורך תחקירים לספריו, עד שהחליטה לעשות כמוהו. היא הוציאה ל־אור את סיפרה הראשון, שהפך ללהיט עצום בצרפת. שם הגי־בורה: ויקטוריה. אומרת אניק, הנהנית מפירסום בזכות עצמה: ״ויקטוריה היא אחותי התאומה בת־דמותי. יפהפיה, עיתונאית. הגברים נופלים לרגליה וזה עו־זר לה לצאת מתיסבוכת ולהשיג סקופים.״ אניק נטשה את בעלה העשיר והמפורסם, כדי לזכות בחרות ולהצליח בעבודה שאו־תה היא אוהבת יותר מכל. בע־לה לשעבר אינו נוטר לה טינה על כך. להיפך. הוא רואה את הצלחתה בעין יפה ואפילו עוזר לה למכור במחיר טוב את זכו־יות ההסרטה של ויקטוריה.

קאונט בייסי: לרוץ בגיל 75

ישנם אנשים היודעים להזדקן. הפסנתרן המחונן קאונט בייסי יחגוג החודש את יום־הולדתו ה־75 בצורה אופיינית. הוא יהיה מצוי בעיצומו של סיבוב הופעות עם תיזמורתו המפורסמת, שעליה הוא מנצח בעצמו. הפסנתרן הישיש, הגר בבאהאמס (נראה בתמונה בביתו, ליד הפסנתר), נשאר פסנתרן מחולל הדבק לפסנתרן עד כדי כך, שאפילו כשהוא נח הוא פורט על הקלידים.

לינדה בלייר:
ילדת הפלא של
הקולנוע מתבגרת
ומגדשת שדים

כשהיתה הילדה לינדה בלייר בת 13, הופיעה בתפקיד לא קל לבת־גילה: היא היתה גיבורת הסרט מגרש השדים, שעשה היסטוריה בקולנוע. לכל המראיינים סיפרה, שלמרות תפקיד הנערה שקינן בה שד, לא הושפעה כלל מן הקולנוע, ואפילו לא מן הניסיון להפוך אותה למיפלצת באיפור. אלא שהמציאות היתה שונה. לינדה לא התבגרה ככל ילדה נור־מלית, ובמשך תקופה מסויימת היתה מכורה לסמים. בינתיים בגרה והפכה בחורה נחמדה בת 19. היא נגמלה מן הסמים ומו־פיעה בסרט בשם רולר בוגי, בהדרכתו של מאמנת לגלישה (מימין), שהוא גם החבר שלה.

בהיענות לפניית השר הורביץ:

אברהם גינדי מוכר

10 דירות בשלבי בניה מתקדמים במחירי חודש יולי

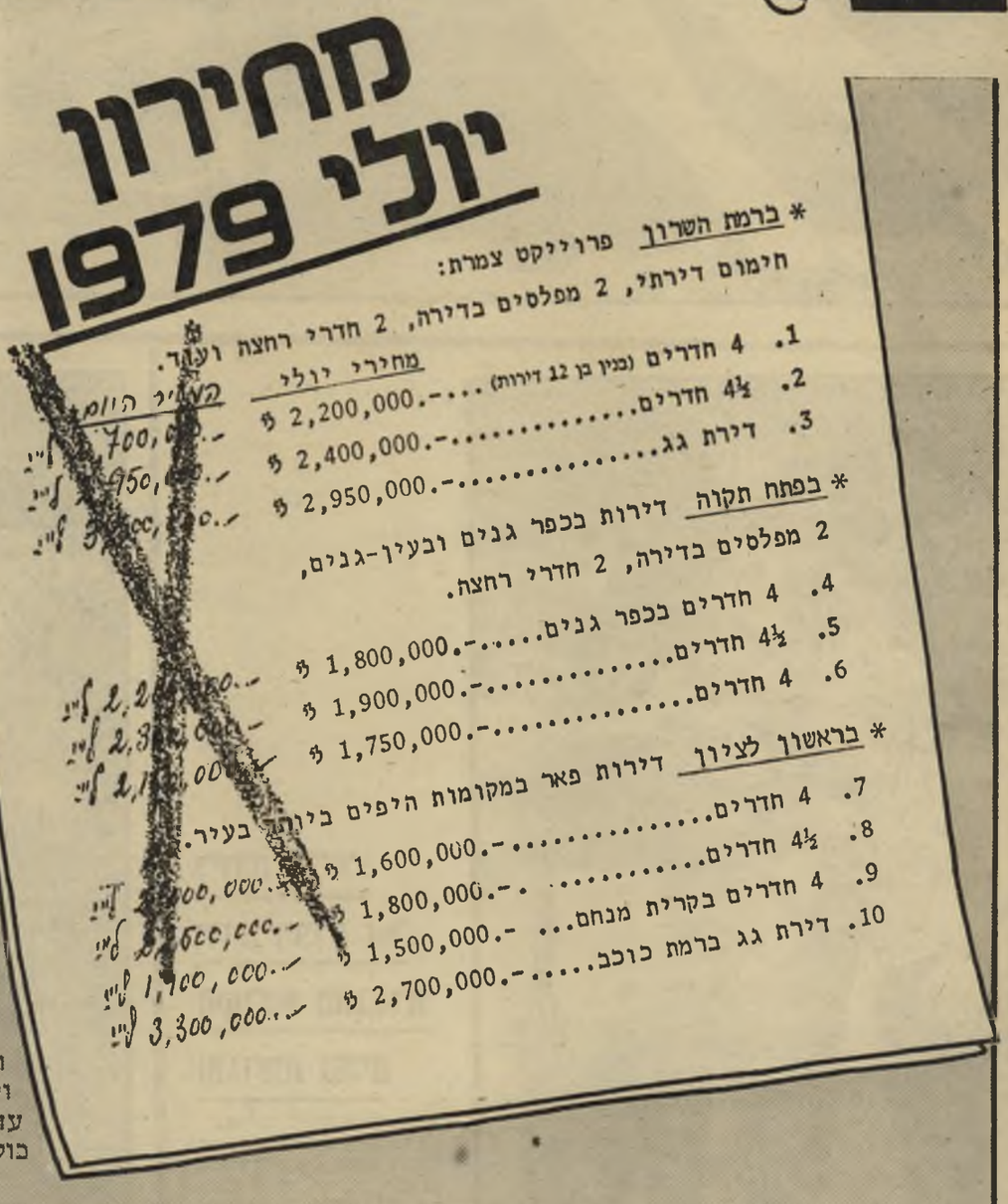

בפגישה עם מרכז הקבלנים ביקש השר הורוביץ שיתוף פעולה בבלימת האינפלציה. אברהם גינדי נענה לבקשת שר האוצר, ומציע למכירה 10 דירות בשלבי בניה מתקדמים. במחירי חודש יולי 1979.

בכל דירות אברהם גינדי הכלולות במבצע תמצאו רמת בניה בינלאומית הכוללת ארונות מטבח משוכללים, קרמיקה בחדרי הרחצה ובשירותים, לובי מפואר בכניסה לבית, חדרי מרפאות, מתקני משחקים בחצר, תאורת גן ועוד.
תנאי הרכישה אצל אברהם גינדי נוחים ויציבים: מחירים ללא הצמדה, משכנתא עד -.600,000 ל"י, המחירים אינם כוללים מ.ע.מ.

אברהם גינדי

הקניה הטובה ביותר 1980

אמת בפרסום TRUTH IN ADVERTISING

ראשון־לציון	פתח־תקוה	רמת־השרון
רח' הרצל 62	רח' חיים עוזר 28	רח' סוקולוב 84

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

ראשל"צ 03-998663 פ"ת 03-905593 רמת השרון 03-475131

אנשים

מנחם בגין ניפנף להמונים המריעים
אך ההמונים לא היו שם

התקרית הלא־נעימה, שאירעה בשבוע שעבר לראש־הממשלה **מנחם בגין** באולם מליאת־הכנסת, עת התייצב על כיסאו הריק של ראש־האופוזיציה, ח"כ **שימעון פרס**, היתה רק אחת משורה של תקריות דומות שאירעו לבגין באחרונה. כאשר הבחין לכן, כשנכנס בגין לאולם ה־מליאה, הוא פנה, כהרגלו, לעבר יציע הקהל, ונופף בידיו לעבר הקהל. בדרך כלל זוכה ראש־הממשלה למחיאות־כפיים מאחרי זכוכית־הביטחון, בניגוד לסדר המקובל בכנסת. אולם הפעם לא נשמע משם קול. לבגין הסתבר כי ביציע יועץ המישפטי לממשלה, ה־פרופסור **יצחק זמיר**, הוא ה־קרחת. את ראש־הממשלה הציילו מאי־הנעימות שומרי־ראשו, שלקחו אותו מהמקום עוד לפ־ני שברידמן התעשת מתדהמתו.

למחרת פגש בגין ב־מנכ"ל מישרד־החוץ, **יוסף צ'חנובר** ("יוסי"). צ'חנובר בא למסור דין־וחשבון לבגין, מאחר ובגין הוא עתה ממלא־מקום שר־החוץ. בגין הציג את צ'חנובר לפני כמה אנשים כ„מנכ"ל מישרד־האוצר חד־דש." ולצ'חנובר לא היה נעים לתקן אותו.

בארוחת־צהריים שנ־ערכה במישרד ראש־הממשלה כנראה מצויין, אם אתה אוהב אותו כמו התנחלויות."

באותו היום נערכה ארוחת־ערב במלון המלך דויד לכבוד לינוביץ. ראש עיריית־ירושלים, **טדי קולק**, ישב ליד סמואל לואיס. ללואיס הי־תה בקשה לטדי: „אני אוהב את ראש עיריית תל־אביב, **שלמה להמ**, אולי אתה יכול לעזור לו קצת בבעיות שלו?" טדי השיב ללואיס: „אני לא אוהב אותו, ולא יכול לעזור לו. אבל יש לך השפעה על חיים יותר מאשר לכולנו, הוא יכול לעזור לו." כאשר תמה לואיס לאיזה חיים הכוונה, הס־ביר לו טדי שהכוונה ל**חיים קוברסקי**, מנכ"ל מישרד־**גאזרן**. בקבלת פנים שנער־כה לכבודו, ציטט לפני הנוכ־חים מאמר ארוך שנכתב על טדי קולק בוושינגטון פוסט. במאמר אמר קולק על ראש־הממשלה, מנחם בגין: „הוא ראש־ממשלה נורא, אבל עשה את הדבר הגדול ביותר בהיס־טוריה."

בישיבת מועצת עיריית־ירושלים, שהתארכה עד אחרי חצות, קם לפתע ראש העיריה טדי קולק וביקש להוסיף הצעה לסדר־היום על עשרות ההצ־עות שכבר דנו בהן. קולק קרא פתק ששלח לו חבר מו־עצת־העיר הדתי **אברהם וייזרסון**: „נהוג לומר בח־צות הלילה על־ידי מקובלים

סול לינוביץ השגריר האמריקאי המיוחד למרחב שהוא יהודי, נקלע ל„יד ושנ" בירושלים, כאשר בני מישפחת־פרטיזנים משוודיה נטעו עץ בשדרות חסידי־העולם לזכר אביהם שנרצח על־ידי הנאצים. לינוביץ, שהתבקש על־ידי בני־המישפחה לטעת את העץ בשמם, התרגש עד דמעות מהמחווה.

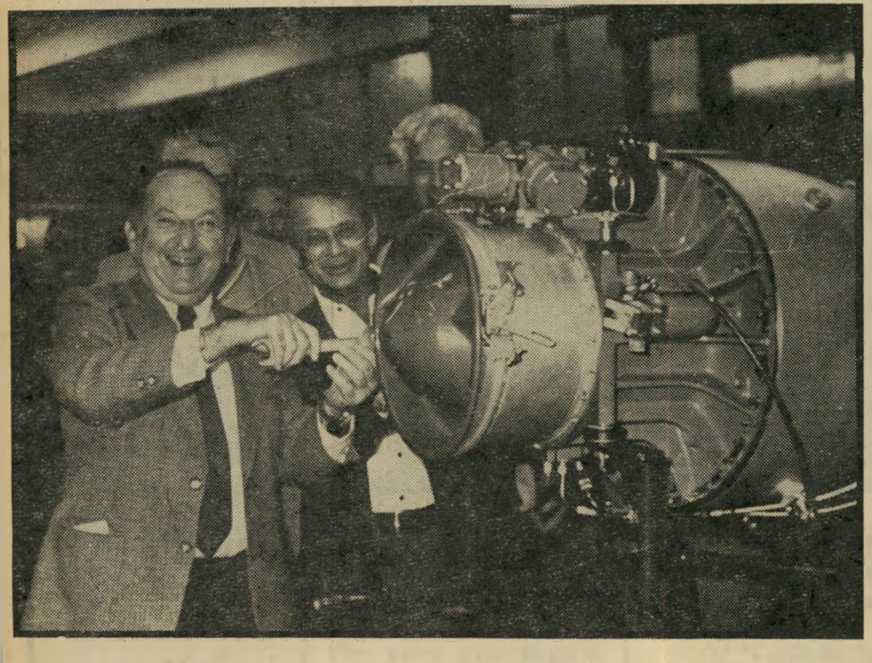

ישראל בץ במהלך הסיור נטל מפתח שוודי, והתחיל להשתעשע באחד המנועים שהיו שר־העבודה־והרווחה, ערך בשבוע שעבר סיור במיפעל „מנועי בית־שמש". בשלב של הרכבה, כשהוא אומר בחיוך לסובבים אותו: „אם אצטרך לעשות הסבה מיקצועית, יהיה לי מיקצוע." בפנותו אל חברי הנהלת־המיפעל שאל: „תקבלו אותי?" התשובה היתה חיובית.

עדין קווה היה רכז מדגרת קיבוץ רביבים, המייצרת עופות לבשר. הוא היה קודח בביצים, ב־הזריקו לתוכן חומר אנטיביוטי, המגן על העובר. כיום שינה את מיקצועו והפך עורך ביטאון תנועת־הקיבוצים־המאוחדת, בשם „יחד".

בגין כי התיישב על כיסא לא לו, הוא קם במהירות והתיי־שב על כיסא סמוך. אולם כי־סא זה שייך ליריבו של פרס במיפלגת־העבודה, ח"כ **יגאל אלון**. אחד הסדרנים, שראה את המבוכה הרבה שאליה נק־לע בגין, הציל את ראש־הממ־שלה. הוא ניגש אליו והובילו למושבו, במרכז שולחן הממ־שלה.

דקות אחדות קודם לא יושב אף אחד, וכי הוא נופף בידיו לכיסאות הריקים.

ימים אחדים לפני תק־רית זו יצא בגין ממישרדו, ו־עבר ליד העיתונאים הרבים שהמתינו לו שם. לפתע הבחין בכתב הכלכלי של המחלקה האנגלית של קול ישראל, **הרצי ברידמן**. בגין פנה אליו ואמר בפליאה: „מה אתה עושה כאן, הפרופסור זמיר?" הדמיון היחיד בין ברידמן ל־לכוורד השגריר האמריקאי המ־ייוחד, **סול לינוביץ**, הבחי־נה **פאיי**, רעייתו של שגריר ארצות־הברית בישראל, **סמי־אל** ("סם") **ליואים**, בשר־החקלאות **אריק שרון**, כשהוא מסתער על המזון ואוכל ב־תאווה בלתי־רגילה. אמרה לו־איס לאריק: „האוכל הוא הפנים, שאינו שולט רק על תקציבי העיריות, אלא גם נפ־גש עם לואיס הרבה, מאחר וקוברסקי ממונה על שיחות האוטונומיה.

לא רק לינוביץ ביקר בארץ בשבוע שעבר. גם מי שהיה מועמד לנשיאות ארצות־הברית, הסנאטור **ג'ורג' מק־**תפילה מיוחדת להרחקת שדים ומזיקים. עתה אני מציע לך לומר תפילה זו להרחקת המ־זיקים מהאופוזיציה." קולק הפסיק את הישיבה ורצה לאמר את התפילה.

בדיון על תיקון חוק ההפלות התמרמרו חברי־כנסת על־כך שאף אחד משרי הממ־שלה אינו נוכח, וכמה מהם דרשו מיושב־ראש הישיבה, **משה מירון**, להפסיק אותה, עד שיגיע נציג של הממשלה. ח"כ הליכוד **פסח** ("פסי") **גרופר** ניסה להציל את המ־צב ושאל את מירון: „האם לפי התקנון אפשר להחליף שר בחבר־כנסת?" השיב מי־רון: „השאלה אינה רצינית, ולכן לא תקבל תשובה." ליד גרופר ישב סגן שר־האוצר לשעבר, **יחזקאל פדהצור**, חבר מיפלגתו של גרופר, שק־רא: „לא רק השאלה לא רצי־נית, גם השואל!"

באותו דיון נאם גם ח"כ האגודה **שלמה לורנץ**, שנאומו הופרע על־ידי חברות־הכנסת בראשותה של ח"כ **תמר אשל** מהמערך. אחרי כמה הפרעות נמאס ללורנץ, והוא אמר לאשל: „אני רוצה שתקשיבי, ותתנהגי קצת בצור־רה תרבותית. האם זה לבקש יותר מדי ממך, גברת נכבדה?"

יש
כרמליטה
יש
חגיגה!

כרמליטה סנגריה -
אין מה להוסיף,
הכל כבר בפנים.
כרמליטה סנגריה -
מתחרה בהצלחה
מזה 10 שנים
בסנגריות
הספרדיות
ברחבי העולם,
עשוייה ממיטב
הענבים של כרמל.

כרמליטה סנגריה -
זה מה שהיה חסר
אצלכם בחגיגה.

כרמליטה
סנגריה
הלהיט החדש
של
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

גרופר: פסיכיאטר אחד אינו מספיק בכנסת!

אריק: כותבים עלי כמו על אייכמן!

■ הפרופסור **ישעיהו ליבוביץ** נאם בסמינריון, ש־נערך בבית ההסתדרות בירו־שלים לפני תלמידי השמיניות של הגימנסיה העברית. כאשר התחיל ליבוביץ להשמיע את דעותיו המוכרות על ההתנח־לויות והממשלה הנוכחית, קרא לעברו אחד התלמידים, **יובל נחמד**, קריאת־ביניים. ליבו־ביץ הפסיק את נאומו ואמר לנחמד: „אתה סמרטוט צבוע ומרופט.“ נחמד וכמה מחבריו עזבו את ההרצאה.

■ ד"ר **דן רונן**, סגן מנ־הל המועצה לתרבות ולאמנות, הבחין אחרי הקרנת־הבכורה של הסרט הים האחרון, שנער־כה בשבוע שעבר בתיאטרון ירושלים, כי רבים מברכים את סגן ראש העיריה, **דויד ברג־מן**, ואומרים לו: „הסרט היה מצויין, עשית עבודה טובה.“ בפינה אחרת של האולם הב־חין רונן בבמאי הסרט, **דויד ברגמן**, מי שהיה במאי להקת הנח"ל, העומד מבודד. רונן הפגיש בין שני הברגמנים ומ־אותו הרגע, בכל פעם שמישהו בירך את דויד ברגמן מהעי־ריה, הוא הפנה אותו לפינתו של דויד ברגמן הבמאי.

■ שני אנשים עמדו בש־בוע שעבר על הבימה של מלון הילטון בירושלים וניגבו דמ־עות. היה זה בעת שמנהל־ההסברה של בית־החולים הד־סה, **עזריה רפפורט**, ראיין בערב ראיונות את צלם טיים בישראל, **דויד רובינגר**. רו־בינגר סיפר לרפפורט כיצד הוא כימעט הפסיד את הצילום של חייו, כאשר בעת כיבוש הכותל המערבי פרץ בדמעות. סיפר לו רפפורט: „גם אני בכיתי באותו הרגע,“ ושניהם החלו לנגב את דמעותיהם.

■ בשבתות רגיל ח"כ **חיים בר־לב** לרכוב על סו־סים בחברת ראש עיריית רמת־גן, הד"ר **ישראל פלד**. „כש־השמיעו אותי על כי הגשתי את חוות־הדעת הצבאית שלי לבית־המישפט העליון, בעניין אילון־מורה, פלד ניחם אותי,“ אמר בר־לב השבוע. „או עכ־שיו אני יכול לגמול לו.“ כוו־נתו היתה לנחם את פלד על מסע־ההתקפות שנערך נגדו, בעיקבות דבריו על בריאותו של ראש־הממשלה.

■ תוך כדי כך סיפר בר־לב איך נפל לפני ששה שבו־עות מן הסוס, בעת מסע־רכי־בה ארוך בגליל. במסעות ארו־כים רגילים בר־לב וחבריו לש־עשע את עצמם בתחרויות שו־נות. במיקרה זה היה עליו לי־טול, תוך כדי דהירה, בקבוק מידי רוכבת, ולהעבירה לרוכב שלישי. הסוסה של הרוכבת סברה שזהו מירוץ, והחלה לד־הור. הרוכבת אימדה את השלי־טה על הסוס שלה, ובר־לב הג־ביר את מהירות דהירתו כדי לעצור אותה. אולם תוך כדי כך החל גם הסוס שלו להת־להב, ובר־לב איבד את השלי־טה עליו. כך נמשך המירוץ המטורף עד שהגיעו למעביר־מים מבטון, שחסם את הדרך. הרוכבת נפלה מן הסוס שלה, ואילו הסוס של בר־לב קפץ לתוך תעלה ונפל שם, כשבר־לב נופל לידו. במיקרה כזה עלול רוכב לשבור את המפר־קת שלו, אך בר־לב וסוסו יצ־או שניהם מן התקרית כשהם פצועים רק באופן שיטחי.

■ בעת ישיבת הנהלת עי־ריית תל־אביב, ביום הרביעי בשבוע שעבר, הופתעו חברי ההנהלה למראה קבוצה של צעירי חרות, שבאו להפגין נגד ראש עיריית רמת־גן, יש־ראל פלד, בגלל התבטאויותיו בעניין בריאותו של ראש־הממשלה. כאשר ניסו להסביר למפגינים, כי פלד הוא ראש עיריית רמת־גן, ולא תל־אביב, השיבו המפגינים: „זה לא חשוב. זה אותו הדבר.“ אמר על־כך ראש עיריית תל־אביב שלמה („צ'יצ'“) להט: „הנה המחשה לבעיות המטרופולי־ניות, שמהן סובלת תל־אביב. פלד מדבר נגד בגין, אבל להפ־גין באים נגדי!“

■ **אריה רדלר** הוא אחד ממאמני הכדורגל חסרי־המזל במדינה. כימעט כל קבו־צה שהוא נוטל לאמן, עומדת בסכנת־ירידה לליגה נמוכה יו־תר. השבוע התלוצצו כי ראש־הממשלה, מנחם בגין, ביקש את אריה רדלר לקבל תחת חסותו את התנחלות אילון־מורה. „הוא היחיד המסוגל להוריד אותה,“ הסבירו.

■ פחות חוש־הומור היה בשבוע האחרון לשר־התקלאות. „העיתונות הישראלית שונאת אותי,“ התמרמר אריק שרון והמחיש: „עשיתי מחקר וב־דקתי מה כתבה העיתונות ה־ישראלית על **אדולף אייכ־מן** בתקופת מישפטו. הגעתי למסקנה שעלי כותבים גרוע יותר מאשר כתבו בשעתו על אייכמן!“

■ יו"ר מיפלגת העבודה, שימעון פרס, היה אחד הקור־בנות הראשונים להחלטתו של יו"ר מועצת המנהלים של אל־על, **כומה שביט**, שלא להתיר עוד העברת אישים חשובים מאד, הנוסעים בכר־טיס של מחלקת תיירים, ל־מחלקה הראשונה („אפגריי־דינג“, בשפה המיקצועית). ב־עת שטס בג'מבו של אל־על בדרכו חזרה מארצות־הברית לישראל בשבוע שעבר, הופתע פרס כאשר הדיילים הובילו אותו למושב במחלקת התיי־רים, למרות שבמחלקה הרא־שונה היה נוסע אחד בילבד. פרס התנחם בעובדה שגם שני קברניטים בכירים באל־על, ש־היו באותה טיסה, נאלצו לטוס במחלקת־התיירים.

■ מצליף הקואליציה, ח"כ פסח גרופר, שופע לאחרונה אושר רב על מה שמתחולל בממשלה. „בשעתו צחקו ממ־ני,“ הוא מסביר, „כשהצעתי למנות פסיכיאטר לחברי־הכנ־סת. עכשיו כולם רואים שטעי־תי. פסיכיאטר אחד לא היה מספיק!“

■ לשר־התקלאות אריק שרון יש בזמן האחרון נוהג שלא לבוא לישיבות של וע־דות־הכנסת שאליהן הוא מוז־מן. ח"כ **יוסי שריד** התרגז על כך, ואמר בישיבת ועדת־הכנסת: „העדרויותיו התכו־פות של אריק שרון הן בושה לכנסת.“ השיב לו על כך חבר סיעתו, **עוזי כרעם**: „דוו־קא הופעותיו של אריק שרון בכנסת הן שמביאות את ה־בושה.“

■ לעוזי ברעם היתה סיד־רה של ציחצוחי־לשון על חוק ההפלות והממשלה: „הממש־לה עושה הפלה למשק, גור־מת למפולת כלכלית, מפילה את החלטות הבג"צ ואת רוח העם, גורמת לנפולת של ירי־דה, מתפילה את דיוני־הכנסת, מפלילה את האופוזיציה ואינה מוכנה להפיל את התיקון לחוק ההפלות, כי היא מפחדת לי־פול.“

■ איך מכנה שר־התחות שהשתוללה בשבוע שעבר, הבחין להב מליכתו בקומה השתים־עשרה של בניין עיר־יית תל־אביב בפילוח הקטן ש־נולד לפני כמה חודשים בגן־החיות התל־אביבי, כשהוא מס־תובב בחצר הכלוב שלו ונר־טב בגשם. פינייה מיהר לטל־פן למנהל גן־החיות, וביקש ממנו לדאוג להכניס את הפילון לכלוב. „רגע אחד,“ תמה המנ־הל, „הרי גם בג'ונגל הפילים מסתובבים חשופים בגשם!“ „כן,“ השיב לו להב, „אבל ב־ג'ונגל לא כל־כך קר.“

נירה פז רקדנית ותיקה בלהקת בת־שבע, שמחה לפגוש השבוע במכר ותיק, היינס מייסטר. הוא רקדן שווייצי, הרוקד כיום בלהקת הבלט המלכותי של בריטניה, שהגיע ארצה לסידרת־הופעות. השניים רקדו יחדיו לפני שנים רבות.

מיכאל אייזמן הצייר פתח את תערוכתו ה־15 בתל־אביב. הוא חזר זה עתה מאמריקה, שם הציג כמה מיצירותיו. לדבריו, השחקן האמריקאי דאסטין הופמן רצה לרכוש תמונה, אך איחר במקצת, כולן אזלו. בימים אלה עובד אייזמן על שטיח־ענק באורך של 15 מטרים ובגובה של שלושה מטרים. השטיח הענק הוזמן על־ידי חברת אייר־אם.

■ מנהל שירות עיריית תל־אביב, **פינחס** („פינייה“) **להב**, היה בשנה שעברה מנ־הל מחלקת־הכדורסל של הפו־על תל־אביב. משום כך יכול היה להתבטא באובייקטיוויות בעיקבות ההתפרעות בתום ה־דרבי בכדורסל בין קבוצות מכבי והפועל שבה מילאו תפ־קיד מרכזי שני השחקנים ה־שחורים של מכבי. אמר פי־נייה: „זה ש**ארל ויליאמס** התפרע — את זה אפשר לה־בין. סוף־סוף הוא רק גוי. אבל אני לא יכול לסלוח להתפר־עות של **אולסי פרי**, שיהודי יכה יהודי, זה כואב לי!“

■ אגב, בסערת הגשמים

■ **אהרון אבו־חצירא** את ה־דמות החדשה, שאותה מייצג הסגן השני של ראש־הממש־לה, **שימחה ארליך**, מאז הניח מידו את תיק האוצר? „הגורו החדש של השמאל.“

■ האורטופד של בית־החולים שערי צדק בירושלים, הד"ר **פולי לוין**, הוזמן על־ידי טבח בית־החולים לבקר במיטבח החדש ולטעום מהאו־כל. אחרי שלוין נגס בקציצה שנתן לו הטבח, הוא אמר לו: „אתה יודע, גם אשתי היתה עושה קציצות כאלה, אבל רק בהתחלה.“

■ בעליו של כפר־הנופש

אנשים

האפריקאי באילת, **רפי נר־מן**, חזר לאחרונה מטיול ממו־שך בארצות־הברית. הפעם הוא ערך את הטיול „על גדול", כפי שהוא מספר. כך, למשל, שילם כאלפיים דולר עבור שייט של שבועיים בספינת תענוגות בין האיים הקאריביים. אחרי שבוע של הפלגה התקלקל מיזוג־ה־אוויר בתאו של רפי במחלקה הראשונה. כשטכנאי האוניה לא הצליחו להתגבר על הקיל־קול, ניגש רפי אל רב־החובל ואמר לו: „אילו הייתי רוצה טיול בלי מיזוג־אוויר, הייתי הולך למילואים בישראל." הוא תבע מרב־החובל להורידו מה־אוניה מיד. ואומנם, האוניה עג־נה באי ארובה, שם הורד רפי נלסון, שמיהר להגיש תביעה נגד חברת־הספנות על שקיל־קלה לו את ההנאה בהפלגה.

■ במסיבה של עיתונאים כלכליים עם שר־האוצר, שאל הכתב **אלעזר זוין** את **יג־אל הורביץ** אם לדעתו האינ־פלציה הנוכחית היא של בי־קוש או של הוצאות, ומה ה־צעדים שיש לנקוט בכל מיק־רה. השר השיב תשובה ארו־כה ולא לעניין. כשסיים, חזר לוין על השאלה בשנית. שוב השיב השר תשובה ארוכה על החשיבות של הייצוא. לוין לא התייאש, ושאל את אותה ה־שאלה בדיוק בפעם השלישית, ובשלישית חזר הורביץ על חשיבות הייצוא. כאן החליט לוין לחדול. בגמר המסיבה ני־גש הורביץ ללוין, בנוכחות אח־רים, טפח על כתפו, ואמר: „לוין, אולי תוכל לומר לי סוף־סוף מה זה אינפלציה של ביקוש?"

■ בתוכניתו של **יעקב אנמון**, שאלות אישיות, הש־תתפה, בין השאר, „אם הב־נים" **רבקה גובר**. היא ניצ־לה הזדמנות זו והכחישה ידי־עה שפורסמה בעיתונים, כאי־לו אמרה על יצחק רבין שאם יש לו חשבון פמ"ז, הוא לא יכול להיות ראש־ממשלה. הס־בירה גובר: „לא יכולתי לה־גיד את זה, כי אני פשוט לא יודעת מה זה פמ"ז." *

■ באזכרה שנערכה ב־בית החייל ל**גולדה מאיר** דיבר בין השאר חבר־הכנסת **יגאל אלון**. הוא סיפר שגולד־דה לא רצתה שיספידו אותה, אך המשך דבריו היו הספד. אחד מצעירי המערך העביר פתק ל**שימחה דיניץ**: „כמה מוזר ששנה אחרי מותה, יגאל אלון עדיין מפחד ממנה, אך בכל זאת עוקף אותה." מז־כ"ל ההסתדרות, **ירוחם משה**, שגם הוא דיבר, קרא את דב־ריו מן הכתב. הוא התבלבל מעט ואמר: „היא היתה מש־כיחה נישכחות ומזכירה ניי־כרות."

■ באחד מביקוריו של משל בגן־ילדים של נעמ"ת, פנה אל הילדים ואמר להם: „אני הדוד משל. תספרו להו־רים שלכם שהייתי היום בגן, וכשתגדלו תזכרו את הדוד משל."

■ לעתים משתלם להאמין לאסטרולוגיות. **יוסי תמיר**, בנה בן ה־22 של האסטרולו־גית **מרים תמיר**, הוא חובב־כדורגל מושבע. במישחק שנ־ערך בין בית"ר ירושלים וה־פועל תל־אביב, חשש שקבו־צת בית"ר תפסיד. אמו נתנה לו קמיע, והבטיחה לו כי ה־קבוצה האהודה עליו לא תפ־סיד. במיקרה הגרוע היא תג־מור בתיקו. אמא צדקה.

* פיקדון מטבע זר.

בני טבק

כוכב הכדורגל של „מכבי" תל־אביב, הפך לאחרונה בעליו של מיזנון למכירת בורקאס ברמת־השרון. אין הוא הכדורגלן היחידי העוסק בתחום זה. יצחק שום, לשעבר קפטן הנבחרת הלאומית, מנהל מיזנון כזה בכפר־סבא, ויקי פרץ וירון עוז ממכבי תל־אביב, עומדים לפתוח מיזנוני בורקאס בתל־אביב ואילו גיורא שפיגל, המשחק כיום ב„הכוח", ינהל מיזנון כזה בירושלים. בתמונה: בני טבק (במרכז) עם חבריו בטכס פתיחת המיזנון החדש שלו.

■ בתוכנת גלי צה"ל מחט בערימת תקליטים, מגאזין חד־שות של מוסיקת־פופ בעריכת **יואב קוטנר**, התגלו שתי עובדות מעניינות. האחת, ש־הלחן בשירה החדש של **רוי־חמה רז**, חלומות, דומה מאד לשיר אמריקאי של הצמד **מארק ואדמונד**. יואב פנה למפיק של רוחמה, וזה פנה למלחין השיר, **יאיר קיינ־גר**. המלחין הודיע לו כי הלחן זהה, מכיוון שהוא נתן אותו בזמנו לצמד האמריקאי. בתק־ליט מופיע שם המלחין „ג'ון מארק", וזו טעות, לפי דעתו של קלינגר. העובדה השניה שהתגלתה היא שבתקליט הח־דש של הזמר **ניר יואנס**, ש־יצא בהדפסה ישראלית בחברת התקליטים הד ארצי, מופיעות בצד השני של התקליט, בט־עות, הקלטות מהתקליט החדש של **רן אלירן**. יואב פנה ל־נציג הד ארצי, **אבי ברנט**, והפתיע אותו בהשמעת הקטע. דובר החברה הבטיח שהעניין יסודר, והחברה מתחייבת ל־החליף כל תקליט שהטעות מצוייה בו.

■ הסופר הצעיר **יגאל גלאי** מעכב את הוצאת ספרו האחרון, מים ביד, משום שמע־טרת עטיפת־ספרו, **מימי כהן**, עדיין לא סיימה את עבודתה. מימי מתגוררת בח־מש השנים האחרונות עם ה־ארכיטקט **דן איתן**. אחרי שהתגרשה פעמיים, קשה היה לה להחליט באיזה שם־מיש־פחה תחתום על העטיפה. לב־סוף החליטה על „א. מימי". דן היה בעבר בעלה של הסו־פרת **רחל** (שידה ושידות, ב־רקיע החמישי) **איתן**, המתגו־רת כיום בארצות־הברית. הוא גם היה בעלה של המשוררת **רינה שני**, המתגוררת בהוד־השרון. לשניים בת משותפת בשם **תמר**, שבגיל 13 תירגמה ספר־ילדים מאנגלית לעברית. הספר יצא באותה ההוצאה ה־מוציאה לאור גם את ספרו של גלאי, כאשר מימי מעטרת או־תו זהו הקשר של גלאי למיש־פחת איתן הענפה.

■ **דן פתיר** המשתתף כמומחה לענייני־ספורט בתוכ־נית שעתיים משתיים בגלי צה"ל, הגיע לאולפן ישר ממלון לרום, שם הסתיימו שיחות ה־אוטונומיה. מסתבר שגם שם עסקו בספורט. פתיר סיפר ל־**תום שגב**, מגיש התוכנית, שראש־הטכס המצרי היה טרוד בשני עניינים בשבוע האחרון. רכישת כל כיתבי **יהודה עמיחי** בעברית עבור יידידו המצרי, העוסק בהכנת עבודת הדוקטוראט שלו, והמסוגל לק־רוא אותם בשפת המקור. ה־עניין השני הוא רכישת מדי נבחרת ישראל בכדורגל עבור בנו. הבן, שהוא שחקן־כדורגל מצטיין בנבחרת המצרית, מת־תין בקוצר־רוח למישחק עם הנבחרת הישראלית. מכיוון שהמינהג מחייב החלפת מדים בין נבחרת מתחרות, מכין הבן את עצמו כבר עתה לקראת ה־מאורע.

■ צוות־ההסרטה של הס־רט החדש המישחק האמיתי צילם ביום הראשון של חנוכה במיסעדה תל־אביבית. כ־אשר נוכחו כי הצילומים אינם מסתיימים בזמן, וחייבים להי־משך אל תוך הלילה, החליטו שני שחקנים המשתתפים בו, **מיכי בת־אדם** ו**שלמה וישינסקי**, להדליק נר רא־שון ולזמר משירי־חנוכה. אל השימחה הצטרפו שאר אנשי הצוות, בראשותם של הבמאי **אבי כהן** והמפיק **דויד טור**. רק המקליט הסקוטי, **ברד ביסלי**, התחיל לשיר משירי חג־המולד.

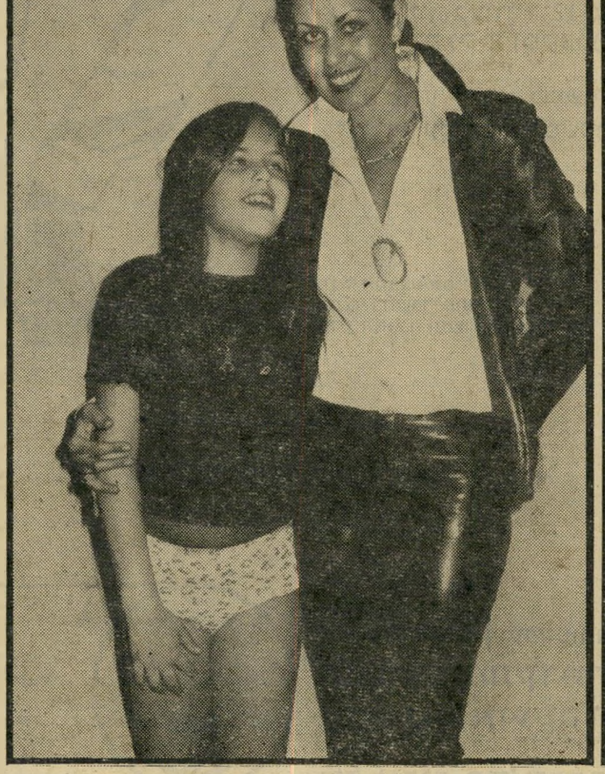

בת־שבע בכט

דוגמנית צעירה ויפהפיה, מצאה פיתרון לבעיית עיסוקי הילדים ב־חופשת חחנוכה. היא החליטה לשתף את שתי בנותיה בתצוגת־אופנה שבה השתתפה. היא אירגנה את שירלי בת ה־8 (מימין) ואת בוני בת ה־5, וכל השלוש דיגמנו להנאתן. גם סמדר דרור הביאה את בתה שירי בת ה־9, שתדגמן. „שירי מדגמנת מגיל צעיר," הסבירה סמדר.

מכמה מקומות אפשר לפרוץ לביתך מלבד דלת הכניסה?

היום או מחר עלולים לפרוץ לביתך או לעסקך.
אינך יכול לדעת אם הפריצה תבוצע דרך המרפסת, החלון, הגג או הקיר. מקרים כאלה קורים מדי יום ביומו, בהתאם לתחזיות-המצב ילך ויחמיר.

אל תחכה שזה יקרה גם לך, למד מנסיונם של אחרים, הגן על רכושך בעזרת מערכת אזעקה משוכללת.

ס.ה.ק מציעה לך את אמצעי ההגנה והבטיחות המתוחכמים והחדישים ביותר בפני פריצה ואש.

ובנוסף:
- ★ ייעוץ אישי, תכנון והתאמה חינם בהתאם לדרישותיך, ללא כל התחייבות מצידך.
- ★ תנאי רכישה נוחים ללא כל תחרות.
- ★ שרות מעולה 24 שעות ביממה.
- ★ אחריות לציוד ל-12 חדשים.
- ★ התקנה נקיה ומקצועית ע"י אנשי מקצוע מעולים.

* מורשה ע"י ועדה לרישוי חוקרים פרטיים ושרותי שמירה, משרד המשפטים.
** רישוי עסקים ע"י משטרת ישראל והעיריה.

מבצע חד פעמי עד 31.1.80
התקן מערכת אזעקה ואנו נשתתף בפרמית פוליסת הביטוח שלך*

*תנאי המבצע עפ"י תקנון מיוחד המצוי במשרדי החברה, משרד עו"ד החברה ומשרד פרסום דגש

ס.ה.ק ספקטור הגנה קתודית בע"מ
החברה המתקדמת ביותר בישראל למערכות אזעקה וכבוי אש אוטומטי

תל-אביב, רח' הרכבת 22 (בית הדר) טל. 622676/7

אתה והלירה

מאת יגאל לביב

מישרד־הביטחון נתן זיכיון מכניס ללא מיכרז

האחראי על ההוצאה־לאור במישרד־הביטחון, **חיים ישראלי**, מנהל לישכת השר, סייע למסור את הזיכיון להפעלת המכירות של פירסומי ההוצאה־לאור של מישרד־הביטחון, ויתר מישרדי הממשלה, לחברו הטוב ומי שהיה סמנכ"ל המישרד, **אברהם טפליצקי**.

העיסקה עוררה רוגז רב בין עובדי המישרד. מישרד־הביטחון מפעיל באמצעות ההוצאה־לאור שלו מכירה והוצאה־לאור של פירסומים שונים. הוא גם מוכר ומפיץ את כל פירסומי־הממשלה השונים. מחזור העסקים של עסק זה עולה על 10 מיליון לירות לחודש.

לפני כמה חודשים נמסר הזיכיון ללא מיכרז לאברהם טפליצקי ובנו, **יקיר ניבי**. לפי התנאים הם מרוויחים 7% ממחזור המכירות. חלקם עלה לאחרונה על מאה אלף לירות לחודש. נוסף על כך השקיע מישרד־הביטחון מיליון לירות, בערך, בשיפוץ חנות־המכירות של ההוצאה בקריה.

יקיר ניבי סירב להגיב, וטען כי הוא עובד כשכיר במערכת־הביטחון, וכי היו שיקולים למסירת הזיכיון כפי שהוא נמסר.

חיים ישראלי אישר כי הוא ידיד של טפליצקי, אך ציין כי הממונה על ההוצאה־לאור הוא **שלום סרי**, שמסר את הזיכיון לפי כל הכללים. הפרשה, לדבריו, נבדקה על ידו שלוש פעמים, ונמצאה כשרה למהדרין.

רכישת „אלד" כעיסקת מקרקעין

75% ממניות חברת „אלד" נמכרו ל־אחרונה. הרוכשים הם איש־העסקים **שימעון** („צ'פאיי") **קדם** (37.5%), אחיו (12.5%), ועוד 25% לעורך־דין **זאב ברא"ז** מפתח־תיקווה. יתר המניות נותרו בידי מישפחת **אבנר צנטנר**. יתר בני מישפחת צנטנר מכרו את חלקם בסכום המוערך ב־20 מיליון לירות. המיפעל היה בחובות קצרים ולוחצים של 15 מיליון לירות, שהכבידו על תיפעולו. הניהול החדש איפשר הפעלה מלאה לייצוא וניצול השם הטוב של המיפעל בשווקי חו"ל להגברת המכירות.

המיפעל תופס שטח של 4000 מטר בנויים עם מיזוג־אוויר, ועוד 21 דונם פנויים, מול בית־חולים „בילינסון" ב־פתח־תיקווה. שווי הנכסים הקרקעיים לבדם מוערך כיום בסכום של 80 מיליון לירות, כאשר בגיאות יעלה השווי ל־150 מיליון לירות. נראה כי קדם ימכור חלק מהקרקע לגורמי־בנייה בסכום שיעלה כמה פעמים על סכום רכישת החברה.

למה רגזו על ארנסט יפת?

העיתונות פירסמה כי ראשי־האוצר רגזו על יושב־ראש מועצת־המנהלים של „בנק לאומי לישראל", **ארנסט יפת**, שמסר בראיון עיתונאי, כי הבנק סייע למשק הישראלי לגייס מאות מיליוני דולרים לעיסקה חשובה למשק. הרוגז היה, לפי הפירסומים, על הפרת חובת־הסודיות של בנקאי, שגילה פרטים על לקוחו — במיקרה זה ממשלת־ישראל.

הסיבה הנמסרת לרוגז: הודעתו של יפת יכולה בקלות לחשוף את העיסקה.

למעשה, הפרשה היא ניפוח מלאכותי, ודברי יפת בראיון לא יכלו להזיק לאיש. נראה כי שר־האוצר החליט לסלק את יפת מתפקידו בגלל היותו ליברלי מדי לטעמו של **יגאל הורביץ**, ועל התנגדותו העזה למדיניות צימצום־האשראי של האוצר.

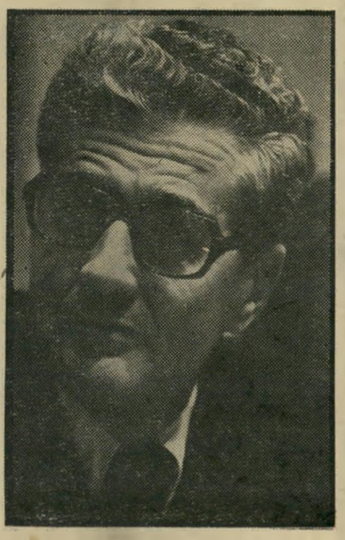

יושב־ראש ארנסט יפת
ניפוח מלאכותי

לחצים למסירת „מרכז המזח"

לחצים מופעלים על חברת־החשמל ל־העדיף הצעה איטלקית לבניית המזח ושובר־הגלים בתחנת־הכוח בחדרה.

היקף המיכרז שיצא הוא 50 מיליון דולר. למיכרז ניגשו שלוש קבוצות:

- קבוצה איטלקית, שבנתה בעבר את מסוף הפוספטים בנמל אשדוד, ה־מיוצגת על־ידי המהנדס **יצחק גרינבוים**, ואחרים.
- קבוצה הולנדית־אוסטרלית, יחד עם „סולל־בונה".
- חברת „מריקו רוברטס" מדרום־אפריקה, המיוצגת על־ידי עורך־הדין **גידעון הרנוי**.

ההצעה האיטלקית אומרת כי רק 10% מן העבודה יבוצעו על־ידי גורמים ישראליים. שתי ההצעות האחרות מתי־רות 40% מהיקף העבודה בידי חברות ישראליות. למרות זאת נוטים בצמרת חברת־החשמל להעדיף את האיטלקים.

האמריקאים קונים מוצרים

העובדים האמריקאיים בשדות־התעופה בנגב הזמינו לאחרונה כמויות ניכרות של מקררים ומכונות־כביסה ברשת „סלון מרכזי" בתל־אביב.

נראה כי הסיבה להזמנות בישראל היא מהירות ההספקה. אילו חיו מזמינים את המוצרים באמריקה, היו צריכים להמתין כחודש עד לקבלתם.

לגבי סוג אחד של מקררים, „אמנה" דגם 16 קוב, התנהל לאחרונה ויכוח בין הנהלת־המכס לבין הייבואן הרשמי, „סלון מרכזי". על מקררים בנפח של עד 16 קוב יש מכס מוקטן. המכס טען, כי הנפח נמדד בליטרים, וכוונת החוק לתת הקלות למקררים שנפחם עד 455 ליטר. לטענת המכס חלק מדגמי „אמנה" ב־גודל 16 קוב הם מתחת לנפח של 455 ליטר, אולם חלק הם בנפח גדול יותר, ולכן יש לשלם עליהם מכס גבוה. מכון־התקנים בדק את הנפח לבקשת שני הצדדים והתברר כי נפח המקרר הוא 454.99 ליטר. בגין אחוז אחד בילבד נכנסו כל הסוגים לתחום ההקלות.

ישראלים מפתחים תעשייה יהלומים בדרום־אפריקה - כדי להתחרות בישראל

עשרות ישראלים, שהיו בתעשיית־היהלומים בישראל, היגרו לדרום־אפריקה והשתלבו במדיניות הממשלה שם, המקימה תעשייה של ליטוש־יהלומים.

עד כה הסתפקה דרום־אפריקה במכירת יהלומי־גלם בילבד. בשנים האחרונות ירד חלקה של דרום־אפריקה בשלי־טה על יהלומי־גלם, וכיום היא מייצרת רק כעשרים אחוזים מאספקת יהלומי־הגלם. בשנים האחרונות עודדה הממשלה כניסה לייצור יהלומים מטיפוס „מלאס" (בו שלטה ישראל), כדי לקלוט תושבים אסיאתים לבני־תערובת. עשרות ישראלים היגרו בשנה האחרונה לדרום־אפריקה והשתלבו בתעשייה המתחרה עתה בתעשייה הישראלית.

תעשיית־היהלומים הדרום־אפריקאית מייצרת ומוכרת ישירות להונג־קונג, ש־היתה הקניין השני בגודלו של ישראל. ייצוא זה פגע חמורות בייצוא הישראלי להונג־קונג.

מנכ"ל התאחדות־תעשייני־היהלומים, **חיים דניאלי**, מסר בראיון בביטאון „היהלום", כי אכן בשנים 1977 ו־1978 רכשה ישראל 11.2 מיליון קראט, כמות כפולה מהרכישה הרגילה, ונשארה עם מלאי של 4 מיליון קראט (השווה לחצי מיליארד דולר בקירוב). דניאלי מאשר, כי רכישה זו לא נועדה לייצור מיידי. הסינדיקט החל להילחם במגמת הריכוז של ישראל על־ידי הטלת היטל־יתר של 40%, וכן חיזק את התעשיה הבלגית, **היימר**, הוא התעשיה הסובייטית, ה־יהלומים. עד כה הסתפקו הרוסים במכירת כל ה־יהלומים שלהם לסינדיקט, אך לאחרונה התחילו לשווק בעצמם יהלומים מלוטשים.

הכתבה מספרת כי כאשר החליטו ה־

נשיא סינדיקט הרי אזפנהויימר
מילחמה בישראל

נשיא משה שניצר (משמאל) מקבל אות־כבוד מנציג הסינדיקט
ישראלים באפריקה

כדי שתתחרה בישראל. הסינדיקט גם הקים מיפעל לביקוע יהלומים בישראל כדי לשלוט יותר בתעשיה הישראלית.

דניאלי מאשר את אשר פירסמתי כאן לפני שנה, כי התעשיה הישראלית עשתה עיסקת־ספקולציה ענקית במימון ממשלת־ישראל, על־ידי צבירת מלאי ש־עליו הרוויחה חצי מיליארד דולר תוך שנה, והכריחה את הסינדיקט להילחם בה, וכך נגרם המשבר הנוכחי בשוק ה־יהלומים.

גם הביטאון רב־היוקרה „גיולאר סירקולאר קיסטון" פירסם כתבת־ענק על מילחמת ישראל בסינדיקט־היהלומים. הכתבה מוסרת, כי כדי למנוע מישראל והודו מעשים דומים בעתיד, מפתח הסינדיקט עתה רשת־מכירות של יהלומים מלוטשים.

הכתבה מספרת, כי במונרוביה, בירת ליבריה, קיים מרכז למכירות יהלומים מובחרים, ואשתקד נמכרו שם יותר מ־מיליון קראט יהלומים מובחרים. קניינים מישראל, הודו ובלגיה בלבו בשטח. הסינדיקט מודה, כי כל שנה מובחרים יהלומים ב־200 מיליון דולר מדרום־אפריקה.

אולם הגורם העיקרי, המסכן את ה־סינדיקט, בראשותו של **הארי אופנהיימר**, הוא התעשיה הסובייטית, ה־יהלומים הישראליים לצבור מלאי, הפעילו פקידי־ממשלה ישראליים לחצים על הבנקים, שיקציבו סכומים גדולים ברי־בית נמוכה, כדי לעודד את רכישת חומרי־הגלם. ב־1977 לוו היהלומנים בבנקים 850 מיליון דולר, וצברו מלאי של שישה מיליון קראט.

כאשר החליט הסינדיקט להילחם ב־ישראל, הוא הוציא 40 יהלומנים ישראליים מרשימת לקוחותיו על שעסקו ב־ספקולציה.

לאחרונה נפגשה מישלחת של הסינדיקט עם ראשי התעשיה הישראלית, ו־ביניהם **משה שניצר**. בפגישה אמרו אנשי הסינדיקט, כי אינם רואים סיכוי לשיפור המכירות בשנה הקרובה. הם ציינו, כי אין אפשרות להפסיק את מכירת המלוטש על־ידי הרוסים, וכי מכירה זו היא זמנית, כדי לגייס כסף. הם טענו כי התעשיה הישראלית נעזרת ב־מימון זול על־ידי הממשלה, ולכן אין מקום לטענות של ישראל כי ההודים נעזרים בממשלתם. כן טענו נציגי הסינדיקט כי ישראלים עוזרים להקמת התעשיה בדרום־אפריקה. וזה צריך להדאיג את התעשיה הישראלית יותר.

הסינדיקט החל עתה במיבצע־פירסום גינלאומי, כדי לקדם את המכירות.

"בפעם הראשונה שנהגתי בריתמו, ידעתי שיש לה את כל הנקודות החשובות."

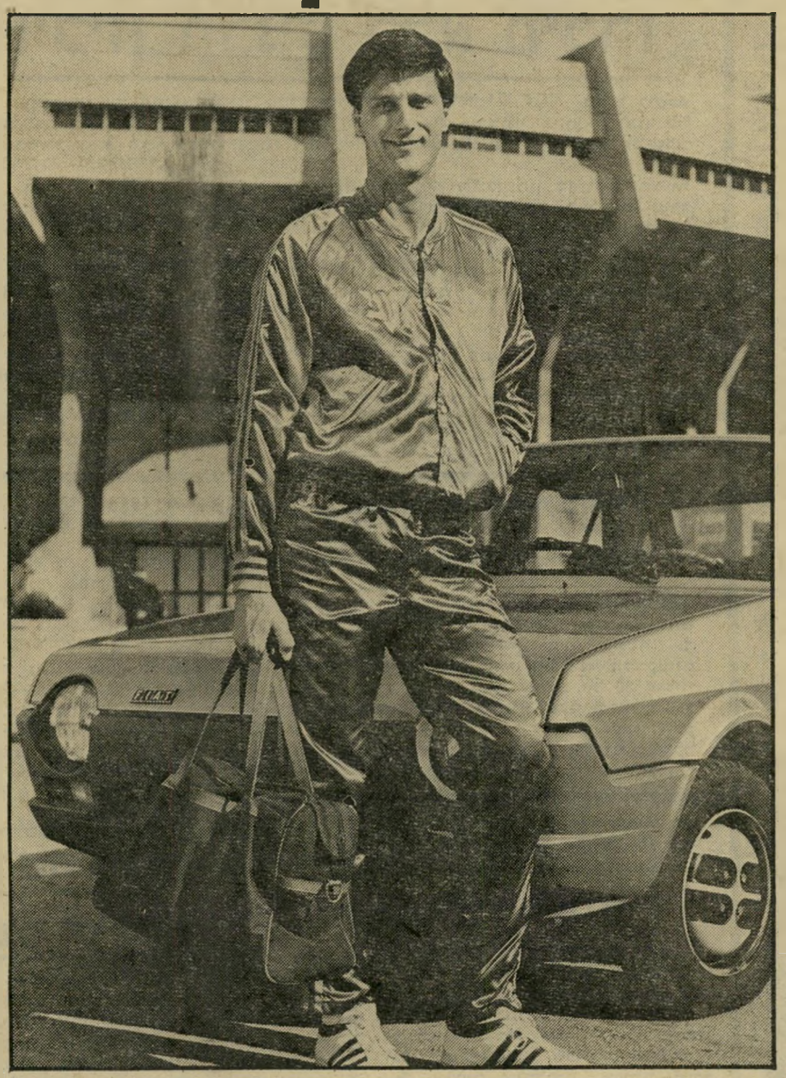

בחנתי מכוניות רבות עד שהחלטתי. אבל כדאי היה לחכות. כשראיתי את ה"ריתמו" הבנתי שמצאתי מכונית עם כל הנקודות החשובות:

● **עיצוב** עור לא ראיתי מכונית קומפקטית המעוצבת בהידור חיצוני ופנימי כמו ה"ריתמו". פתחתי את הדלת וגיליתי תכונה חשובה נוספת:

● **נוחות** כשהתיישבתי במושב האורטופדי ושלחתי את הרגליים לפנים, הבנתי כי ה"ריתמו" היא המכונית המרווחת ביותר מסוגה. התחלתי לנהוג ורשמתי עוד נקודה לזכותה:

● **אמינות** ה"ריתמו" ניתנת לתימרון בקלות ומגיבה במהירות לכל פעולה. לצד הביצועים המעולים יש לה יתרון נוסף:

● **חסכון** ה"ריתמו" צורכת פחות דלק מאשר מכוניות קטנות ממנה. במהירות 80 קמ"ש היא מסתפקת בליטר אחד ל־17.8 ק"מ. זו תוצאה של הנעה קדמית והילוך קדמי חמישי. ה"ריתמו" מצטיינת גם בשטח חשוב אחר:

● **בטיחות** ה"ריתמו" יציבה בכל דרך כתוצאה ממתלה נפרד לכל גלגל ומפעולת מערכת בלמים הידראולית כפולה. אבל זה עוד לא הכל: תוך כדי נהיגה גיליתי הישג נוסף:

● **שקט** נסויים מתקדמים שנערכו ב"ריתמו" מתבטאים בעיצוב אוירודינמי ובחומרי בידוד מיוחדים. לכן נסיעתה שקטה יותר מזו של כל מכונית אחרת בגודלה – בכל מהירות שהיא.

זהו, עכשיו אתה יודע מדוע ה"ריתמו" היא אחת הקליעות המוצלחות שלי. בחר גם אתה ב"ריתמו" והיא תהיה גם הקליעה המוצלחת שלך. לבחירתך ריתמו 60 – 1050 ו־1100 סמ"ק; ריתמו 65 – 1300 סמ"ק; ריתמו 75 – 1500 סמ"ק, עם 5 דלתות ותיבת הילוכים רגילה או אוטומטית.

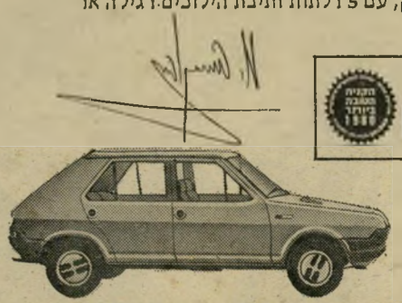

מיקי נתן לה את כל הנקודות. Ritmo

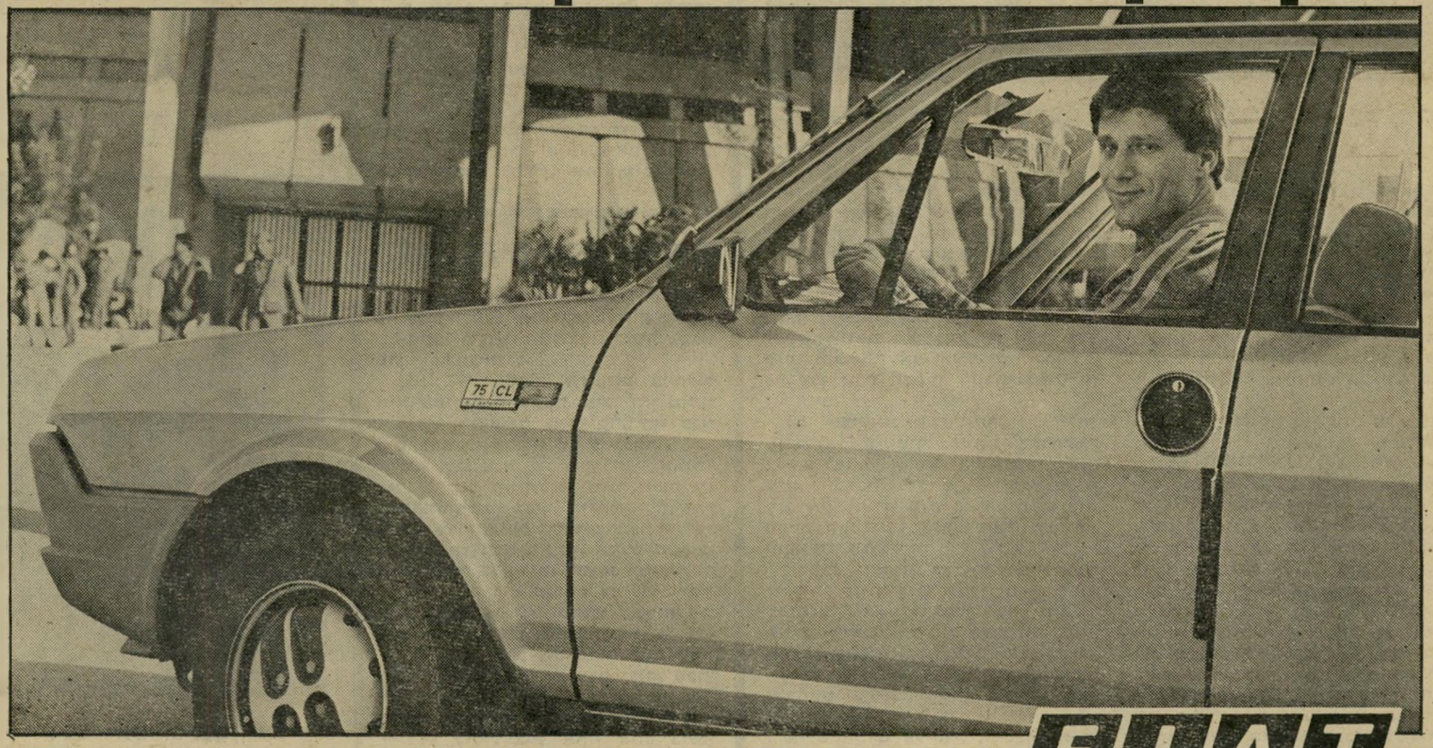

FIAT

האחריות כפופה לתנאים בפנקסי האחריות

פרק נוסף בסידרה המנתחת את הרכב השיכבה השלטת בכל תחומי החיים - ואת מקורות־הכוח שלה

הביטחון מעל לכל

למחליטני המשק והכלכלה, ולמחליטנים חפוליטיים, יש עוצמה אדירה, בכל מה שנוגע לקבלת ההכרעות החשובות לחברה הישראלית — אך קיים מיגזר אחד של מחליטנים, שבו נקשרים הכלכלה, הצבא והפוליטיקה ביחד — ובידיו מנגנון שאין שני לעוצמתו.

אלה הם מחליטני מערכת־הביטחון, שבהם עוסק פרק זה, האחרון בחלקה הראשון של הסידרה. ככל המחליטנים האחרים, גם מחליטני מערכת־הביטחון הם גברים, אשכנזים, ותיקים בארץ או ילידיה, והשקפת־העולם שלהם, האינטרסים שהם מייצגים וטיב שיקוליהם אינם שונים מאותם של המחליטנים במיגזרים האחרים.

מאת **שלמה פרנקל**

דסוציולוג האמריקאי המנוח רייט־מילס היה אחד מאותם אנשי־האקדמיה הסבורים כי המדע שבו הם עוסקים מחייב אותם לחשוף את המציאות החברתית והפוליטית — ולא לטשטשה; לשבור מיתוסים — ולאו דווקא להקנות למיתוסים הללו „ביסוס" מדעי.

סוציולוגים מסוג זה אינם בגדר חזיון נפרץ בארצות־הברית, והרבה פחות מכך בארצנו שלנו. דרכם של אנשי־מדע מסוג זה רצופה חתחתים: עמיתיהם, שאינם מסוגלים לשכוח מי משלם את משכורתם, מי מממן את מחקריהם, ומי מפקח על קידומם, מזכים אותם בקיתונות של בוז ומנסים להיפטר מהם בכל אמצעי. אך אותם בודדים, כמו רייט־מילס, המצליחים להתמיד, תורמים תרומה שאין ערוד לחשיבותה להבנת חברתם.

היה זה רייט־מילס שסבע את המושג „התשלובת התעשייתית־צבאית". רייט־מילס תיאר את התפתחות הפוליטיקה והחברה האמריקאית במושגים של התמודדות־כוח בין שלוש עליתות — התעשייתית, הפוליטית והצבאית. טענתו היתה כי בעת מילחמת־העולם השנייה יצרו העליתת הצבאית והעליתת התעשייתית בארצות־הברית שותפות ביניהם, הכריעו את העליתת הפוליטית, וכפי שהודה מאוחר יותר הנשיא דוויט אייזנהאואר, יש לברית זאת — התשלובת התעשייתית־צבאית, „חלק מכריע בעיצוב המדיניות האמריקאית" גם בשנים שלאחר מילחמת העולם.

רייט־מילס מבסס את טיעונו על העלייה העצומה בתקציבי־הביטחון של ארצות־הברית, שהחלו בולעים חלק גדל והולך מן התקציב הלאומי ומן התוצר הלאומי. אחרי מילחמת־העולם השנייה החל תקציב־הביטחון האמריקאי מהווה כ־40%—50% מן התקציב הלאומי. אך כיוון שהתקציב הלאומי האמריקאי מהווה רק כ־25%—30% מן התוצר הלאומי האמריקאי, מהווה ההוצאה הלאומית לביטחון של ארצות־הברית רק כ־10% מהתל"ג של מעצמה זו. גם בכך די, על־פי טענתו של מילס, כדי להקנות לשליטי „התשלובת" עמדה מכרעת בשילטון האמריקאי, באותה תקופה שאליה מתייחס מחקרו.

לעומת המתרחש בישראל (באורח יחסי, כמובן) בתחום ההוצאה לביטחון, נראה עניין „התשלובת" האמריקאית כמישחק־ילדים.

מישרד־הביטחון הישראלי וצמרת צה"ל הם מוקד של עוצמה פוליטית, כלכלית וחברתית שאין דומה להם בעולם — מלבד, אולי, בכמה דיקטטורות צבאיות בדרום־אמריקה ומרכזה.

יצרן, ייבואן, מעסיק ושליט

ההוצאה לביטחון בישראל מגיעה כיום ל־50%—40% מהתוצר הלאומי — פי ארבעה, או פי חמישה יותר מאשר בארצות־הברית האדירה. מתוך כך נמצאים כ־30% בשליטתם הישירה של מישרד־הביטחון וצה"ל (היתר — תקציבי־ביטחון למעשה, הנמצאים בשליטת מישרדים אחרים, כגון מישמר־הגבול, הנמצא באחריות מישרד־הפנים והמישטרה, וכן החזרי־חובות על רכש ביטחוני). במחירים של היום, משמעות הדבר היא שמערכת־הביטחון הישראלית אחראית על הוצאתם של כמאה ועשרים מיליארדי לירות בשנה.

מבחינה זו מחווה מישרד־הביטחון את העסק הכלכלי החשוב ביותר במדינת־ישראל, שאולי רק שלושת הבנקים הגדולים מתחרים בו בעוצמתם.

● **מסיבות ידועות אין מיספרים מדוייקים על היקפה של התעשייה הביטחונית בישראל.** עם זאת, ידוע יפה כי אין בארץ שום מיפעל תעשייתי המתקרב בהיקפו — מבחינת מיספר העובדים והמחזור — לתעשייה האווירית, המעסיקה כמה רבבות עובדים. המערכת התעשייתית, הנמצאת בשליטתו או בשותפותו של מישרד־הביטחון, ובכלל זה התעשייה האווירית, מיפעלי תע"ש, רפא"ל ועוד, עשוייה להתחרות בעוצמתה בכור ההסתדרותית ובמיפעלי־התעשייה של קונצרן־הענק כלל גם יחד.

● **מישרד־הביטחון הוא גם הייבואן הגדול ביותר בישראל.** המטוס כפיר, הטנק מרכבה, הטיל גבריאל ופריטים רבים נוספים אמנם מייוצרים או מורכבים בארץ, אך מאות סוגי־נשק ואביזרי־נשק מייובאים מדי שנה מארצות־הברית ומאירופה — כאשר מערכת־הביטחון היא האחראית לייבוא זה.

● **רבבות חיילי הצבא הסדיר וצבא־העקבע, ומאות אלפי אנשי־המילואים** המעניקים לצה"ל 45—30 ימי־מילואים מדי שנה, הופכים את מחליטני מערכת־הביטחון למעסיק הגדול ביותר והחשוב ביותר במדינת־ישראל.

● **מאז מילחמת ששת־הימים הפכה מערכת־הביטחון „ממשלה זוטא", השולטת ביותר ממיליון וחצי פלסטינים,** היושבים בשטחים שנכבשו באותה מילחמה. מישרד־הביטחון, מתאם פעולות צה"ל בשטחים והמושלים הצבאיים הופכים במיקרה זה למלאי־תפקידים פוליטיים מובהקים.

● **במערכת־הביטחון ראוי לכך גם את קהיליית־הביון הישראלית,** לאגפיה השונים, שאין בנמצא שום פרטים על מיספר המשרתים בה, תקציבה ושיטחי־פעולתה המדוייקים.

בני המישפחות הטובות

בכל מערכת־הענק הזאת יש למעשה שני אנשים בילבד, הנבחרים לתפקידיהם על־ידי המערכת הדמוקרטית־פרלמנטרית. אלה הם שר־הביטחון וסגנו. כל שאר מחליטני הביטחון והצבא מתמנים לתפקידיהם בדרכים שונות (ולעתים גם משונות). למעשה אין שום פיקוח ממשי של העם בישראל, באמצעות נציגיו בכנסת או בממשלה, על טיבם וכישוריהם, על טיב החלטותיהם ושיטת עבודתם.

דיין (בוויאט־נאם)
פוליטיקה

לסקוב
ממונה על קבילות

צזר
עסקים

(המשך מעמוד 31)

קוליהם הצבאיים, הפוליטיים או הכלכליים, של מחליטני הביטחון הלאומי.

בדומה למחליטני כל הגזרות האחרות, גם מחליטני מערכת־הביטחון הם ברובם אשכנזים, ותיקים בארץ או ילידיה, ומוצאם באותן שתי שכבות חברתיות המספקות את המחליטנים כולם: הם בני „המעמד הבינוני" — השולט בכלכלה הפרטית, ובני „המעמד החדש" השולט בכלכלה ובמדיניות של המשק ההסתדרותי־קיבוצי־מושבי.

● שר־הביטחון דהיום הוא **עזר וייצמן**, בן־אחיו של נשיא־המדינה הראשון, גיסו לשעבר של שר־ביטחון אחר — **משה דיין**, שהיה קשור בקשרי־דם ובקשרים עיסקיים עם מישפחות **רופין—קרמר־מן—מרידור—כרנר**. וייצמן נולד ב־1924 בחיפה לקבלן עשיר, למד בבית־הספר הריאלי, שבו למדו כימעט כל המחליטנים שמוצאם בעיר חיפה, הצטרף לחיל־האוויר הבריטי במילחמת־העולם ה־שנייה, והיה מפקד חיל־האוויר וראש אג"מ בצה"ל.

● סגנו הוא **מרדכי ציפורי**, תת־אלוף במילואים, שנולד בישראל ב־1924, שהיה חבר אצ"ל ושבמילחמת יום־הכיפורים היה קצין־שיריון ראשי.

● **זאב בונן** הוא מנכ"ל רפא"ל. הוא נולד ב־1926 בירושלים, למד בבית־הספר הריאלי בחיפה ובאוניברסיטת קמברידג', עבד בחברת ג'נרל אלקטריק האמריקאית ומתגורר על הכרמל, בחיפה.

● העוזר הראשי לשר־הביטחון היה **ישראל טל**, שהתמנה לאחרונה כמפקד מיפקדת כוחות־השדה. טל נולד במחניים שבגליל ב־1924, היה מפקד גייסות־השיריון, ראש אג"מ וסגן הרמטכ"ל, ולמד באוניברסיטה העברית ובבית־ספר לקצינים בכירים באנגליה.

עוד ניתן למנות בין מחליטני מערכת־הביטחון את **מיכאל שור**, מנכ"ל תע"ש, ואת סגנו **יעקב ליאור**; את **ישראל ארד**, מנהל המיפעלים הכימיים; את **אל שוויימר** מהתעשייה האווירית ואת עורך־הדין **יעקב פירון**, יו"ר מועצת־המנהלים של התעשייה האווירית, ומייצגן של קבוצות־הון זרות ומקומיות; את **דב הוכמן**, ראש אגף־הכספים במישרד־הביטחון ואת תת־אלוף **יוחנן גור**, ראש אגף התקציבים. האלוף **דני מט**, שדובר בו לא מעט לאחרונה, הוא מתאם־פעולות של צה"ל בשטחים הכבושים, ולמעשה המושל הצבאי של הגדה המערבית ורצועת־עזה — מושלם של למעלה ממיליון וחצי ערבים־פלסטינים.

עשרת הקצינים המרכיבים את המטה הכללי של צה"ל יכולים להוות אף הם חתך מייצג של המחליטנים כולם. הם, וכמה עשרות קצינים בכירים נוספים, הם בני מושבים וקיבוצים, ובני „השמנת" העירונית; בוגרי בתי־ספר חקלאיים ידועים וגימנסיות יוקרתיות בערים הגדולות.

רק 3% מקציני צה"ל מדרגת רכ־סרן ומעלה הם בני עדות־המיזרח, ודי באצבעות יד אחת כדי למנות את בני עדות־המיזרח שהגיעו בצה"ל לדרגה העולה על איזוך־מישנה.

אך עם מחליטני מערכת־הביטחון, בעלת מובנה הרחב, ניתן למנות גם קצינים בכירים רבים שהשתחררו משרותם בצבא־הקבע. לרובם יש עדיין מינויי־חירום, ומדי פעם חוזר אחד מהם לשרות בצבא.

גם אותם שהתבגרו מדי, או שבחרו בנתיב חדש, עדיין קשורים בצורות שונות למערכת־הביטחון. לעתים — מבחינת ההשקפות ומבחינת הנכונות להגן על מה שנראה להם כ„כבוד המעמד" (כך אפשר לציין את התייצבותם של כל הרמטכ"לים לשעבר ואלופים רבים במילואים לצד הרמטכ"ל הנוכחי ב„פרשת פינטו", ללא הבדל השתייכות פוליטית). לעתים הם קשורים למערכת־הביטחון בתוקף מישרותיהם הנוכחיות והאינטרסים העיסקיים שהם מייצגים, ולעתים — פשוט במינויים שונים במסגרת מערכת־הביטחון עצמה.

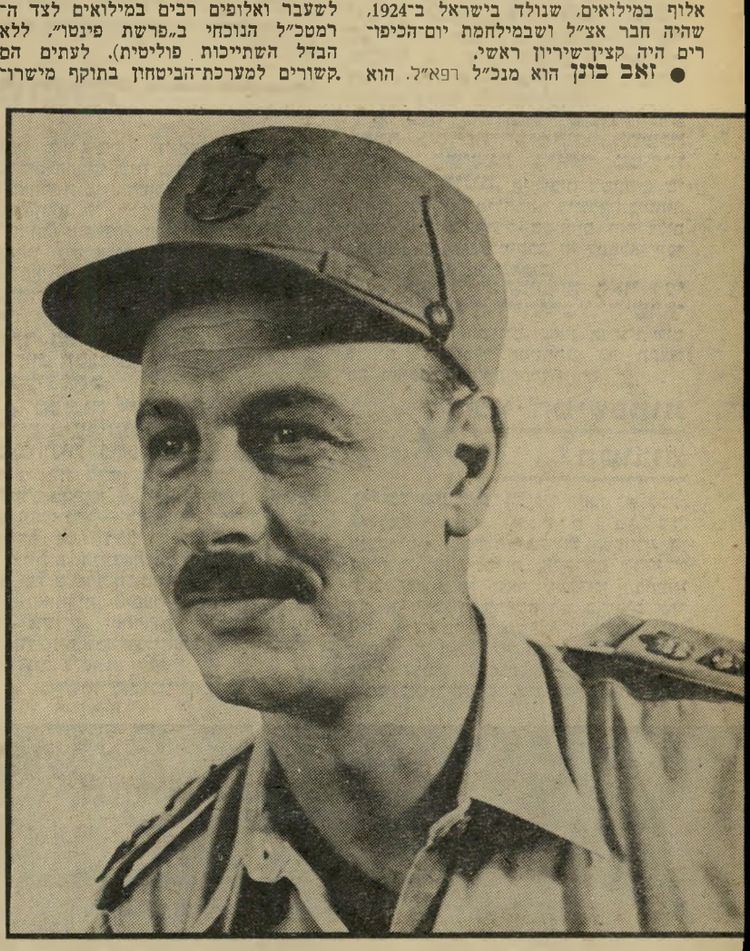

ידין
פוליטיקה

כרבע מהקצינים הבכירים המשתחררים מצה"ל ממשיכים להיות מועסקים באורח ישיר במערכת־הביטחון, על זרועותיה השונות. כאלה הם למשל רב־אלוף (מיל.) **חיים לסקוב**, הממונה על קבילות החיילים, האלופים במילואים **שמואל טנקום, שמעיה ברקת ואריה רז** ראשי המטה של מל"ת, ועוד.

שישית מן הקצינים הבכירים המשתחררים פונים למישרות של ניהול, מחקר והוראה באוניברסיטות. בין אלה אפשר להזכיר את רב־אלוף (מיל.) **יגאל ידין** (שפנה לפוליטיקה), אלוף (מיל.) **יובל נאמן** (פנה לפוליטיקה), אלוף (מיל.) **אהרון יריב** (עסק בפוליטיקה), אלוף (מיל.) **יהושפט הרכבי** ועוד.

שישית נוספת מבין הקצינים הבכירים פונים לפקידות בכירה במישרדים ממשלתיים וציבוריים שונים בארץ, או הפכו שגרירים בחו"ל. בין אלה אפשר להזכיר את האלופים **יוסף אבידר, אלעד פדה ועוזי נרקיס**, שעסקו או העוסקים בפעילות מסוג זה.

ברי־לב
פוליטיקה

כעשירית מבין הקצינים הבכירים המשתחררים פונים לעיסוק פוליטי, אם כנבחרים ואם כממונים. **יגאל אלון משה דיין, יצחק רבין, מרדכי גור, יגאל ידין, אריאל שרון, חיים ברי־לב, מאיר עמית ועזר וייצמן** מייצגים ענף זה של קצינים בכירים שפרשו.

אך החלק הגדול ביותר — כשליש מבין הקצינים הבכירים הפורשים מצה"ל — פונים למישרות־ניהול בכירות בתעשייה ובמוסדות כלכליים שונים, או מקימים עסקים משלהם. האלוף (מיל.) **דן טוקוכסקי** מחברת ההשקעות של בנק דיסקונט, רב־אלוף (מיל.) **צבי צור** מכלל, **ישעיהו גביש** מכור **ושמואל** („גורו־דיש") **גונן** העוסק עתה בכריית־יהלומים, מייצגים ענף זה של המחליטנים, שעשרות מחבריו זרועים בכל ענפי המשק הישראלי, ומייצגים שם היטב את הלך־הרוח, האינטרסים והעוצמה של מערכת־הביטחון — מוקד־הכוח החשוב ביותר בישראל.

אלה הם המחליטנים הישראלים: כמה מאות אנשים — אלף לכל היותר — המצויים בכך מוקד־הכוח של החברה הישראלית, כלכלתה, המערכת הפוליטית שלה והמערכת הביטחונית.

כאן תם חלקה הראשון של הסיד־רה. החלק הבא יעסוק בעולמם החב־רתי של המחליטנים, בהשקפת־העולם שלהם, בקווי המדיניות העיקריים המנחים את פעולתם, ובדרכים הגלו־יות והנסתרות שבהן הם מפעילים את השפעתם על החברה הישראלית.

רבין
פוליטיקה

דבר

מינוי שמיר

„עונש" לוייצמן

החלטתו של ראש־הממשלה מנחם בגין לאשר את מינויו של יו"ר הכנסת, יצחק שמיר, לתפקיד שר־החוץ, היא תוצאה ישירה מהדיווח שנמסר לבגין בדבר ההתארגנות בתוך הליכוד, להקמת ממשלה חדשה, בראשותו של שר־הביטחון עזר וייצמן.

עוד לפני שבועיים דחה בגין על הסף את הלחצים שהופעלו עליו למנות את שמיר, כנציג חרות, לשר־החוץ. בגין סען שלא בא בחשבון, שמי שהתנגד להסכמי קמפ־דייוויד יכהן כשר־חוץ בממשלתו.

אולם בגין שינה את דעתו בעיקבות הדו"חות שהגיעו אליו, שהפריכו את ההכחשות כאילו לא היו כל הכנות להחלפה. לבגין הסתבר שכמה מחבריו־לממשלה התכוונו להביאו למצב שבו לא תהיה לו ברירה אלא להתפטר.

על רקע זה נעתר למינוי שמיר, שיהיה שר־חוץ כימעט ללא סמכויות, כדי לפגוע במעמדו הבכיר של וייצמן.

שום אלוף לא

יפרוש מצה"ל

על אף סערת־הרוחות וההתמרמרות, שעדיין לא שככה, סביב מינויו של האלוף ישראל („טליק") טל כמפקד מיפקדת־כוחות־השדה, לא יגרור המינוי התפטרות אף של אחד האלופים ממטכ"ל צה"ל.

פרישתו של סגן־הרמטכ"ל, יקותיאל („קותי") אדם, בחודש פברואר, אינה על רקע מינויו של טליק, ואילו מיכתב ההתפטרות של ראש מה"ד, האלוף אמיר דרורי, הוחזר לו על־ידי הרמטכ"ל מבלי שידון בו.

כל איומי האלופים האחרים להסיק מסקנות יסתיימו בקבלת הדין. ההתנגדות בקרב הקצונה של צה"ל תתבטא רק ביחסים האישיים בינו לבין האלופים המתנגדים לו.

מגרשים את

הפיליפיונים

מישרד־הפנים פתח במצוד נרחב אחרי מאות הפיליפיניות, שחוכאו לארץ כדריכים שונות, והמועסקות כעוזרות־בית בכתי עשירים, ללא היתרי־עבודה ממישרד־הפנים. בשיטה שנערכה לאחרונה בסכיון אותרו כחמישים עוזרות־בית פיליפיניות, שלא היו בידיהן רישיונות־עבודה, ומשפיקיהן הצמוו לשולחן מהארץ כהקדם, שאם לא כן ינקטו נגדם חיכים משפטיים. פתוצאה ממיכצע זה עלול תעדיף־העבודה של עוזרות־בית באיזורי המדינה להזדקיע שחקים.

מו"מ להחזרת עמית

למיפלגת העבודה

למרות ההתנגדות הרבה בצמרת מיפלגת־העבודה להחזרת האישים שפרשו בעבר, ושהצטרפו לד"ש, אל חיק המיפלגה, מתנהל משא־ומתן אינטנסיבי להחזרתו של האלוף־במילואים, מאיר עמית, למערך.

עמית וחברו לש"י, דוד גולומב, לא יצטרפו כנראה למפלגת המרכז שמבקשים להקים.

את המגעים עם עמית, בשמו של שימעון פרס, מנהל האלוף־במילואים ישעיהו גביש, המקורב בדיעותיו דווקא ליגאל אלון.

את שובו של עמית לעבודה מונעת מחלוקת על צורת שיבתו. בעוד שהוא מבקש לחזור בכבוד, עומד פרס על כך שכדי לשכך את ההתנגדות יצטרך עמית לנקוט מחווה של חזרה־בתשובה, דבר שעמית רואה אותו כדרישה „לחזור על הברכיים".

חילול שבת

בהר כביר

עבודות הפריצה והסלילה, של כביש הגישה החדש לאתר ההתנחלות שנבחר בהר כביר, עבור התנחלות אילון־מורה, נמשכו במשך כל השבת האחרונה. דחפורים וכלים מיכאניים כבדים אחרים, מופעלים בידי יהודים, עבדו במקום בפרהסיה במשך כל השבת. בעבר, הספיק חילול שבת של כמה דקות בטכס קבלת־הפנים למטוסי אף־15 של חיל־האוויר, כדי להפיל את ממשלת יצחק רבין.

אבי עתה מוכנות כי המיפגינות הדתיות ואנשי גוש אמונים להתעלם מחילול השבת הגלוי בהר כביר.

על העבודות בשבת החליטה מחלקת ההתיישבות של הסוכנות כדי לעמוד בלוח הזמנים לסלילת הדרך לאתר.

צה"ל מטהר

את ישראל בר?

בגיליון האחרון של ציקלון, ירחון צבאי־מיקצועי המוצא לאור על־ידי מערכות, ההוצאה המשותפת למישרד־הביטחון ולצה"ל, מופיע לראשונה אחרי שנים רבות מאמר פרי עטו של הד"ר ישראל בר. בר היה במשך שנים יועצו של שר־הביטחון דויד בן־גוריון, שירת בצה"ל בדרגת סגן־אלוף ונחשב כמומחה ממדרגה ראשונה בהיסטוריה צבאית, עד שנעצר בשנת 1961 כחשוד בריגול לטובת ברית־המועצות.

סגן־אלוף בר הורשע במישפטו וניידון למאסר. הוא מת מהתקף־לב בכלא שאטה. מאז מישפטו הופסק פירסום מאמריו הצבאיים. אולם בגיליון ציקלון המוקדש למלאת ארבעים שנות מעוכות, בפרק המוקדש לעקרונות ההגנה, מופיע, בצד מאמר של קארל פון־קלאוביץ, גם תימצות מאמר של סגן־אלוף בר שפורסם במערכות של שנת 1953.

בעוד שרבים מקציניצה"ל ראו בפירסום מעין הכשר בדיעבד לתפיסותיו הצבאיות של בר, טען דובר צה"ל כי „אין ראות בפירסום משום רהביליטציה. עורכי „מערכות" היו מודעים לעברו של ישראל בר התייחסו לתוכן המאמר מבלי לשים לב לאישיותו של בר, שדבריו היו בשעתו ניכסי־צאן־ברזל של החשיבה הצבאית הישראלית."

רב־קומות

בגן־החיות

אם צווי הקפאת־הבניה לא יפגעו בבניית המיתקנים החדשים, ההולכים ומוקמים בסאפארי של רמת־גן עמוד בעלי־החיים של גן־החיות בתל־אביב, יפתיים פינויו של גן־החיות התל־אביבי בחודש אוקטובר 1980.

עיריית תל־אביב מתכננת להקים על 19 דונם מתוך שטח גן־החיות שליד כיכר מלכי־ישראל פארק, ואילו שאר שה דונם נוספים יוקצו לחקמתו של בניין רב־קומות, ליד בית העיריה. נראה שהבניין, שיוקם במקום, יתנשא לגובה של 20 קומות, לעומת 14 ה־קומות של בית־העיריה. בכפף שיתקבל תמורת מכירת השטח לבניין, תממן העיריה את העברת החיות, את הקמת הפארק ואת בנייתו של חניון תת־קרקעי מתחת לפארק.

שבוע של עבודה

בקיבוצים

ביוזמ המצב הכלכלי הדחוק שאליו נקלעו, החזירו כמה קיבוצים את הנוהג של שבוע־עבודה של שבעה ימים במשק.

בשנים האחרונות בוטל, למעשה, הנוהג שבו לקחו חברי הקיבוצים „שבת" בימי־חול, ובשבתות הושבתה העבודה כימעט כליל, מילבד בענפים חיוניים. עתה מסתמנת חזרה לעבודה של שבעה ימים בשבוע.

ספר חדש של

איסר הראל

הממונה על שירותי־הביטחון לשעבר, איסר הראל, המנצל את הידע שצבר בשנות שירותו בשירותי־

יוקם קאזינו

בשארם־אל־שייח

קאזינו מפואר עתיד לקום בשארם־אל־שייח — אבל לא תחת שילטון ישראל. הקאזינו יוקם באופירה אחרי נסיגת ישראל, כמיסגרת מאמצי המצרים ל־עודד תיירות למקום. חברה בריטית המפעילה, בין השאר, את קאזינו „חסיל הלבן" במונרון, כבר קיבלה זיכיון להפעיל את הקאזינו באופירה. המצרים מקווים שהקמת הקאזינו תמ־שוך למקום גם תיירים ישראלים רבים, שלא ביקרו במקום עד כה.

הביטחון לפירסום ספרים, עומד להוציא לאור בקיץ ספר נוסף על פרשה שהסעירה בשעתו את הציבור. **סיפרו החדש של איסר יעקוב בפרשת „האדם השישי", אברי זיידנורה, ובתפקיד שמיקא, לדברי הראל, כסוכן־כפול בעסק־כיש של רשת־החבלה הישראלית במצריים בשנת 1954.**

אייבי נחת בנמל־

התעופה בדמשק

ספן־השלום אייבי נתן שהה כיום השישי שעבר קרוב לשעה שלמה בנמל־התעופה הבינלאומי של דמשק.

אייבי עשה את דרכו מבאנגקוק, שם סיים את שליחותו למען פליטי קמבודיה, לאתונה, במטוס של חברת־התעופה האוסטרלית קוואנטאס. רק אחרי ההמראה הסתבר לו כי המטוס עומד לנחות בדמשק, הבירה הסורית, שבעבר ביקש אייבי להגיע אליה פעמים אחדות. הוא החליט לרדת מהמטוס בדמשק ולנסות להיפגש עם נשיא סוריה חאפז' אל־אסאד. אולם כשנחת המטוס בדמשק נאסר על הנוסעים, שלא רכשו מראש כרטיסי־טיסה עד דמשק בילבד, לרדת מהמטוס.

„מהפכת כיוון"

בקונצרן „אמקור"

קונצרן אמקור קיבל בימים אלה החלטה מרחיקת־לכת — לשנות את כיוון הפיתוח של החברה לתחומים חדשים. עד כה זוהתה אמקור בעיקר עם יצור מקררים, תנורים ומזגני־אוויר.

הדגש בחברה יועבר בהדרגה לפיתוח „מוצרי העתיד" כמו חלקים למטוסים, מערכות־בקרה אלקטרוניות, המשולבות במערכות סוריות, מנועים לתעשייה, מטהרי־אוויר, בצד פיתוחים חדשים של טלוויזיה (על מסכים) מגהצי־אדים, ותנורי בישול ואפיה קטני־מידות.

המעבר למוצרים החדשים הוא תוצאה של שלוש שנות־מחקר, שבהן הושקעו במישרין כ־15 מיליון לירות. עם שינוי הכיוון באמקור החליטה החברה — למרות ההאטה במשק, ואולי ביגללה — לערוך מיבצע־פרסים ענקי, בהוצאה מיידית של ששה מיליוני לירות, תחת הסיסמה „לאמקור תפקיד בחברת העתיד".

משקיף

בורג יסולק מהאוטונומיה

יצחק שמיר, המועמד לתפקיד שר־החוץ, דרש כי שיחות האוטונומיה יועברו לטיפולו, כאשר יקבל את התפקיד, ולא ישארו בידיו של שר־המפנים חד"ר יוסף בורג.
שרי המפד"ל זבולון המר ואהרון אבו־חצירא, ששמעו על דרישה זו, הבטיחו למקורבי ראש־הממשלה מנחם בגין, כי יעזרו לפיזול בורג מהאוטונומיה, אם בגין ושמיר יסכימו למינויו של ח"כ יהודה בן־מאיר כסגן שר־החוץ.
נראה כי העיסקה בין צעירי המפד"ל לבין בגין ושמיר אכן תיעשה, ותהווה סטירת־לחי למנהיגה של המפד"ל.

לנדאו יפרוש מהממשלה

שר־התחמורה, חיים („גונדר אברהם") לנדאו, עומד לפרוש מהממשלה. מחלתו של לנדאו הרבה יותר חמורה מאשר הותר לפירסום, ומחלה זו לא תאפשר לו להמשיך לכהן בממשלה. מאחר שלנדאו אינו חבר־כנסת, נראה שעם התפטרותו מהממשלה, תסתיים הקאריירה הפוליטית שלו.

פרוש רכש את שועפט

גופים כלכליים ופרטיים המקורבים לח"כ אגודת־ישראל, מנחם פרוש, סיימו בימים האחרונים בחצידה כמה עסקות מקרקעין, שבעיקבותיהן עברו לרשותם מרבית חאדמות סביב חאתר חמיועד לאיצטדיון שועפט.

מגמתו של פרוש היא למנוע את הקמת האיצטדיון בשועפט על־ידי הקפתו בשכונות דתיות, כפי שכביש רמות, השגוי במחלוקת, מוקף בשכונות דתיות.

מועמדות ברמן מובטחת

מובטחת מועמדותו של יושב־ראש ועדת הכנסת, יצחק ברמן, לתפקיד יושב־ראש הכנסת, במקומו של יצחק שמיר העומד לחיות שר־החוץ. מקורבי ברמן גייסו רוב לבחירתו במועדות חמיפלגה הליברלית, ונראה כי ברמן יגבור על המועמד השני של הליברלים, סגן יושב־ראש הכנסת, משה מרון.

גם ראש־הממשלה, מנחם בגין, תומך במועמדותו של ברמן, שהיה בעבר איש אצ"ל.
ברמן מהסס עדיין אם לקבל עליו את התפקיד, מפני שבמיקרה כזה יצטרך לסגור את מישרד עורכי־הדין המשגשג שלו.

קואופרטיב למען פיצויים

שבע מישפחות המתגוררות בסיני, בסנטה־קתרינה, באופירה ובנביעות, הקימו קואופרטיב כדי לזכות בפיצויים מוגדלים עבור עזיבתם את סיני.
חברי הקואופרטיב, בראשותו של סגן־אלוף (מיל') דני הררי, נמצאים במשא־ומתן מתקדם עם שר־החקלאות אריק שרון, המוכן להיענות לתביעותיהם. בכסף שיקבלו כפיצוי עבור פירוק הקואופרטיב הפיקטיבי בסיני, מתכוונות שבע המישפחות להיכנס לשותפות במיסעדת עמק־האלה בדרך בית־שמש ירושלים, ולהפוך את האיזור אתר־תיירות ולהקים בו קאונטרי קלוב.

חלונות נגד קצינים בכירים

אשה חיפאית פנתה בתלונות לרמטכ"ל, לשר־חביטחון ולאחד משופטי בית־המישפט העליון נגד תת־אלוף בצה"ל ובנגד אלוף־מישנה שפרש לא מכבר מצה"ל, על כך שזייפו המחאות ומיכתבים שלה, וחוציאו בעורמה מכספת־הבנק שלה את המיסמכים המרשיעים.
עדיין לא ברור אם שלטונות צה"ל אכן יפתחו בחקירה נגד השניים.

מאין בא הזהב

ח"כ מפ"ם אימרי רון מאשים את ראשי הקרן קורת גג, המנפיקה את מטבעות הזהב של מארק שאגאל, בקבלת טובות הנאה מהקרן הפילנטרופית שנועדה לעזור בפיתרון מצוקת הדיור בישראל.
רון טוען כי המיכרה שממנו בא הזהב הוא מכרה בדרום־אפריקה השייך לניסים גאון, מראשי הקרן, ואילו המטבעה בציריך שבה מוטבעות המטבעות היא בבעלותו של מאיר הלוי, אף הוא מראשי הקרן.
גיזבר הקרן, ראש לישכתו של ראש־הממשלה, יחיאל קדישאי, מכחיש האשמות אלה. לדבריו נקנה הזהב בבנק שווייצי והמטבעות אף מוטבעות באותו בנק.

פרס יכריע בקרוב

שימעון פרס עומד לכנס את מרכז מיפלגת העבודה תוך שלושה שבועות, כדי לקבוע את מועמד המיפלגה לראשות־הממשלה. בכך מתכוון פרס להכריע כבר עתה במאבק בינו לבין אלון.
פרס יודע כי ככל שהזמן עובר, גוברים סיכוייו של אלון.
נראה כי אלון יגיש בג"צ נגד כוונתו של פרס לכנס את המרכז, משום שבחוקת המיפלגה כתוב במפורש, כי המרכז שיכחר את מועמד חמיפלגה לתפקיד, יתכנס סמוך לוועידה.

גרופר יודח

כמה חברי־כנסת מהליברלים עומדים לתבוע את הדחתו של חברם למיפלגה, ח"כ פסח („פסי") גרופר, מתפקידו כמצליף הליכוד.
בישיבת סיעת הליברלים, שנערכה בתחילת השבוע, נמתחה ביקורת חריפה ביותר על גרופר, המופיע בשם הליברלים מבלי שאיש הסמיך אותו לכך. החברים הרוצים בחדחתו של גרופר טוענים, כי לאחר שיודח לא יעז לחצהיר הצהרות בשם המיפלגה כולה.

הליכוד מכין תעמולת בחירות

בליכוד עומדים להקים מטה מיוחד שיכין את מדיניות תעמולת הבחירות של המיפלגה, כדי שעם תחילת מערכת הבחירות, יהיה כבר הליכוד מוכן לה.
הקו המרכזי בתעמולת הבחירות של הליכוד יהיה, ככל הנראה, אזהרה מהמערך, שיהיה גרוע יותר מהליכוד אם הוא יחזור לשילטון.
נראה כי בראש המטה המכין יעמוד הפירסומאי אליעזר זיורבין, מי שהיה פירסומאי הליכוד בבחירות האחרונות.

קרע שריר־ארליך

ח"כ הליברלים אברהם („אברשה") שריר פנה לראש מיפלגתו, סגן־ראש־הממשלה שימחה ארליך, וביקש ממנו לשוחח עם ראש־הממשלה מנחם בגין על אפשרות למינויו של שריר כשר־החוץ.
ארליך השיב לשריר בזעם: „לדעתי אתה ראוי להיות ראש־הממשלה." שריר נעלב והפסיק לדבר עם ארליך.

ידין לא ויתר

במיסגרת הצמצומים האחרונים נערכו פניות אל שני סגני ראש־הממשלה, ייגאל ידין ושימחה ארליך, לוותר על השומרים האישיים שלהם.
ארליך ויתר מיד על השומר שלו, אולם ידין סירב לוותר על השמירה האישית.

פרס מודאג משכונת התקווה

הצלחת סיורו של ח"כ יגאל אלון בשכונת התקווה, והאהדה שבה זכה שם הדליקו אור אדום במחנה יריבו של אלון, ח"כ שימעון פרס.
פרס חורה למטחו להכין גם לו סיור בשכונת התקווה ובאיזורי מצוקה נוספים.

קופמן סובל מהורביץ

עסקיו של ח"כ הליכוד חיים קופמן נפגעו בצורה חמורה ביותר בעיקבות המדיניות הכלכלית החדשה של יגאל הורביץ.
קופמן שהוא יצרן ויבואן צעצועי־ילדים, שביניהם גם צעצועי „גו", מתלונן על כך שבשבועות האחרונים חלה ירידה של כ־40 אחוז במכירותיו. חודש החנוכה הוא בדרך־כלל החודש החזק ביותר אצל מוכרי הצעצועים.
קופמן מתלונן גם על כך שמדיניות קיצוץ האשראי של הורביץ פגעה קשה בעסקיו, עד כדי סכנת צימצום ניכר בפעילות החברות שבבעלותו.

נהג השר ממשיך לעבוד

בעיקבות פירסום הידיעה, על כך ששאשתו של שר־הבינוי דויד לוי פיטרה את נהגו של השר, ישראל וייצמן, ושכרה לתפקיד זה קרוב של מישפחת לוי, נבהלו במישרד הקליטה, והחליטו להמשיך להעסיק את וייצמן.
לוויצמן אין עכשיו תפקיד מוגדר בלישכת־השר, והוא יושב במשך כל היום במישרד כאפס מעשה, וממשיך לקבל משכורת.

ח"כים חייבים כסף

חנחלת מלון „חילטון" עומדת לפנות ליושב־ראש הכנסת, יצחק שמיר, כדי שיפעיל את השפעתו על כמה חברי־כנסת שישלמו את חובם למלון.
עד לפני כשלושה חודשים הפעיל מלון הילטון את מיזנון־הכנסת, וחברי־כנסת רבים לא פרעו את חשבונותיהם למלון. מרבית חברי־הכנסת שלא שילמו, נמנים דווקא על מיפלגות הקואליציה.
גם המפעילים החדשים של מיזנון־הכנסת סובלים מבעיית אי־תשלום החובות. השבוע סרבו מקצרי הכנסת להגיש ארוחות לכמה חברי־כנסת, שלא שילמו את חשבונות החודש שעבר.

יוסי יגאי

במדינה

העם

נס גדול היה – חיכון?

בהשוואה למכבים, אנשי גוש־אמנים הם בוגדים וכופרים

שוב הודלקו הנרות. שוב נרתמו בתי־הספר וכלי־התיקשורת למסע השנתי הגדול לרימום המכבים.

במשך אלפי שנות הפזורה, שימשו המכבים נחמה לעדה מדוכאת. גם הציונות העלתה את המכבים על נס, כדוגמה לוחמי־חרות הנוטלים את גורלם לידם.

תוך כדי כך נעלמה האמת ההיסטורית כימעט כליל, ונטמעה בבליל של אגדות, שהשפעתן החינוכית הופכת עתה במצאות של ישראל, שלילית יותר ויותר.

מה האמת ומהי אגדה בסיפור המכבים?

האגדה: המכבים היו „מכבים" (ראשי־התיבות של „מי כמוך באלים יהוה"), לסיסמה זו יש, אגב, צליל פגני מוזר.

האמת: שמם הנכון היה, קרוב לוודאי, „מקבים". השם נגזר מכינויו של יהודה בן־מתתיהו, איש המקבת. (התואר פטיש או מקבת הודבק במהלך ההיסטוריה למצביאים רבים.)

האגדה: המכבים לחמו ביוונים.

האמת: המקבים לחמו בסורים. המעצמה ששלטה אז בארץ־ישראל היתה סוריה־רבתי. אחרי מות אלכסנדר מוקדון, שכבש את המרחב כולו, התחלקה ממלכתו בין מצביאיו. ארץ־ישראל השתייכה חליפות למצריים (שבו שלטה מישפחת המצביא פתולמאוס, הוא תלמי), ולסוריה (שבו שלט בית סליקוס). הקבוצה השלטת בסוריה אמנם היתה מצאצאי הכובשים היווניים, והתרבות השלטת היתה הלנית, אך הממלכה עצמה היתה סורית מבחינת השטח והאוכלוסיה.

האגדה: המכבים היו לוחמי־חרות, ולחמו לעצמאות היהודים.

האמת: מילחמת המקבים אמנם היתה מילחמת־שיחרור, אך לא זאת היתה מגמתה היחידה. היא היתה גם — ובעיקר — מילחמת־אזרחים. המקבים ניסו — וכנראה גם הצליחו במידה רבה — להשמיד את כל השיכבה השלטת בציבור היהודי, שאנשיה הוקעו כ„מתיוונים". שיכבה זו כללה את כל האינטליגנציה, אנשי העסקים וראשי־הציבור. במהלך המילחמה הארוכה הרגו המקבים חלק ניכר מבני־עמם.

האידיאולוגיה של המקבים היתה כה קיצונית, עד כי גם אנשי גוש־אמונים ואגודת־ישראל של היום היו נראים בעיניהם כבוגדים וכמתיוונים. הם היו קרובים יותר לאייתולה חומייני. האיצטדיון היה בעיניהם תיעוב, וכל מי שהלך לתחרות־ספורט היה, כמובן, בוגד שראוי להרגו.

הממשלה

השר שלא היה

יום אחד מתעורר ח"כ כמיל ומחליט לזכות בתואר שר כימעט־שר־חוץ

תואר חדש נולד השבוע בארץ: „כימעט־שר־החוץ".

לכל הדיעות, תואר זה נופל מן התואר „שר־החוץ". אולם רק מעטים זוכים בתואר נעלה זה. מאז קום המדינה לא היו אלא חמישה שרי־חוץ: משה שרת, גולדה מאיר, אבא אבן, יגאל אלון ומשה דיין. מיספרם נופל אף ממיספר ראשי־הממשלה, שהגיע לשישה: דויד בן־גוריון, משה שרת, לוי אשכול, גולדה מאיר, יצחק רבין ומנחם בגין.

אולם הרבה יותר קל להגיע לדרגת „כימעט־שר־חוץ". זאת הוכיחו השבוע כמה וכמה עסקנים טובים.

גיחוך או חלחלה. השיטה היא פשוטה, ואופיינית למצב השורר בקרב המיסד המיפלגתי:

מתעורר אדם בבוקר ומחליט שהוא צריך להיות כימעט־שר־חוץ. למה הוא זקוק כדי להגיע לתואר נכסף זה? הוא זקוק לשלושה אביזרים: „מקורבים". עיתונאי ומדליף.

המדליף מדליף לעיתונאי את הידיעה הבאה: „בקרב המיפלגה פלונית מתגבשת

(המשך בעמוד 37)

על טל ועל מוטה

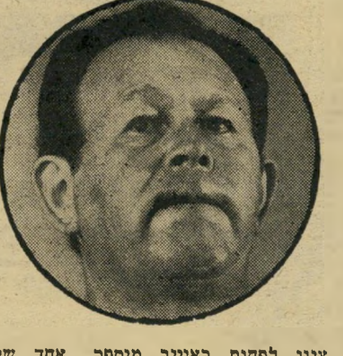

מ וטה גור פתח השבוע במסע־צלב. הרמטכ"ל לשעבר של צה"ל, הסתער בכל אמצעי־התיקשורת על החלטת שר־הביטחון, לחולל שינויים במיבנה צה"ל ולהקים את מיפקדת כוחות־השדה, שבת־קופת כוהנתו כרמטכ"ל התנגד לה מוטה נמרצות. הוא שימש בכך פה לרבים מאלופי צה"ל, שרובם הם בני טיפוחיו, המתנגדים כמוהו לשינויים. אך מיגבלות הסירות הצבאי מונעות מהם לצאת נגדם בפומבי.

אלא שמוטה גור לא הסתפק בתרומתו לוויכוח הציבורי הלגיטימי על המהפך הצה"לי. הוא פתח גם במיתקפה אישית חסרת־תקדים על האלוף ישראל („טליק") טל, שמונה לעמוד בראש מיפקדת כוחות־השדה. מוטה שלל בצורה תקיפה את עצם החזרתו לצה"ל ואת האפשרות שהוא ימונה בבוא היום רמטכ"ל, במקומו של רב־אלוף רפאל איתן.

לא היתה זו התפרצות חד־פעמית. מוטה גור הבהיר, לכל מי שרצה לשמוע, שהוא פותח במסע־צלב, מתכוון להרעיש שמיים וארץ, לא לנוח ולא לשקוט עד שיבוטל המינוי של טליק או ששר־הביטחון יחזור בו מעצם האפשרות למנות את טליק כרמטכ"ל, דבר שמוטה רואה בו מעשה חמור ואסון לאומי.

לא רק זאת. רב־אלוף במילואים גור, חבר לישכת מיפלגת העבודה, תבע לכנס את ועדת החוץ־והביטחון של הכנסת כדי לדון במשמעות השינויים בצה"ל ומינויו של טליק. במאמר שפירסם במעריב, תחת הכותרת על טל ועל מטכ"ל, לא היסס אף לתקוף את טליק מתחת לחגורה, ולהאשים אותו בכך שהוא מנסה לקדם את עצמו על־ידי הכפשת קודמיו.

את הביקורת הראשונה הטיח טליק במוטה עוד אחרי מילחמת ששת־הימים, כשנלמדו לקחיה של מילחמה זו. טליק היה במילחמה מפקד אוגדת שירין שלחמה בסיני. מוטה היה מפקד חטיבת צנחנים שלחמה בירושלים. מעל ראשו ריחפה ההילה של משחרר העיר־העתיקה.

אבל אחרי שדעכו תרועות הניצחון והקרבות נותחו באיזמל ההיגיון הצבאי, הסתבר שאחד הקרבות העקובים מדם והמיתרים היה הקרב שניהל מוטה גור על גבעת־התחמושת בירושלים. פשוט לא היה צורך בהקות דם זו, משום שבאותן שעות כבר כותרה ירושלים המזרחית על ידי שירין צה"ל וגבעת־התחמושת היתה נקנעת, כמו מוצבים אחרים של הליגיון, במוקדם או במאוחר.

טליק היה בין משמיעי תיזה זו ומוטה לא סלח לו על כך. הדבר קיבל ביטוי מעשי בעת שמוטה מונה כאלוף פיקוד־הצפון וטליק היה סגן־הרמטכ"ל של דדו. מוטה הודיע אז מפורשות לרמטכ"ל כי אין הוא מוכן לקבל עליו את מרותו של טליק כראש אגף־המיבצעים במטכ"ל. הוא ביקש להיות קשור ישירות לרמטכ"ל.

גישה זו, מצד אדם שלא היה מוכן לשמוע ביקורת על מיבצעיו, גרמה לאלוף טל להצהיר כי הוא מסיר את אחריותו מפיקוד־הצפון ולא יטפל בפיקוד זה בכל נושא מיבצעי.

העימות בין שני האלופים התחדש אחרי הדחתו של רב־אלוף אלעזר בתום מילחמת יום־הכיפורים. טליק ראה את עצמו מועמד לתפקיד הרמטכ"ל, אבל מוטה היה אז חביבה של גולדה מאיר. היא כמעט כפתה את מינויו על שר־הביטחון משה דיין. מוטה נבחר לכהן כרמטכ"ל לא דווקא בגלל כישוריו הצבאיים, אלא בגלל העובדה שבעת המילחמה הוא כיהן כנספח צבאי בשגרירות ישראל בוושינגטון וכתם המחדל לא דבק בו.

זמן לא רב אחרי שמוטה מונה כרמטכ"ל מינה שר־הביטחון שמעון פרס את טליק כעוזרו. מוטה הוציא מיד הוראה שאסרה על הקצונה הבכירה של צה"ל להיפגש עם עוזר שר־הביטחון ללא אישור מפורש ממנו. טליק היקהה את עוקצה של הוראה זו בכך שהודיע לקציני צה"ל שהוא יקבל לשיחה רק מי שיגיש בקשה דרך הרמטכ"ל.

התגלמות אנטי־מוסריות צבאית

ל ש טליק מבקרים רבים בתוך צה"ל ומחוצה לו. אבל אף אחד מהם אינו נגוע בשינאה אישית לטליק כמו רב־אלוף גור. יש לכך סיבות רבות, הנובעות ממשקעי העבר, ההבדלים המהותיים ב־אישיותם של שני המפקדים ומתפיסות־העולם השונות שלהם.

מעבר לניגודים המקצועיים ביניהם, של איש־שיריון מקצועי מול איש־צנחנים ב־אופי, הם נבדלים זה מזה לפחות בתכונה יסודית אחת: טליק הוא איש מוסר. מוטה גור הוא התגלמות האנטי־מוסריות הצבאית.

ניגוד זה, בתוספת לעליונות האינטלקטואלית של טליק על מוטה, יכולים להסביר את מקורות השנאה התהומית שרוחש מוטה לטליק.

אולם למוטה גור יש סיבות טובות אחרות לצאת במסע־צלב נגד טליק, גם בלי לפשפש במיסתרי נפשו. במשך שנים רבות היה טליק ממבקריו החריפים ביותר של מוטה גור. כחייל, לא כאדם.

ציגו לפחות כאוייב מיספר אחד של צה"ל.

שחצנותו של מוטה, הביטחון־העצמי המופרז שלו ושביעות־הרצון העצמית עד להחליא שלו, הסכו כבר שם דבר. אולם הפעם התעלה מוטה גור על עצמו. לא היה צורך להיות פסיכואנאליסט כדי להבחין, מעבר לנימוקים המקצועיים שגייס, בשנאה היוקדת שלו לאלוף טל ולכל מה שהוא מייצג.

שרלטן נגד מרובע

ל מרות שבתפקידיו כעוזר שר־הביטחון, הן של שימעון פרס והן של עזר וייצמן, הצטמצם טליק בעיקר בחתומי פיתוח אמצעי־הלחימה, לא נמנע החיכוך בינו ובין מוטה. הוא כינה את מוטה „שרלטן". מוטה כינה אותו „מרובע".

על טיב חיכוך זה סיפר מוטה עצמו אחרי שהשתחרר מתפקיד הרמטכ"ל. הוא סיפר בראיון רדיו, כי בתקופת כהונתו היו ניסיונות לפגוע במעמדו כרמטכ"ל. הוא ראה במינויו של האלוף אריק שרון כיועצו של ראש־הממשלה ובמינויו של טליק כעוזרו של שר־הביטחון, ניסיון להציגם כמי שבאים לבדוק את הרמטכ"ל. אופייני שמעמדו היה חשוב לו מטובת צה"ל.

„אם שר־הביטחון שימעון פרס מינה את ישראל טל כעוזרו — הרי זה עוד קצין ותיק אשר אולי צריך היה לבדוק את המלצות המטה־הכללי," אמר מוטה בלעג. „אחרי תקופה די קצרה, אם ביכלל, הפסיק טליק להתערב בכל מה שהיה קשור בצה"ל, והמטה הכללי והרמטכ"ל המשיכו למלא את הפונקציה שעליהם למלא לפי הניסוחים הפורמליים של מדינה דמוקרטית."

היה זה אחד הסממנים לשביעות־הרצון העצמית של מוטה על שנות כהונתו כרמטכ"ל. לשביעות־רצון זו לא היה, כך הסתבר, כיסוי במציאות. מוטה קיבל אחרי מילחמת יום־הכיפורים צבא שבור. אחרי רעידת האדמה זעק צה"ל למהפך גדול, לשינוי מוחלט של הרוח, למהפכה בבניין־הכוחות ותורת־הלחימה. אריק שרון ויש־ראל טל היו מוכנים לחזור לצה"ל תחת פיקודו של גור, כדי לסייע בבנייתו מחדש של צה"ל. בשחצנותו דחה אותם מוטה. הוא הוריד על צה"ל מסך של איפול, ניתק אותו מהציבור. כאשר הורם המסך הסתבר כי דבר לא השתנה בצה"ל. להיפך, בתחומים מסויימים השאיר מוטה צבא גדוע יותר מאשר קיבל לידיו. הדבר בא לידי ביטוי במיוחד במיבצע ליטאני.

עימות נוסף בין טליק למוטה היה על רקע מיבצע זה, שהיה הפעולה הצבאית הגדולה היחידה שמוטה פקד עליה בשנות כהונתו כרמטכ"ל. טליק היה בין ראשוני המבקרים של המיבצע, דרך תיכנונו וביצועו. כיום אין כימעט מחלוקת על כך שמיבצע ליטאני בפיקודו של מוטה גור היה מישגה מדיני וכישלון צבאי מונומנטאלי. גרוע מזה, הוא הפך תחת פיקודו של מוטה למילחמה אכזרית, הברוטאלית ביותר שצה"ל נטל בה חלק אי־פעם. בוצעו בה יותר פשעי מילחמה, כמו רצח אזרחים, הרס כפרים ללא תועלת, ביזה ומעשים אחרים, מאשר באיזו מילחמה אחרת של צה"ל. גם בתחום המישמעת היה המיבצע כישלון זועק לשמיים, שרבים שילמו עבורו בחייהם.

הביקורת הקטלנית על המיבצע, שטליק היה בין ראשוני מותחיה, באה לידי ביטוי בדו"ח מבקר־המדינה, שהמציא את כל הנתונים והעובדות שהיו ידועים רק בחלקם למבקרים.

למרות שלדעת מומחים צבאיים ובטחוניים רבים היה מוטה כישלון מוחלט כרמטכ"ל, הוא השתחרר מצה"ל בדעה טובה מאוד, כמו תמיד, על עצמו. דעה זו היא, כנראה, שנטעה בו את עוזת־המצח ליטול לעצמו את זכות הביקורת השחצנית ומשולחת־הרסן על טליק.

„צה"ל של מושב זקנים"

א פשר, כמובן, לטעון, שאישיותו של אדם אינה פוסלת את טיב טיעוניו. כדאי לכן לבחון את הטענות המרכזיות שמעלה מוטה נגד טליק. הן מפורטות להלן:

● טליק מבוגר מדי. הוא בן 55. „מי שאינו רוצה בצה"ל של מושב זקנים," טוען מוטה, חייב לפתוח את הדרך לאלופים הצעירים, שרובם נמצאים במחצית שנות הארבעים שלהם. בכך דבק מוטה במסורת הרוטציה של צה"ל שלא עמדה עוד במיבחן הביקורת. פרשנים גורסים כי פליטתם של אלופים בגיל 45, דווקא בעת שהם מגיעים לשיא כושרם, היא בבחינת ביזבוז משאבים. אם היא היתה נכונה, בשעתו, בעת שהיה לחץ לקדם

(המשך בעמוד 39)

חלב שתיה עמיד זול יותר מחלב מעוקר.

הוזלה מיוחדת
~~24.80~~ ל"ר 22.80 ל"ר

1 ליטר

וזה לא ההבדל העיקרי.

היום, מחירו של ליטר חלב שתיה עמיד הוא רק 22.80 ל"י לעומת 27.52 ל"י לליטר חלב מעוקר. (הנמכר בבקבוקים של 585 מ"ל במחיר 16.10 ל"י הבקבוק).
אבל זה לא העיקר.

העיקר הוא שחלב שתיה עמיד הוא חלב השתיה היחידי שטעמו המצויין נשמר לתקופה ארוכה — ואין צורך לאחסן אותו בקירור.
חלב שתיה עמיד נפלא גם כתוספת לקפה, תה וקקאו.

למה לך לסחוב בקבוקים כבדים ויקרים?
בפעם הבאה קחי חלב שתיה עמיד של תנובה.
חלב שתיה עמיד נשמר ללא קירור תקופה ארוכה.
לאחר פתיחת האריזה יש לאחסן במקרר.

תנובה

(המשך מעמוד 35)

הדיעה שעל חבר־הכנסת כסילי לקבל את תפקיד שר־החוץ."

העיתונאי, היודע להעריך סקופ, מתקשר מייד עם ח"כ הנדון, ומוסיף לידיעתו את הפיסקה הבאה: "בשיחה עם כחבנו, הודה ח"כ כסילי כי אכן הוצע לו להציג את מועמדותו לתפקיד, וכי מקורביו לוחצים עליו לקבל את המינוי. מר כסילי לא נטה תחילה להיענות ללחץ מקורביו, אך לאחרונה החליט כי הוא מוכן לקבל את ה־מינוי."

כל פרט בידיעה זו הוא נכון, אלא שחסר בה פרט חשוב אחד: איש לא הציע לח"כ כסילי את תפקיד שר־החוץ, ועצם המחשבה שאיש זה יוכל להגיע לתפקיד כזה מעוררת בלבם של יודעי־דבר גיחוך או חלחלה.

אי־אפשר יהיכשך. השבוע הופיעו על מירקע הטלוויזיה ובכותרות העיתונים כמה וכמה כימעט־שרי־חוץ כאלה. יומרתם של אחדים מהם, הידועים ככסילים גמורים, היתה מפליאה ממש.

מדוע מוכן עסקן מיפלגתי אפרורי ל־הציג את עצמו באור זה?

החשבון הוא כזה: אלוהים הוא גדול, צמרת־הליכוד הפכה לבית־משוגעים, ואולי, איכשהו, ברגע של טירוף גמור של כל המערכות, ח"כ כסילי או ח"כ אווילי אכן יזכו במינוי המיוחל. ואם לא — גם טוב. אמנם ח"כ כסילי או ח"כ אווילי לא יהיה שר־חוץ, אך בלב מאות אלפי אזרחי ישר־אל, ואולי גם בקרב מדינאים זרים, ייישאר הזיכרון כי איש זה "כימעט התמנה כשר־החוץ של ישראל."

ועוד יתרון: שר־חוץ יכול להיכשל ו־להיות מודח. אך כימעט־שר־חוץ אינו יכול להיכשל לעולם, ואין איש בעולם היכול להדיחו מתפקידו הרם.

הכנסת

תדהמה במל"אה

המחזה היה חסר תקדים: הכנסת כויה הצביעה נגד שר, וזה לא התפטר

מחזה כזה לא היה עוד בכנסת מאז קום המדינה.

הבית כולו התאחד, מימין ומשמאל, כדי להצביע נגד שר. מול כשיבעים קולות הקואליציה והאופוזיציה עמד השר, כשרק הוא לבדו, ועוד שני אנשים שריחמו עליו, מצביעים בעדו.

אך השר התנהג כאילו לא קרה דבר. כעבור כמה דקות שוב עמד על דוכן הנואמים, מאשים, משמיץ ומטיף, כאילו השיג זה עתה ניצחון מזהיר.

השר: אריק שרון.

אי־אמון אישי. הנושא לא היה עניין של מה־בכך. על סדר־היום של הכנסת עמד נושא שאין חשוב ממנו לשר־חקלאות: מצב החקלאות בארץ, וכישלונו של השר. הנושא הפך את ההצבעה כימעט להצבעת־אמון אישית.

את הנפץ לפצצה סיפקה הטלוויזיה. ב־כתבה מצויינת של עוזי בירמן, במיסגרת התוכנית השבוע — יומן אירועים (העולם הזה 2206), תוארה העוזבה הנוראה ה־שוררת בחקלאות, והובאו תלונותיהם ה־בוטות של החקלאים מכל המיגזרים.

היה צפוי שכתבה כזאת תביא לגל של הצעות דחופות לסדר־היום. שלושה ח"כים הגישו אותן: אברהם כץ־עוז (מערך), אורי אבנרי (ש"י) ושמואל טולידאנו (ש"י). אולם הקדים את שלושתם פסח גרופר, איש הליכוד, בהצעה אחרת, שלא היתה קשורה בכתבת־הטלוויזיה. גרופר, איש התאחדות האיכרים ונציג החקלאים במיפ־לגה הליברלית, רצה לדון במצב ענף־הפר־חים בארץ.

אמור זאת בפרחים. דבריו של גרו־פר היו עניניים. אם כי חריפים. לא היתה בהם נימה אישית נגד שר־החקלאות, אם כי הודיע: "אינני מאמין שבכל תקופת קיום המדינה הגיע ענף חקלאי למצב כלכלי כה חמור..."

אילו קם אריק שרון וענה באופן עניי־ני על הטענות, לא היה מתרחש כל דבר החורג מן השיגרה. השר היה מציע להע־ביר את הנושא לוועדה, בעל־ההצעה היה מסכים לכך, וברוב גדול היתה ההצעה מתקבלת.

אבל לשרון לא היה שיקול־הדעת ה־טאקטי של פרלמנטר מנוסה. הוא הודיע, כי יענה גם על הצעה זו במיסגרת תשוב־תו על ההצעות הבאות — של האופוזיציה.

בכך הכניס את עצמו למלכודת, שהוא לא הצליח עוד להיחלץ ממנה.

חומצת־גפרית. שלושת המציעים תקפו את אריק בסיגנון חריף ביותר.

אברהם כץ־עוז לא ניצל את 15 הדקות שעמדו לרשותו, ובניגוד למקובל דיבר רק דקה אחת. מסקנתו: "אני מציע לא לדון בנושא החקלאות, עד שיוחלף שר־החקלאות."

אורי אבנרי פתח את דבריו בציטוט של דברים שאמר עוזר וייצמן על אריק שרון, לפני שהשניים מצאו את עצמם במיפלגה אחת: "אריק שרון דומה למיכל של חומצת־גפרית. איפה שלא תשים אותו — החומצה תאכל את המיכל, ואחר־כך את כל מה שמסביב... החקלאות הישראלית היתה פאר היצירה הישראלית, פאר ה־גאון הישראלי — יותר מכל ששח אחר במדינה, יותר מהתעשייה, יותר מהמדע. תוך שנתיים וחצי זה נהרס."

שמואל טולידאנו ציין שחבר־כנסת ה־מעלה הצעה לסדר־היום, בנושא הנוגע ל־שר־החקלאות, לוקח על עצמו סיכון גדול, כי "השר עלול להפשיטו ולהציגו עירום ועריה, לגמדו, להטיל ספק בציונותו... אחרי שבדקתי היטב את עברי הציוני, את קומתי, לבושי, סביבתי ועוד כהנה וכהנה, החלטתי ליטול על עצמי את הסיכון ה־בלתי־מחושב הזה ולומר את דברי..." הוא תקף את השר.

הכל ציפו כי שרון יענה בחריפות, כ־דרכו. אולם שרון הדהים את הכל: הוא דיבר פחות מדקה, תבע להסיר מסדר־היום את כל א ר ב ע ההצעות — גם זו של גרופר, חבר סיעתו.

„כי־כך ברור..." — האולם התמלא, ואפילו מנחם בגין הטריח את עצמו למ־ליאה. הוא לא ידע מה מתרחש, וכאשר הבין — נמצא במבוכה קיצונית.

תחילה הועלתה להצבעה הצעתו של פסח גרופר. כשהורמו הידיים, נתגלה מח־זה מדהים: כימעט כל הנוכחים, יותר משישים ח"כים, הצביעו בעד גרופר. רק אריק עצמו והשר ניסים הצביעו בעד הס־רת ההצעה מסדר־היום. בגין הצביע תחי־לה עם אריק, אך כשנוכח לדעת, כי כל מיפלגתו מצביעה נגדו, מיהר להורידיד ידו.

קדוש מעונה. אחרי הצבעה חסרת־תקדים זו, נערכה ההצבעה על שלוש ה־הצעות האחרות. גם אז היו מפתיעות.

הצעתו של כץ־עוז נתקבלה ברוב של 31 נגד 26 — דבר שהתאפשר רק מפני שכמה מאנשי הקואליציה לא הצביעו בעד אריק. אפילו הצעתו של אורי אבנרי זכתה במיספר־קולות בלתי־רגיל לגבי הצעה של ש"י: היא נפלה ברוב של 36 נגד 24, כ־שכל חברי המערך וש"י, מילבד הניצים של העבודה ומפ"ם (וביניהם עמוס הדר ואימרי רון) מצביעים בעדה. הצעת טולי־דאנו נפלה ברוב של 36 נגד 32.

„אתה צריך להתפטר!" קרא ח"כ אמ־נון רובינשטיין, הפרופסור לחוק קונסטי־טוציוני, לעבר אריק שרון. אך שרון הת־עטף באיצטלה של קדוש מעונה, המתייסר בשל דיעותיו, והמשיך כאילו לא קרה דבר. כעבור כמה דקות הציע להסיר מסדר־היום הצעה של יוסי שריד בעניין אילון־מורה. וגם הפעם לא תמכו כל אנשי ה־קואליציה באריק שרון: אפילו בנושא זה, שבו יש רוב לניצים בכנסת, זכה אריק רק ב־34 קולות, נגד 32.

„הבעייה של אריק אינה שהוא נץ," אמר בנחת אחד מראשי המערך. „הבעייה שלו היא שהוא טיפש!"

השטחים המוחזקים

מסיבות־תה בגדרה

אי מוך הפגנה המבטאת איחוד וריכוז בגדה, מתייצבים שלושה פיקודים שונים, שבהם חיילים, שוטרים וה„קסחים" של מישמר־הגבול

„מחסום! תאונה לפניך!" אמר שלט־המישטרה, שהוצב בדרך־עפר בוצית ב־יציאה הדרומית־מיזרחית של העיר שכם. ליד המחסום הלכו והתקבצו עשרות גב־רים ונשים מקומיים ועיתונאים זרים. שלושת חיילי־המילואים עצרו את המעבר בטענה, כי „יש מחסומים בהמשך הכביש, שניהם חסומים על־ידי עשרות אנשים ומכוניות."

באותו יום, היום הרביעי שעבר, אמור היה להתקיים מיפגש של ראשי־ערים ב־גדה, בביתו של מוכתר הכפר דיר־אל־חטב. בשטחי כפרו ייסלל הכביש האמור להגיע אל ההתנחלות החדשה למתנחלי אילון־מורה — ההתנחלות בנקודה 662.

המיפגש לא אושר על־ידי שילטונות המימשל הצבאי. ראשי הערים ונציגי־הציבור נשארו בביתם. אל הכפר הגיעו ראש עיריית שכם בסאם אל־שכעה עם חלק מחברי מועצת העיר. בתוך הכפר התי־ארגנה הפגנת־מחאה של צעירי המקום, שכלל נאומים של מוכתרי הכפרים.

לרגלי ג'בל־אל־כביר שוכנים שני כפ־רים קטנים ועניים: סאלם ודיר אל־חטב. ג'בל־אל־כביר („ההר הגדול") הוא הגבוה בשושלת־הרים. לצידו נראה רכס נוסף, ועליו מבנה של קבר צבוע בצבע ירוק. המקום מכונה ג'בל־שייח', על שם קברו של שייח' בלל הנמצא במקום. על גיבעה זו עומדים להקים את ההתנחלות החדשה, אם יתרצו ויואילו בסופם אנשי אילון־מורה להישמע להוראות בית־המישפט ה־עליון וצו ממשלת־ישראל.

„אדמת המדינה הפלסטינית". אל המחסום הגיעו אישים מהגדה, נציגי אירגונים מכל הערים שמיספרם גדל והולך מהפגנה להפגנה, ונשים שייצגו את הנשים בגדה.

אחרי כמחצית השעה החליטו שלושת החיילים להזעיק תיגבורת. אל השביל ה־צר התקדמו שיריוניות שבתוכן חיילים חבושי קסדות ונושאי אלות. ג'יפים של מפקדים, שעטו בדרך העפר הבוצית והגי־עו אל המחסום הראשון, התחילו לפנות את האנשים.

אחרי זמן מה התקבצו כולם מאחרי ה־מחסום השלישי. למחסום הגיע בסאם אל־שכעה, כשהוא מלווה בתומכיו ובאשתו עינאייה. „רצינו לבוא לכאן כולנו," אמר. „באנו להפגין את הסכנה הגדולה הצפויה במדיניות ההתנחלויות באיזור. מה ש־ממשלת ישראל עושה זו זריעת שינאה בין שני העמים. רצינו להשמיע את עמדותינו במיוחד לעם הישראלי, שהוא עצמו שו־אף לשלום ושלווה באיזור. אני אומר בשם העם הפלסטיני: אנחנו נגד התנחלויות, נגד אותן שהוקמו ונגד אותן שאמורות לקום. האדמה הזאת שייכת לעם הפלס־טיני. גם אם זו אדמה המכונה אדמת־מדינה. זו באמת אדמת־מדינה, אך זו אדמת המדינה הפלסטינית. ורק לנו הז־כות להשתמש באדמה זאת למטרותינו ולשליחותינו הלאומית."

כוחות הצבא הלכו ותגברו. הגיע גם המושל הצבאי סגן־אלוף יוסף לונץ, שנראה משוחח שיחה לבבית עם שכעה ואשתו, כשהשלושה נראים מחייכים.

חיילי המימשל נראו בלתי־מרוצים. אח־דים שוחחו ביגם לבין עצמם. „מה קורה פה? למה הם מביאים את כל הקסחים של מישמר־הגבול? מי צריך אותם פה. אנחנו מסתדרים עם הערבים בלעדיהם ו־בלי השיריוניות שלהם." אחד החיילים אמר בשקט: „הצרה היא שיש פה שלושה פיקודים. המישטרה, המימשל הצבאי ו־מישמר־הגבול. אחד לא יכול לפקד על השני, וכל אחד עושה מה שבא לו. אנחנו מצידנו: שיתאספו וידברו. יותר טוב ש־משחררים לחץ."

עד ספד תה. ליד שכעה נראה כל העת הד"ר חמזי נטשה מחברון, מי ש־נחשב כמיספר שניים בתנועה הקומוניס־טית הבלתי־חוקית בגדה. עימו היו רבים מחבריו אוהדי הקומוניסטים. אחד מאנשי מוצעת שכם אמר בשקט לחבריו: „תראה מה עשו היהודים, התחילו עם שכעה ומה הם הרוויחו? הרוויחו גדה מלוכדת כמו שלא היתה מעולם. הרוויחו את השליטה הקומוניסטית בערים וכניסתה של חזית הסירוב הקיצונית לאיזור. אם הם היו חושבים על זה לפני כן לא היינו מגיעים למצב כזה."

בעיקבות איסור המימשל להתארגן להפ־גנות נגד תוכניות ההתנחלות בכלל ונגד זו המתוכננת בג'בל אל־כביר בפרט הח־ליטו מנהיגי הגדה לארגן מיפגשים ה־קרויים „על ספל תה". כל כמה ימים מתארגנת פגישה בבית אחד האישים, ל־ארוחת־צהריים או לקפה של שעה חמש. למיפגשים מגיעים ראשי התנועה הקומו־ניסטית, ראשי־ערים ונציגי האירגונים.

המימשל הצבאי עדיין לא החליט לאסור מיפגשים חברתיים אלה, אף כי יש אנשים שציפו לכך מדי יום־ביומו, במשך כל השבוע האחרון.

ראשי־העיריות ליד המחסום
פנייה לעם הישראלי השואף לשלום

חברי־כנסת התקפלו, נעלמו, איבדו כל בושה והביאו את

ההתנתקות

ההתחלה היתה כמו בפעם הקו־דמת. שר־הבריאות אליעזר שוסטק עלה על דוכן־הנואמים ועשה פילבאסטר ממשלתי. בדרך־כלל האופוזיציה היא ה־נוקשת שיחה זו, של נאומים מתמשכים ומעייפים, כדי שהממשלה לא תוכל להע־ביר בעזרת הרוב שלה חוקים שאינם לרוחה של האופוזיציה. הפעם עשתה זאת הממשלה, כדי ששליחיה ועסקניה יצליחו לגייס, גיוס של הרגע האחרון, את הרוב ההכרחי, ואולי לשכנע עוד סרבן או שניים מההצבעה הקודמת.

נאומו של שוסטק היה משעמם כבר אז לפני שבועיים. אולם אפילו הוא לא היה די ציני כדי לחזור על אותו נאום בפעם השנייה. הוא מצא בגינוך נאום ישן של שר־הבריאות הקודם, ויקטור שם־טוב, שממנו אפשר היה, במאמץ רב, להסיק כאילו שם־טוב מתנגד להפלות חופשיות. שוסטק קרא כל מישפט מנאום שם־טוב באיטיות מרגיזה, התפלמס עם כל מישפט, הצדיק אותו וחזר עליו.

חברי האופוזיציה כמעט שלא הפריעו לו. לקרוא קריאות־ביניים לתוכן הנאום היה מיותר לגמרי. לקרוא קריאות־ביניים כנגד המישיכה המכוונת לא היה טעם, בכך הם נוכחו בפעם הקודמת. היחה זו דווקא שולמית אלוני שהעלתה הצעה חכ־מה בפני יושב־ראש הכנסת יצחק שמיר: „השר רוצה רק להרוויח זמן, אז במקום לשמוע את השטויות האלה, אולי כדאי שתכריז על הפסקה בישיבה?" שמיר עשה עצמו כאילו לא שמע את ההצעה.

היציעים היו מלאים. המתח הורגש היטב על פניהם של חברי־הכנסת. עד הרגע האחרון, או נכון יותר כימעט עד סיומה של ההצבעה, לא היה ברור אם הקואלייציה תספוג שוב מפלה, או שהמכבש האדיר, שהופעל בימים האחרונים ואפילו בדקות האחרונות, בכל זאת יעשה את שלו.

גאולה כהן ומשה שמיר שמרו בסוד את אופן הצבעתם. היו שמועות כי ח"כ המערך מנחם כהן יצביע בכל זאת עם מיפלגתו. היו שנשבעו שמחמד אבו־רביע הבטיח להצביע הפעם עם הממשלה. היו חברי מערך שקיוו, כי שרה דורון מהלי־כוד תעשה את המעשה. אך כאשר הגיע תורה של דורון, היא הצביעה נגד.

עמוד הקלון

קשה היה להחליט אם לכעוס או ללעוג. חמישה חברי־כנסת החליטו שלא לבוא לבניין־הכנסת או לא להיכנס לאולם־המליאה בעת ההצבעה. קשה היה להם להצביע בניגוד למה שהם כינו מצפונם וחם חששו להצביע נגד הממשלה. הם פשוט החליטו לברוח.

בעוד ח"כ מנחם הכהן נמנע בכבוד, גאולה כהן ומשה שמיר נמנעו תוך הפגנה, ואפילו שמואל פלאטו־שרון נמנע בשקט, בחרו אסף יגורי, הלל זיידל, עקיבא נוף, יצחק יצחקי ויוסף תמיר להצביע ברגליהם. כשקראו מזכיר־הכנסת, נתנאל לורך, את שמותיהם ולא קיבל מענה, נשמעו מהאולם ואפילו מיציע הקהל קולות של צחוק לעגני וקולות של מחאה.

עיקר הזעם הופנה כנגד ח"כ אסף יגורי, בשיחות במיזנון־הכנסת תקף יגורי את נסיונות הממשלה לכפות בכוח את התיקון לחוק־החפלות וגינה אותם בכל שם גנאי, כשהוא משתמש בעיקר במונח „לא מוסרי." בעת ההצבעה לא היה יגורי בבניין־הכנסת כלל. באותו הזמן הוא התכונן לנאום החליכה־לקנוסה שלו בכנס צעירי הליכוד, שנערך באותו הערב. בכנס הודיע יגורי על הצטרפותו כחטיבה לליכוד.

שבועות אחדים קודם לכן ניסה יגורי לעניין את ראשי הממפ"ל בהצטרפות למיפלגתם. יגורי הציע למפ"ל לתקים חטיבת אוהדי מפ"ל בלתי־דתיים בראשותו. שרי הממפ"ל המשופשפים ידעו כי כוחו האלקטוראלי של יגורי אפסי, ודחו את הצעתו בשתי ידיים.

אחר־כך פנה יגורי אל ח"כ עוזי ברעם מהמערך. יגורי וברעם משתתפים שניהם בוועדת־הקליטה של הכנסת ושם נוצרו ביניהם יחסי חברות. יגורי ביקש מברעם לבדוק את האפשרות שהוא יצטרף למערך, וזאת תמורת הבטחה למקום ריאלי בכנסת הבאה. השיחה האחרונה בין השניים התקיימה בשבוע שעבר. ברעם הודיע ליגורי כי אינו יכול להבטיח לו מקום ריאלי, הציע לו להצטרף למיפלגה ולהתמודד במוסדותיה. יגורי השכים, אך לפני הסיכום הסופי, ביקש מברעם לגשש אצל ראשי האיחוד, אם לא ישימו לו רגל במיפלגתו החדשה. יגורי ידע כי דעתם של אנשי האיחוד עליו אינה טובה במיוחד. הם הכירו אותו מאז היה חבר קיבוץ האיחוד יגור. ברעם חבטיח לבדוק את הנושא השבוע ולתת תשובה. הוא לא הספיק לתת את התשובה.

במיזנון־הכנסת פרחו שמועות כי ליגורי הובטח מקום בוועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת תמורת הצבעתו עם ה־ממשלה. יגורי הכחיש זאת בראיון מגומגם שנערך עימו בטל־ויזיה. אם אכן יצטרף לוועדה, ימצא בוודאי יגורי הסברים להכחשתו. בינתיים פנתה ח"כ שולמית אלוני ליושב־ראש הכנסת בדרישה להשעות את הצטרפותו של יגורי לוועדה. אלוני אומרת כי אדם שהואשם על־ידי ראש אמ"ן לשעבר האלוף (מיל') שלמה גזית בפיטפוט בשבי המצרי, ואדם שאפשר לקנותו בקלות כה רבה, אינו מהימן מספיק להשתתף בוועדה שבפני חבריה פרושים הסודות הכמוסים ביותר של המדינה. ל„חעולם הממשלה. דקות אחדות לפני שהתחילה השבוע ההצבעה היה נוף באולם־המליאה, אולם כאשר קרא מזכיר הכנסת בשמו, התברר כי הוא נעדר. ח"כ מאיר פעיל קרא לקול צחוקם של חברי־הכנסת: „נעלם מהנוף." נוף, היודע כי עתידו הפוליטי הגיע לקיצו, מנסה בכל כוחו להציל את עצמו. הוא חושד במנהיגו, שמואל תמיר, כי הוא יצליח, תהיה התפלגות בדמוקרטים אשר תהיה, לקפוץ ברגע האחרון על איזושהי עגלה פוליטית ולהתחנן בפני מיפלגות שיקבלו אותו אליהן, כדי שיוכל, אולי, להיות בכנסת הבאה. אולם נוף מכיר את תמיר ויודע שתמיר לא יהסס להפקיר אותו. לכן עליו לעשות מחוות כלפי הליכוד, ואחת מהן היתה הבריחה למיזנון־הכנסת בעת ההצבעה.

ח"כ יצחק יצחקי, חבר הליכוד וחברו של זיידל, הצביע בהצבעה הקודמת נגד הממשלה. בהצבעה של השבוע לא היה יצחקי באולם המליאה. אחרי ההצבעה טען יצחקי: „נשארתי נאמן לעקרונות שלי. הפעילו עלי לחצים אדירים להצביע בעד הממשלה, אבל לא נכנעתי. אם היו מכריחים אותי להצביע בעד הממשלה הייתי עוזב אפילו את הקואליציה. אני פעלתי לפי האימרה: ‚המשכיל בעת החיא יידום'."

ח"כ יוסף תמיר, אשר ביום ההצבעה הודיע על פרישתו מהמיפלגה הליברלית ועל כוונתו להצטרף לש"י, נמנע בהצבעה הקודמת, אם כי הביע התנגדות חריפה ביותר לתיקון אותו הציעה הממשלה. לתמיר היה הסבר מקורי מדוע לא היה באולם המליאה בעת ההצבעה ביום חשני האחרון: „לא רציתי שיחשבו כי רק בגלל חוק ההפלות עזבתי את הליברלים ועברתי לש"י ולכן נשארתי נאמן להמנעות שלי."

חזה" הסביר יגורי: „לא יכולתי להצביע נגד הממשלה אחרי־הצהריים ולהצטרף אליה בערב, אז החלטתי לא לבוא."

„המשכיל בעת ההיא יידום"

ח"כ הלל זיידל כלל לא היה בארץ בעת ההצבעה. אחרי החצבעה הקודמת, שבה נכשלה הממשלה, יצא זיידל לטלוויזיה ולעיתונות עם גילוי מסעיר: „ניסו לשחד אותי." בשלחו אצבע מאשימה נגד מצליף הליכוד ח"כ פסח גרופר סיפר זיידל כי גרופר חציע לו כרטיס טיסה לחוץ־לארץ, כדי שלא יהיה בארץ ולא יצביע נגד הממשלה בחצבעה החוזרת. בגאווה בלתי־מוסתרת טען זיידל בפני המצלמות: „לא קיבלתי את הצעת השוחד ואני נאמן למצפוני ואצביע נגד הממשלה."

כאשר נשאל השבוע פסח גרופר לאיזו ארץ הוא שלח את זיידל הוא השיב: „אני לא שלחתי אותו, אבל הוא נמצא בשווייץ." כאשר יחזור זיידל לארץ, יהיה לו בוודאי סיפור ארוך על מטוסים שאינם מגיעים בזמן.

ח"כ עקיבא נוף מהדמוקרטים הצביע בפעם שעברה נגד

יגורי

זיידל

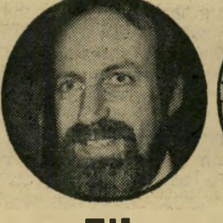

נוף

יצחקי

תמיר

התודה

ח"כ שלמה לורנץ מודה מיד אחרי ההצבעה לראש־הממשלה ולשר דויד לוי שהיה פעיל ב־הפעלת המכבש על הח"כים הסרבנים.

ברלים ואולי אפילו יחזקאל פלומין ישארו נאמנים להצבעתם הקודמת ולהצהרותיהם שלאחריה. קיום שיצחק יצחקי ימשיך להת־נגד לממשלה ואיש לא ידע אם חבר ש"י החדש, יוסף תמיר, יופיע ויצביע נגד חב־ריו לשעבר או שלא יגיע כלל.

הנשים חשו נבגדות

ההצבעה החיה. ראשון המצביעים לפי האלף־בית היה שר־התחות אהרון אבו־חצירא. מזכיר הכנסת קרא בשמו והוא ענה לו: „בעד." אחריו מחמד אבו־רביע. משאישר בעברית „נגד" נשמו ראשי המערך לרווחה. אליעזר אבטבי, איש ה־מפ"ל, היה, כמובן, בעד, אבא אבן ואורי אבנרי — נגד, ויהודה מאיר אברמוביץ המפד"ל — בעד.

אהוד אולמרט לחש את ה„בעד" שלו בלחישה מבויישת. חברי־כנסת גיחכו ו־נשות נעמת שישבו ביציע האורחים, קראו קריאות בוז. אחריו הצביעו נגד ששה חברי־כנסת מהאופוזיציה, ושפיק אסעד מהדמוקרטים הצביע בעד. כאשר קרא מזכיר הכנסת, נתנאל לורך, בשמו של ראש־הממשלה מנחם בגין לא נשמעה כל תשובה. הכל עצרו נשימתם. לורך חזר וקרא בשמו של בגין, ואז כאילו התעורר ראש־הממשלה מהעיון המעמיק בניירו־תיו, ענה ואמר „בעד."

קול דממה דקה

ל פני שבועיים הם הסתובבו בכנסת כטווסים גאים. לחברי הקואליציה אין הרבה הזדמנויות להצביע על פי מצפונם ונגד הנהגת מיפלגתם. התיקון לחוק ההפלות היווה אחת מאותן הזדמנויות נדירות, וכל חברי־הכנסת מהקואליציה שהצביעו נגד הממשלה או נמנעו, הירבו בהצהרות על חשיבות נצחון המצפון על פני ההכתבות הפוליטיות.

אהוד אולמרט היה אחד הגיבורים, ובמיזנון־הכנסת טפח לעצמו במשך ימים ארוכים על השכם. אולמרט אפילו תקף את אותם שנמנעו, והתגאה בהצבעת הנגד שלו. הוא עשה מחווה ריקה מתוכן, כאשר הודיע לראש־הממשלה כי הוא מוכן להסיק מסקנות הרישמי שלהם הוא שבאותו הרגע שבו החיל ראש־הממשלה את חוק המעבר על ההצבעה החוזרת, והסך אותה הצבעת־אמון בממשלה, הם חייבים להצביע עם הממשלה. „אני לא מוכן להפיל את הממשלה בשביל חוק ההפלות", טען השקרן אולמרט, למרות שאחרי ההצבעה הקודמת הודיע כי שום כוח בעולם לא יכריח אותו להצביע בעד התיקון בחוק. יצחק ברמן סיפר על חברים רבים מהמפלגה הליברלית שטילפנו לביתו ודרשו ממנו שלא להפיל את הממשלה, ומשום כך תמך בממשלה. אולם יצחק ברמן גם ידע כי הוא מועמד בעל סיכוי רב לתפקיד יושב־ראש־הכנסת. שרה דורון שכחה את נאומי הבעד חופש האשה והודתה כי

דורין | פלומין | אולמרט | שובל

אישיות מהכנסת ובילבד שלא יצטרך להצביע נגד מצפונו. כל אחד מחברי הליכוד יודע שאיש לא ידרוש ממנו להתפטר, כיוון שהמועמד הבא ברשימת הליכוד הוא איש התחיה.

ח"כ הדמוקרטים שפיק אסעד לא היה בבניין בעת ההצבעה הקודמת. ח"כ יצחק ברמן לא הצביע עם הממשלה, והתנהג כליברל אמיתי. ח"כ שרה דורון עלתה בתקיפות הצהרותיה, נגד התיקון בחוק ההפלות, אפילו על שולמית אלוני, וכמעט נשבעה כי לעולם לא תרים ידה עבור התיקון בחוק. אברהם כץ היה בחוץ־לארץ כאשר נערכה ההצבעה, אולם כשחזר דאג להדגיש כי גם אילו נכח בהצבעה לא היה תומך בממשלה. יחזקאל פלומין התחבא במיסדרון העישון ליד אולם־המליאה, וסירב אז להיכנס ולהצביע עם הממשלה. זלמן שובל נמנע בנאום. כל אלה הצביעו עם הממשלה בהצבעה של השבוע. הנימוק לא עמדה בפני מכבש־השכנועים־והאיומים האדיר, שהופעל עליה בשבועיים האחרונים. אברהם כץ טען כי גם בהצבעה הקודמת היה מצביע עם הממשלה. יחזקאל פלומין ידע רק דבר אחד: שמעמדו במיפלגתו, המיפלגה הליברלית, ובליכוד, מעולם לא היה כל כך רופף. ההצבעה של השבוע, כך חשב, חיזקה אותו. לזלמן שובל יש חלומות להיות סגן־שר, והעובדה שראש סיעתו, ייגאל הורביץ, הוא מעמודי התווך של הממשלה הפריעה להתנגדותו.

מעבר לנימוקים האישיים או הציבוריים, מעבר לשיקולי הכדאיות מול המצפון, היה מכנה־משותף אחד לכל חברי־הכנסת ששינו את הצבעתם תוך שבועיים. כאשר הם היו צריכים לקרוא בקול רם אם הם בעד או נגד, היה הבעד שלהם כה חלש, ובקול כה רפה, עד שלגבי כמה מהם היה צריך מזכיר הכנסת, שקרא את השמות ורשם אותם, לבקש לשמוע אותו בשנית.

רק אחרי ההצבעה הסביר אחד ממקורבי ראש־הממשלה כי היתה זו הצגה מתוכננת של בגין למשוך תשומת־לב.

ההצבעה נמשכה במהירות רבה. לעיתים נדמה היה כי לורך רשם את הסימונים שלו, עוד לפני ששמע את תשובות הח"כ. שרה דורון זכתה בקריאות בוז חזקות יותר מצד נשות נעמת. במיקרה שלה הן הרגישו ממש נבגדות. דורון חייכה חיוך מבוייש וטמנה ראשה במושב שלפניה.

הילל זיידל לא ענה, אולם פסח גרופר מיהר לענות במקומו: „אינו בנמצא." גרופר ידע על מה הוא מדבר. גם אסף יגורי לא ענה. רק ח"כ חרות חיים קורפו ידע מדוע יגורי לא בא ומי וכיצד הצליח לשנות את דעתו. השאר היו המומים. גם פקידותיו של יגורי לא הצליחו להסתיר את אכזבתן מהבוס שלהן וטיכסו עצה כיצד הן, הקסטנות, צריכות להגיב.

סגן ראש־הממשלה ייגאל ידין הצביע נגד. בגין לא נראה מופתע. הוא שחרר את ידין מחובת ההצבעה עם הקואליציה. בגין ידע כי הכבוד המפוקפק שבו זכה ידין במחאה הבלתי־משמעותית שלו, חשוב בה ביותר לסגן. גם יצחק יצחקי לא ענה.

עתה כבר אין כועסים על המתחמקים. עתה רק צחוק נשמע מהקהל.

לקראת הצבעתה של גאולה כהן הלך וגבר המתח. קולה של גאולה שוה שניים, מאחר שידוע כי משה שמיר יצביע כמוה. גאולה קראה: „אני לא משתתפת בהצבעה פסולה זו." גאולה הצביע בפעם הקודמת, עם הממשלה, לרא־שונה מאז הכריזה מרד נגד בגין, בטענה כי מצפונית היא בעד הצעת התיקון ל־חוק. אולם כאשר הפך בגין את ההצבעה הצבעה פוליטית, החליטה גאולה להתנגד לממשלה. מוסדות התחיה, שבהם רוב ל־דתיים קיצוניים הכריחו אותה שלא להש־תתף בהצבעה. אחר־כך סיפרה גאולה כי אם היתה רואה שההצבעה תהיה תלויה בקול שלה, היתה מצביעה נגד הממשלה.

יחזקאל פלומין התחרה באולמרט בקולו השקט ולורך ביקש ממנו לחזור על הצב־עתו. פלאטו־שרון, שהצביע בהצבעה ה־ראשונה עם הממשלה בטענה שהוא „חייב לבוחרים הדתיים שלי," והבטיח להצביע הפעם נגדה, נמנע. לראשונה בתולדות הכנסת התשיעית, לא כעסו על פלאטו. יצחק רבין לא ענה כאשר קרא המזכיר בשמו. העיתונאים כרו אוזניים. האם הם צפויים לסקופ? אחר־כך התברר כי רבין פשוט לא שמע שקוראים בשמו, ורק אחרי שהסבו את תשומת־ליבו, קרא בקול המ־יוחד לו „נגד".

הצבעת העצמאות של תמיר

חרון המצביעים היה שר־המישפ־טים שמואל תמיר. בהצבעה הקודמת הצביע נגד הממשלה שבה הוא חבר, אולם מקורביו ידעו להסביר את אומץ־הלב ה־פיתאומי שלו. הוא עמד אז בפני מועצת תנועתו, שם רצה לזכות ברוב. והצבעה בעד החוק בכנסת היתה מזיקה לו במיפ־לגה. לפני ההצבעה של השבוע הוסכם עם תמיר, שאם יבחין שאין לממשלה רוב יימנע, ורק אם יהיה ברור לו שהממש־לה בכל זאת ניצלה, הוא יצביע נגדה.

תמיר מינה כמזכיר שלו את שר־האנר־גיה יצחק מודעי היושב לידו בשולחן הממשלה. מודעי רשם בשקדנות, על טופס מוכן מראש, את מהלך ההצבעה, כשתמיר אינו מסיט עיניו מהסיכומים. כאשר הגיעו לשמו של תמיר יכול היה מודעי לאשר בפני שר־המישפטים שהוא יכול לערוך את הצגת העצמאות התפלה שלו.

מזכיר הכנסת מיהר לקרוא את התו־צאות: 58 חברי־כנסת בעד התיקון בחוק, 53 נגדו, שני חברי־כנסת נמנעו, שניים לא השתתפו בהצבעה, למרות שישבו ב־אולם, וחמישה לא היו באולם.

המשך הדיון כבר אינו חשוב. אולם המליאה התרוקן והמיזנון שקק חיים. ה־כנסת שאיבדה את כבודה העצמי, שחרטה על דיגלה את הציניות, ושהפכה נלעגת אפילו בעיני עצמה, יצאה לסבוא במיזנון.

יוסי ינאי

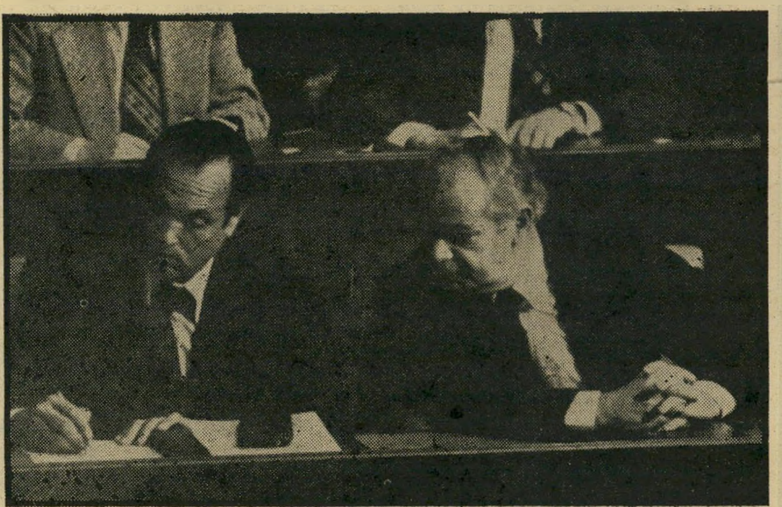

עד הרגע האחרון

לא החליט שר־המישפטים שמואל תמיר איך יצביע. רק אחרי ששר־האנרגיה יצחק מודעי, שרשם את מהלך ההצבעה, אישר בפני תמיר כי הוא יכול להתנגד, הצביע השר נגד.

עזית במיפקדת כוחות־השדה

א ין זו הפעם הראשונה שבה מועלית האשמה כזו נגד טליק. מוטה הוא גם האיש שהדביק לטליק בגללה את הכינוי „עד המלך". טליק סרב עד כה לדון בפומבי בהאשמות בתחום זה. יש לו גירסה משלו על מה שאירע. כיוון שוועדת־אגרנט בד־קה רק חלק מאירועי מילחמת יום־הכיפו־רים, היא לא פסקה לגבי מידת אחריותו של טליק למה שאירע.

באותה מידה ניתן היה לפסול בשעתו את מוטה גור לתפקיד הרמטכ"ל על סמך ההאשמות שהועלו נגדו, כי בעת שכיהן כמפקד רצועת־עזה, נכשל בתפקידו לבער את פעולת הפידאיון ברצועה משום שהיה עסוק בכתיבת ספרי עזית וספרי זכרונות אחרים. רק אחרי שאריק שרון הוזעק בוצעה המשימה שמוטה היה חייב לבצע.

הביקורת והוויכוח על הקמת מיפקדת כוחות־השדה הם חיוביים ולגיטימיים. ב־אותה מידה ניתן לנהל ויכוח ציבורי על כושרו ויכולתו של האלוף טל לכהן בתפ־קיד הרמטכ"ל. אולם כשביקורת כזו מוש־מעת מפי אדם כמוטה גור, שמאחריו שורה של כישלונות צבאיים ואחריות ישירה להרס מוסר המילחמה בצה"ל, אפשר לה־טיל ספק ברציונות מניעי מסע־הצלב שהוא מנהל. הם מתאימים יותר לסיפור ילדים בנוסח עזית במיפקדת כוחות־השדה.

באותם הטיעונים עצמם, שמוטה מעלה נגד טליק כדי לפסול אותו לכהונת ח־רמטכ"ל — ואולי הרבה יותר חזקים מהם — ניתן לפסול את מוטה גור עצמו מלכהן בכל תפקיד ציבורי או ממלכתי.

על טל ועל מוטה

(המשך מעמוד 35)

קצינים שנתקעו בדרגות נמוכות שנים רבות, אין לה הצדקה כיום, כשמפקדי חטיבות במילחמת יום־הכיפורים הם כיום אלופי־פיקודים ושורות הקצונה של צה"ל התדלדלו מבלי שיווצרו בהם פקקים.

● מוטה כופר ביכולתו של טליק לפקד על צה"ל, תוך שהוא מאזכר מקרים בהם סרב טליק לקבל את המרות של המערכת הבטחונית ואף סירב לבצע הנחיות מב־צעיות של הרמטכ"ל ושר־הביטחון.

על פי אמת מידה זו היה צריך להדיח את מוטה מכהונתו בעת שכיהן כרמטכ"ל. בעוד שסירובו של טליק למלא את פקודת דיין, שלדעתו היתה בלתי חוקית, מבלי לקבל לכך את אישור הממשלה כולה, היה מעשה מוסרי ונכון על פי אמת־מידה מישפטית, היה זה מוטה שהודה בגלוי ואף התרברב, שהסיר הוראות ופקודות לשם ביצוע מעשים שכמוהם כפשעי־מילחמה.

מוטה הוא האיש שהשתמש במיבצע לי־טאני ואחריו בפצצות־מיצרר אמריקאיות, מבלי לדווח לשר־הביטחון שעל פי ההס־כם עם האמריקאים אסור השימוש בפצצות אלה. בראיון שהעניק עם פרישתו לעל המישמר, התפאר בעובדה שהפציץ כמע־שי־תגמול כפרים ערבים חפים מפשע מבלי לקבל על כך אישור.

● מוטה כופר ביכולתו של טליק להיות מופקד על פיתוח תורת הקרב המשולב, משום שהוא משועבד לתפיסה של עליונות הטנק ובלעדיותו בשדה־הקרב. הוא מאשים את טליק כי בגללו התנוונו בשעתו ב־צה"ל חילות אחרים, כמו הצנחנים, התות־חנים וחיל־ההנדסה. אבל זה לא מנע מ־מוטה להעניק בשעתו לטליק מינוי חירום כמפקד אוגדה.

עצם העובדה שטליק הכין את התוכנית להקמת מיפקדת כוחות־השדה שתפקח על שילוב הכוחות, מעידה על כך שהוא למד את לקחי מילחמת יום־הכיפורים ומכיר בצורך להביא לשילוב מכסימלי של כו־חות־השדה. טענה מעין זו כלפיו היא זילזול בכושרו האינטלקטואלי של טליק. היא מסוג האזהרות האופייניות למוטה, שראה בשעתו ביוזמת־השלום של הנשיא סאדאת ובתוכניתו לבקר בירושלים — ניסיון להתערים על ישראל ולהנחית עליה מהלומת־פתע צבאית.

● מוטה מאשים את טליק באחריות לאי כוננותו של צה"ל ערב מילחמת יום־הכיפורים, בעת שכיהן כראש אג"ם וסגן הרמטכ"ל. לטענת מוטה לא מובן כיצד אירע שבעת שכל האחריות הוטלה על הרמטכ"ל, אלוף־פיקוד הדרום וראש אמ"ן, התחמק ממנה האיש השני בחשיבותו.

מוזר מאוד שמוטה לא העלה מעולם טענה מעין זו כלפי משה דיין, האיש שמינה אותו כרמטכ"ל. נראה שבחירתו זו של דיין טיהרה אותו בעיני מוטה מכל אחריות למחדלי מילחמת יום־הכיפורים.

שלישיה ב

בעיה היתה — באיזה מסלול לבחור. האם יתחילו בקנדה, ומשם ללונדון, פאריס ו־לוד. או, אולי, יבחרו בתורכיה, יוון ו־רודיס. הבחירה נפלה. הנדבן הודיע: „אני נוסע לחוץ־לארץ מחר בצהריים. כשאחזור, נתכנן את הפרטים.“ מאז, נסע וחזר ה־בה פעמים. נסיעותיו מתפרסמות בעי־תונות. אבל הבטחות לחוד וכסף לחוד. וקולי לא נשמע מאז. אין ירח־דבש, אין לי־נדון ואין פאריס. אפילו ללוד לא הגיעו.

הם לא זוג אחד, אלא שלושה. דליה, בת־שבע ואתי, שלישיית בנות שנישאו ל־

חודש וחצי עברו מאז הנישואין שריתקו את המדינה - ועכשיו גרים שלושת הזוגות במצוקה שאין מוצא ממנה

השלישיה המאושרת

למעלה (מימין לשמאל): דליה, אתי וב־שבע. למטה (מימין לשמאל): יצחק יעקוב ואלי. את ההוצאות לחתונה חסכו במשך 15 שנים, 15 אלף לירות כל אחד.

מצב נואש

בת־שבע (מימין) ודלינ
עם בעליהן הטריים ב
צפופה, בת שלושה חדרים במיבנה מוזנח וישן

אלי, יצחק ויעקוב, שלושה אחים. ומאז הכל נעשה בשלשות. צוחקים בשלשות, בוכים בשלשות, ומשלמים בשלשות — אבל מתגוררים בנפרד.

כשהובילה אותם המכונית לאולם חיכו להם צלמי־העיתונות. ורבים אחרים הזמי־נו עצמם לחזות בפלא. בעלי האולם נהנו מהפירסים, הצלמים מכרו את התצלומים בארץ ובחוץ־לארץ, העיתונים מלאו בדי־ווחים והשישה הבינו, כי „אכלנו אותה“, לדבריהם.

הם לא נולדו אנשי־עסקים. הוריהם הת־אמצו תמיד לספק אוכל ולימודים. ליותר מזה לא ציפו. „אילו היינו בנים להורים עשירים היינו מגצלים את המצב ומרווי־חים הרבה כסף,“ אומר יעקוב. אחר כך הוסיף: „אילו הייתי אז עם השכל שלי היום, הייתי משיג הרבה.“ יעקוב הוא צעיר האחים, הוא גם המפולפל שביניהם. „הייתי קונה את החליפות במחיר הפיר־סום של החנות. הייתי מקבל חתונה חינם ומפרסם את האולם. הייתי מביא צלם פרטי ואוסר על צלמי־העיתונות להיכנס לאולם. שמעתי שצלם־עיתונות אחד מכר תמונה שלנו ב־100 דולר לעיתון זר. אני הייתי מרוויח את זה. אבל חמורים אוכ־לים קש.“

מתנה מראש־העיריה

ל רבים מבני המישפחות קשה היה לתת מתנה משולשת. ולכן השליש היה, יחסית, קטן מהמצופה. אך היו כאלה שניצלו את המצב והעניקו מתנה הרבה יותר חסכונית — מעטפות ריקות.

מספר יעקוב: „כשהכינו את החתונה התחילו לחסוך כסף. לכל אחד מהאחים היה סכום של 15 אלף לירות. „מה שהיה

ס יימו לנגן את מארש החתונה, חילי־קו את החלה הקלועה, פרסו את עוגת־הקרם וספרו את השיקים. את הלי־לה הראשון בילו בבית־מלון מפואר. למח־רת בבוקר התחילו החיים האמיתיים. המ־ציאות טפחה על הפנים.

לבית־המלון התקשרה מזכירתו של איש־ציבור ונדבן ידוע. הוא בישר להם באמ־צעותה: „אני מכין לכם ירח־דבש.“ ה־

תמונות ילדות

מימין: דליה, האחות היחידה ששירתה בצבא, בניגוד לרצון הוריה. משמאל: שלישיית הבנות בהיותן בנות 6. הבנות התיימתו מאימן לפני שנה וחצי, וחודש לפני החתונה נפטר אביהן.

זה 45 אלף לירות, גרוש לא יותר. מזה היה צורך באולם, תיזמורת, חליפות, שמ־לות וליל־חתונה. בשניידמן בתל־אביב רצו 8.000 לירות לחליפה אחת. אם היינו תופרים שם, היינו פושטים את הרגל. אבל יש גם בני־אדם בעולם. מצאנו חייט ב־פרדס־כץ, רוזנברג שמו, הוא הבין את ה־מצב ותפר לנו שלוש חליפות במחיר כולל של 8.400 לירות.

„אני יודע שיש אנשים שאומרים שאם אין כסף לא עושים חתונה גדולה, אבל חשבנו שצריכה להיות שימחה במישפ־חות. אצלנו יש אנשים שעובדים קשה כל השנה. גם הבנות היו במצב־רוח רע. אמם נפטרה לפני שנה וחצי והאבא — חודש לפני החתונה. היה חשוב לשמח את כולם. אז חסכנו בדרך אחרת, במקום להזמין את כל בני המישפחה ואת החברים, שמיספרם עשוי להגיע לאלפיים איש לפחות, צימ־צמנו את מיספר המוזמנים ל־600 איש. מילבדם הגיעו גם אורחים לא־קרואים, שבאו לראות, אבל החליטו גם לטעום.“

כשהסתיימה החתונה המשולשת התעו־ררה בעיה שלא חשבו עליה קודם לכן: היכן יגורו, והיכן ישיגו כסף לשכור או לקנות דירה.

לא היה מי שיתמוך. הבנות גולדו ל־מישפחת לוי, שבה 13 בנים ובנות. אבי המישפחה, עזרא, יליד תורכיה שעבד כ־שרת בבית־ספר בפתח־תיקוה. בשנים ה־אחרונות לחייו קיבל קיצבה של פנסיונר. בת־שבע ואתי תמכו בו עד יומו האחרון.

הבנים החתנים גולדו למישפחת איזון מפרדס־כץ. למישפחה תריסר בנים ובנות. האב היעסק בחברת שמירה. אך לפני כמה חודשים פוטר ולא הצליח למצוא מקום עבודה אחר. שלושת הבנים תמכו בכלכלת המישפחה עד לנישואיהם.

„לא היתה ברירה,“ מסביר אלי, זקן החתנים הטריים. „לא היינו יכולים להישאר בבית ההורים, אך גם לא היינו יכולים לקנות דירה. החלטנו לשכור בית בן אר־בעה חדרים ולגור כולנו יחד. בסוף יצחק ואתי החליטו שהם רוצים לגור לבד. אני

מצב קשה

חשבון במכולת

למטה: אלי, המבוגר מבין האחים הוא האחראי לרישום הוצאות הבית. מוצרי הצריכה בבית צנועים מאד. את הקניות הגדולות עושים בשוק המקומי. בסוף החודש מתחלקים בהוצאות.

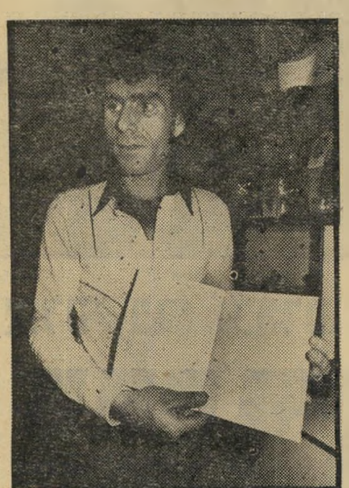

ויעקוב מצאנו את הבית הזה. דרשו 2800 לירות לחודש, ותשלום מראש. לא היה כסף, ונכנסנו לחובות."

אלי עובד כחשמלאי, משכורתו 9,000 לירות לחודש. בת־שבע עובדת כמוכרת בחנות השק"ם. שכרה החודשי — 4,500 לירות. יצחק נהג משאית והכנסתו כשכיר מסתכמת ב־9,000 לירות לחודש. אתי פקידה, 5,000 לירות לחודש.

יעקב הוא זגג שכיר, 10 אלפים לירות לחודש. דליה, שהשתחררה מהצבא ערב החתונה עדיין לא מצאה מקום עבודה.

משתדלים לחייך

ה תוכניות לזוגות צעירים אינן מתאימות להם. אף לא לזוג אחד מ־השלושה יש סכום התחלתי, כנדרש, ו־אין להם אפשרות לשלם את המשכנתות הגבוהות, הצמודות לדולר, שמציע מישרד

(המשך בעמוד 48)

תור (למטה) בשעה 5 בבוקר מת־עוררים כולם, „מנסים לסדר תור לחדר־השירותים," מסבירה דליה.

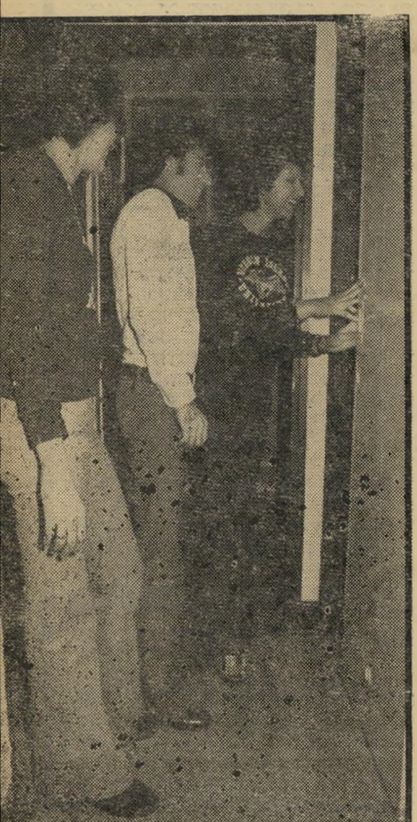

מסבירים: „אין לנו כל סיכוי לצאת מהמצב המזעזע הזה. אין לנו חסכונות ואין לנו אפשרות לשלם משכנתאות של מישרד־השיכון. הם נותנים משכנתא בריבית צמודה ואנו לא נוכל לעולם להחזיר אותה."

ציפיות במיטבח

דליה מטאטאה ובת־שבע מנגבת את הכלים. „אנחנו אוהבות אחת

ציפיות באמבטיה

אלי מסתרק ויעקוב מצחצח שיניים. „קשה להסתדר ב־מקום כל־כך צפוף, אך אף אחד לא אומר מילה, בולעים הכל."

אולסי פרי (במרכז) שניה אחרי שכדורסלן הפועל שמואל נחמיאס ירק בפניו -

שחור בעיניים

"ה שמחה חיחידה שעוד נותרה במדינה, היא זו שמביאה קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב." רבבות אזרחים, גם כאלה שאינם מתעניינים בדרך כלל בספורט, שיננו בשנים האחרונות אימרה זו.

פסטיבל הכדורסל האירופי, בו ממלאת מכבי תל־אביב תפקיד מרכזי, הפך בשנים האחרונות מעין מסורת. מאז זכתה הקבוצה בגביע־אירופה לקבוצות אלופות בכדורסל היא הפכה נכס כלל לאומי, שימשה נושא להזדהות ומקור לגאווה למאות אלפי צופים, שעקבו אחרי כל משחקיה.

השבוע נראה היה כי גם מקור שמחה זה עומד להסתם. על מכבי תל־אביב, הקבוצה שהעלתה את ישראל על מפת הספורט הבינלאומי, הונחתה מהלומת־מחץ, העלולה להרוס את מה שנבנה בעמל רב במשך שנים רבות. היא הרסה את מוראל הקבוצה, מסכנת את המשך הופעותיה בבית הגמר בגביע־אירופה, והפחיתה במידה ניכרת את סיכוייה להמשיך ולהחזיק בתואר אלופת המדינה בכדורסל.

המהלומה היתה החלטתה של ועדת־המישמעת של איגוד הכדורסל להרחיק מעשרה מישחקי ליגה וגביע את שני שחקניה השחורים של מכבי, אולסי פרי וארל ויליאמס, על חלקם בקטטה שפרצה בתום הדרבי תל־אביבי בשבוע שעבר.

על מה שאירע במיגרש בתום אותו מישחק סוער אין חילוקי־דיעות. שמונת אלפי הצופים במיגרש ורבבות נוספים שראו את שידור הטלוויזיה, ראו בבירור את מה שהתרחש.

הדקות האחרונות של הדרבי תל־אביבי עמדו בסימן של מתח שיא. שלוש דקות לפני הסיום עדיין הובילה מכבי בהפרש מבטיח של 11 נקודות. ואז לפתע חלה התמוטטות בשורותיה. כתוצאה מ־מיספר מישגים הצליחו כדורסלני הפועל, בניצוחו של פרן קוסטלו, לצמק את התוצאה עד להפרש של שלוש נקודות. הם

ריצת האמוק של כדורסלן מכבי ארל ויליאמס בעיקבות כדורסלן הפועל שמואל נחמיאס, שירק בפניו של אולסי פרי, נחסמת על־ידי השופטים. בעוד אחד השופטים מנסה לחבק את גופו של ויליאמס, מחזיק שופט שני בכתפו. למרות זאת הצליח ויליאמס להשתחרר מהשופטים ולהמשיך במירדף אחרי נחמיאס.

לא היו רחוקים מלהשיג שיווין ואף לנצח. כשירדו השחקנים מהמיגרש עם שריקת הסיום, ניגש כדורסלן הפועל, שמואל נחמיאס, לעברו של שחקן מכבי, אולסי פרי, ביקש ללחוץ את ידו. פרי עשה אז את דרכו לחדר־ההלבשה מול היציע של אוהדי הפועל תל־אביב, שהמשיכו לשאוג לעברו קריאות־גנאי מעליבות בנוסח: "כושי לך הביתה!" ו"אולסי — בן־זונה!"

פרי הזועם, שלא יכול היה להגיב כלפי הקהל, כילה את זעמו בנחמיאס, השליך את הכדור שבידו לעברו ופגע בראשו. נחמיאס ההמום הגיב ביריקה לעבר פרצופו של פרי, תגובה אופיינית של פחד. ברגע זה נתקעו כל הנוכחים בהי־כל־הספורט בית־אליהו במקומם.

נחמיאס החל לרוץ בבהלה על פני המיגרש, כשמאחוריו דולקים בריצת אמוק שני ענקים שחורים: אולסי פרי וארל ויליאמס, חברו של אולסי לקבוצה. מאמצי השוטרים והסדרנים לחטוס אותם לא הועילו. הם הדביקו את נחמיאס, הפילו אותו אל ריצפת־העץ של האולם, החלו חובטים בו עד שנפלו עליו.

פרצה קטטה המונית, שבמרכזה עמדו פרי ויליאמס המשתוללים. רק בקושי רב הצליחו להרחיקם ולמשוך אותם לחדרי־ההלבשה. בדרך הם הפכו שוב מטרה לגידופים ועלבונות גזעניים של אוהדי הפועל.

אחר־כך, כשניסו לצאת את האיצטדיון, הם הותקפו על־ידי קהל האוהדים, הוכו ונאלצו לחזור לחדרי־ההלבשה.

עד כאן העובדות היבשות.

ביטויי גנאי

גזעניים

ה תפרצות יצרים אינה תופעה נדירה על מגרשי הספורט.

אולם המחזה שהתרחש בית־אליהו היה מעבר לכל מה שנראה עד כה על מגרשי הכדורסל בארץ. המחזה של שני ענקים שחורים הרודפים אחרי כדורסלן צנום ונפחד המבקש למלט את נפשו, כשאיש אינו יכול לעוצרם, גרם לצופים אסוציאציות מעבר למה שראו.

היה ברור שמעשה מעין זה אינו יכול לעבור בשתיקה. שני כדורסלני מכבי ושמואל נחמיאס מהפועל הועמדו בפני ועדת־המישמעת. זו גזרה על נחמיאס הרחקה לארבעה מישחקים ועל אולסי ויליאמס הרחקה לעשרה מישחקים.

היה זה עונש מדהים בחומרתו. "זהו עונש שבא לגמור את הקבוצה," אמר מאמן מכבי ראלף קליין. ואומנם, גם אלה שהיו בדיעה שיש לנקוט ביד קשה, כדי לעצור את ההתפרעויות במשחקי הכדורסל, לא יכלו להשתחרר מהרושם שהפעם שפכה ועדת המישמעת את מי האמבטיה יחד עם התינוק. העונש שלה ודאי ישמש לקח למתפרעים, אבל הוא עלול לחסל גם את מכבי תל־אביב, לפחות לטווח קצר.

אסור היה להקל מחומרת מעשיהם של סרי ויליאמס. אולם אי אפשר היה להתעלם מהקינטור שקדם להתפרצות

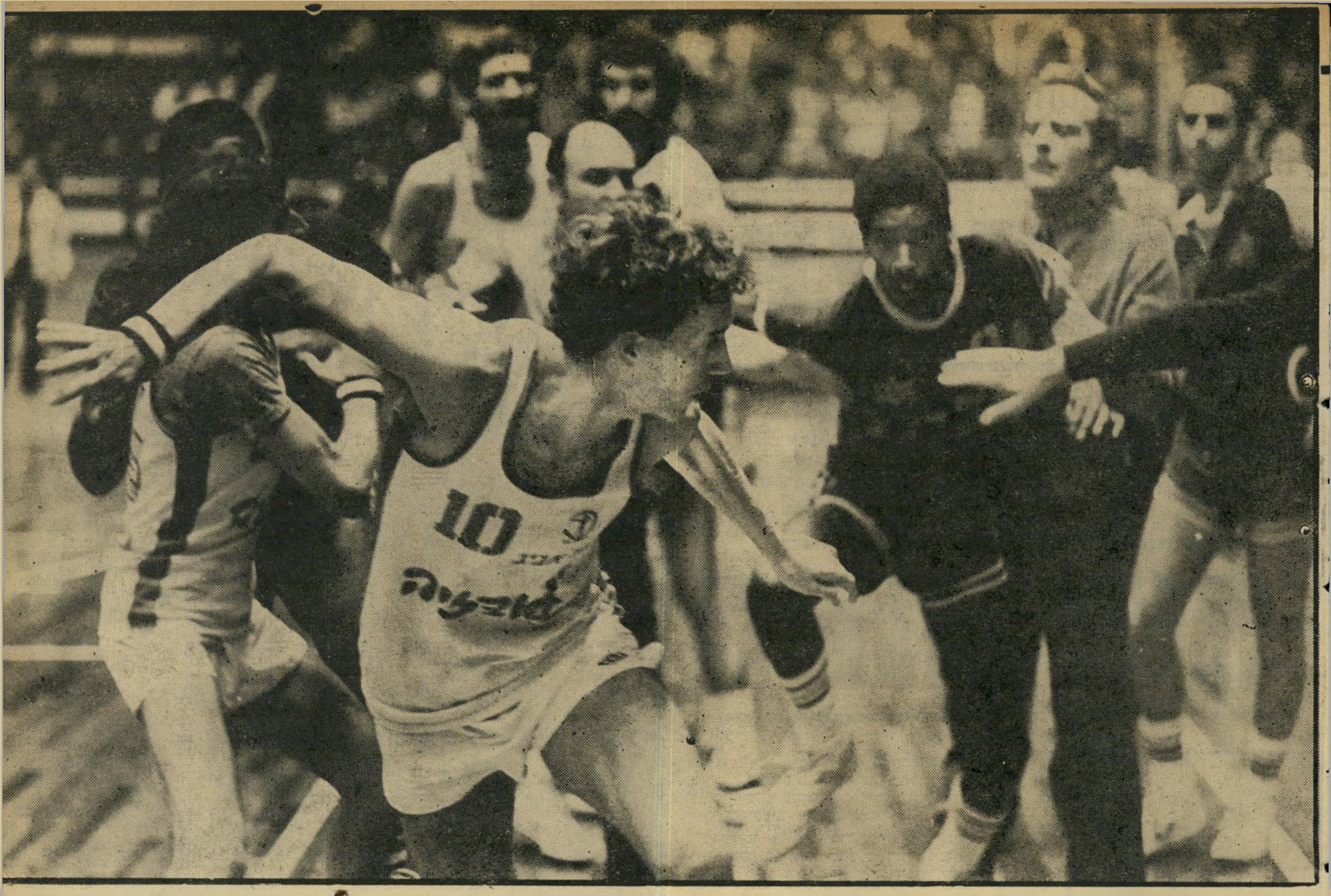

מסתער בעקבות נחמיאס הבורח כשמשמאל מנסה בארי ל"בוביץ לחסום את ויליאמס

היצרים שלהם. קינטור הוא בכל מערכת מישפטית סיבה מקלה להתפרצות יצרים.

הרקע להתפרצות זו טמון במה שהתחולל בשנה שעברה, בעת שהיריבות הנצחית בין שתי האגודות העירוניות, גלשה לראשונה לפסים לא אסתטיים. עסקני הפועל, המתוסכלים נוכח זכיותיה הרצופות בשנים האחרונות של מכבי באליפות המדינה, ניסו לערער על כשרות הגיור של פרי, שאיפשר לו לשחק בליגה.

לא רק אוהדי הפועל תל־אביב ניסו להוציא את אולסי מכליו. גם הקהל הביתי של קבוצות אחרות ניסה לגרום בקריאות־גנאי וביטויים גזעניים להתפרצות של אולסי. זהו חלק מכללי המישחק. הקהל כאילו אינו קיים. ספורטאי מקצועי המקבל שכר עבור הופעותיו צריך להתעלם מהקהל, אפילו אם הוא שחור וקריאות־הגנאי הן על רקע גזעני. צריך להתחבייש בתופעות כאלה ולגנות אותן, אך אין מה לעשות נגדן. הן קיימות גם על מגרשי הכדורגל, שם מעליבים שחקנים ערבים בקריאות: „פתח!" או „ערבי מלוכלך!"

השנה הצטרף אל פרי שחקן חיזוק שחור נוסף, ארל ויליאמס, בן 28, יליד אלבמה, אב לארבעה ילדים החיים עם אשתו בניו־יורק. למרות היותו שחקן מקצועני ותיק, ששיחק בקבוצות מקצועיות באר־צות־הברית ובשווייצריה, ויליאמס הוא מהיר חימה ונוטה להתפרץ. הוא כבר ירק פעמיים על שחקני יריב במדי מכבי והסתבך בתיגרה עם אהדי הפועל חיפה.

„אני אוהב פה את האנשים," אומר ארל ויליאמס, שהשבוע הגיעה אליו לביקור אשתו עם ילדיהם. „האנשים כאן פתוחים, לבביים והארץ יפה. אני אוהב את הארץ ואוהב את מכבי. נשארו לי עוד מקסימום חמש שנים לשחק כדורסל והייתי מאוד רוצה לשחק אותן פה.

„בכל מקום בעולם יש אנשים חריגים וקטנים. אסור להתייחס אליהם. גם אני איננני נפגע מהם. אומרים עלי שאני נוטה להתפרץ. אם הייתי כזה אף אחד לא היה משלם לי כסף בשביל לשחק כדורסל. לא משלמים סתם. יש לי לפעמים מצבי־רוח ולפעמים אני עצבני. אבל אלה דברים רגילים. איננני חושב שאני שחקן בעייתי."

ההמון הזועם

בחסות מישמר מישטרה ואנשי הנהלת מכבי יורד אולסי פרי ממיגרש הכדורסל, בתום הקטטה. השוטרים שטיפסו אל היציע מנסים למנוע מקהל אוהדי הפועל תל־אביב, שהתגרה בפרי ובוויליאמס כל מהלך המישחק וניסה להוציאם משלוותם, לפגוע בהם בעיקבות ההתנפלות על נחמיאס.

על הפארקט

שוטרים, סדרנים ושחקנים מנסים להפריד את שני הכדורסלנים השחורים של מכבי, אולסי פרי וארל ויליאמס, הנאבקים על הארץ עם שמואל נחמיאס, שהופל ונחבט באגרופיהם. כדורסלן הפועל פרן קוסטלו, שניסה להפריד בין הניצים ספג אף הוא מהלומת אגרוף בפניו.

אבל ערב הדרבי עם הפועל גרם ויליאמס בעיות לקבוצתו. הוא הגיע למיגרש רק חמש דקות לפני תחילת המישחק, הסביר כי היה עסוק בקניית מעילי עור. גם פרי לא טמן את ידו בצלחת נוכח ההתגרויות בו. כך, למשל, טען בועז ינאי, כדורסלן הפועל שהופקד לשמור על אולסי בדרבי, כי במשך כל המישחק הפליט אולסי לעברו: „אני אהרוג אותך!" אולסי הסביר שזהו חלק מהמילחמה הפסיכולוגית הלגיטימית שמפעילים במיגרש.

פרי וויליאמס נדהמו מחומרת הענוש. „זהו עונש קשה מדי," טען ויליאמס, „אפילו לרגע אחד לא חשבנו שזה יהיה כל כך גרוע. זה בהחלט מוגזם. אך אין אנחנו יכולים לעשות דבר נגד זה. מה שנשאר לנו זה לעבוד קשה ולהוכיח שאנחנו טובים."

האם עלול העונש לפגוע גם במישחקים במיסגרת מישחקי גביע אירופה?

„שנינו שחקנים מקצועיים," השיב ויליאמס, „אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו לשחק לפי מצבי־רוח. אנחנו לא מייצגים רק את מכבי אלא את מדינת־ישראל. חייבים לשחק טוב. מה שקרה — קרה."

אבל ספק אם הרצון הטוב יחפה על המשבר הקשה הפוקד את קבוצת הייצוג מיספר אחד של הספורט הישראלי, בעיקבות התקרית המשפילה והעונש המחמיר.

האם היו הפקיד ההסתדרותי הבכיר בשעה שפרץ לדירה המאהב

תקיפה בחדר האמבטיה

שלמה סימן־טוב
דקירות בסכין

"שניהם עירומים בחדר־האמבטיה, בואו תראו!" צעק שלמה סימן־טוב בחדר־המדרגות של בית ידידתו. "זונה! מלוכלכת! זה הבוס שלה יחד איתה! איך היא לא מתביישת!"

זמן קצר לפני כן פרץ סימן־טוב בבעיטה אדירה אחת את דלת הדירה של ידידתו, רחל ויינבוים, שעימה הוא יוצא מזה חמש שנים. מייד לאחר מכן נשמעו מתוך הדירה קולות־מריבה וזעקות לעזרה. סימן־טוב יצא לרגע לחדר־המדרגות, צעק בקולי־קולות ונכנס בחזרה לדירה.

השכנים בבניין יצאו מדירותיהם לשמע הצעקות. שניים מהם נכנסו אחרי סימן־טוב, ומצאו אותו תוקף את רחל ויינבוים וגבר נוסף, שנמצא יחד עימה. בכוחות משותפים גררו אותו החוצה, כשהוא אינו פוסק מלצעוק ומלהשתולל.

המישטרה הוזעקה כמה פעמים, אך הגיעה רק כעבור יותר משעה ו־20 דקות. רחל, והגבר שהיה בדירתה, נלקחו לבית־החולים. סימן־טוב נעצר.

"בנסיבות אינטימיות"

לפני שופט המעצרים טענה הסמלת אוסנת גילמור, נציגת המישטרה, כי סימן־טוב "פרץ לדירה של רחל ויינבוים ברחוב הרואה 127 ברמת־גן, היכה אותה ואת המעביד שלה קשות, גרם נזק לדירה ואיים שיחסל אותם." הוסיפה הסמלת גילמור: "סימן־טוב חתך את רחל בסכין־מיטבח, והיא נזקקה לתפרים. הגבר השני היה באמבטיה עירום."

פרקליטו של סימן־טוב, עורך־הדין משה רום, סיפר בבית־המישפט כי רחל ויינבוים ושלמה סימן־טוב חיים מזה חמש שנים כבעל ואשה, והוא אף רצה לשאת אותה לאשה. ביום המיקרה, טען רום, הוא נכנס לדירה, ראה מה שראה ופעל באופן אינסטינקטיבי, מתוך התפרצות של כעס, שגם אדם סביר עלול היה להגיע אליה.

שופט־השלום אפריים שלו קבע בהחלטה, כי "החשוד נעצר אחרי שתקף תקיפה חבלנית את חברתו, שאותה הפתיע בנסיבות אינטימיות עם מעבידה." הוא ציווה לעצור את סימן־טוב ל־24 שעות, שבמהלכן יופקד אקדח הנמצא בביתו ברשיון, בידי המישטרה, כדי להבטיח שלא ישתמש בו כדי להתנקם ברחל.

"עם שיחרורו נאסר על החשוד כל נסיון לבוא במגע, ישיר או עקיף, עם חברתו או עם מעבידה," ציווה השופט. "כל הפרה, ולוא הקטנה ביותר של איסור זה, תביא למעצרו המיידי של החשוד."

שלמה ורחל כוזג נאהבים
מכות ואיומים

רחל ויינבוים כיום
קידום מהיר

קורס ליחסי־אנוש

ה צעד השלישית בפרשה, מעבידה של רחל, הוא פקיד הסתדרותי בכיר, העוסק בתפקיד ניהולי. הוא עובד מזה 30 שנה במוסד הסתדרותי חשוב. בקרוב הוא עומד לעבור לתפקיד בכיר אחר. מזכירתו, רחל ויינבוים, בת ה־34, אשר בית־המישפט קבע כי הוא שהה עימה בנסיבות אינטימיות, עובדת במחיצתו מזה שבע שנים.

המנהל הודה כי במשך כל השנים הללו היה קידומה של רחל מהיר, תודות להמלצותיו. היא קיבלה כימעט מדי שנה תוספת בדרגה שלמה, בעוד שקידומין של מזכירות אחרות, העוסקות בעבודה מקבילה, היה איטי יותר. לטענת המנהל

ומזכירתו עירומים בחדר האמבטיה - של המזכירה ושלך סכין מ'טבח?

הצדיקו כישוריה של רחל את קידומה.

רחל גם נהנתה מהטבות אחרות. רק לאחרונה נשלחה לקורס ליחסי־אנוש, על חשבון המוסד.

מסתבר כי טיב היחסים בין המנהל ל־מזכירתו היה ידוע. „האיש הזה היה בא לפחות שלוש פעמים בשבוע בשנתיים ה־אחרונות," סיפרה מזל יורלביץ, שכנה ה־גרה קומה אחת מתחת לדירתה של רחל ויינבוים. „הוא היה בא תמיד בשעות הבוקר או הצהריים. רחל היתה יוצאת בבוקר לעבודה, וחוזרת הביתה אחרי כמה שעות. הוא היה מגיע תמיד אחריה. אף פעם לא באו ביחד. אני מסתכלת הרבה דרך החלון שלי, וככה הייתי רואה אותם. לפעמים הייתי רואה אותו גם בחדר־המדרגות נכנס לדירה שלה."

מזל גרה בבניין מאז נישואיה לפני חמש שנים. בחג־הפסח האחרון עברה במשך תקופת מה כעוזרת־בית בדירתה של רחל. „אני זוכרת שפעם אחת הוא בא בזמן שעבדתי אצלה," סיפרה. „הרגשתי שרחל היא חסרת־מנוחה, ורוצה שאגמור. היא גם שילמה לי מהר כדי שאסתלק. אני יודעת שהיא גרושה. לא ידעתי שזה הבוס שלה.

„הכרתי גם את שלמה. רחל סיפרה לי שהוא בעלה. שלמה היה גר אצלה. הוא היה שכן סימפטי, ומאד שקט. תמיד שאל מה שלומי. לא יכולתי להאמין שזה הוא, כשראיתי אותו מתפרע. אחרי שהשכנים תפסו את שלמה והמישטרה באה, לקחו את רחל ואת הבוס שלה לבית־חולים. כשהוא ירד פצוע במדרגות, זיהיתי אותו. זהו האיש שתמיד בא אליה בבקרים. גם רחל היתה פצועה. הם שניהם היו מלאים דם."

שלמה ורחל בשיט
צעקות וקללות

„חשבו שאני עירום"

ד"ר מנחם מתגורר עם אשתו באיזור תל־אביב. לבני הזוג ילדים. „זה לא נכון שהיינו, רחל ואני, עירומים אצלה בדירה," טען, „בסך הכל היא מזכירה מסורה, ויש ביניהו יחסי־ידידות. שום דבר לא יותר.

„ביום הראשון בשבוע שעבר לא הרגישה רחל בטוב. מכיוון שדאגתי לבריאותה, לקחתי אותה הביתה, במכונית שלי, בשלוש אחרי־הצהריים. מתחת לבית שלה היא הציעה לי לעלות, לשתות כוס קפה. הסכמתי. נכון שזו לא היתה הפעם הראשונה שהייתי אצלה. ביקרתי אצלה אולי שלוש־ארבע פעמים בעבר, לכל היותר, ותמיד אחרי שעות העבודה. אין לי שום מושג למה סיפרו שכנים שהייתי בא אליה בשעות־העבודה כמה פעמים כל שבוע.

„בזמן שהיא הכינה את הקפה במיטבח, ניכנסתי לאמבטיה כדי לשטוף את הפנים והידיים. פיתאום שמעתי רעש, והאיש הזה נכנס בצעקות לדירה. הוא תפס את רחל במיטבח, והתחיל להכות אותה. אחרי זה הוא תפס סכין ודקר אותה.

„בשלב זה אני התערבתי. הוצאתי מידיו את הסכין, אבל לא לפני שהוא הספיק לפצוע גם אותי. הוא המשיך להכות את רחל ואותי בכף־יד אפריקאית גדולה, שהוריד מהקיר.

„שכנים, ששמעו את הצעקות, הצליחו להשתלט עליו ולהוציא אותו מהדירה. אני לא יודע למה הוא אמר שהיינו עירומים, ולמה השכנים אישרו את זה במישטרה. אני כבר לא זוכר טוב, אבל יכול להיות שאחרי שהוצאתי ממנו את הסכין נכנסתי לחדר האמבטיה, כדי לשטוף את עצמי מהדם. יכול להיות שהורדתי את החולצה ואולי גם קצת את המיכנסיים, וככה ראו אותי וחשבו שאני עירום."

לעומת גירסה זו עומדת גירסתו של שלמה סימן־טוב. מאז המיקרה הוא מתגורר בביתה של אמו, בשכונת שפירא בתל־אביב, שם יש לו גם מוסך לאופנועים בשותפות עם אחיו.

שלמה, בן ה־40, הוא רווק השומר תמיד על הופעה נאה. לדברי ידידיו הוא אדם שקט.

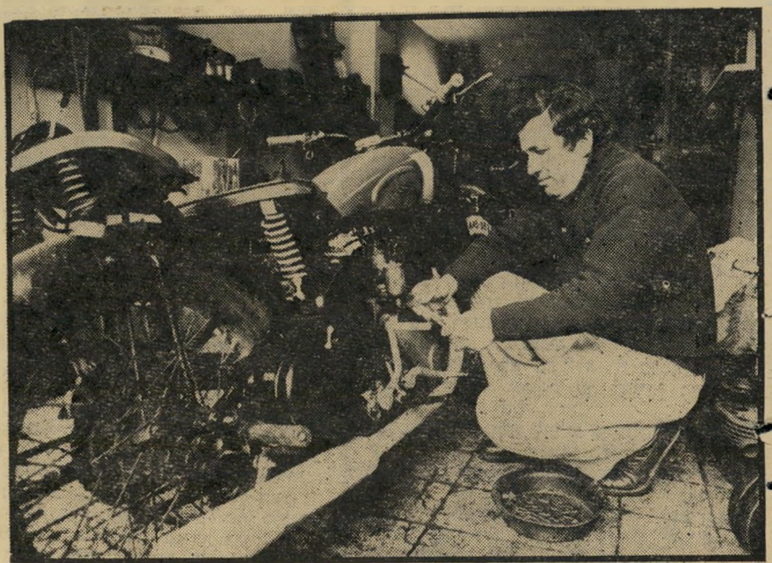

סימן־טוב בעבודה
התפרצות לדירה

רחל ויינבוים (1970)
עירום באמבטיה

רחל ויינבוים ערב המיקרה
חתך בפנים

עד השתלשלות הפרשה, שהביאה להתפרצותו, סיפר שלמה:

הכרתי את רחל לפני חמש שנים במועדון 77. שמנו עין האחד על השניה, והתחלנו לצאת. היא סיפרה לי בהתחלה שהתגרשה פעם, ושיש לה ילד אחד. רק אחרי חצי שנה היא גילתה לי שהיתה נשואה גם בפעם שניה, ושיש לה עוד ילד במוסד. אבל זה לא הפריע לי.

אחרי שהיינו תקופה ארוכה כמו זוג נשוי, הצעתי לה להתחתן. היא קיבלה את זה באופן חיובי, אבל טענה שהדירה לא מספיק גדולה. אני רציתי מאד ילד, והיא טענה שאין לנו מקום בשביל תינוק. לא יכולתי להיכנס לחובות כדי להשקיע בדירה יותר גדולה, אז המשכנו לחיות יחד בלי נישואין.

השתדלתי תמיד לתת לה מה שיכולתי. הייתי משתתף במחצית חשבון־החשמל. מימנתי את העוזרת, שהיתה לה בזמנו. עשיתי קניות. תיקנתי ועשיתי שיפוצים בבית. אפילו נתתי לה 20 אלף לירות בשביל ללמוד נהיגה. ממש נתתי לה את כל הלב והנשמה.

במשך השנים היו לנו מריבות, אבל תמיד התפייסנו.

בקיץ האחרון היתה לנו מריבה גדולה, ונפרדנו לשלושה חודשים. חזרנו אחרי שחברה של רחל פייסה ביניינו. מייד כשחזרנו הצעתי שוב נישואין. הסברתי לה שאני כבר בן 40, והייתי מאד רוצה שתעשה לי ילד. היא דיברה שוב על דירה יותר גדולה, אבל אמרה לי שהיא מוכנה להתחתן איתי מייד, בלי לעשות ילד. לזה לא הסכמתי.

לבסוף החלטנו ללכת לייעוץ לנישואין. היינו בפגישה אחת, ואמרו לנו לבוא שנית כעבור שבועיים.

ביום החמישי לפני שבועיים ישנתי אצלה בדירה, כרגיל. בבוקר יצאנו ביחד — אני רגיל לקחת אותה לעבודה במכונית שלי — אבל האוטו לא נדלק. כשראיתי שזה לוקח זמן, אמרתי לה לנסוע באוטיבוס.

(המשך בעמוד 46)

רחל מרחלת על כל השולם

להתחתן כדי לנשום

אפשר היה לחשוב שאחרי הניסיון המי שותף שהיה להם בלהיות נשואים זה עם זה, יברחו הזמרת **עירית דותן** והחקיין־מצחיקן **דודו דותן** מפני מוסד הנשואין כמו מפני מגיפה. סיפור הנשואין שלהם, שעלו על שירטון, הגיע לכותרות העיתונים, לבתי־המישפט ולעוד כמה מקומות, שאין זה כבוד כל כך גדול להגיע אליהם.

אני אישית מכירה הרבה בחורים שהשתמשו במיקרה שלהם כבתירוץ להימלט מהבטחות שנתנו. בכל פעם שיקירתם ניסתה להזכיר להם את העניין של החתונה, הם היו אומרים: „תראי מה שקרה לעירית ולדודו. את רוצה שגם לנו ייצא דבר כזה?" וזה עבד. ועוד איך עבד.

לא צריך לקנא בשני אלה, על מה שעבר עליהם עד שקיבלו את הגט זה מזה. ועכשיו היה ברור לכל, שכף רגלם לא תדרוך ברבנות לפחות עשר שנים. איפה? עוד לא מלאה שנה לגירושים וכבר הם עושים ביניהם תחרות מי יתחתן לפני בן זוגו לשעבר.

עירית, שרק בימים אלה התפקעה כבוראת כל הפרשה שדיימינה לעצמה שהיתה לה עם **שייקה אופיר**, מנהלת רומן סוער עם איש צבא הקבע **יפי כאר**. היא מספרת לכל מי שעוד מעוניין לשמוע שהגה, אר־טו־טו, היא כבר תופרת לעצמה שימלת כלה. ודודו, שאחרי הגירושין הבטיח לכולנו שהוא עוזב את הכל, גם את הארץ, ובורח להתבודד במקום שאין בו נשים, הוא לא יותר טוב ממנה. הוא נראה בזמן האחרון צמוד חזק לידידתו הבוגרת **מירי כהן**, וכל מי שרואה אותם ביחד כבר שומע את פעמוני הנשואין.

„השתגעת?!" אומרים לו, „אחרי מה שעבר עליך, אתה הולך להתחתן עוד פעם? למה אתה לא לוקח קצת זמן בשביל לנשום?"

ודודו עונה על זה, הפעם לא בהומור: „אני הולך להתחתן כדי שאוכל לנשום!"

יפה, אבל לא משכנע. אני חושבת פשוט ששני אלה נכנסו לאמביציה. כל אחד מת להראות לשני שהוא יכול להסתדר גם בלעדיו. ועוד בתור נשוי, ושהאשמה בכישלון חייהם המשותפים לא היתה שלו. אבל מצידי, שיתחתנו במזל טוב. ושרק לא יספקו לי סיפורים כמו שעשו עד כה.

מירי כהן ודודו דותן
קצת זמן בשביל לנשום

תקיפה באמבטיה

(המשך מעמוד 45)

אני נשארתי במקום, ובעזרת חבר הצליחתי לתקן את התקלה ונסעתי לעבודה במוסך־האופנועים שלי. בערך בצהריים התקשרה רחל אלי ושאלה מה נשמע, ואם תיקנתי את התקלה. היא גם התעניינה אם האוטו נמצא עדיין אצלה מתחת לבית. לא ייחסתי אז חשיבות לשאלה הזאת. באותו יום היה גשום מאד, ואני הצעתי לבוא לקחת אותה מהעבודה. היא אמרה שהבוס שלה מסיים את תפקידו, והם עורכים לו בעבודה מסיבה שתימשך בטח עד מאוחר ומישהו מהעובדים שגר בסביבה כבר יקח אותה הביתה. סיכמנו שאני אבוא אליה בשש וחצי אחר־הצהריים.

הגעתי בחצי שעה יותר מוקדם. ראיתי שהתריס קצת פתוח, אבל כשדפקתי — מאז שנפרדנו לשלשה חודשים אין לי מפתח לדירה — לא ענו. ירדתי למטה והתקשרתי מטלפון ציבורי. היא תיכף ענתה וסיפרה לי שכרגע נכנסה. כשעליתי היא עמדה בדיוק להתקלח.

ראיתי שאחת המגבות שהשתמשנו בה יום קודם איננה, ובמקומה תלויה אחרת. היא נוהגת להחליף את המגבת הזאת רק פעם אחת בשבוע. שאלתי אותה מה פיתאום היא החליפה את המגבת. היא טענה שזו אותה המגבת ושאני טועה. פתחתי את ארון הכביסה המלוכלת, וראיתי את המגבת מאתמול רטובה.

סוף גנב לתלייה

שאיתי אותה איך היא רטובה. היא טענה שאולי נכנסו מים דרך חריצי האיוורור של הארון. הסברתי לה שאז גם הכביסה האחרת היתה צריכה להירטב, אבל רק המגבת רטובה.

אמרתי לה: „רחל, תיראי! אם היה פה מישהו, תגידי לי. לא קרה כלום. אני אלך לדרכי, ואת תלכי לדרכך. אבל תדעי לך שסוף גנב לתלייה. אם אני אתפוס פה מישהו, יהיו בעיות. אני מתחנן, תגידי לי."

היא אמרה שלא היה אף אחד. היא טענה שאני מכניס לעצמי שטויות לראש. היא נשבעה שלא בגדה בי אף פעם, ואמרה לי שהיא אוהבת רק אותי.

ביום הראשון בשבוע שעבר לקחתי אותה, כרגיל, לעבודה, ומשום־מה היא לא אמרה לי, כמו תמיד, לבוא מוקדם בערב. בצהריים התקשרתי אליה לעבודה ואמרו לי שהיא יצאה. לקחתי אופנוע והסתובבתי בסביבה של המישרד שלה. חשבתי שאולי אראה אותה יושבת עם מישהו בבית־קפה.

בשעה 2 חזרתי למוסך, ולא הייתי רגוע. הלכתי לאכול והתקשרתי אליה הביתה. היא ענתה בקול רדום, כאילו מתוך שינה. איך ששמעתי את הקול שלה, סגרתי. לקחתי את האוטו ונסעתי אליה.

מאחרי הדלת שלה שמעתי אותה מדברת עם גבר, וקול של מים זורמים. כיסיתי את חור ההצצה וצילצלתי. כשלא ענו, דפקתי, שברתי את הדלת בבעיטה ופרצתי פנימה. ראיתי את המחזה שעד עכשיו אני לא יכול לשכוח אותו.

הוא שכב באמבטיה עירום, ורחל עמדה מעליו עירומה גם היא. לא יכולתי להשתלט על עצמי והתחלתי להשתולל.

כואב לי מאד מה שקרה. אהבתי אותה. **עד כאן** סיפורו של שלמה סימן־טוב.

אחרי המיקרה התקינה רחל ויינבוים מנעול רב־בריח על דלת דירתה. על פניה היא נושאת חתך עמוק, המתמשך מן המצח עד אמצע הלחי. „לא בגדתי בשלמה," היא אומרת. „בסך הכל ישבנו ושתינו כוס־קפה. אם הוא היה נכנס כמו בן־אדם וחושב קודם כל, זה לא היה קורה. הוא היה אפילו מצטרף אלינו.

„הוא התנהג כמו חיה. ממש לא הכרתי אותו. בגלל המיקרה הזה איבדתי את האמון באנשים. הנה, את נמצאת בידידות עם אדם, ותראי מה שקורה לך.

„נכון ששלמה ואני הלכנו לייעוץ לניישואין, אבל אני לא הסכמתי להינשא לו. בסך־הכל רציתי שיסבירו לו שם שאנחנו לא מתאימים. אני שונה ממנו לא רק בהתייחסות שלי לחיים, אלא גם ברמה הכללית. יש מקומות ששטוח הייתי מתביישת להופיע יחד איתו.

„שלמה היה יכול להרוג אותי. הוא תפס סכין מהמיטבח ודקר אותי כמו משוגע. זה מגיע לי? אני הרי ריחמתי עליו! בגלל זה המשכתי לצאת איתו. והנה, זה מה שאני מקבלת בתמורה. מה שנותר לי לעשות עכשיו זה רק לקנות בקבוק־שמן ולתרום אותו לבית־הכנסת. זה היה גם חנוכה, שנישארתי בחיים."

יומי היימן

על מגש הכסף

הרבה חתיכות פונות אלי תמיד ואומרות: „את הרי מסתובבת בכל המסיבות שבעיר, אולי תמצאי מישהו בשבילי, כזה מסודר, שיפתור לי את הבעיות של ה־אוברדראפט בבנק, שיטיס אותי לחוץ־לארץ לפעמים, שיקנה לי מעיל־פרווה קטנטן. מישהו שיוכל לפנק אותי, אבל על באמת."

אז לכל אותן חתיכות, שלא מצליחות לגמור את החודש, יש לי סידור — שיגעון! פגשתי את הגבר האידיאלי בשבילי־כן, זה שיטיס אותכן מסביב לעולם, זה שיקנה לכן מטריה ביום של גשם, זה שיחמם לכן את הכיס, ואולי גם את הלב. שמו **ראובן דיאל**, והוא רק בן 33. רווק. 11 שנים הוא כבר מתגורר בארצות־הברית, אליה הגיע, אחרי שהשתחרר מ־צה"ל.

אם אני אומרת לכן שהוא מסודר — תסמכו עלי. הוא מסודר על הכיפק. מה אין לו? יש לו עסקי דלאי־ניידי, יש לו עסקי־נפט, יש לו בתים, יש לו כסף, ויש לו גם לב טוב. דלאל הוא הישראלי הראשון, לדבריו, שתבע את המיליונר הסעודי **אכרם אל־עוג'ה**, מפני שהבטיח למכור לו מלון והתחמק ברגע האחרון מהעיסקה. דלאל גם זכה בתביעה.

חמש פעמים בשנה הוא מבקר בארץ והוא מחפש אותך. וכל מה שאת צריכה — להיות יפה ואינטליגנטית. אז מה היא בעיה? אל תבהלי מהעובדה שהוא יוצא עם חתיכות־צמרת באמריקה, זה לא רציני. אלה הן בסך הכל היסהפיות הכי מהממות של הוליווד או לאס־וגאס. אבל הוא בעצם רוצה אותך, הישראלית, העניה המרודה, שבגלל המצב הכלכלי כבר לא קונה בגדים חדשים ולא הולכת למספרה יקרה. אם את רוצה לטוס, למשל, לקאהיר — הוא מקים קו־תעופה חדש בשם סאלם — במיוחד בשבילו.

אם תדעי לשחק אותה נכון — הוא שלך. שלא תגידו שאני לא דואגת לכן, נשות ישראל. ואני גם מפרגנת לכן עם כל הלב — אז קדימה. הוא לא ישאר הרבה זמן בארץ. בביקור הנוכחי, לפחות.

ראובן דיאל
סידור — שיגעון

רומן בקצב סמבה

כריסטינה קורסרו היא חתיכה ברזילאית משגעת, זמרת ורקדנית מהבולטות שבלהקת ברזיל טרופיקל. את זה רואים בצילום. מה שלא רואים, ומה שלא

כריסטינה קורסרו
טופו רומן

כולם יודעים הוא, שכשהלהקה ביקרה בארץ בפעם הקודמת ניהלה כריסטינה רומן סוער עם אמרגנה הישראלי, שהיה מאד צמוד אליה אבל גם מאד נשוי.

כריסטינה היתה מוכנה לעזוב את להקתה ולהישאר בארץ למען האהבה, אבל לא הצליחה להשתחרר מהחוזה. וכך, בלב שבור נפרד הזוג. מי שנשמה לרווחה היתה, כמובן, אשתו החוקית של האמרגן. אבל הגורל עומד להפגיש את השניים שנית, מאחר והלהקה מגיעה לארץ בימים הקרובים. מה שמעסיק עכשיו את כל היודעים על הרומן שהיה, הוא טוטו — ימשיכו או שלא ימשיכו, במקום שהפסיקו בביקור הקודם.

„אני מסוגלת להתאבד בכל דקה," אמרה יהודית חן, עדת התביעה במישפטו של חברה, שהורשע בתקיפה

המתאבדת

„אני יודעת למה הוא, אהרון, היה מרביץ לי. בעת שהרביץ לי מכות אמר לי: את היית שפוטה* שלי ואת תהיי זונה שלי!"

יומיים אחרי שסיימה את עדותה נמצאה עדת־התביעה העיקרית שרועה ללא רוח חיים בשדה ברמת־אביב ג', היא השאירה אחריה מיכתב שבו הסבירה: „בגללו התאבדתי, עקב לחץ ואיומים על חיי. הוא שגרם למותי ואני מאשימה רק אותו ב־התאבדות הזאת. אנא, העניש אותו על כך לנצח..."

בפני בית־המישפט נפרשה מסכת עדויות רחבה, שהטילה אור על פרשת היחסים שבין הנאשם אהרון בבני ועדת־התביעה יהודית חן, שהתאבדה.

הסתבר כי לא היתה זאת הפעם הראשונה שהצעירה בת ה־26 ניסתה לשים קץ לחייה. בפני בית־המישפט הוצגו סיכומי־המחלה של יהודית, תושבת פרדס־כץ, כפי שנרשמו בבית־החולים נוה און בבני־ברק.

ארבע פעמים ניסתה יהודית לשים קץ לחייה. איך התחילה ההתדרדרות? יהודית, ילידת הארץ ובת למישפחה של יוצאי עיראק, בלטה כבר מגיל צעיר בחוסר יציבותה. היא גדלה עוובה, לא למדה כסדר ולא הצליחה להשתלב בחיי עבודה. היא סיימה עשר כיתות לימוד, והתחילה לעשן סמים כבר בגיל 17.

נסיון ההתאבדות הראשון שלה בוצע בעת שרותה הצבאי. יומיים אחרי גיוסה ערקה יהודית מהצבא. אביה וארבעת אחיה ואחיותיה סרבו להכיר בה. כשנתפשה ונעצרה, בלעה מחטים. היא אושפזה ושוחררה. היא נטלה סמים שונים, קיימה יחסים מיניים ואף נכנסה להריון. אחרי שהופנתה למרפאה גניקולוגית בתל־השומר, עברה טיפול גמילה בבית־החולים נוה און.

לפני כארבע שנים נישאה יהודית לעוזר חדש מרוסיה, שהיה אף הוא מכור לסמים. חודש אחרי החתונה הוא נסע לגרמניה והבטיח לשלוח לה כרטיס טיסה, אך „שכח" את הבטחתו.

שוב ניסתה יהודית להתאבד. כשהתאושאה קימעה השיגה, בעמל רב, גט פיטורין.

בחדר המדרגות

לפני שנתיים עברה מישפחתה של יהודית מפרדס־כץ לפתח־תיקווה, ושם הכירה את אהרון בבני, ברזון במיקצועו, בן 25.

סיפרה יהודית: „אני עובדת כמטפלת בילדים מזה חודש. לפני כן עבדתי בפקידות במשך כשנתיים. הייתי מסתובבת בפרדס־כץ כי היו לי שם חברות. הייתי ידידה של שלום, אחיו של הנאשם. הפירוש של ידיד הוא אדם, שאני עשויה לקיים איתו יחסי־מין מבלי לצאת לבלות איתו.

„באותה תקופה שקיימתי יחסי־מין עם שלום קיימתי יחסי־מין גם עם הנאשם. אך תתפלאו לשמוע, שזה היה בגלל איומים ולחץ מצידו. אני סיפרתי את זה לשלום. עם הזמן התאהבתי בנאשם וגם היום יש לי קשר אליו, למרות שהוא היכה אותי והשפיל אותי. לאחרונה הוא התחיל לחפש אותי וטען שסיכסכתי אותו עם ורדה **, אבל זה לא נכון."

במהלך המישפט הביאה עורכת־הדין של הנאשם, כרמלה חנוך, רשימה ארוכה של עדי־הגנה, ביניהם אליהו חוגי, קבלן שלדים שהוא בעל הטלפון היחיד במרכז פרדס־כץ. חוגי העיד, כי יהודית היתה מטלפנת אליו פעמים רבות ומבקשת שיקרא לאהרון. אהרון ביקש, לדבריו, שיאמר כי איננו.

תמר ועקין, שכנתו של אהרון בבני, העידה כי יהודית סיפרה לה שהיא ערמדת להינשא לאהרון. יהודה יצחק, שבביתו היה מועדון למשחקי ששבש, סיפר לבית־המישפט כי יהודית היתה מטרידה אותו בטלפון ומבקשת לדבר עם אהרון או שהיתה שורקת לאהרון בעומדה ברחוב, ליד הבית.

שולה חנגלי, חברתו לשעבר של אהרון, העידה כי יהודית באה אליה הביתה יום אחד, וביקשה לדבר איתה בחדר המדרגות. שם תבעה ממנה שתפסיק לצאת עם אהרון, שכן היא עומדת להינשא לו. שולה ענתה ליהודית, לדבריה, שאם יש לה בעיות עם אהרון מוטב שתפתור אותן עי־

אהרון בבני
„היא שכבה גם עם אחרים"

מו. כתוצאה מהמיקרה הפסיקה שולה לצאת עם אהרון.

באמצע העבודה

בחקירה הנגדית הכחישה יהודית כי רצתה להינשא לאהרון. „ידעתי מראש כי הוא לא יתחתן איתי," סיפרה. היחסים ביניינו היו כמו יחסים בין ידידים, רק לצורך קיום יחסי־מין.

„...נכון שהייתי מדברת עם אהרון במקום העבודה שלו, והייתי מביאה להם שתיה ועוגות, אך מעולם לא ביקשתי מאהרון, באמצע העבודה, שיקח אותי למיקלט כדי לשכב איתו. אני עוד לא הגעתי לדרגה של נימפומנית... אני מכירה את ורדה יחזקאל. היא קרובה רחוקה שלי. אם ורדה טוענת כאילו אני אמרתי לה, שאני הולכת להתחתן עם אהרון, זה שקר! מעולם לא שוחחתי עם ורדה על אהרון.

„אני מכחישה שפעם הטחתי איום בפני ורדה בנוכחות חברות שלה. אני מכחישה שאמרתי לשולה חנגלי שאחתוך לה את הפרצוף אם היא תצא עם אהרון. נכון שהייתי מטרידה אותה בטלפון, ואומרת לה שלא תצא עם אהרון. אני טלפנתי אליה מפני שאהרון היה מקנא לי. הוא ראה אותי פעם עם גבר מסויים במכונית והריץ לי למחרת חצי שעה, ואז, כשם שהוא כפה עלי לא להיפגש עם אנשים זרים, רציתי שגם הוא לא ייצא עם בחורות אחרות — מידה כנגד מידה.

„מעולם לא השתמשתי בסם הרחה אלא רק בחשיש. מעולם לא השתמשתי באל־אס־די. מעולם לא היו לי קריזות מחוץ לבית..."

על המיקרה שבגללו הורשע אהרון בתקיפה חבלנית סיפרה יהודית כי זה היה במוצאי־שבת, ב־6 באוקטובר. היא עמדה עם חברות ליד קולנוע רמת־גן. אהרון עבר עם חבר בג'יפ, וקרה לה לעלות. הוא שאל אותה למה סיכסכה בינו לבין ורדה והיא, לדבריה, הכחישה. סיפרה יהודית: „לי נראה שהסיבה היחידה שהוא הרביץ לי היתה בגלל שהתחמקתי ממנו במשך חודשיים. זה לא פעם ראשונה שהוא היכה אותי. לא רציתי להתלונן, אבל לחצו עלי בבית. נכון שבעת מעצרו של אהרון באבו־כביר באתי לשם כמה פעמים, כדי לשוחח איתו בחוץ. קיבלתי פחדים שירצחו אותי. אמרו לי שאם לא אשנה את העדות ירצחו אותי. נכון שב־יום הראשון שעבר דיברתי עם אהרון ב־אבו־כביר. לא צעקתי שאני אוהבת אותו."

„בא לי עליך"

אחרי שהגישה תלונה במישטרה נגד אהרון בבני, שלחה יהודית מיכתב ליועץ המישפטי לממשלה ובו כתבה: „אני ביסורי מצפון חמורים על זה ששיקרתי לחוקר. נכון שהנאשם הרביץ לי מכות נמרצות עם קרש, אבל כל היתר לא נכון... מסרתי עדות כוזבת, שהסיבה למכות היא הורדה לזנות..."

בבית־המישפט סיפרה יהודית כי כתבה את המיכתב אחרי שהגיעו אליה שמועות מאיימות שיעשו אותה נכה או שירצחו אותה. אך היא סירבה למסור את שמות האנשים שלטענתה ביקשו אותה לבטל את התלונה.

בעדותו בבית־המישפט סיפר הנאשם אהרון בבני:

פעם היא באה אלי וסיפרה לי שגמרה עם אחי, והיא פגשה אותי וביקשה שאקרא לאחי. בהתחלה סרבתי, אבל אחר כך ריחמתי עליה וקראתי לו. הוא אמר שאפסיק להטריד אותו בנושא ואז היא אמרה לי: „אהרון, בא לי עליך." ניצלתי את זה וקיימתי איתה יחסי־מין.

אנחנו נפגשנו רק לצורך קיום יחסי־מין. אבל פרט ליחסי־מין לא היה בינינו כלום, והיו מספר פעמים שניסיתי להתחמק ממנה. חודש וחצי לפני שנעצרתי היא ידעה שאני רוצה להרביץ לה, כי באותה תקופה הייתי מבלה עם בחורה בשם שולה חנגלי ושולה באה אלי ואמרה לי שיהודית טילפנה אליה ומאיימת עליה.

תפסתי את יהודית ושאלתי אותה מדוע היא עושה זאת, ונתתי לה כמה סטירות. כשעתיים אחרי שהרבצתי לה היא פגשה אותי בבית־הקפה המרכזי של פרדס־כץ, ושם היא פנתה אלי, ביקשה סליחה והבטיחה שאף פעם לא תעשה את זה שוב.

אני הייתי ידיד של ורדה יחזקאל, וחברה שלה סיפרה לי כי יהודית איימה עליה שלא תצא איתי. כעסתי וחיפשתי הזדמנות לברר את זה עם יהודית. חודשיים היא התחמקה ממני. באופן מיקרי פגשתי אותה ליד קולנוע רמת־גן. קראתי לה לעלות לג'יפ. הגענו למיזבלה בג'מוסין. עוד בדרך היה לי ויכוח עם יהודית ונזפתי בה, על שהיא עושה זאת גם עם ורדה, ואז יהודית ביקשה שאסלח לה.

כשעצרנו את הג'יפ היא הכחישה הכל, אז תפסתי קרש שהיה על הריצפה והרבצתי לה ברגליים, והזהרתי אותה שזו הפעם האחרונה שתתערב בענייניים לא לה. היא ביקשה סליחה. עלינו לג'יפ והורדתי אותה בפרדס־כץ.

יהודית חן
„הוא הרביץ לי עם קרש"

לא אמרתי לה שהיא תהיה הזונה שלי והיא לא היתה שפוטה שלי. היא קיימה יחסי־מין עם אחרים ולא היה איכפת לי. היא היתה תמיד היוזמת לקיום יחסי־המין ובתור גבר לא סרבתי. בנוסף לזה היתה מטרידה אותי בטלפונים.

עד כאן סיפורו של אהרון בבני.

גזר־דינו של בבני ייינתן השבוע. המישטרה עדיין חוקרת אם יהודית חן אכן כתבה את מיכתב ההתאבדות מרצונה החופשי. המיכתב נשלח לגרפולוג מישטרתי.

האסטרולוגית־גרפולוגית מרים תמיר, שמיכתבה של יהודית נמסר לה לבדיקה, קבעה כי יהודית אכן התאבדה. בחלקו השני של המיכתב, טוענת תמיר, הולך הכתב ומטשטש. כנראה שיהודית בלעה כדורים בזמן שכתבה את המיכתב, והם התחילו להשפיע עליה. לדברי תמיר היתה יהודית במצב נפשי מעורער וכל משבר יכול היה להביאה להתאבדות. היא היתה נאיבית, עקשנית, מרדנית. המרד כוון נגד סביבתה הקרובה והתפתחותה הנפשית היתה מלווה בהרבה משברים. הגרפולוגית רואה באקט ההתאבדות של יהודית אקט של נקמה יותר מאשר בריחה מן המציאות, מלווה בשאיפה למשוך את תשומת הלב בפעם האחרונה.

קביעתה של הגרפולוגית, כי המיכתב נכתב לא תחת לחצים, מתבססת בעיקר על העובדה שכתב־היד אינו יציב. לו היה המיכתב נכתב תחת איומים היה הכתב יציב יותר, שכן התוכן היה מוכתב והתרגשות תוך כדי הכתיבה היתה פוזרה לכל אורך המיכתב ולאו דווקא בקטעים מסויימים.

הוריה של יהודית, אחיה ואחיותיה ישבו שבעה בבית האב בפתח־תיקווה. „גידלנו את כל הילדים שלנו בכבוד," קונן האב, יעקוב. „כל האחים והאחיות שלה יצאו בסדר, ורק חיא..." הוא לא יכול היה להמשיך ופרץ בבכי.

„איבדתי כל קשר איתה כששמעתי שהיא לוקחת סמים," הוסיף. „אני לא רציתי להתעסק עם כל הדברים האלה, כי ידעתי שיבואו רק צרות. גם לא רציתי להכיר את החברה שלה. אנחנו מישפחה מכובדת, לא היו לי אף פעם בעיות עם המישטרה, עבדתי יומם ולילה בשביל הילדים שלי ואני לא מרגיש שאנחנו אשמים במה שקרה. כל הירידה שלה התחילה כבר מזמן, ועכשיו כבר מאוחר כדי לתקן משהו. היא כבר מתה, ומה זה חשוב למה. הכל מאוחר מדי."

■ יאירה יסמין

* שפוט בעגה של העולם התחתון: עבד, פראייר, שמשתמשים בו לעבודות בזויות.

** ורדה יחזקאל, חיילת יפת־תואר, העידה במישפט כי הכירה את אהרון בבני.

רהיטי דירן

נלחמת באינפלציה

ברהיטי דירן מציעים לך

4 דרכים להילחם באינפלציה של 100%:

1. נצל את מלאי הרהיטים במחירים הישנים.

2. הנחות גדולות על קניה במזומן.

3. תכנית אשראי מיוחדת ל-10 חודשים.

4. הנחות עד 40% במזומן לחיסול פריטים מהמלאי לדוגמא:

חדר שינה אסטרו
מיטה ושתי שידות תואמות
בעץ שחור.
המחיר: ~~30,000~~ ל"י
18,000 ל"י בלבד.

שולחן למטבח + 4 כסאות
שולחן וכסאות תואמים
מעץ טבעי, בעיצוב מודרני.
המחיר: ~~9,300~~ ל"י
6,510 ל"י בלבד.

ארון לחדר שינה
איטלקי, דלתות הזזה עם
ראי ענק.
המחיר: ~~59,615~~ ל"י
44,636 ל"י בלבד.

בואו אל הדברים היפים שבחיים, בואו ל"דירן"

תל אביב: רח' אבן גבירול 30, (בנין נאות אביב).
ירושלים: יד החרוצים 14, תלפיות, אזור התעשיה.
חיפה: טרומפלדור 54/56, נוה שאנן.

איתן עמיחי
הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תוגעי עץ, חרקי ספרים וכנימים. בשמירה על בריאותך ורפושך.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש"מ 21 עסק 481/75
ירושלים-664015 , אילת-059-3012

הצעה בלעדית של חב' „פלתורס" נסיעות ותיירות בע"מ

30 ימי סיור משגעים לאמריקה הדרומית בתנאי אשראי מיוחדים עד 24 חודשים

חברת „פלתורס" מציעה לאלה שחזמן והממון מצויים ברשותם, להצטרף לחוויה האקזוטית של סיור מקיף באמריקה הדרומית בין התאריכים 12.2.80 עד 12.3.80 שתחילתו בחגיגות הקרנבל השנתי בריו דה ז'נרו המושך מאות אלפי תיירים מכל רחבי העולם, וכל זאת בתנאי אשראי מיוחדים של עד 50% ממחיר הסיור לתקופה של עד 24 תשלומים חדשיים, החל מחודש דצמבר 1979.

פרט לחגיגות הקרנבל, מזומנות למשתתפים חוויות הביקורים בערים המרכזיות של ברזיל, ארגנטינה, פרו ומקסיקו — מסלול תיירותי מלהיב בעונה חיפה של הקייץ הדרום אמריקאי, שאיננו מוכר לתייר הישראלי הממוצע של טיולי „אירופה הקלאסית". מחיר הסיור הינו כ-120,000 ל"י (—3,975 $) למשתתף, והאיכסון במלונות מעולים ממדרגה ראשונה, בחדרים זוגיים עם שירותים צמודים. הכלכלה ב-13 מימי הסיור הינה בחצי הפנסיון או בפנסיון מלא, וביתר הימים — ארוחת בוקר בלבד.

האשראי עד 50% ממחיר הסיור ב-24 תשלומים חדשיים ניתן במטבע חוץ בריבית נמוכה מאד של 2% לשנה (בתוספת 12% חובת הפקדה של בנק ישראל לאזרחים ישראליים).

שלישיה במצב קשה

(המשך מעמוד 41)

השיכון. עיריית פתח־תיקווה היא היחידה שמתעניינת בגורל שלושת הזוגות. באח־רונה הוצעו להם דירות באחת השכונות שמחוץ לעיר, מקום ידוע לשימצה כ־מוקד של עבריינות ופשע.

„אני חושב שאסור לנו לקחת את זה," מסביר אלי, שבהיותו המבוגר הוא גם ה־מכובד על האחרים. „אני לא רואה כל סיכוי לצאת משם אחרי שנכנסים. אני לא רואה דרך להיפך למיליונר, אז איך נצא למרחב? אם נעבור. לשם. נצטרך לגדל שם את הילדים שלנו. אני יודע כמה היה קשה לאבי ולעזרא לוי המנוח לגדל ילדים ולשמור עליהם. הם השגיחו על הבנות ועלינו בשבע עיניים. בימינו יש עדיין כבוד להורים. אבל בדור של הילדים שלנו ילך ויהיה יותר קשה ויותר קשה. אני מוכן לסבול כל חיי, אבל לא להסתכן ב־גידול ילדי בשכונת פשע."

יש המטיחים נגדם: „מדוע שלא תקב־לו על עצמכם עבודות נוספות?"

יעקוב: „אני ואחי אלי שכירים אצל

בעל יעקוב איזון
מעטפות ריקות

אדם פרטי. נאמר שאני לוקח עבודה בערב ומסדר חלונות. מה הוא יחשוב עלי? הוא יכול לחשוב שאני לוקח את הקליינטים שלו."

אלי: „אם אני מקבל על עצמי עבודה כל יום, משעה חמש אחרי־הצהריים, ויום אחד יבוא בעל־הבית ויתן לי עבודה דחו־פה שיש לבצע, איפה אני עומד אז? איזה פרצוף יהיה לי כלפי אלה וכלפי אלה?"

הם משחדלים לחייך. „הרי התחתנו רק לפני חודש וחצי!" אומרים הם זה לזה. אך בבוקר, כשכולם ממהרים לעבודה ויש רק חדר שירותים אחד, קשה לחייך. „מש־תדלים לסדר תור," מסבירה בת־שבע ב־חיוך נבוך, „אבל לבסוף כולם דופקים בדלת בקוצר־רוח ובעצבנות. אך מה לא עושים בשביל הבעל, האחות והגיס?"

את הארוחות מכינות השתיים בצוותא. „מגיל 15 אנחנו עושות הכל בבית. אמא היתה חולה והיה לה קשה לנהל את הבית. אנחנו היינו חוזרות מבית־הספר ומנקות ומבשלות. ותמיד עשינו הכל יחד, בעיקר שתינו, בת־שבע ואני," מספרת דליה.

אך לפעמים — „לפעמים בא לי לבשל לבעלי, רק לבעלי ולי," מודה כל אחת מהן בשקט, פן תשמע אחותה ותיפגע. „לפעמים גם בא לי להרגיש יותר חופשי, אצלי בבית, ולפעמים אני גם רוצה לצעוק ולריב," מודים שני הבעלים.

הגברים חושבים על פיתרון. „אני לא מפגין את הדאגות שלי, לא רוצה להע־ציב אותן," מודה אלי בכאב, „אבל אני לא רואה סוף טוב לכל העניין. לא נוכל לגור עד סוף החיים בדירה קטנה ועלי־בה. ואני לא רואה איך נחלץ מכך. זה הולך ומחמיר מיום ליום. מי יודע, מחר עוד עלולים לפטר מישהו מהעבודה. ומה אז? ממשכורת אחת נאלץ לפרנס שתי משפחות. אנחנו נראים מחייכים, האחד לא רוצה להעציב את השני, האשה שומרת על בעלה, ולהיפך. כשזוג אחד נשבר, השני מעודד אותו. אבל כמה זמן זה יכול להימשך? וזה, בעצם, ירח־הדבש שלנו."

חמרה היא התנחלות־דמה אופיינית: הכל נכשל, הדירות ריקות, סיכסוכים, גניבות וחובות

ה שם „חמרה" ניתן לאותה נקודת־ישוב קטנה בגלל האדמה האדומה־חומה השלטת במקום (בערבית: חמרה פירושה אדומה). לכאורה, אמורה היתה אמא־אדמה להיות פוריה וטובה.

אולם בחמרה יש מי שאומר בלחישה: „חמרה? זה מפני שידעו שיהיה פה חרא. זה על אותו מישקל, לא?" ומי שאומר את זה מבקש, כמו רבים אחרים, שלא לפרסם את שמו מעל דפי העיתונים. „מס־פיק החבילות שאנחנו סותמים, לא צריך להוסיף עליהן מריבות וסיכסוכים," מס־ביר צעיר לבוש בגדי־עבודה שדבקה בהם אדמת החמרה.

נכנסים בשער הישוב. מימין — צהלות ילדים. בית־הספר האזורי לילדים מכיתה א'־ח עד יו"ן. על הכביש רץ ילד קטן, הוא אוחז פיסת־נייר בשתי ידיו ומסרב לעצור. „אני נורא ממהר!" הוא קורא. בפתק שבידיו כתוב „אני מבקשת לתת לו ביסלי". יש אישור מאמא. הילד ה־מאושר רץ לצרכניה הקטנה במרכז. ב־המשך הכביש — „המרכז". שם נמצאים המישרדים, הצרכניה, חנות קטנה, ושם מר־צאים את מי שמחשפים. במישרד יושב מרכז־המשק איתן שטיינברג, תמזכירה צביאלה מדהללה. שניהם מספרים מה קורה במקום, אך את רוח הדברים מספרים אח־רים בשקט.

חמרה שוכנת על כביש הרוחב החוצה את הגדה בדרכו לגשר־אדם. נסיעה של כשלושה קילומטרים משכם, בכיוון דרום־מיזרח. צפונית לחמרה מצויה בקעות, מ־דרום־מיזרח נמצאת ארגמן, ומדרום — מכורה.

בשנת 1970 פירסם האיחוד־החקלאי ב־עיתונות מודעות על התארגנות גרעין שיתיישב באיזור. בשנת 1971 עלו 13 מישפחות למגחמיה, התארגנו ואחרי שלו־שה חודשים עלו על הקרקע בחמרה. תחי־לה חיו בצריפים, ובשנת 1974 עברו למיב־נים שהסוכנות בנתה עבורם. בינתיים נות־רו מהגרעין ארבע מישפחות, שההתלהבות חלפה עברה מהן.

הסוכנות המשיכה להתעקש, למרות ש־תנאי המקום היו גרועים. שוב פורסמו מודעות, ושוב באו מישפחות. בשלב זה עוד נקרא המקום מושב־שיתופי. התברר שלא כל המתיישבים עשויים מיקשה אחת, חלקם חרוצים ואוהבי־עבודה, אך רובם נחים על זרי־הדפנה שבהם זכו חבריהם. באסיפה אחת מני רבות הוחלט להפוך את המקום מושב־עובדים. חולקו קרקעות, לכל מישפחה חלקה של 24 דונם, שאותה תעבד כרצונה וכרצון סנדקה — הסוכנות. מילבד זאת, נשארו משותפים לכולם, הכרם, הפרדס, הלול ומטע־הזיתים. על פי התיכנון יעבדו כולם את השטחים הללו, או שאחד החברים יעבד אותם תמורת שכר. אך תוכניות לחוד ומעשים לחוד.

„אנשים מתפתים ובאים"

כ ולם היו צעירים ונלהבים, אך המ־ציאות טפחה על פניהם. הסוכנות לא ידעה לייעץ להם מה לגדל ואיך. המקום הפך קרקע כימעט־נסיונית. מעונה לעונה הלך הכישלון והתעצם. „שום דבר לא הצליח פה," אומר איתן המרכז. „כל שנה מנסים ומנסים, ומתאכזבים קשה."

„משהו משונה"

אומרת מתנדבת אנגלית, שרה סקוויק, שבאה לישראל כדי להבין מהו מושב. „אמרו לי שפה אני לא אלמד מהו מושב, כי פה זה משהו משונה. בינתיים אני נהנית מן הנוף."

חמרה? זה הרא!

חלקם בחרו בגידול פרחים בחממות. הי־ זנים שהתאימו היו פירחי ציפורן, ורדים ואיבסנית. אחרים גידלו, בעזרת פועלים ערבים כמובן, חצילים, עגבניות, בצל, שום, מלונים וכימעט כל דבר שעולה על דעת הסוכנות. בינתיים לא הרוויחו כאן אפילו אגורה אחת.

בחורף נושבת רוח שמהירותה מגיעה ל־160 קילומטרים לשעה. היא מעיפה כל מה שמצוי בדרכה, וזה כולל את כיסויי־ הניילון־הכפול שהכינו התושבים לחממות.

ביר איתן, „אמרתי שחייבים להדק את הקרקע, זו אדמה שחייבת הידוק. אמרו ,בסדר' ולא הידקו. הגיע החורף, האדמה התבקעה."

היום חייב המושב 23 מיליון לירות ל־ אירגון הקניות. (בנק הנותן אשראי ברי־ בית של 70 אחוזים.) החוב גדל והולך, והמצב מחמיר והולך..

„הסוכנות מפרסמת הודעות," אומר אחד החברים. „אנשים מתפתים ובאים. ואז הסוכנות מסובבת את הגב. הם מקי־

תיבות ריקות

בהתנחלות בת ה־8 גרות 34 משפחות. נותרו בה 18 מיבנים ריקים ועשרות דונמים של קרקע לא מעובדת. הטענה בפי המתנחלים היא: „למה מקימים עוד ישובים, במקום לאכלס את אלה שישנם?"

חברת־הביטוח הוזמנה, והתבקשה לפצות את התושבים המשלמים לה ממיטב כס־ פם. „בינתיים יש תירוצים ואין כסף," אומר איתן. החצילים והעגבניות נפגעו בברד. הם נותרו מנוקדים בנקודות לב־ נות, ערכם ירד 70 אחוזים.

קיימות חלקות אדמת חמרה שאינן מעו־ בדות עדיין. הסוכנות אמורה היתה להכין את המקום לעיבוד. „באתי אליהם," מס־

מים ישובים בגדה, מכינים 150 מיליארד לירות. אני לא נגד יישובים, באמת שלא, אני רק נגד שקרים. עובדים על המתיישׁ־ בים בעיניים. מקימים ומקימים, וחוץ מה־ תשתית לא עוזרים. אין ייעוץ, אין תמיכה. העיקר שמעלים נקודות חדשות. אין מי שייעבד את אלה שישנן. אצלנו עובדים ערבים בשדות. אנחנו משתדלים שמיס־ פרם יהיה קטן, אבל אין לנו ברירה.

העיקר שרוצים ישובים יהודיים. יש לנו שיטחי קרקע לעוד עשרים מישפחות לפ־ חות, שיבואו, שימלאו קודם מה שיש כבר. למה הולכים הלאה ומקימים חדשים? ה־ שטחים שלנו יושבים ללא עיבוד וללא ניצ׳ל. גם אלה שמעובדים אינם מעובדים כיאות. לא נעים להגיד, אבל אני מציע לממשלה שיהרגו יהודי אחד ויגוחו. אבל שיהרגו אותו עד הסוף!"

„הכל מושפע מהמצב המתוח"

את האדמות המשותפות מעבדים שכירים הבאים מהחוץ. הם עושים זאת בעזרת פועלים ערבים. העבודות ב־ תוך היישוב נעשות על־ידי החברים וה־ חברות. באחת הישיבות הוחלט על שכר קבוע לכל אשה עובדת — אם החלקות של בעלה הן בשירות היישוב — 34.5 לירות לשעה. רבות מהנשים מעוניינות בעבודה, אך זו איננה בנמצא. יחד עם זאת, בגן הילדים משרתת חיילת. „מפני שאם שיש לה ילד בגן לא מסתדרת עם שאר האמהות. הן באות בטענות," מס־ בירה אם לשני ילדים קטנים. „לזרים זה אינו נשמע סביר, אך ככה זה. הכל מוש־ פע מהמצב המתוח והגרוע של המקום."

החוב של 23 מיליוני הלירות מתחלק בין התושבים. כל אחד חייב סכום שונה. בבדיקה הסתבר, כי כל אלה שאינם מעב־ דים אדמות, אלא מסתפקים בעבודה „בורגנית" של מכולת או בעבודה שכירה, מצבם הכספי הוא הטוב ביותר. להם כימעט אין חובות. ואילו אלה שהגשימו את שאיפתם לחיות מחקלאות ומעבודת־ אדמה „אכלו אותה".

„העיקר שרוצים חקלאות," מסביר בכ־ עס רב מתיישב שעזב בעיר הגדולה בית ועבודה, „רוצים לעבד כמה שיותר אד־ מות, כמה שיותר שטחים. כשמגיעים לא־ מת מתברר שמדינתנו הצעירה בעצם שו־ אפת למיסחר זעיר, בורגני, ללא שאיפות, לכלכלה ישראלית עצמאית."

„אנחנו נהרסים מבפנים"

מתבר שיש רבים שעל אף אהב־ תם הרבה למקום ולדרך־החיים, מעוניינים לעזוב או לפנות למקום אחר. אך אז יסחבו בעיקבותיהם את החובות הכבדים. „אפילו ללכת אי־אפשר," אומרת מתיישבת. „זה כמו בית־סוהר. אין הולך ואין בא. וחוץ מזה, מי שרוצה לחיות רחוק מהעשן בעיר ולחיות כחקלאי, אין לו לאן ללכת. נדמה לי שבכל מקום זה אותו הדבר. לוקחים צעירים נלהבים ו־ מסורים, ונותנים להם מכה בראש. לא נעים להגיד, אבל אולי כדאי שאנשים במדינה יידעו מה שהממשלה והסיכנות מסוגלות להציע להם. ואני באמת לא נגד

ערבי

עלי איסמעיל, בן 18: „אני עובד פה כל השנה, עושה את כל העבודה. יש לי עוד חברים שעוב־ דים כאן. בלעדינו לא היו מסתדרים."

יישוב ארץ־ישראל. „אני בעד, ובכל ליבי. אבל זו אולי אוטופיה."

המצב החברתי מחמיר בגלל התנאים האובייקטיביים. מגיעים גם לתלונות רבות במישטרה המקומית, מישטרת שכם. כשישואלים אנשים היכן המרה הם עו־ נים: „אהה, חמרה, זה המקום שהכי שמח שם. כולם דופקים את כולם."

התלונה הראשונה הגיעה לפני כשנה, והטענה היתה גניבה של 20 ארגזי מלו־ נים. הגשש שהגיע התעקש שהעיקבות מובילים אל תוך המושב. החברים הת־ עקשו ואמרו שהגשש אינו יודע את מל־ אכתו. אחר כך הגיעו תלונות על גניבות אחרות, או פגיעות ברכוש, בעיקר בטרק־ טורים ובעגלות.

הסתבר כי בעיקבות הפיכתו של המושב השיתופי למושב־עובדים החליטו על חלו־ קת ציוד. כל שתי מישפחות קיבלו טרק־

(המשך בעמוד 51)

חממה הרוסה

„בחורף נושבת הרוח במהירות של 160 קלומטר לשעה. עטיפות הניילון של החממות נהרסות והפרחים נפגעים. גידולי הירק נפגעים מהברד ומהקור. לא היתה שנה אחת ריווחית, והחוב הצטבר.

הסוכן בישראל: בלמון בע"מ. המפיצים: חב' נורית בע"מ.
או.קי.

הקופה הפרטית

(המשך מעמוד 17)

וכאן עומדים ראשי הקופה הם תומכים פוליטיים של פלג שוסטק בלע"ם, ויש לנסות ולהקל עליהם בתשלומים, כדי לקשור אותם יותר לקופה ולמיפלגה. יש להניח כי גם ביגלל סיבה זו התגלו אי־סדרים חמורים, במייוחד בכל מה שנוגע לגביית כספים מחברי קופת־החולים.

צ'קים על שמות שונים

טען המבקר: „הקופה לא קיבלה הח־לטות בדבר טיפול אחיד בקביעת גובה מיסי־החבר, והיו סניפים שגיבשו לעצמם מדיניות־גבייה משלהם, לעתים לטובת ה־מבוטח ולעיתים לרעתו. מיספר לא קטן של מבוטחי הקופה לא שילמו את מלוא ה־תשלום של מיסי־חבר, ונהגו מהנחות שו־נות."

ראשי הקופה ביטלו או הקטינו את מס־החבר למי שרצו, לאחרים הם נתנו תנאי־אשראי נוחים במייוחד, וקיבלו מהם צ'קים דחויים, שנרשמו בסיפרי־הקופה כ־אילו היה זה תשלום במזומן. חמורה עוד יותר העובדה שהתגלו בקופת־החולים צ'קים שלא נרשמו לפקודת קופת־החולים, אלא לפקודת אנשים שונים, שלא היו דווקא חברי קופת־החולים. מימצאים אלה הם מסוג המימצאים אשר כל חוקר מישטרתי זוטר היה שמח לקבל לידיו. למרות זאת לא העביר אותם מבקר־המדינה לידיעת היועץ המישפטי לממשלה, והמישטרה.

דויד מלמדוביץ טוען כי שר־הבריאות הטוב ביותר שהיה לקופת־החולים הלאו־מית הוא שר־הבריאות־לשעבר, ויקטור שם־טוב. איש מפ"ם: „שוסטק לא היה מתנהג אלינו כל כך טוב, למרות שהוא איש־המיפלגה שלנו, אלמלא היה התקדים של שם־טוב!"

אולם המיספרים מורים אחרת. בשנת 1976, השנה שבה היה ויקטור שם־טוב אחראי על התקציבים הממשלתיים לקופות־החולים, קיבלה קופת־החולים לעובדים לאומיים מהממשלה כ־55 מיליוני לירות. שנה אחר־כך, השנה של אליעזר שוסטק, קיבלה קופת־החולים מהממשלה למעלה מ־86 מיליוני לירות.

בשנת הכספים 1978 קיבלה קו־פת־החולים הלאומית מהממשלה סכום כסף הגדול ב־⅔ אחוז מהס־כום שבשנה הקודמת, בסכומים ריאליים, לאחר שהובאו בחשבון ההתייקרויות של אותה שנה.

עוד מקור־הכנסה לקופת־החולים הלאו־מית, כמו יתר קופות־החולים, הוא חלקן במס המקביל שגובה הביטוח־הלאומי.

ההכנסות מהביטוח־הלאומי הן גורם חשוב בקביעת התמיכה מהממשלה. ככל שהביטוח־הלאומי מעניק פחות כספים ל־קופת־החולים, כן משלמת הממשלה יותר כספים לאותה קופה.

בשנת 1976 טענה הקופה כי קיבלה מהביטוח־הלאומי 25 מיליוני לירות. אחר־כך התברר כי היא קיבלה 38 מיליונים. בשנת 1977 טענה הקופה, בהצעת־התקציב שלה, שהוגשה למישרד־הבריאות, כי חלקו של הביטוח־הלאומי בתקציב הוא 48 מיל־יון לירות. אחר־כך התברר כי היא קיבלה מהמס המקביל 62 מיליון לירות. בשנת 1978 נקבה קופת־החולים בסכום של כ־80 מיליון לירות, בסוף התברר כי הסכום הוא 90 מיליון לירות.

יש בעניין זה מקום לחקירה. אולם גם כאן החליט מבקר־המדינה, מסיבות שאותן אין הוא מוכן לגלות, שלא להפנות את תשומת־לב היועץ המישפטי לממשלה וה־מישטרה לעניין.

אולם לא רק בתקציבים ישירים עזר מישרד־הבריאות, בראשותו של אלי־עזר שוסטק, לקופת־החולים הלאומית, ש־היא נחלתו הכימעט־היסטורית של אליעזר שוסטק. מישרד־הבריאות יצא מגידרו כדי להעניק לקופת־החולים ערבויות להלוואות ואישורים להלוואות, בשווי מיליוני לירות.

מישרד־הבריאות, בתקופתו של שם־טוב, אישר לקופת־החולים הלוואה בסך 15 מיליון לירות. אחרי המהפך הוגדלה הל־וואה זו ל־22 מיליון. אולם בכך לא היה די. מישרד־הבריאות דרש ממישרד־האוצר במרס 1978 הלוואה נוספת לקופת־החולים הלאומית, מתוך הרזרבה הכללית של תק־ציב־המדינה. ההלוואה אושרה, כמובן, למ־רות שהתקציב הישיר של מישרד־הברי־אות לקופת־חולים זו גדל ביותר.

שבועיים אחרי שהאוצר אישר

(המשך בעמוד 74)

חמרה? זה חרא!

(המשך מעמוד 49)

טור אחד ועגלה אחת. ושותפות זו היתה פתח לעירעור יחסים. כיום יש רק זוג אחד שמצליח להסתדר היטב. השאר מסוכסכים ומתדיינים מדי יום ביומו בשאלות כמו: למי שייך הטרקטור היום, ומי הרס את הדופן הימנית. ההדים של מריבות אלה מגיעים למישטרה.

„לא נעים," אומרת אחת מצעירות המושב. „אבל אנחנו נהרסים מבפנים. ברסך־הכל יש פה חברה אחד־אחד: חרוצים, נלהבים, שבחרו במקום מתוך בחירה חופשית וכולם אוהבים את המקום אהבת־נפש. אין אבא, אין ייעוץ, אין תמיכה ואנחנו לא מדברים על תמיכה כלכלית. שיתנו לנו הכוונה מתאימה. שידעו בכישלונות שלהם ויעזרו לנו לצאת מהם."

„תושבים — אין!"

ביתיים המצב מחמיר. עד לפני שבועות אחדים גר רופא בחמרה. מאז שעזב אין רופא. בית־החולים בעפולה אמור לאמץ את המקום ולשלוח רופא שלוש פעמים בשבוע. אם אותו רופא נקרא למקום אחר, חלה או נקרא לשירות־מילואים, יש לחכות לו. „הבן הקטן שלי, מעין, היה חולה," סיפרה צביאלה. „יש לו ספסטיק־ברונכיטיס. נסעתי עם אמבולנס לבסיס הצבאי, ואמרו לי שאנחנו לא חיילים והרופא לא יטפל בנו. בשביל בדיקה צריך לנסוע לירושלים. יש אצלנו 84 ילדים, רובם קטנים, ויש מחלות־ילדים ובעיות אחרות. המצב הוא בלתי־נסבל."

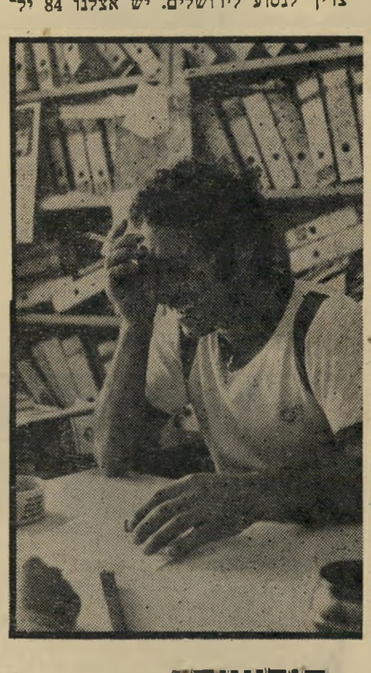

„התחושה במקום היא, שלקחו בני־אדם, שמו אותם באמצע המידבר והלכו להם," כך אמר מושבניק מקומי.

עד לפני שלוש שנים פעל גרנטור. מאז הם חוברו לרשת־החשמל, ומאז החלו בעיות החשיכה. מדי חורף, כשמתחילים הגשמים, עפים חוטי החשמל, במקום משתררת אפילה.

„לפני שלוש שנים כבר הסבירו לנו," אומר איתן, „שהרכיבו את העמודים רחוק מדי אחד מהשני ולכן כשיש רוח הם עפים. אז אם יש בעיה, ויש סיבה, ואת התיקון ניתן לבצע, מדוע צריך לשבת בחשיכה כמה שבועות בשנה?"

גם הטלפון המקומי נאלם דום עם תחילת החורף. הבעיה ידועה, ואין מי שיפתור אותה.

„אפשר להבין את המוסדות," אומרים בחמרה במרירות. „הם רצים, מכינים עוד ועוד התנחלויות. בסוף יתברר להם שיש מיבנים, יש אדמה, כאילו יהודית, אבל תושבים — אין."

„תירוצים"

אומר איתן שטיינברג, מרכז המשק, „פונים לחברת־הביטוח — שומעים תירוצים; לסוכנות — יש סחבת. רבים לא רוצים להישאר כאן, אך אין להם ברירה. הם חייבים כסף ואינם יכולים ללכת."

יעקב שרת / האיש מן המאדים

לא אחראי

תיתי להם תיתי, לה"ה מן „העולם הזה", שראו לציין בשבוע שעבר כי אני בנו של ראש־הממשלה השני של ישראל. העניין הוא בזה, שאם כי מעולם לא הייתי אחראי למצב זה, לא אוכל להתעיים שהוא נעדר־השפעה עלי. לכן, לפני כל הנפנים לקרוא את דברי על כל נושא שבעולם־המנוכר־שלי־האיש־מן־המאדים, שטוחה בקשתי להגדיל מייד את מקדמי־ההסתייגות שלהם, ובאותן רשימות שבהן אדון באישים כדויד בן־גוריון ויורשיו, או משה שרת עצמו, אף לעצום עין אחת.

ההפתעה (שם מוכר)

כולם מדברים על ההפתעה שבעיסקת־הנשק האדירה האמריקאית־מצרית, אז גם אני אדבר. ודווקא יש לי דברים של טעם לאומרם, דברים שאולי לא שמעתם ולא עלו על לבבכם.

לא שאני גאון גדול. האמת היא שהאיש שלי בסי־איי־אי — זה שהפעיל אותי לפני שגורשתי כמרגל אמריקאי וכתועמלן ציוני ממוסקווה ב־1961 — דואג להחכימני מפקידה לפקידה (לא, זה לא הסוכן שגילה שגולדה רצתה להתאבד בימי מילחמת יום־הכיפורים).

אתם רוצים לדעת למה האמריקאים מזיינים את המצרים? פשוט מאד: כדי להוציא לישראלים מן הראש את הג'וק של עוד־זבנג־אחד־וגמרנו. וגם מן המצרים.

כן, האמריקאים האלה עשו את שיעורי ההיסטוריה, ואחר־כך הם היתוו תוכנית, ששמה הסודי הוא „מיבצע שלום במיזרח התיכון". מילחמה, הם אומרים, התמימים האלה, הילדים הפוליטיים האלה, לא פתרה כלום ולא תפתור. ועוד חסר לנו, שאיזה ראש־ממשלה יתאבד שם באמת.

אבל איך אפשר למנוע מילחמה? פשוט מאד: לדחוף לערבים וליהודים כמויות עצומות של נשק — יותר משהם יכולים להפעיל — ולא סתם נשק אלא אותו הנשק! זה מה שהאמריקאים חושבים, וזה מה שהם עושים.

סאדאת הממזר הבין את זה. בסוריה יקום פעם שליט תורן שיבין את זה. וככל שאנחנו נקדים להבין את זה, אולי נשקם את תורת־הביטחון הלאומית שלנו, שמעולם לא היתה לנו.

בגינת הממשלה רעש המולה

ועשיתי על מאומת מהומה־אין־משלה / בגין בגין ראש־ממשלה, לא מושלה:
דוקטור פלד / תם כילד,
שח לרום: / „האיש ערום!
שווא סם־פלא — / תש וילא!!!"
„איש־אלוה" / רב־רופא,
התגוייס / אמר: „פח! פח!"
אבל ליתר ביטחון ואל־דכא —
בודק אותו אישית מדי דקה...

זהירות: רעל!

סתם רעל ממית וחסל. הבעיה היא הרעלים הסמויים, החודרים בלא־משים לגוף, מצטברים והולכים ומקננים בך, עד שיום לא עבות אחד אתה פשוט מת. העובדה שלא מעטים מספיקים למות מסיבות אחרות — לפני הפגישה המרה עם הסיבה הזאת — אינה מנחמת.

כפי שהבינותם בוודאי, דיברתי לעיל על רעלי־גוף. אבל ישנם גם רעלי־נפש, והרעלים הללו לא פחות מסוכנים. ככלות הכל, מהו גוף בלי נפש? ונפש מורעלת, נפש מסוממת, נפש חולה — זה לא דבר רצוי, אם אתבטא בעדינות, לשם שינוי.

אקולוגיה זה דבר גדול. אקולוגיה של הנפש — לא פחות. אבל היכן הם מיתקני החישה שיזהירונו מפני רעלי־הנפש? ומי יופקד עליהם? אין לי פיתרון.

אבל דבר אחד אני יודע. אנחנו כבר מורעלים, ולא מהיום, ולא ברעל אחד. ארוכה ורבה הרשימה, אבל נדמה לי שצריך להיזהר בה. בכל אופן לא יזיק.

נדבר, איפוא, על רעל רעל, אם נספיק, והיום רצוני להזהיר מפני רעל שאקרא לו „סם הנמיכות". בנמיכות כוונתי לנומך, כלומר לקטנוניות, לרדידות, לתפלות, לאנטי־עיקריות. נו, נמיכות. ואני מרגיש שהסם הזה מחלחל בנו, מתפשט בנו, סותר את ביתנו, מסנוור את עינינו, מעוות את שמיעתנו, משבש את טעמנו.

אביא פה שתי דוגמות, שתיהן ממיגזר אילון־מורה.

דוגמה זוטא: שר־החקלאות אריאל שרון בכבודו ובעצמו מחפש לעיני כל עם ישראל והעולם כולו דרך בין נקודה א' ונקודה ב', אי־שם בין הרים ובין סלעים. זה עסק לשר בישראל? אם אריאל' שרון הוא מודד מתוסכל, את הבעיה שלו. בשנתון־הממשלה כתוב שהוא שר־החקלאות. אז שיהיה שר, ויתעסק בחקלאות. זה שהוא הופך משר למודד אפשרי אך ורק מפני שסם הנמיכות גם פגע בו, גם פגע בממשלה שלו־שלנו, גם פגע בנו, שסובלים את זה ואולי אפילו מתפעלים בקרתנות: שורו הביטו! השר בכבודו ובעצמו יוצא לשטח!

דוגמה רבה: מישהו שם למעלה שוקל ברצינות מה יתן ומה יוסיף לנו בדל ישוב מול שכם? חס וחלילה! מיטב המוחות המדיניים, המישפטיים, הכלכליים, הצבאיים מועסקים יומם ולילה במציאת תחליף לאתר א' — ובתחבולות להעתיק את יושביו לאתר ב'.

ואני קראתי לזה סם הנמיכות. לא יקירי. אני רק רציתי להרגיל אתכם לאט־לאט לדרך־החשיבה שלי. השם האמיתי של הסם הזה הוא „סם הטימטום".

הנציב העליון מצטער להודיע

דובר המישטרה מסר: „נמצאה גופת אלמוני. במכון הפתולוגי גילו סכין תקועה בגבו. מניחים כי נרצח."

את מי הם מרמים?

אלוהים, מרמים אותך! אתה כבר לא רואה, לא שומע? לא יודע? או שהיית טרוד בדאגות לעמיתך, שהסתבך בצרות במכה? לצעוק יותר חזק? במכה!!! זה הצעיר, שלמד ממך לקדש אתרים ואבנים!

הוא באמת איכזב. להניח לבכורי־שטן להשתלט על קודש־הקודשים ולא לנוע, לא לזוז? מה הוא היה עושה אילו אותם בכורי־שטן היו כובשים לא רק את הכעבה, אלא את כל סעודיה — הוא היה מניח להם מאותו רגע לדגול בו, לפרש אותו, לייצג אותו? ואז 750 מיליון היו מאמינים באלוהים חדש ומחודש? לחשוב, שזה היה יכול לקרות לאלוהים!

אבל אתה, שהיית הווה ותהיה, לך לא איכפת שמרמים אותך — בירושלים, העיר אשר ממנה יצא דברך, העיר שניו־יורק, בבל־של־ימינו, מתאמרת לעלות עליה (וזה בימים שירושלים כל יהודי באשר הוא שם)?

ואיך הם מרמים אותך! בסלילת כבישים ובהעתקת איצטדיונים! הנוסעים נוסעים ויסעו, המשחקים בשבת ישחקו — באלפיהם, ברבבותיהם, אבל לא במיפלס זה אלא באחר, לא בצד זה אלא בצד אחר של אותה עיר קודשך!

דם חסידיך, שנשפך כמים בחוצות ירושלים על קיום מצוותיך, זועק אליך מן האדמה. שבתך לחול היתה, ועתה חברו יחדיו חילוניים גם אדוקים לרמותך בשינויי תוואי? אילו לפחות מינהרות חפרו! איצטדיון תת־קרקעי הקימו!

מה אומר לך, אלוהים? יותר חזק? מה אומר לך!!! אם רבנים, גדולים בתורה, שומרי קלה כחמורה, מרמים אותך בצורה כה גסה, כה דוקרת־עין, כה גולמית, כי אז ככלות הכל אולי בסתר־לבם הם שוחקים לנו, החילוניים, המאמינים שיש מאמינים, שעה שהם, המאמינים, אינם מאמינים כלל?

תן, אלוהים, תן סימן שאתה קיים! שאם לא כן יתחוור לכל, שלא אותך הם מרמים, אלא את עצמם, ואתה רק משמש להם קרדום לסחוט בו!

ועם קרדומנים נתקרדם!

אלוהים מת?

לא, לא שלנו. שלהם.

הגיעו בעצמכם: כופרים בכורי־שטן משתלטים בנשק פרי הציוויליזציה המערבית (זה כולל, לידיעתכם, את כל סוגי הנשק הסובייטי) על המקום הקדוש ביותר לבני הדת המוסלמית — בינינו לבין עצמנו, איך אבן יכולה להיות קדושה? אבל מה, אני אלך להתווכח עם 750 מיליון בני־אדם שמאמינים בזה בלב ונפש מהולדתם ועד מותם? ומה אם הם צודקים? (אתם יודעים את הסיפור על הילד ששאל את אביו אם יש אלוהים, ואבא שלו אמר לו שטויות, ואז הוא אמר לאבא שלו יכול להיות, אבל אבא, אם אתה טועה, אז אנחנו בצרות) — ובכן, על המקום הנורא הזה, שלא תשזפנו עין כופר וחי, השתלטו חבר מחללי־קודש, חלאת־המין־האנושי, ולא עוד אלא שירו, והרגו, והשחיתו ומה לא — וכל הזמן הזה אלוהי המאמינים לא נע ולא זע!

איזה מזל, שהחבורה המקומית השנייה, זו שמחזיקה בידיה את מפתחות האתר, ועושה הון מעסקי התיירות הדתית (אתם מתארים לעצמכם, שאחרת היו מיליונים מטריחים את עצמם ועושים דרכם דווקא לאיזה נוה־מדבר סעודי?) לא חיכתה לסימן ואות שמיימיים, ובפרשה נכונה את רצון האל החזירה את פרוכת הכעבה למקומה.

תארו לכם, מה היה קורה אילו בכורי־השטן היו משתלטים על סעודיה ומנצלים ניצול מחפיר את שתיקתו של אלוהים, ומתחילים לפרש את רצונו לפי שרירות לבם שלהם!

באמת מזל, שכל זה קרה לאלוהים אחרים, המקדש אתרים ואבנים.

קולנוע

סרטים

החיפוף והצריחה

לסרט יוקרה יש מירשם בטוח. הוא צריך להיות מבוסס על ספר מפורסם, תקציבו צריך להצביע על כך ששום מאמץ לא נחסך על־מנת להביא את הספר אל מסך־הקולנוע, והבמאי צריך להיות איש בעל מוניטין כאיש משכיל, רציני ומכובד.

תוף הפח ממלא אחר כל התנאים הללו. סיפרו של גינטר גראס, שיצא לאור לפני עשרים שנה, נחשב עדיין אחד הרומנים המשובחים ביותר שראו אור בגרמניה אחרי מילחמת־העולם השנייה. במאי הסרט, פולקר שלנדורף, ידוע לא רק בשל מעורבתו הגדולה בהתעוררות הקולנוע הגרמני החדש, אלא גם בשל נטייתו להעביר אל הבד, בהצלחה לא מבוטלת, יצירות ספרותיות. בעבר עיבד יצירות ספרותיות מאת מוזיל, ברכט, יורסנר ובל, ואין מתאים ממנו היום, בגרמניה, לעיבוד גראס לקולנוע. תקציב הסרט, כארבעה מיליון דולר, הוא ערובה לכך שכל השותפים בהפקה התייחסו לעניין ברצינות. שכן, בקני־מידה אירופי, תקציב כזה הוא בהחלט מכובד.

מכאן נובע שתוף הפח אינו יכול שלא להיות סרט יוקרה. ואכן, עוד לפני תחילת פסטיבל קאן 1979 היה ברור, כמעט לחלוטין, שהסרט עומד לזכות בפרס, וכאשר הוא אכן התחלק בדקל הזהב עם אפוקליפסה עכשיו של קופולה, לא היה איש מופתע.

כאן צריכה לבוא אזהרה, לטובת אותם שיילכו לראות את הסרט, לכשיופץ, החל בסוף חודש זה, בישראל. כל מי שקרא את הרומן עב־הכרס של גינטר גראס, ו־מצפה לראות על הבד שיחזור נאמן ומלא, עתיד להתאכזב. זאת, משתי סיבות. „אני אמנם מעבד ספרים לקולנוע," אמר שלנדורף בביקורו בארץ, „אבל איני חושב שצריך להשוות את הסרטים שלי לספרים. איני רוצה להעתיק את הספרים, אלא ליצור סרטים העומדים בזכות עצמם." סיבה שנייה, שגם אותה סיפק שלנדורף עצמו: „מאחר שאין שום אפשרות מעשית להביא את הספר בשלמותו אל הבד, התרכזתי מן הרגע הראשון בכמה סצנות מרכזיות, השזורות יחד כמו מערכונים בהופעת בידור."

שתי תכונות מופלאות. תוף הפח הוא, כזכור, סיפורו של אוסקר מאזרת, בן לשני אבות, האחד גרמני והשני פולני, ולאם שאינה פולניה ואף לא גרמניה, אלא קאשובית (בת לעם גרמני ממוצא סלאבי החי בצפון־מיזרח גרמניה). מקום הולדתו, עיר ששמה היה פעם דאנציג וה־יום שמה גדאנסק, עיר מריבה בין גרמניה לפולין שזכתה, לפני מילחמת־העולם ה־שנייה, בכינוי החיבה „חבית אבק־השריפה של אירופה".

אוסקר מאזרת נולד בשנת 1924, ובגיל שלוש, כאשר הבחין כיצד נראה העולם סביבו, החליט שהוא מסרב לגדול, ונשאר כל חייו בממדים הפיסיים של ילד בן שלוש. (בחלק האחרון של הרומן, ש־אינו מופיע בסרט, הוא זוכה בטיפול רפואי מסנטימטרים אחדים לקומתו).

שתי תכונות מופלאות לאוסקר מאזרת. האחת, זיקתו המטורפת לתופים עשויים מפח, הצבועים לבן ואדום. את התוף הראשון קיבל ביום הולדתו השלישי, מאבא מאזרת. באותו יום ביים אוסקר את נפילתו הדרמתית במורד־המדרגות למרתף, נפילה שהיתה העלילה הרישמית להפסקת התפתחותו הפיסית. אוסקר יכול להפיק מן־התוף שלו את הקצבים המוזרים והמורכבים ביותר. איש אינו יכול להיות אדיש לתיפופיו ואיש אינו יכול להפריד בינו לבין התוף היקר שלו. בכל פעם ש־תוף אחד נשבר מרוב שימוש, חייבים מייד לספק לו אחר בטרם יפעיל אוסקר את תכונתו המופלאה השנייה.

וזו קשורה לקולו של אוסקר. כשהוא פוצה את פיו בצריחה, מתנפצות כל הזכוכיות בסביבה. במאמץ קטן, הוא יכול לשבור את החלונות והאגרטלים בבית, או את מישקפי המורה בבית־הספר. כשהוא באמת משתדל, ונותן דרור לקולו מראש מיגדל הכנסיה, כל חלונות העיר נמצאים בסכנה.

סמל לפיצול־אישיות. אוסקר הוא סמל, וקורות חייו משמשים בסיס לתיאור קורות העיר מעליית הנאצים ועד להתבססות הריפבליקה הפדרלית (בסרט מסתיימת העלילה בתום מילחמת־העולם השנייה). אפשר לראות ביצור הקטן, הצעני, שסובל מפיצול אישיות חריף שאינו יכול להחליט לכל אורך הרומן אם הוא מדבר על עצמו בגוף ראשון או גוף שלישי, את בבואת הגרמני הממוצע, שעבר את אחת התקופות המחרידות ביותר בהיסטוריה, תוך סירוב אישי להתבגר, להיות אחראי, להכיר במשמעות האירועים

קאתרינה טאלבאך, מריו אדורף ודויד בננט ב„תוף הפח"
האב על העוזרת ואוסקר מתופף

קאתרינה טאלבאך ודויד בננט
אוסקר מקבל את שלו

אוסקר (דויד בננט) בין בני גיזו
קטן בגוף בוגר בנפש

המתרחשים סביבו ובחובתו לנקוט לגבי־הם עמדה.

אבל, מאחר שמדובר בפיצול אישיות, מסמל אוסקר גם אותו החלק של גרמניה, הסרב להיות שותף לנאצים, אותו החלק שמנסה להרים קולו בצעקת מחאה, אבל יותר מאשר פיצוץ שמשות, אינו משיג מאומה.

מאחר שהסיפור כולו מובא מבעד לעי־ניו של אוסקר המספר, יש בתיאור ה־עולם שבו הוא חי משהו סארדוני, שטני, חסר־רחמים. הוא אינו חס על איש ואינו רוחש חיבה לאדם. לא לאמו שחיה בעת ובעונה אחת עם פולני וגרמני (כמו העיר עצמה), ולא לשני אבותיו, והוא עוזר לשלושתם לעבור לעולם טוב יותר. האי־וולת, האדישות, הספשות והקטנוניות, או במיקרה הטוב ביותר, השקיעה באשל־יות, שבהן מבחין אוסקר הקטן, הזכירו לרבים דרמתיזציה של „הבנליות ברשע" שעליה כתבה חנה ארנדט. נוסף לכך, כל פרט בסיפור של גראס (שהוא בעצמו יליד דאנציג) יכול להתפרש כסמל: היהו־די שמספק את תוף־המחאה לאוסקר הק־טן, או ראשו של סוס מת שרוחש צלופ־חים על שפת הים (אחד המראות המחרי־דים ביותר בסרט) בערך כמו גרמניה של אותה התקופה.

בחירה אידיאלית. מן הרגע הראשון היה ברור, שהבעיה הגדולה והעקרונית, תהיה בחירת השחקן לתפקיד הראשי. ב־שלבים שונים דובר על רומן פולנסקי או על דאסטין הופמן, ואחר כך על גנס.

אולם משלב מסויים, היה ברור לשלנ־דורף שהוא זקוק לילד. ילד מיוחד במינו, קטן בגופו ובוגר בנפשו. למרבה ההפת־עה, הפתרון נמצא קרוב יותר משחשבו. להיינץ בננס, שחקן גרמני ידוע הנשוי לרקדנית, יש בן, דוויד, בגיל 12, שסובל מפגם באחת הבלוטות ומשום כך אינו מתפתח פיסית. הילד רשום בפנימיות היקרות ביותר בשווייץ, הוא לומד לתופף באופירה של מינכן, וניחן באותו שילוב של תום ושטניות הדרוש לתפקיד הראשי. כמה פגישות איתו, שכנעו את שלנדורף שהבחירה אידיאלית.

התוצאה אכן הוכיחה את עצמה. כיום קשה להעלות על הדעת את תוף הפח ללא דוויד בננס. מן הרגע הראשון, כאשר הוא מתחיל לספר בקולו הצורמני והדק את קורות מישפחתו, ומתאר בפס־קול, כליווי לאירועים המתרחשים על הבד, כיצד סבתו הסתירה תחת חצאיותיה עבריין ש־נמלט, וכך נולדה אמו, עוברת בקהל צמר־מורת. כשהוא מגיע לסצנת השיא שלו, כאוסקר בן השלוש, שמסרב להיפרד מן התוף שלו וצורח מלוא הגרון „אוסקר לא רוצה," אין עוד ספק בלב איש: המדובר ביצור חריג עד כדי כך שאי־אפשר לזהות אותו עם אף אחד אחר. כל המעשים ש־הוא עושה לאחר מכן, הסיית מיסדר צבאי נאצי לרחבת ריקודי ואלס, בעזרת התי־פוף שלו, הופעות עם להקת גמדים בתוך־ניות בידור וכשפים לפני החיילים ב־חזית, או תינוי אהבים עם עוזרת־בית, כולם מאשרים את ההרגשה המשונה ש־מדובר בסמל מיפלצתי של תקופה, שבעז־רתו נע הסרט בקלות בין היסטוריה מ־שית ומחרידה לבין אבסורד מוחלט.

שאר התפקידים היו הרבה יותר קלים לאיוש. אנג'לה וינקלר (שהיתה קאתרינה בלום, בסירטו של שלנדורף) מגלמת את אמו של אוסקר, מריו אדורף (מפקח ה־מישטרה בקאתרינה בלום) הוא אבא מא־זרת, דניאל אולבריצקי (הבולט בשחקני פולין היום) הוא יאן ברונסקי, אביו ה־פולני של אוסקר, שארל אזנבור הוא סוחר הצעצועים, אנדראה פראול (מן הזלילה הגדולה) היא השכנה שמכניסה את אוס־קר לראשונה למיטה, ואילו אבא בננט מופיע כבעל של השכנה, סוחר־ירקות שהוא מדריך בצופים ומתעסק עם חניכיו בשעות הנפאי.

הנקודה היהודית. עד הרגע האחרון לפני תחילת הצילומים לא היה ברור אם הפולנים ירשו לצלם בגדאנסק, הנמ־צאת היום ברשותם. לכן, בסצנות רבות משמשת זאגרב, עיר יוגוסלבית שגם היא התפתחה בהשפעה מעורבת סלאבית־גרמ־נית, לצילומי החוץ, ורק לקראת הסוף נעתרו הפולנים לבקשות ההפקה, כך ש־נוף דאנציג בכל זאת מופיע בסרט. היום, יכול תוף הפח להיחשב לא רק כ־סרט גרמני, אלא כסרט כלל־אירופי: ה־סיפור והבמאי גרמנים, שותף לתסריט, שחקנים ואתרי־צילום צרפתים, אתרי־צילום נוספים ביוגוסלביה ובפולין (ש־תרמה גם כמה שחקנים) ועוד נופים נוס־פים במדינות סקנדינביה וארצות השפלה.

ולבסוף, הנקודה יהודית: הגירסה ה־מקורית של תוף הפח, כפי שהוצגה בפס־טיבלים, נמשכה 148 דקות. חוזה עם ה־מפיצים אילץ את שלנדורף לקצץ 8 דקות. לכן, כשיצא הסרט למסכי העולם, חסרה בו סצנה שמראה כיצד יהודי, ניצול ה־שיאה, מקבל לידיו את החנות של מישפחת מאורת, אחרי המילחמה. את הסצנה אפ־שר היה לפרש בקלות כאנטישמית, למ־רות שלא היתה כל כוונה כזאת. נראה ששלנדורף עצמו חש בדו־משמעיות וכש־נדרש להתוך, בחר בה בראש וראשונה. אחרת היתה הצנזורה הישראלית עושה זאת במקומו.

אוסקר עם כד הזריו — אדורף, אולבריצקי ווינקלר
„אוסקר לא רוצה"

תדריך

חובה לראות

תל־אביב — צייד הצבאים, הנער, הבריחה מאלקטרז, ימים ברקיע.

ירושלים — הבריחה מאלקטרז, ה־סינדרום הסיני, אוכפים לוהטים, שיער.

חיפה — אוכפים לוהטים, הבריחה מ־אלקטרז, רציחות קטנות של אשפי מיט־בח גדולים, שיער.

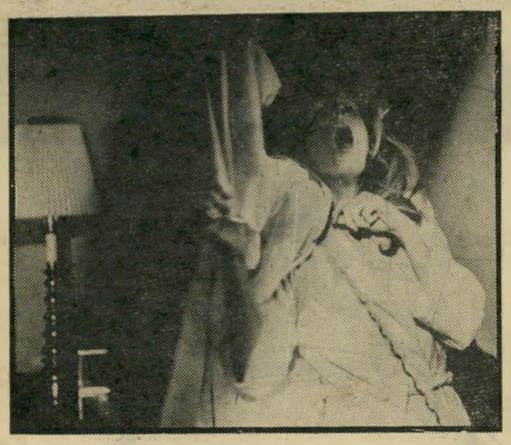

אימות השמורטפיות

ליל המסיכות (צפון, תל־אביב, ארצות־הברית) — מי ש־אוהב ללכת לקולנוע כתחליף ל־הלם חשמלי, צריך לרוץ לסרט הזה. מתחילתו ועד סופו הוא משרת מטרה מוצהרת אחת: לרקוח הפחדות לצו־פים, באמצעות שימוש לא הוגן, אבל יעיל, בטכניקה של הקולנוע.

על הסיפור: מדובר בפסיכופת שנמלט מבית־משוגעים. כשהיה ילד רצח את השמרטפית שלו אחרי שזו התעלסה עם ידידה בשעת מילוי התפקיד. הרופא שטיפל בו במוסד הסגור טוען שהאיש הוא התגלמות הרשע, ובנוסף לכך, כראוי לסרט־אימים, הוא בעל כוחות פיסיים על־אנושיים, מוח שופע תחבולות, ומסיכה על פניו, כדי שייראה עוד יותר מפחיד.

מכאן והלאה הכל ברור. הפסיכופת חוזר לעירת מולדתו, כדי לחסל עוד כמה שמרטפים. הרופא בא בעקבו־תיו, להזהיר את העיירה מפני הסכנה, אבל איש אינו מאמין לו. נערות תמימות יוצאות לשמור על ילדים רכים בלילות חשוכים, ומתכננות בו בזמן בילויים נעימים עם חברים חמודים. ואז מופיע הרוצח. דלתות ננעלות, חלו־נות נפערים, נערה אחוזת אימים צורחת במלוא גרונה, המאכלת אוכלת, הצריחות מתגברות, הפסיכופת מחסל, וכו'.

ג'ון קארפנטר, שנחשב לאחרונה לילד הפלא של ה־קולנוע האמריקאי, למד את כל תכסיסי ההפחדה של לכסיקון הקולנוע. אפלולית, מישחקי־תעתועים של דמויות מופיעות ונעלמות, שינוים פיתאומיים בקצב העריכה, מוסי־קה מאיימת (שכתב בעצמו) — דבר לא חסר, פרט למעט התעניינות בבני־אדם ורצון לתת משמעות כלשהי למרחץ הדמים הזה. לכן, כל נסיון להשוות את „ליל המסיכות" ל„פסיכו" הוא חסר טעם מעיקרו.

ננסי לומס — מוות בטלפון

הזנב של כוליאר

נישואין נוסח תל־אביב (הוד, תל־אביב, ישראל) — אפשר לסכם את הסרט הזה בקיצור נמרץ: בימוי רע, מישחק מחפיר, תסריט אווילי. אין זה הסרט הישראלי הראשון שעליו נכתבו דברים כאלה, ולמר־בה הצער אין זה כנראה גם האחרון. הטענה כאילו מבוסס הסרט על „הקמצן" של מוליאר, יכולה לעמוד רק משום שמוליאר עצמו מת מזמן ואין מי שיגיש. מישפט־דיבה.

כל עוד ימשיך הקולנוע הישראלי בכיוון הזה, הוא בצרות. ואם זה עדיין נמכר — ובכך אין ודאות — יגיע יום שאפילו הקהל הישראלי יתעייף מחלטורות.

אין מקום לטעות: הסרט מתיימר להיות קומדיה, והקרנתו בחנוכה צריכה לקרוץ לילדים. אבל ההומור בו גס, ואי־המוסריות שלו קיצונית. אוסף כזה של טפילים המוצצים את דם הזולת, נדיר אפילו בסרט ישראלי. מי שרוצה לגדל ילדים כאלה, שישלח אותם לראות את הסרט.

העובדה שהבמאי אוכל בורקס בסצנה הראשונה, וקורץ לקהל, אינה הופכת את ההומור הגזעני למתורבת יותר.

אין ספק שהשחקן הישראלי צריך לאכול, ומשום כך הוא נדרש לעתים לעשות פשרות בבחירת התפקידים. השא־לה היא, עד כמה השחקנים רעבים כדי שיתמידו במלאכות שכאלה. ואולי הם חושבים שזה כבוד?

„נישואין נוסח תל־אביב" אינו תופעה יוצאת דופן.

מרציאנו וקשת — מוצצי דם

אבל בימים טרופים אלה, כשקיצוץ התקציבים הוא צו השעה, כדאי להחליט, פעם אחת ולתמיד, שמוצרים מן הסוג הזה אינם צריכים לזכות בהחזרי־מסים ובהלוואות נוחות. כשיצטרכו להתמודד עם השוק בלבד, יסיקו כמה מפיקים את המסקנות. לטובת הצופים, כמובן.

סוכנויות קופמן מציגות:

אופניים בכותרות

SONYCYCLE

מבחר דגמים של אופני ספורט (10 מהלכים): אופניים לנשים ונערות דגמים מיוחדים לילדים ונוער צ'ופרים, ותלת אופן לפעוטות בצבעים מרהיבים ובמחירים עממיים החל מ־3,000 ל"י.

HERCULES

אופני ספורט ואופניים לנוער! "הרקולס" — אופני יוקרה לאלופים — פאר תוצרת אירופה! תוצרת (SACHS MOTOR). ל"הרקולס" מבחר עצום של דגמי ספורט עם 10 מהלכים ודגמי "YOUNG CLUB" מיוחדים לנוער.

מ.מ.ר

לחיסכון באנרגיה ולשיפור הכושר

סוכנויות קופמן בע"מ
חשמונאים 105 תל-אביב.

להשיג בחנויות האופניים ובמחסני קופמן צפון, במגרשי התערוכה ת"א (סוף רח' דיזנגוף ע"י גלידה מונטנה).

הידוק החגורה - כיצד?

קני תקלים להחעמלות עצמית

בלווי מוסיקלי
ותחיי בריאה, גמישה, זקופה
ותחזקי שיריריך.

מתאים לבת, לאם ולכל המשפחה

ניתן לשלוח בדואר

להשיג באולפן „לאה פלטשר"
אבן גבירול 50, ת"א
טל. 267682

לתשומת לב תלמידותי
שהזמינו תקליט
סוף סוף הגיע ותוכלו לקבלו באולפן.

הגיע!

גליון חודש דצמבר 1979
של
PENTHOUSE

מכיל לוח שנה ל-1980
בן 16 עמודים

וכן מאמרים מרתקים
* כיצד לנצח את האינפלציה
* חייו הכמוסים של היטלר ועוד.

הפצה בלעדית
סטימצקי

תן טרמפ לחייל

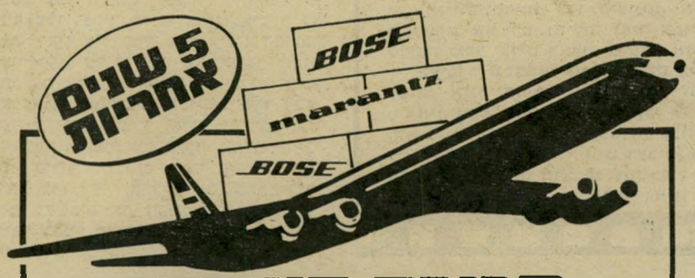

מכירה מיוחדת לעולים חדשים ופטורי מס

רק ללקוחות שיזמינו בחודש דצמבר

5 שנות אחריות לרמקולי

BOSE

ולכל מוצרי

marantz

נציגים בלעדיים בישראל: Elmor
אלמור סוכנויות יבוא ושווק בע"מ כפר המדינה,
רח' ה' באייר 52 תל-אביב טלפון 455620,455938

צל"ש

● לקולנוען **קרלוס אלפרין**, שהצליח לתאר בסרט טלוויזיה קצר (25 דקות) את סיפורם העצוב של תושבי ערב־אל־מפג'ר, המוכר לנוהגים בכביש חיפה—תל־אביב בשם „הכפר המסריח".

תושבי הכפר העני, השוכן על גדותיו הבאושות של נחל־חדרה, פונו מעל אדמותיהם, תמורת פיצויים דלים — כרבע מיליון לירות ישראליות למישפחה. על חורבותיו של הכפר הולכת ומוקמת תחנת־כוח הגדולה של חדרה. אלא שלא כל התושבים הסכימו להתפנות במחיר כה דל. חלקם מתגורר עדיין במקום ואחד מהם, עלי אל־קייסי, אף בילה 11 חודשים בכלא, אחרי שסירב להתפנות מרצון, בתובעו דונם תמורת דונם כפיצוי הולם. אלפרין גילה לעין הצופה את בתי־הכפר המטים ליפול, ראיין את כל הנוגעים בדבר והציג תמונה אמינה ומקפת של בעייה אנושית וחברתית מכאיבה. הסרט, שהוקרן ביום החמישי שעבר, במיסגרת התוכנית הערבית בין האזרח לרשות, ראוי בהחלט להקרנה גם בתוכנית העברית של הטלוויזיה.

סמנכ"ל עבאדי
תרגילי חשבון

מאחרי המסך

הזנאה בתקציב

ראשי רשות־השידור עורכים עתה תרגילי־חשבון כדי לשכנע את מישרד־האוצר שלא לקצץ בתקציבי הרדיו והטלוויזיה, ולהוסיף על תקציב מיליארד הלירות של השנה שעברה.

סמנכ"ל הרשות לענייני מינהל וכספים, **שלמה עבאדי**, הכין תזכיר שיפיו הוצאות המשכורות ברדיו ובטלוויזיה מהוות רק 50 אחוז מכלל התקציב. האמת היא, כמובן, אחרת. עבאדי הכניס לתוך סעיפי ההוצאה של ההסקות את השעות הנוספות ותשלומי־האש"ל של העובדים. אילו היה עבאדי מגיש תחשיב ריאלי, היה סך־כל ההוצאות על כוח־האדם מגיע ל־75 אחוז מכלל תקציב רשות־השידור.

חישוב שערכו בגיזברות רשות־השידור מראה, כי גם אם יפסיקו היום את השידורים עד לתחילת שנת־הכספים הבאה, ב־31 במארס 1980, יגדל הגרעון של רשות־השידור ב־400 מיליון לירות על פני הגרעון הקיים, שאיש עוד לא טרח לסכמו.

ברשות־השידור נבהלו קצת מאיתותים שהגיעו ממישרד־האוצר. מקורבי השר **ייגאל הורביץ** דאגו לבשר לקברניטי הרשות, כי כל התרגילים החשבוניים לא יעזרו להם, וכי תקציב הרשות לשנת־הכספים 1980/81 יהיה קטן באופן ריאלי מהתקציב של שנת־הכספים 1979/80.

שערוריית הפסטיבל

בתקופה שבה נמצאת רשות־השידור במצוקה כספית, השידור הראשון של פסטיבל הזמר המזרחי, שנערך במוצאי השבת האחרונה, הוא בחזקת ביזבוז זועק לשמיים.

על פי הערכות בלתי־סופיות, הגיעה הוצאה של פסטיבל זה לשניים וחצי מיליון לירות, סכום שבו אפשר להפיק חמש תוכניות־איכות טובות ולא ראוותניות.

כתב שפיגלמן
ביקורת במישרד המבקר

חקירה בעיקבות כתבה

ראש הדסק הכלכלי של מחלקת־החדשות, **אלישע שפיגלמן**, ערך עתה חקירה מקיפה בעיקבות כתבתו של **דן שילון** מניו־יורק על אי־הסדרים הכספיים במישלחת הישראלית בעיר זו בהשבוע יומן אירועים.

היה זה שפיגלמן שפנה אל המעורבים בפרשה, הנמצאים בארץ, כדי שיגיבו על הכתבה של שילון. מכל אחד מהמעורבים בים קיבל שפיגלמן תשובות מתחמקות או סירוב להגיב, דבר שעורר אצלו את הסקרנות העיתונאית, והוא החליט להמשיך בחקירה.

נראה כי אחד ממוקדי חקירתו של שפיגלמן יהיה מנכ"ל מישרד מבקר־המדינה, **זאב שר**, שמישרדו עוסק באיטיות רבה בחקירת החשדות. הוא היה אחד מפקידי המישרד בניו־יורק המשמש נושא החקירה, עד שחזר לארץ וקיבל את התפקיד במישרד מבקר־המדינה.

ביקורת על מיליק

חברי הצוות הרפואי שחזר לארץ מקמבודיה, הד"ר **יעקוב אדיר** והד"ר **דני וילר**, הביעו ביקורת עקיפה על פעולותיו של **פיטר מיליק** בקמבודיה ובתאילנד. חברי הצוות הילדו, לעומת זאת, את עבודתו של **אייבי נתן**, בניגוד למערכת יחסי־הציבור שעושה הטלוויזיה נגד אייבי נתן.

חברי הצוות נפגשו עם השופט לשעבר **צבי ברנזון**, העומד בראש הוועד הציבורי של קרן הטלוויזיה למען קמבודיה, והביעו לפניו את השגותיהם. הם ביקשו שמיליק יפסיק את פעולתו הנוכחית בקמבודיה, ותחת זאת תממן קרן־הטלוויזיה מישלוח של עוד ארבעה או שישה צוותים רפואיים, לקמבודיה. ברנזון קיבל את דעתם, הורה להחזיר את מיליק לארץ ולממן את הצוותים הרפואיים. מיליק מסיים את עבודתו בקמבודיה וישוב לארץ בעוד כשבוע.

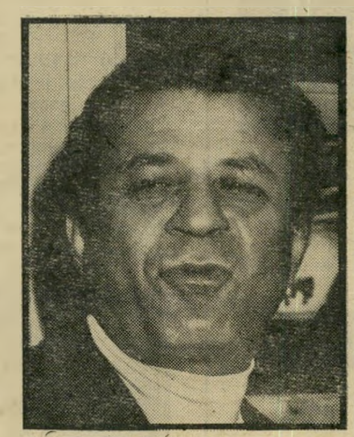

איש־שלום נתן
הדים חיוביים

בלוך דואג לבגין

חברי הוועד־המנהל של רשות־השידור נדהמו, בשבוע שעבר, שדווקא חבר־הוועד עד מטעם המערך, העיתונאי **דניאל בלוך** („דני") דרש לנזוף במחלקת־החדשות, על כך שצוות־טלוויזיה אינו מלווה את ראש־הממשלה **מנחם בגין** לכל אשר הוא הולך.

רק כאשר נימק בלוך את דרישתו, התברר למה הוא התכוון. „אם יקרה משהו לראש־הממשלה, ולא יהיה במקום צוות של הטלוויזיה, זו תהיה בכייה לדורות מהבחינה העיתונאית."

למרות שחברי־הוועד מטעם הליכוד הביטיחו נאמנה, כי ראש־הממשלה בריא, וכלום לא יקרה לו, הוחלט לדון על־כך בפורום החדשות.

מקלטונים

מנהל מחלקת־החדשות **חיים יכין** מעוניין כי יחסי־האנוש במחלקה שלו יהיו תקינים, אפילו אם זה עולה לו בכסף. ביום הששי שעבר רכש יכין מכיסו כמה עשרות סופגניות, וערך מסיבת־חנוכה־זוטא במחלקה שלו *** ככל הנראה, בעיקבות טיפולו בפרשת **כפאם אל־שבעה**, התעורר שוב גל האיומים על חייו של הכתב **רפיק חלבי**. בשבוע שעבר הגיעו אל חלבי ואל אשתו איומים טלפוניים, וקללות דרך הטלפון. בין השאר היה מי שדאג להודיע לאשתו של חלבי כי בעלה „יהיה היום בעולם האמת." *** אולם נראה כי כל אלה אינם מטרידים את חלבי, אשר רכש לו השבוע מכונית סובארו חדשה *** מחלת־עור, שתקפה את מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף** („טומי") **לפיד**, מאלצת אותו למשוח את פניו במישחות הגורמות לכך שהוא יסתובב עם פנים מבריקות. בעיקבות הופעתו מכנים אותו בטלוויזיה בצחוק: „דרקולה." *** בעיקבות הדו"ח הקטלני של מישרד־הבריאות על מיזנון הטלוויזיה עזבו מפעילי המיזנון את ניהולו. אולם להפתעת הכל התברר כי אותם מפעילים קיבלו על עצמם להפעיל את המיזנון בבניין הנהלת רשות־השידור, הסמוך לבניין הטלוויזיה. השבוע התחכמו בבניין הטלוויזיה וטענו כי המיזנון הוא הנקמה של הטלוויזיה בהנהלת רשות־השידור.

סאדאת ורבין בעל ואשה

במיסגרת מישדר מיוחד בשם מבט אל שנות ה־70, שישודר ברדיו בשבת ה־29 בחודש, יובא ראיון מיוחד שעשה כתב הרשות, **דן שילון**, עם מראיינת־הראיינות־המייוחדים הידועה בעולם, **ברברה וולטרס**. תוכן הראיון שישודר נוגע בעיקר לבעיות המרחב.

שילון: באיזו מידה נטלו אמצעי־התיקשורת, בעשור האחרון, חלק לא רק בסיקור החדשות, אלא בעיצובן?

וולטרס: התופעה אינה חדשה. גם בעבר היו עיתונאים שהשפיעו על החדשות, לא רק סיקרו אותן. למשל, רנדולף הרסט במדיניות־החוץ. כיום אנשים כאנוור אל־סאדאת למדו לנצל בחוכמה את אמצעי־התיקשורת, כדי להציג את עמדותיהם. הדברים היום מתרחשים במהירות כה עצומה, עד שאין מנצלים עוד את הצינורות שהיו מקובלים בעבר, כמו שרי־החוץ וראשי־מדינות, אלא מנצלים את אמצעי־התיקשורת כבלדרים. כך קרה גם לאחרונה עם האיית־אללה חומייני, שנתן ראיונות לאנשי־העיתונות.

שילון: האם ניסית אי־פעם להיות מעורבת בתהליכים תחת לסקר אותם?

וולטרס: אינני חושבת. זכור לי, לפני שנים אחדות, ראיון עם הנשיא אנוור אל־סאדאת, שבו אמר לי דברים חשובים. אחר־כך ראיינתי את ראש־ממשלת־ישראל **יצחק רבין**, ומסרתי לו מה אמר אל־סאדאת. הרגשתי כאילו הם היו בעל ואשה, שאינם מדברים זה עם זה.

שילון: מה היו המאורעות המסעירים ביותר שסיקרת בעשור האחרון?

וולטרס: הראיון היקר לי ביותר היה הראיון עם הנשיא סאדאת וראש־ממשלת־ישראל מנחם בגין, מייד אחרי נאומיהם בכנסת. זו היתה הפעם הראשונה ששני אישים אלה הסכימו להתראיין בצוותא. מאז אותו ראיון הם מסרבים להעניק ראיון נוסף ביחד. בגין אומנם מוכן, אבל סאדאת מסרב, אולי מפני שהוא חושש לחשוף לפני הציבור את חילוקי־הדעות שביניהם.

בראיון עם שילון סיפרה וולטרס גם על ראיונותיה עם שליט קובה, **פידל קאסטרו**, ועל הראיונות הבילעדיים שלה עם השאה של איראן במארוקו ובארצות־הברית.

מראיינת וולטרס
סאדאת חכם

כתב שילון
בגין הסכים

יום רביעי

19. 12

● **טוביה ושבע בנותיו (10.35).** סרט נוסף המיועד לילדים היושבים בבית בחופשת החנוכה, על פי סיפורו של שלום עליכם.

● **מגזין לנוער (6.32).** עפעף עוד היתה פעם אחרית על תירגום סרטים לערבית בטלוויזיה. מנהל מחלקת התוכניות של הטלוויזיה בערבית סלים פתאל טען כי אין היא יודעת ערבית די טוב על-מנת לתרגם, וכדי להוציא אותה מעבודות התירגום לקח אותה למחלקה שלו, והטיל עליה להפיק את המגזין. הערב מגישה עוד מה שכבר הגישה בתוכניות קודמות: את יהודה פרדים המסביר כיצד לבנות תיבת-דואר, תערוכת עבודות-יד של נערה ערביה עיוורת וכתבה על אברהים מקאר, תלמיד כיתה י"ב ושחקן כדורגל של בית"ר באר-שבע הנמצאת בליגה א'.

● **הדקת נר (8.00).** הסעירה אז את הישוב הקטן. תוך כדי חקירה היו אמורות להיחשף פרשות מרתקות מאותה התקופה, אך הן נשארו, כפי הנראה, בדמיונו של הפנר. חיי הנישואין של אילנה עם בעלה (עודד קוטלר) ובעיות המישפחה של אבא שלה, (דב פייגין) ניסו להחיות את העלילה ואת הסרט.

יום חמישי

20. 12

● **מיעדון החתיך שמיר (5.30).** תוכנית בצבע ליילדים על נושא מסיבת חנוכה. במועדון של הערב מופיעים ששי קשת, רותי נבון, עופרה חזה, השחקנית גילית ישי וכמה רקדניות מאולפן בת-דור.

● **מה העניינים (6.00).** תוכנית מיוחדת על חוסר האובייקטיביות של עשיית ויצירת החדשות. אחת מעובדות הטלוויזיה שולמית ("שולי") אשל ערכה, לדבריה, מחקר על כיצד ומי מחליט מה יודפס בעיתון, מה ישודר ברדיו ומה יוקרן בטלוויזיה. והמסקנה שלה שהחדשות אינן יכולות להיות אובייקטיביות ושאין לקבלן כתורה מסיני. את החלק הטוב במישרד מהווים קטעי המישחק של ג'וליאן שגרן המתאר תפקידים שונים באמצעי התיקשורת.

● **כיש פרטי (10.25).** ריצ'י ברוקלמן מקבל הצעה שאי-אפשר לסרב לה: להצטרף למישרד-חקירות גדול תמורת משכורת ענק. הוא מעביר, כמובן, את כל תיקיו הישנים למישרד החדש. רק כאשר נרצח אדם שהיה לו קשר עם אחד התיקים הישנים, מתחיל ריצ'י לתהות על הסיבה למשכורת הגדולה שהציעו לו.

● **כיוון (11.15).** הצרות אינן מספיקות למרי קמבל, והיא החליטה שהיא משועממת וצריכה ללמוד. ברט מתנגד לכך וחושש שמא מרי המשכילה כבר לא תרצה בו. גם ג'סיקה אינה מאושרת מהסידור שהיא גרה למעלה ובעלה במרתף. את לילי-הכלולות של טים וקורין מפריע טלפון מאמו של טים, הטוענת שהיא גוססת, אך טים אינו מאמין לה. דני אינו יודע מה לעשות עם איילין המבוזבזת הון תועפות, אולם לברט יש רעיון. צ'סטר סובל מהתקף פיתאומי, מובהל לבית-חולים ודאץ', נאלץ לברוח מהבית.

יום שישי

21. 12

● **ימים שלא ישובו עוד (6.02).** דובר הטלוויזיה בירושלים עזרא יחזקאל הוא אחת הדמויות המעורבות ביותר בפרשת הסכסוכים בטלוויזיה הערבית. השבוע לא היה ליחזקאל זמן לדאוג להמצאת תוכנו של הסרט הערבי והוא הספיק רק בציון שמו.

● **שאיפה כדי מיצרים (9.20).** הפרק החמישי של הסידרה המצויינת על פרשת ווטרגייט מוקדש כולו לתאור הלחצים המופעלים על ג'ון דין, כדי להביאו להעיד בפני ועדת-הסנאט.

● **קינצרט (10.15).** התיזמורת הסימפונית של שרות-השידור הדרום-מערב גרמני בניצוחו של ברנרד קלי מנגנת את הקונצ'רטו מיספר 2 ברה-מינור אופוס 21 לפסנתר ולתיזמורת של פרידריך שופן עם הסולנית הפסנתרנית מרתה ארגריך.

שבת

22. 12

● **עץ חידושים והמצאות (6.30).** שוב שידור חוזר בתוכנית זו. על סגנון חדש בעולם הצילום, המבוסס על מישחק הילדים הווותיק הקליידוסקופ. תמונה תלת-ממדית הנוצרת מלוח זכוכית דו-ממדי ויוצרת אשליה אופטית בעזרת אור הלייזר.

● **בצאת השבת (8.00).** קהילה בת 3000 איש בקולורדו מעריצה את ישראל, למרות שכל חבריה אינם יהודים. הקהילה הקימה את להקת הינסטרנשיונל סינגרס ואלה מופיעים בכל רחבי תבל בשיר ובזמר שכל יעודם הוא להלל את ישראל ואת ירושלים. הלהקה ביקרה בישראל לפני כשנתיים, ואז צילמה אותה הטלוויזיה הישראלית. מנחה הערב הוא מרדכי פרימן.

יום ראשון

23. 12

● **תיבת נועם (5.00).** נועם צור מארח להקת זמר מירושלים בשירים ברזילאים, שלישיה מחברי התיזמורת הפילהרמונית ואת הזמרת עדנה לב. יופיעו גם הכבש ה-16 מגן-החיות התנ"כי, ויערך מסע היכרות עם הסכסופון ותיבת-הנגינה הגרוזינית.

● **המלאכיות של צ'ארלי (10.05).** לפני 30 שנה היה פרדי ("השועל") ברנרד, אותו מגלם השחקן דן אוהר-ליהי, גנב-התכשיטים הידוע בעולם. עתה נזכרו בו שניים משותפיו לשעבר, המנסים להוציא ממנו, בעיניים, היכן החביא את היהלום המפורסם והיקר אור ערב. השועל מצליח להתחמק מהם, ומגיע הישר אל שלוש הבלשיות. השועל יודע שהיהלום מצוי ברשותו של שייח' ערבי עשיר, והוא מבקש משלוש החתיכות לגנוב אותו כדי שאפשר יהיה להחזירו למוסיאון שממנו נגנב, וזאת כדי שהוא יוכל לשים קו ברור ומוחלט על תקופת הפשע שלו.

● **נגד הרוח (10.55).** פרק שני של הסידרה האוסטרלית על האסירים האירים. מרי מלווין טועמת לראשונה מה הם חיי אסירים במסע המפרך שהיא עושה על סיפון הספינה בריטניה בדרכה לאוסטרליה. רב-החובל והחובל הם עריצים סדיסטיים ורודים ביד רמה ב-188 האסירים שעל סיפון אונייתם. בדרך מתיידדת מרי עם פולי מקנמארה, אלמנה ואם לשני ילדים, שנתפסה וגורשה בגלל גניבה זעירה ופוגשת גם את סגן-משנה מוריס גרוויל, המציע לה חיים אחרים אם תתמסר לו, ובאשר היא מסרבת לו, מחליט להנקם בה.

יום שני

24. 12

● **מסך גדוד מסך קטן (8.30).** מוקדש הערב לסרטים מוסיקאליים ומביא קטעים מוודסטוק, כוכב נולד, שגעון המוסיקה, הקוסם מארץ עוץ וקטעים מסירטו הישראלי החדש.

פרשת וינשי: זבקו ונתיב
יום רביעי, שעה 10.00

הנר הששי של חנוכה יודלק במרכז הקהילתי של קריית-ארבע.

● **על אדונים ומשרתים (8.05).** אל רוז מגיע מיכתב ממפקדו של ארוסה האוסטרלי גרגורי ווילמוט, המודיע לה על נפילתו של גרגורי בקרב. רוז המומה והמשרתים מנסים לנחם אותה. הייזל מאוהבת נואשות בטייס שלה ג'ק דייסון, וכאשר מגיעה הידיעה כי ג'יימס עומד להגיע לחופשה, היא ממתינה לו ברגשות מעורבים. רוז פותחת את סגור ליבה בפני הייזל, ואילו הייזל מגלה ידיעה בעיתון המבשרת לה בשורת איוב, שאהובה דייסון נפל בקרב. להייזל אין עם מי לחלק את יגונה. בינתיים מגיע ג'יימס לחופשתו. במשך לילה תמים הוא מעלה על הכתב את חוויות המילחמה שלו, ומקריאת הדברים מתברר לייזל שהוא הפך, בעיקבות המילחמה, אדם אחר, בוגר יותר, אנושי ומתחשב יותר.

● **פרשת וינשי (10.00).** סרט הקולנוע של אברהם הפנר שבו השקיעה הטלוויזיה כספים רבים, ועתה הוא מוקרן גם על המסך הקטן. העלילה פשוטה, למרות שהמפיקים ניסו להציג אותה כבעלת בשורה. אילנה, עיתונאית צעירה, המגולמת על-ידי השחקנית טלי נתיב, היחידה בסרט כולו הראויה לתואר שחקנית וחברה הצלמת ג'ודי, אותה מגלמת הדוגמנית אסתר זבקו, חוקרות תעלומת-רצח שאירעה בחיפה באמצע שנות ה-30, זמן קצר לאחר שהגיעו לשם בספינה מאנגליה.

מועדון שמיר: ישי וקשת
יום חמישי, שעה 5.30

בצאת השבת: אינטרנשיונל סינגרס
מוצאי שבת, שעה 8.00

תיבת נועם: נועם צור
יום ראשון, שעה 5.00

דש של זאב רווח, טעות במיספר. הערב מנחה את התוכנית יצחק שאולי.

● **כניסה חופשית (9.30).** סוף סוף התוכנית שלה ציפו הכל, תוכניתו של אלי ניסן. אחת לשבועיים תוכרן התוכנית בשידור חי בהשתתפות קהל העומד במרכז התוכנית. הקהל יהיה רלוונטי ומעורב בנושא התוכנית, ולצידו יהיו אנשים שיש להם מעורבות אישית בנושא שיידון. התוכנית הראשונה תיחד לנושא: להיות אשה בחברה הישראלית. את התחקיר עשו דליה מור ונאוה פוקס.

● **כוכב מעל בית לחם (10.50).** תוכנית מיוחדת לחג-המולד, שתשודר בצבע ובשידור ישיר משמונה ארצות ברחבי העולם, ביניהן ישראל. התוכנית תיפתח בשידור מכיכר-המולד בבית-לחם, שם תשיר מקהלת הפעמונים מבית-הספר הבפטיסטי בנצרת בהדרכת רוזמרי רג'יסטר. אחרי המקהלה הנצרתית תופיע מקהלת הבנים מבית-הספר הארמני בעיר-העתיקה בירושלים. מבית-לחם יעבור השידור לכנסיית סילויקאן בפרובנס, צרפת, לאיזור המירעה טגפו בניו-זילנד, ליער ליד וינה באוסטריה, לווינייפג בקנדה וחזרה לבית-לחם לשמיעת שיר מפיו של איחסן חורי, תלמיד בן 12 מחיפה. שוב אל מחוץ לבית-לחם, לנורווגיה ולסלטלייק-סיטי בארצות-הברית. סיור החוץ של התוכנית יסתיים בקנטרברי אנגליה, ואז יחזור השידור לבית-לחם להעברה ישירה של המיסה.

יום שלישי

25. 12

● **דמישפחה (7.00).** מוקדשת לחג המולד. הכנות לחג, והחג עצמו, בביתה של מישפחת זכריה בנצרת יחד עם סירטונים מארצות שונות, כיצד מתכוננות שם מישפחות לחג-המולד. בלי אופנה אי-אפשר. מיקה רביד שכחה כי בינתיים סגרו את מיפעל בגד עור ומביאה כתבה על מוצרי המיפעל.

● **חטף פתח (9.35).** מארחת הערב את הבלשן ראובן בן סיון.

● **בוסה נובה (9.45).** התשובה הצרפתית לארץ טרופית יפה. זמרים, מלחינים וגנגנים מהשורה הראשונה של הזמר הברזילאי הופיעו וצולמו בפאריס והמיקצב משגע כתמיד. בין השאר יופיעו בתוכנית אנטוניוס קרלוס ג'ובים והגיטריסט באדן פאואל.

נס חנוכה...

המתנה הכפולה בהנחות מפליגות!

הורים יקרים! במבצע מיוחד אתם מקבלים עבור ילדיכם 2 מתנות במחיר של מתנה אחת!

מערכת עם 5 בובות

+

הרוכש אחת ממערכות אלה: "לגו 912" "אוניברסל" למתקדמים. "לגו 232" - לבנות. / "לגו 182" - רכבת נוסעים עם מנוע. "לגו 855" - "לגו הנדסי" משאית מנוף. / "לגו 853" - "לגו הנדסי" מכונית מירוץ. / "לגו 928" - ספינת חלל ממערכות "לגו חלל".

מקבל במתנה מערכת חמישיית PLAY BIG - המשחק שכבש את העולם. בובות טפוסיות המניעות ידיים ורגליים ומשנות הבעותיהן.

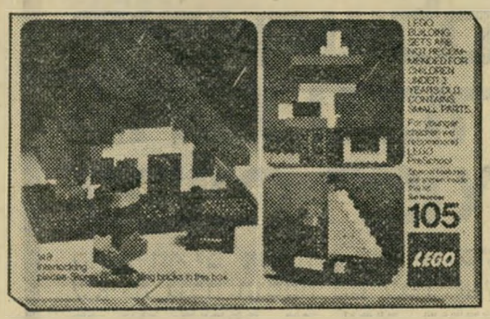

"לגו 105" — מערכת בסיסית

+

הליקופטר ענק של "פישר פרייס" - דגם 305

שי מיוחד!

חוברת **מעשה נסים** המעניקה עשרות שעות של משחקים שונים ומגוונים, המפתחים את הדמיון —

ניתנת בשי חנוכה לכל קונה של אחד ממשחקי "לגו" האחרים.

דרוש את השי ממוכר הצעצועים שלך!

מבצע הנחות "לגו 50" ו"לגו 1589" "רחוב הפלאות" נמשך! (בשל עיכובים שהיו באספקה מחו"ל).

מ"טר

המפיצים:
"סוכנויות קופמן" בע"מ,
חשמונאים 105 תל-אביב.

LEGO נותן יותר מ-

שם נשאם לאברים נאשף

באנית הפאר "אלונו"

את לשבוע מן-26.12.79

המסלול: חיפה-אלכסנדריה-חיפה

סיורי חוף: אלכסנדריה, נוקסר

קהיר, הפירמידות, אל-עלמין

* אפשרות להמשיך מאלכסנדריה ותוך תוספת $200

פרטים נוספים:

בסניפי "קופ" ברחבי הארץ

בקשר לאניית הנופש

באוניית "קופ טורס"

היכן תשלם פחות עבור ביטוח רפואי?

קופת-חולים מאוחדת היא הקופה היחידה בארץ שאינה גובה תוספת מס עבור אישה עובדת. כמו כן אין תוספת מס עבור הילדים לאחר הילד הראשון. התוצאה: בקופת-חולים מאוחדת אתה משלם פחות עבור הביטוח הרפואי של משפחתך.

במסגרת השירותים הרפואיים של קופת-חולים מאוחדת: מכוני רנטגן, מעבדות משוכללות, מכונים לבדיקת לב, מכונים פיזיוטרפיים ומרפאות שיניים.

המרכז: ארלוזורוב 100 ת"א, טל. 233251

קופת חולים מאוחדת

הצטרף לקופת-חולים מאוחדת!

הנדון

(המשך מעמוד 13)

את מזימות בני־הבליעל, המבקשים לעצרם. אל הציבור הרחב הם מתייחסים, לכל היותר, ברחמנות סלחנית.

לגוף כזה יש יתרון טיבעי על אזרח רגיל, שומר־חוק, השקוע כי־דאגות היומיום, שאינו במוח בי־צידקתם של דברים והמבקש לחש־תמט מכל מערכה המחייבת התי־מסרות אישית.

על אחת כמה וכמה יש לו יתרון עצום על ביורוקרטים שלווים, היושבים במיש־רדים מסודרים, שאינם רוצים „לעשות גלים", החוששים שמא מעשה כלשהו עלול להביא עליהם ביקורת ולפגוע בקאריירה שלהם.

באולם הקולנוע יכולים שלושה בירור־נים להטיל את חיתתם על אלף איש. המבקשים רק לחזות בשקט בסרט. בקרב האלף יש גברתנים חזקים ואמיצים, אשר יכלו בנקל לקום ולהשתיק את הבירור־נים. אך איש מן האלף לא יעשה זאת.

אם לא יבואו שוטרים, יוכלו השלושה לצרוח, להתרוצץ, לקלקל את הנאת הקהל ככל העולה על רוחם — ואיש לא יקום עליהם.

■ ■ ■

מ דד־כוח־הרצון בולט היטב כאשר מתייצבים זה מול זה שני מיעוטים.

תנועת „שלום עכשיו" היא היפוכו ה־גמור של גוש־אמונים. גם היא מורכבת מאנשים המאמינים במשהו, הדבקים באי־דיאלים שלהם.

אך חמרה להם (לפחות עד כה) הקנאות, המספקת את המוטיווציה להשתלטות של המיעוט.

באסיפה של גוש־אמונים שולטים ה־יצרים. שירים מלהיבים מחממים את ה־אווירה. הנואמים מדברים בביטחון עילאי, כמי שקיבלו זה עתה שדר דחוף מידי הקדוש־ברוך־הוא. הקהל פורץ בריקודים סוערים, בעלי משמעות רעיונית. מחיאות־הכפיים גועשות. המפגינים מוכנים להס־תער על שוטרים וחיילים.

באסיפה של „שלום עכשיו" קורה ההי־פך. אם ביכלל נשמעים שירים, הם חלו־שים וחסרי־התלהבות. מובן שאין רוקדים. הנואמים מנסים להשמיע דיברי הגות והגיון, והקהל מוחא מדי פעם כפיים בני־מוס מאופק. המנהיגים יודיעו שוב ושוב כי לא יעלה על דעתם להיכנס לעימות עם השוטרים או עם חיילי צה"ל, והד־ברים מתקבלים בהסכמה כללית. מכיוון שזה קהל רציונלי, הפועל מתוך מניעים רציונליים, אין הוא יכול להתנהג אחרת.

איזו משתי התנועות תעורר פחד ומורך־לב אצל הביורוקרטים והפו־ליטיקאים? האולטימטום של מי מהן יעורר חרדה? בקיצור: מי מהם יכפה, בסופו של דבר, את רצונו על הרוב?

■ ■ ■

ה וא הדין לגבי מועצת־גדולי־התורה. הבוחרים העומדים לרשות ה־מועצה שווים ארבעה מנדטים בי־כנסת. מיעוט קטן.

כל הציבור, החומר בקיומן של מיס־לגות „דתיות", אינו מגיע — ולא הגיע מעולם — לכדי 15% של ציבור הבוחרים.

והנה — מאז קום המדינה השיג מיעוט זה חישגים כבירים.

הוא כפה את רצונו על כל מערכות־החיים בישראל, עד כדי כך שהדברים נר־אים כיום כמובנים מאליהם. אין תחבורה ציבורית בשבת. במיסעדות רבות אין להשיג סוגים מסויימים של מזון. אין זוג יכול להתחתן ולהתגרש באופן הרצוי לו. אין מחזות וסרטים בלילות־שבת. אין טל־וויזיה בשבת. ועוד ועוד.

איך זה קרה?

ההסבר הפשטני הוא שהדתיים ממוקמים, במיקרה, במקום מסויים בזירה הפוליטית, ההופך אותם שותפים רצויים בכל קוא־ליציה. הם „לשון המאזניים", ועל כן הם יכולים לכפות את רצונם על הרוב בעניי־נים החשובים בעיניהם.

אולם אין זו ס י ב ת התופעה, אלא רק התוצאה שלה.

שום ממשלה לא היתה מעלה על דעתה לכפות את רצון המי־עוט הדתי על הרוב, אילו חששה שמא יתקוממם הרוב כאותה חוזקה נגד הכפייה הדתית, כפי שהדתיים עצמם הינ מתקוממים נגד כפייה אנטי־דתית.

מרבבות חובבי־כדורגל ירושלמיים, וביי־ניהם אוהדי בית"ר חידועים בדבקותם ה־אלימה בקבוצתם, נשלל איצטדיון — ולא נשפכה אף טיפה אחת של דם.

האם ניתן להעלות על הדעת מה היה קורה אילו הוטלה תחבורת־אוטובוסים בשבת בשכונות מאה־שערים בירושלים?

■ ■ ■

כ אן פועל מדד־כוח־הרצון.

מול הקנאים היהודיים הדתיים, הבו־חרים בארבעת חברי־הכנסת של אגודת־ישראל, אינו עומד קהל של קנאים יהו־דיים חילוניים, שהיו מוכנים לבחור בארי־בעה חברי־כנסת שמטרתם העיקרית היא הפרדה הדת מן המדינה. קל וחומר שאין בארץ ציבור בסדר־גודל של 15%, המוכן לתמוך במיסלגה חילונית בעלת עקרונות ברורים ותוקפניים, כעקרונות המיסלגות ה־דתיות.

לציבור המואס בכפייה הדתית — העניין פשוט אינו די חשוב.

אפשר לעקוף את החוקים הדתיים. לנ־סוע בשבת במונית־שרות. להתחתן בכל זאת ברבנות, ואם אי־אפשר — בחו"ל. לוותר על אכילת חסילונים, או לאכול אותם במיסעדות הבלתי־כשרות שבהן הם מצויים בכל זאת. להישאר בליל־שבת ב־בית ולשחק קלפים, אחרי תוכניות הטל־וויזיה.

כשביד עניינים כאלה, כך נדמה ל„רוב הדומם" בארץ, לא כדאי לעלות על הבאריקדות.

אפשר לקלל את העסקנים הדתיים במסי־בת־ליל־שבת. אבל לטרוח ללחוץ על ה־מיסלגות ה„חילוניות"? להצביע בעד לי־חמים, הנאבקים לחיסול הכפייה הדתית? מה פיתאום?

■ ■ ■

כ ך משתלט המיעוט על הרוב.

במיקרה הטוב ביותר, הוא עושה זאת בדרך עקיפה, על־ידי כפיית רצונו על ה־ממשלה, המייצגת עדיין — לפחות להל־כה — את הרוב שבחר בה בבחירות דמוקרטיות.

אך כאשר גובר הפער בין כוח־הרצון של המיעוט ואפסות־הרצון של הרוב, נוטל המיעוט לידיו את הגה־השילטון ומקים בעצמו ממ־שלה.

כך נולדו המישטרים הפאשיסטיים. כך קם המישטר הסובייטי. כאשר נטל לנין את השילטון לידיו, לא עמדו לרשותו אלא כ־50 אלף החברים הפעילים של המיפ־לגה הבולשביקית — מתוך אוכלוסייה של קרוב ל־200 מיליון נפש!

השנה היינו עדים לתופעה זו באיראן. איש לא מנה את מיספר החברים של „המישמרות המהפ־כניים". אך אין ספק שהם מיעוט קטן בעם הנבוך והמיואש, שהש־תחרר מעריצותו של השאה.

מיעוט בעל מוטיווציה חזקה מטיל את שילטונו על רוב שהוא לא־איכ־פתי — ומבחינה זו אין הבדל בין מי־עוט דתי, מיעוט מדיני, מיעוט כלכלי או מיעוט תרבותי.

ככל שהרוב חלוש ואדיש, כן גובר כוחו של המיעוט. ואפשר גם להגדיר זאת בדרך ההפוכה: הקלות, שבה מצליחים מי־עוטים קטנים להשתלט על הרוב, היא אות לחוסר־היכולת של הרוב.

העריצות של המיעוט היא קנה־המידה לריפיונו של הרוב.

על פי אמת־מידה זו, הגיעה החברה הישראלית לשפל המדרגה. כשם שקומץ של קנאים השתלט על הקהילה היהודית בימי הבית השני והביא אותה פעמיים לידי חורבן, כן עלולות עתה קבוצות־מיעוט לאומניות ודתניות לדחוף את מדי־נת־ישראל אל עברי־פי־פחת של טירוף.

■ ■ ■

א יך למנוע זאת?

יש רק שתי אפשרויות:

או שמול קבוצות־מיעוט אלה יקומו קבוצות־מיעוט נגדיות, שתהיינה שפויות ומתקדמות — אך בכל זאת בעלות אידי־אלים מלהיבים ומוטיווציה חזקה, כדי ש־ייווצר לפחות איזון סביר;

או שהרוב עצמו יתעורר בעוד מועד מריפיונו, יחזור בו מהתפטרותו מן האח־ריות למדינתו, ויהפוך אדון לגורלו.

האם לא היתה זאת המשמעות של רעיון השיחרור־העצמי, האי־מו־אמנציפציה, שחוליד את ח־ציונות?

תיאטרון מבט מציג: בחסות אברהם גינדי

ברזיל טרופיקל

בתכניתה החדשה פייסטה טרופיקנה

חוויה נדירה * אקסטזה אמיתית

* תלבושות ססגוניות * שירה ורקודים סוערים

שבוע ימים בישראל!

לועדי עובדים

תל-אביב

„היכל התרבות"
יום ב' 7.1.80
בשעות 7—9.45

„היכל הספורט"
מוצ"ש 5.1.80 בשעה 9.30

כרטיסים: „הדרן", אבן גבירול 90 ת"א טל. 248787, למוסדות: 248844 וביתר המשרדים ב־עיר. וכן בערים: נתניה, הרצליה, חולון, בת־ים, אשדוד, רחובות.

חיפה

קולנוע „ארמון"
יום ד' 2.1.80
בשעות 6.45—9.15 בערב
יום ו' 4.1.80
בשעות 8.00—10 בערב

כרטיסים: „נוהה—ברגר", הרצל 32, טל. 665272 וב־משרדים: „גרבר", „מכבי" ו„קופת חיפה". בנהריה: „שרותי דוד", טל. 920330. בעכו: „שרותי שמעוני", טל. 910456.

ירושלים „בנייני האומה"
יום ה' 3.1.80 בשעות 9.15 בערב

כרטיסי הנחה למופרות: „קלעים", שמאי 8, טל. 240896 ובמשרדים: „כרטיס־און", „כהנא" ו„בן־נאים".

איילת השחר „יד לראשונים"
יום ג' 8.1.80, בשעות: 7.00—9.30

כרטיסים באיילת השחר, טל. 37592. בצפת, חנות ספרים גריינבוים, טל. 30249. קריית שמונה, בר ששת, מכשירי כתיבה, טל. 40337.

מצרך החודש

בקמין קור

במחירים הזולים ביותר בארץ!

25% לטלויזיות צבעוניות ווידיאוטייפים מכל הסוגים
הנחה ללא תקדים

35% לתנורי חימום בגז, נפט, חשמל, תנורי עץ ועוד

כדאי לבוא מכל הארץ!

המבחר הגדול ביותר
במחיר הנמוך ביותר

קמין קור

אבן גבירול 63 ת"א, מול קולנוע גת

STEAK HOUSE

אם סטייק
אז בסטייק האוס

מבחר עשיר של סלטים ומשקה קל-חופשי.

דיזנגוף 193 תל-אביב טל: 239209, 232386

הפרס הגדול פסטיבל ונציה 1979

אחרי "ירח של נייר" "מה נשמע דוק"
ו"הצגת הקולנוע האחרונה"

הבמאי פיטר בוגדנוביץ' מפתיע שוב!

בסרטו החדש

המלאך ג'ק
SAINT JACK

בכיכובם של
בן גאזארה ופיטר בוגדנוביץ'

בכורה ארצית — שבוע 2
„פאר" תל־אביב — 4.30—7.15—9.30

רק לקהל בוגרים

ORION PICTURES Release thru WARNER BROS

דרושה
פקידה / טלפוניסטית
להתקשר לחנה 03-232262

סופר צליל - הרקדות

* חתונות
* שמחות
* מסיבות
* ערבי דיסקו

למסיבות סילווסטר מחירים נוחים
מס' טל. 055-94309 — 054-73264

מסג'

כללי ורפואי
לנשים וגברים

ע"י

מסג'יסטית מוסמכת
סאונה פינית

„מועדון־הבריאות", מלון „מוריה", הירקון 250, ת"א, טל. 241252(03).

— תאום מראש —

חנוכה הוא חג טוב!!
עשה לך חג, וקנה אצל
„פוטו-ברנר"
מבחר של מצלמות, מקרנות ומבזקים (פלשים) בחנות המקצועית והוותיקה בחיפה.
פיתוח תמונות וסרטים צבעוניים ע"י המעבדות הגדולות ביותר בארץ.
העתקת מסמכים
וצילומי פספורט בין רגע!
בימי שלישי סגור כל היום.

פוטו-ברנר
חיפה, רחוב הנשיא 28

„בים" היא מילת הקסם השולטת בעולם ב־1994 והיום בסרט המדע הבדיוני המוסיקאלי שהבמאי הישראלי מנחם גולן השלים את צילומיו בברלין

התפוח המכני

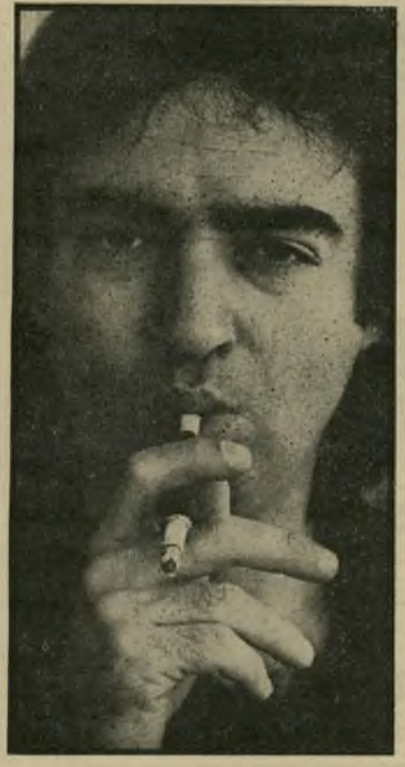

המלחין קובי רכט שגיבש את דעתו על המתרחש ב־עולם־המוסיקה במחזמר של מדע־בידיוני.

רך בשנת 1994 במטרופוליס דימיונית של מדינת אורבאניה.

מדע בידיוני מוסיקאלי

ה וורלדוויזיון — צאצאו של האיר־ויזיון ככל הנראה — מוקרן בטלוויזיה לשני מיליארד ואחד צופים. צמד אלילי ה־רוק של הדור, פנדי ודנדי, משגעים את ה־מונים בכל רחבי העולם בעזרת הבים. בוגאלו, מין מיפלצת־על בנוסח הד"ר נו בסרטי ג'יימס בונד, מתכוון להשתלט על העולם בעזרת מוסיקת הרוק שהוא מפיץ

שילטון הרוק מוסיקת הרוק קובעת את קצב החיים בעולם של שנת 1994, על פי הסרט **התפוח**. הקונצרן השטני בים, משתלט באמצעותה על העולם, מעצב את צורת ההתנהגות של הבריות, כמו בסצנה של האורגיה המזומרת והמרוקדת ממנה נלקחה תמונה זו.

גולן בפעולה קרוב לחודשיים ניצח מנחם גולן על מלאכת הביום של מחזמר המדע הבידיוני **התפוח**. הוא בחר לצלם אותו דווקא בברלין, כמו את סירטו **הקוסם מלובלין**, בשל ההנחות וההלוואות שקיבל.

צ ריך לנסות ולהחזיק מעמד עוד אר־בע־עשרה, חמש־עשרה שנים. מה ש־יקרה אז, על פי הבשורה הקולנועית האחרונה של מנחם גולן, התפוח, שהוש־למה לפני שבוע בברלין.

מה שיקרה אז, ב־1994 צריך להיות משעשע. שכן הסיסמה באותה שנה תהיה: „אין כלום בחיים מילבד עסקי־שעשו־עים!" ומי שינהל את העולם באותה שנה כעסק שעשועים אחד גדול היא בים, קונ־צרן הענק של אמרגנים, סוחרי־בידור, ספסרי־מוסיקה וסרסורי־אמנות.

לא צריך להמשיך ולפרט את הרעיון כדי להבין שסרט המדע הבידיוני המוסי־קלי החדש של גולן, שהוא מגדיר אותו כ„מחזמר רוק של עידן החלל", מתכוון בעצם להיות מעין פארודיה או סאטירה על מה שקורה בעולם המוסיקה והבידור בעצם שנים אלה, מעין כתב־אישום נגד מיסחור הבידור והוצאת הנשמה מחשבון המרכיבים.

את זה מתכוון סירטו של גולן להמחיש מייד בהתחלה. הוא נפתח בסצנה ענקית מהממת של **פסטיבאל רוק בינלאומי הנע־**

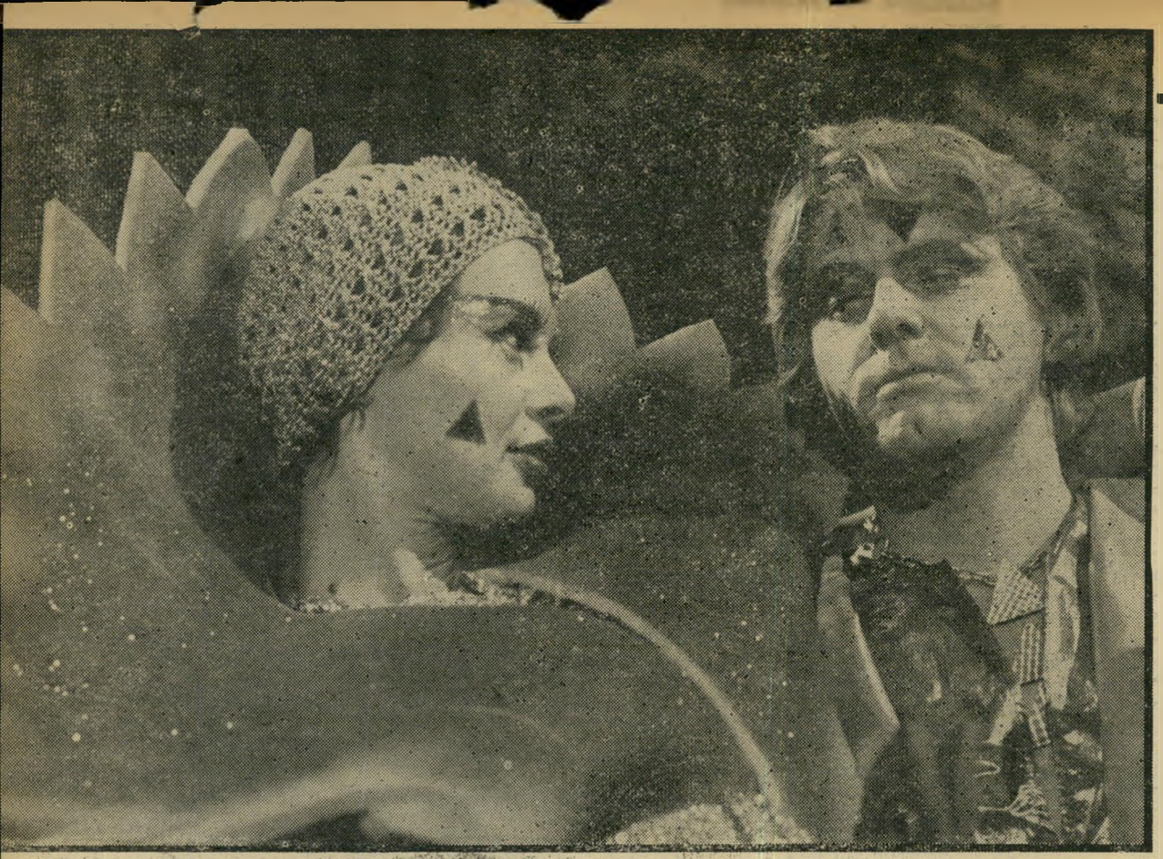

באמצעות הבים. הוא כמובן מושחת, רקוב מקוקאין, זימה ותאוות־בצע.

ואז לפתע מתרחש הבלתי צפוי. צמד בלתי ידוע, מקנדה דווקא, המכונה ביבי ואלפי, עולה על הבמה ומשמיע, לא יאומן, שיר אהבה. שיר אהבה ב־1994! איפה נשמע דבר כזה?! הקהל מקבל אותם בלעג, בוז וצחוק. אבל כשהצמד ממשיך להשמיע את המנגינה האוניברסאלית שלו, משתנה תגובת הקהל. המנגינה היא כל כך מתוקה והמילים כל כך פשוטות, מובנות ומדברות אל הלב עד שהנוער של דור הסיליקון מתחיל להתרגש ולהתרפק על צלילי העבר מימי־הביניים החשוכים של ההיפיס.

ההתרגשות הופכת להתלהבות ומאיימת על שילטון הבים על העולם. זוהי סיבה טובה למיפלצות־הבידור הממוסחר להחליט לחסל ומייד את נציגי הרגשנות הזולה של העבר. המשך הסרט, המורכב מסצינות של מדע בידיוני ואורגיות מוסיקליות קצת פחות בידיוניות, עוסק במאבק בין הרוח הרע והאהבה הטהורה. לא צריך לנחש מי מנצח.

הימור על קופת הרוק

ה תפוח, שעד שמו נקרא המיוסיקאל החדשני, ממלא בסרט את אותו התפקיד שמילא בתנ"ך. הוא נועד לפתות את ביבי, האשה שבצמד ביבי ואלפי, להצטרף אל הרוק הממוסחר, בעזרת חווזים שמנים, הבטחות על תהילה ופירסום. ביבי כימעט מתפתה, אבל אלפי ונציגי דור ההיפים היוצאים מקברותיהם, אינם מניחים לה ללכת לאיבוד בגיהנום המוסיקלי.

אירים יוסבת רעייתו של המלחין קובי רכט, ופזמונית, משחקת בסרט התפוח תפקיד משני קטן. כאן היא ששיתפה עימו פעולה בכתיבת התסריט המקורי הראשון של הסרט ובכתיבת התמלילים לשירים נראית בתחנונה הקצרה מהסרט, כשהיא מגלמת את דמותה של דוריניק, פזמונית של אירים עובדו בידי הפיזמונאי ג'ורג' קלינטון.

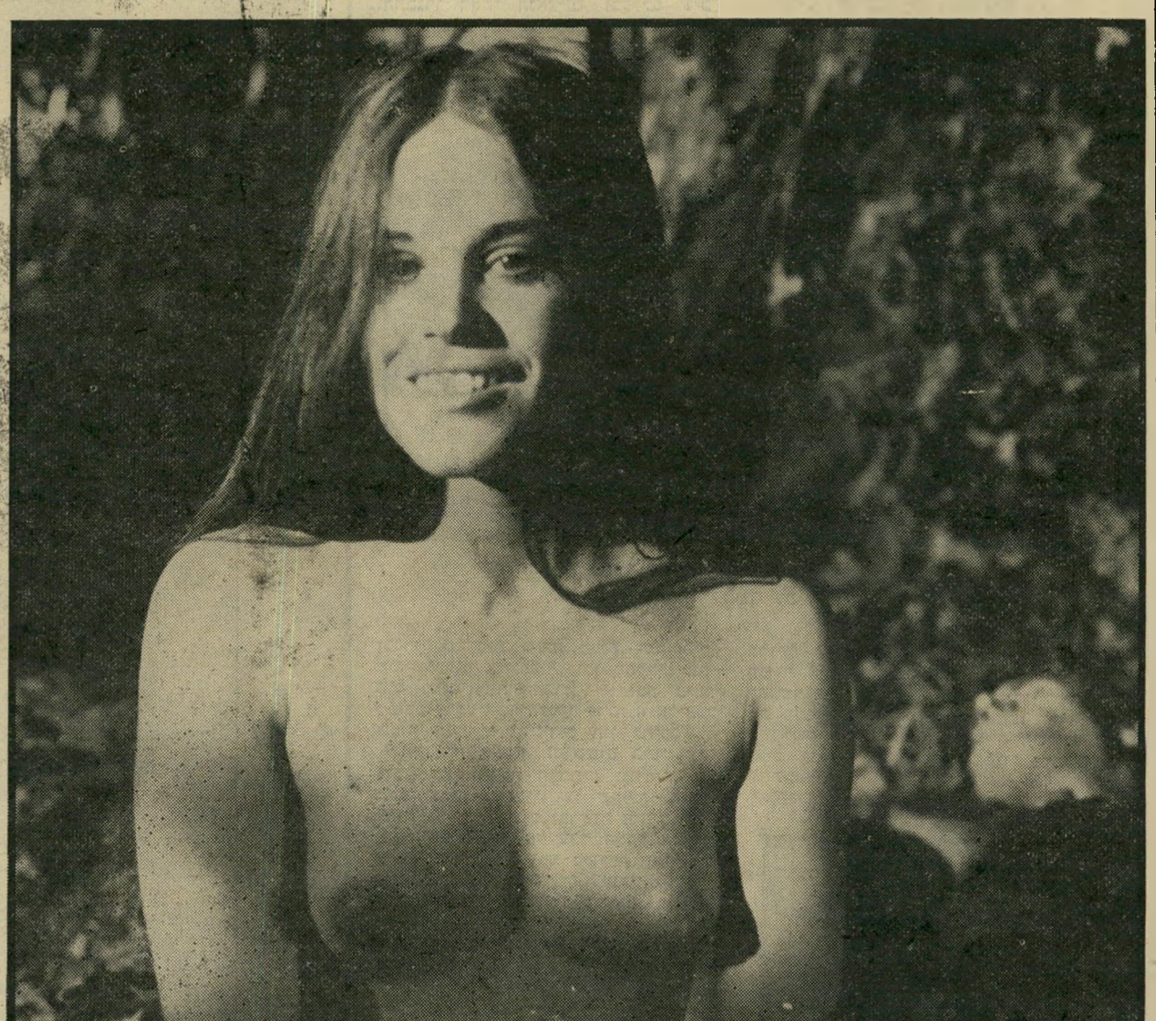

ועם צוות שחקנים, זמרים ורקדנים כימעט אלמונים, שאת שמות רובם לא שמע איש מעולם בקולנוע, יצליח במקום בו כימעט נכשל, מבחינה מיסחרית, מילוש פורמן. אבל ההימור והניסוי ראוי להערכה. כי גם אם מנחם גולן מפיק את התפוח ב־ברלין, בשמה של חברת הסרטים האמריקאית שלו, בעזרת צוות שחקנים אנגלי ברובו, עדיין טבוע בסרט, שבהפקתו הושקעו כשישה מיליון דולר, חותם ישראלי.

התפוח מבויים בידי גולן, שכתב גם את התסריט. הוא מצולם בידי דויד גורפינקל ונערך בידי דב הניג הישראלים. ובעיקר: המוסיקה שלו היא של המלחין הישראלי הצעיר קובי רכט, שהגה גם את רעיון הסרט יחד עם רעייתו, אירים יוסבת, שחיברה את התמלילים לפזמונים.

מחזמר על תככים

ק ובי רכט, אחד המוכשרים שבדור המלחינים הצעירים, עזב את הארץ לפני כשבע שנים. כבר אז הסתובבו לו בראש צלילים של מוסיקת הרוק שלא הלכו עוד כל כך טוב בארץ. הוא יצא למכור אותם לעולם. באמסטרדם הקליט שלושה תקליטים של מוסיקה בסיגנון הרוק וההצלחה, על פי עדותו, היתה עצומה.

לקח לו שלוש שנים עד שחברת התקליטים ברקלי הצרפתית גילתה אותו והחתימה אותו על חוזה לשנתיים, לעיבוד מוסיקה וכתיבת יצירות מקוריות. כעבור חצי שנה הוא נחלץ מהחוזה הזה והחל לכתוב מוסיקה לחברה כמו סי.בי.אס. וארסי.אי. אחד משבעת התקליטים שלו הפך לתקליט זהב.

ב־1977 חזר קובי לארץ לרגל הולדת הבן הראשון שילדה לו אשתו אירים. יחד עימו הביא תסריט לסרט מוסיקלי שכתב בעת שהותו בפאריס. מנחם גולן קנה את הרעיון ועיבד אותו בצורה מיקצועית. אי אפשר להתחמק מהמסקנה שחלק מהבכורת שמנסה המחזמר הקולנועי הבידיוני הזה למתוח על עולם עסקי־השעשועים, נובע מניסיונו האישי של קובי רכט בעת שהתחכך בעולם זה בשנות פעילותו באירופה.

„התפוח הוא סוג חדש של מחזמר," טוען מנחם גולן, „הוא עוסק בתככים ובמזימות שמאחרי־הקלעים בעולם המוסיקה של היום ומחר."

קשה לדעת איך יקבל עולם המוסיקה את הביקורת הקולנועית של גולן על מיסחורו. אולי הוא יעשה זאת בצורת מחזמר משלו, על המיסחור בעולם הקולנוע, למשל.

גן־העדן האבוד

חלק מסצינות הסרט התפוח מתרחשות בעולם הדימיון של גיבורי העלילה. כמו הסצנה של גן־העדן האבוד, בה מופיעה קתרין מרי סטיוארט, שחקנית קנדית צעירה בת עשרים, המגלמת בסרט את דמותה של ביבי, בת זוגו של אלפי, אותו משחק ג'ורג' גילמור. קתרין אמורה להיות תגלית הסרט.

מי שמנסה להתייחס בחשדנות לסיכויי הצלחתו של מחזמר מסוג זה, צריך להיזכר מה אירע לאופרת הרוק טומי של אלטון ג'ון ולהקת הקי, ומה שהיא עשתה למוסיקה בעולם. ייתכן שבסתר ליבו חולם מנחם גולן על מהפכה מסוג זה. אבל בעולם הקולנוע שבו אין בשנים האחרונות סיכויים גדולים לסרטים בז'אנר של מחזות מוסיקליים, זהו הימור גדול.

הנה, למשל, שיער של מילוש פורמן, מחזמר ידוע ומוכר, שנוסה בהצלחה כבר בעבר. בגירסתו הקולנועית המבריקה של פורמן ובסיוע צוות מעולה הוא מהדהד חריג בעולם הקולנוע, ובכל זאת אינו הצלחה מסחררת בקופות.

קשה קצת להאמין שדווקא מנחם גולן, עם המוסיקה של קובי רכט הישראלי,

במדינה

דיעות

זמנים חדשים -

זמירות ישנות

„אנו מצווים להביא לידי אחדות של דם וקרקע, קרקע ולאום, לאום וגזע...״

„במיזרח עלינו להילחם — ולהתנחל,״ כתב פעם צעיר מתוסכל ביומנו, שלוש שנים אחרי שארצו הובסה במילחמה ה־נוראה. חברו ובן־גילו, שהיה מיואש כמו־הו, חלם גם הוא על כיבוש השטחים ועל יישובם באמצעות מתנחלים טהורי־דם.

הראשון, היינריך הימלר שמו, הפך ב־רבות הימים לעוזרו הקרוב של אדולף היטלר. הוא פקד על הרוצחים של ה־אס־אס והיה אחראי על השמדתם של יהודי אירופה. השני, ואלטר דארה, הפך שר־החקלאות במישטר הנאצי.

פרטים היסטוריים אלה, ועוד רבים אח־רים, פורסמו באחרונה במאמר מדעי, פרי עטו של הפרופסור אוריאל טל. המאמר, הנושא את הכותרת „שטחים ומרחב ב־אידיאולוגיה הנאצית״, ראה אור החודש בריבעון חדש בשם זמנים, שהוא קופרר־דוקציה של בית־הספר להיסטוריה באוני־ברסיטת תל־אביב והוצאת הספרים זמורה, ביתן, מודן*.

מנהיג חזק. על הלוך הרוחות ה־דיעות שרווחו בגרמניה בתקופה שבין שתי מילחמות־העולם כותב ההיסטוריון התל־אביבי כך: „בתקופה שבה התחנכו והתבגרו ראשי הנאציזם, ובכללם שיכ־בות הקצונה בשירות האס־אס, נתפרסמה ספרות עשירה ומגוונת — ספרות עיונית וספרות פוליטית, שירה, מסות, דברי פול־מוס וספרות ביוגרפית, וכן מחקרים בת־חום מדעי־הרוח־והחברה — ובה ביטוי מפורט לרקע אשר הצמית ערגה זו אל עבר שטחי המרחב שעתידים היו להיכבש.

„היה בה בערגה זו משום ביטוי לת־חושה של מצוקה חברתית ונפשית, של מחנק כלכלי ורוחני, של שקיעה והתפר־ררות ברשות הרבים וברשות היחיד. הש־איפה אל מרחב, אל עבר הטבע הקמאי, הפראי עדיין, אל עבר מקורות החיים ה־גנוזים בקרקע הבתולה המצפה לגאולה, במעיינות מים וביערות קדומים, כך נא־מר בספרות הדור, שאיפה זו הינה ביטוי למשבר אכזיסטנציאלי כולל של הדור אשר גדל בשנים שבין שתי מילחמות־העו־לם.

„בני־נוער, סטודנטים וחברים באירגו־נים צבאיים־למחצה בימי הריפובליקה ה־וויימארית, אשר מצאו את מקומם לאחר מכן בעמדות גבוהות במיפלגה הנאצית ובשירותי־ביטחון דוגמת האס־אס, ביטאו היטב הלך־רוח כולל זה של תיסכול ויי־אוש מכאן, ושל ציפיה למה שכינו גאו־לה פוליטית, רוממות ממלכתית, זקיפות־קומה לאומית וגזענית מכאן.״

הקרקע שבה נבטו זרעי הפורענות הנא־צית היתה מדושנת כהלכה: אינפלציה דוה־רת ואבטלה המונית חברו יחד עם אולת־יד של הצמרת המדינית, כדי להוליד ייאוש מן הדמוקרטיה ושינאה ופחד מפני זרים.

גרמנים רבים ציפו למנהיג חזק, „כי רק מנהיג חזק יוכל להושיע,״ ושללו תופעות כמו מתירנות, חומרנות, אגואיזם ושאיפה לנוחיות, כי אלה „מנוונים את חסן־הקיום של העם הגרמני״.

הם גרסו, כי במילחמת הקיום האכז־ריח, שהיא למעשה מילחמת הכל בכל, בחברה האנושית ובטבע כולו, אין סיכוי לנרפים, לכנועים ולתבוסתנים. במילחמה זו ינצח רק מי שדבק באידיאליזם לאו־מי ואשר מוכן להקריב את עצמו בלב שלם ובנפש חפצה למען הרייך.

גרמנים מתוסכלים גילו בינתיים, כי יש דרך לפרוק את מיטען השינאה, הפחד וה־ייאוש שקינן בתוכם, עוד בטרם יתחיל ה־מסע הגדול מיזרחה. כותב טל: בשנת 1924 פתחו חברים מחבורות ארץ־המיזרח במערכה למען גירוש הפועלים הפולנים מפרוסיה המיזרחית, וזאת כדי לשמור על עבודה גרמנית ועל אופיה הגרמני של האוכלוסיה באיזור הגבול.

ארץ מכורה. מושגים כמו „התנח־לות״ ו„ארץ נחלה״ הפכו באותם הימים מושגי־מפתח באידיאולוגיה הנאצית. בל־דור פון שיראך, שר בממשלתו של היטלר ומי שהיה ממונה על תנועת הנוער הנא־צית, כלל מושגים אלה במה שנקרא בפיו „עיקרי־האמונה של המיפלגה״.

אולם חשוב מהם היה מושג אחר — „מרחב מחיה״. הוא זכה להיחשב לא סתם אחד מעיקרי־האמונה, אלא עיקר העיקרים. ההיסטוריון מאוניברסיטת תל־אביב מציין, כי הסופר הנס גרים למשל, שהשפיע על רבים מאלה שהפכו אחר כך ברגים חשובים במכונת המוות הנאצית, הגדיר את המרחב כטריטוריה, שתפקידה לאפשר לעם הגרמני ולגזע הארי לקיים את מעמדם כעם בחירה. המיסגרת הפולי־טית של מרחב זה היא הרייך השלישי, ואילו המושג „רייך״ הוא „מלכות גרמנים מקודשת״.

קרקע הרייך מובטחת, לפי השקפתם של

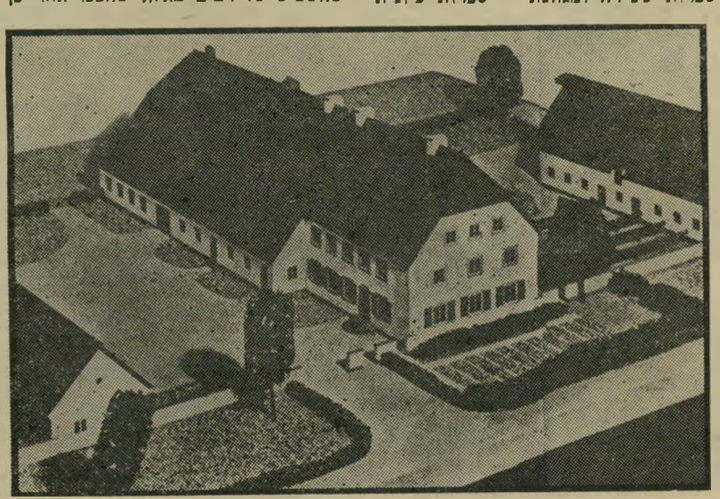

דגם של חוות איכרים בהתנחלות.
לכבוש, ליישב ולטהר

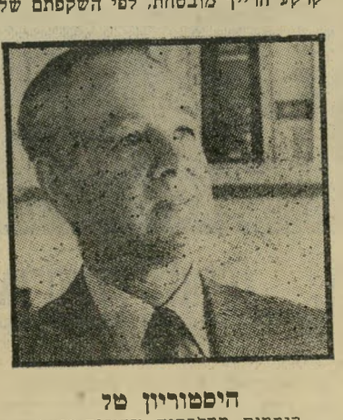

היסטוריון טל
רוממות ממלכתית וזקיפות־קומה

* עורכי זמנים הם הפרופסורים שאול פרידלנדר וחיים שקד.

* מתוך חוברת הדרכה של קציני אס.אס.

חזור אל האהבה הראשונה שלך

BRUT

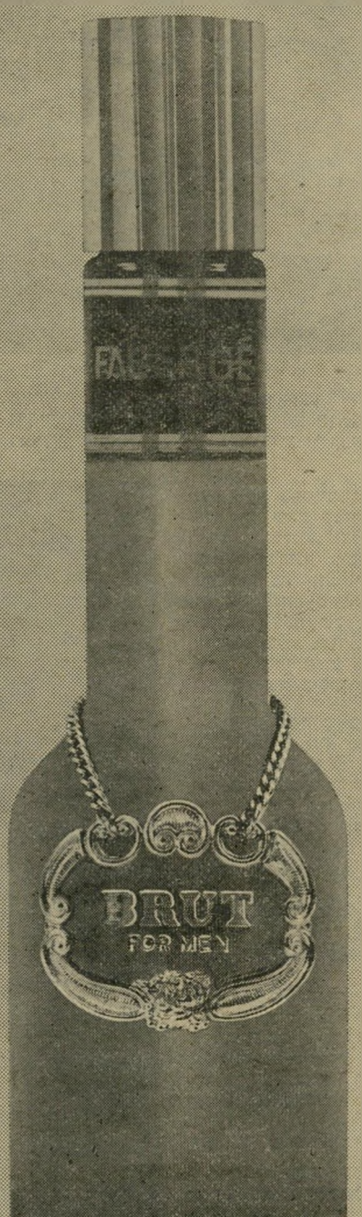

•ברוט-אפטר שייב
•ברוט-דאודורנט,אנטי פרספירנט
•ברוט-קצף גלוח
•ברוט-סבון על חבל

FABERGÉ

BABE • CAVALE • MACHO

מוצרי פברגה מקוריים
מיובאים ע"י אשל קוסמטיקס בע"מ

להשיג בשק"ם, משביר לצרכן,
כל-בו שלום
ובתמרוקיות
המובחרות.

הנאצים, למי שיכבוש אותה ולמי שידע להחזיק בה חרף התנגדותו של העולם ה־מערבי. בלשונו של ההיסטוריון: „הקרקע שייכת (לפי השקפה זו) למי שמנצח ב־מילחמת כיבושה, למי שמשכיל ליישב אותה ולעבד אותה בדם ובזיעה, ובכוחה של תודעה לאומית.“

הכיבוש של השטחים יעניק „ארץ מכו־רה“ לעם הגרמני, המצוי במשבר עמוק והנתון בסכנות גוליות — שקיעה, התי־נוונות והתפוררות. „ברית חדשה תיכרת, כך נאמר בספרות החינוכית של המיפלגה הנאצית ובחוברות ההדרכה של האס־אס, עם דם וקרקע, ואילו בכוחה של ברית זו ייגאל העם הגרמני משיעבוד למדינות

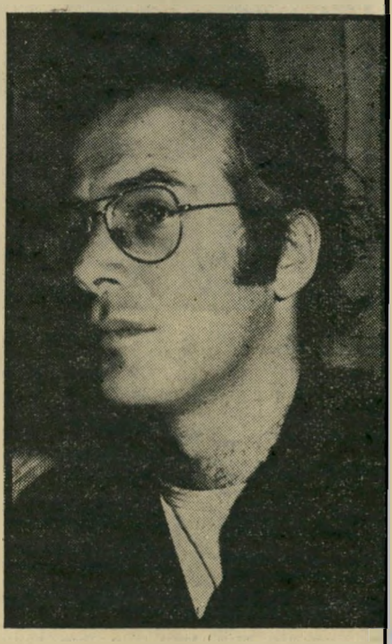

איש „שלום־עכשיו“, צוקר
„בינך לביני...“

אשר ניצחו במילחמת־העולם הראשונה, משיעבוד למערב...“

הניצחון במילחמה העתידה ויישובם של השטחים הכבושים בידי גרמנים שהורים יביאו — כך גרסו הנאצים — לחידוש דמותו של האדם הגרמני. מעשים אלה יחזירו את הגרמנים לחיים הבריאים וה־פוריים של ימים עברו ויביאו לתוספת „צמיחת אדם גרמנית“. כך יפרח ויתעלה האדם הגזעי החדש.

נצרות ומארכסיזם. ומה ייעשה ב־תושבי השטחים הכבושים? התשובה ה־נאצית על שאלה זו היתה חד־משמעית לחלוטין: העמים הכבושים ידוכאו, הנהג־תם הפוליטית והאינטלקטואלית תחוסל אחת ולתמיד, והמוניהם ינוצלו ככוח־עבודה בשירות עם האדונים, במעמד של נטולי זכויות־אדם.

רק ברי־מזל מקרב העמים הכבושים יוכ־לו להסתפח לעם־האדונים: אלה אשר חזותם הגופנית החיצונית תענה על מה שנקרא בפי מומחי־הגזע הנאצים „האי־דיאלים של הטיפוס הגרמאני־נורדי ה־טהור.“ הטמעתם בקרב עם־האדונים הניב־חר תביא לידי „שיבוח המין הארי“ ותענה על הצרכים הדמוגרפיים.

ממשלה

בין נשיאים לשרים

יישכת שר־הפנים גועשת בעיקבות המאבק בין שניים הרוצים בתפקיד דובר

במשך יותר מעשר שנים היה יצחק אנסי דובר מישרד־הפנים. אנסי, דמות ירושל־מית ידועה, איש המפד"ל וצעיר שגודל על־ידי שר־הפנים המנוח, משה חיים שפי־רא, מצא חן גם בעיני יורשו של שפירא במפד"ל ובמישרד־הפנים, הד"ר יוסף בורג, שהשאיר אותו בתפקידו.

העיתונאים אהבו את אנסי. הוא לא שיקר להם, וכפי שהתבטא אחד העיתו־נאים: „למרות שהוא דתי, הוא אחד מ־החברה.“

אולם לא רק העיתונאים שמרו על קשרי־ידידות עם אנסי. אישים שונים, שאותם הכיר במיסגרת עבודתו במישרד־הפנים, הפכו ידידיו האישיים. אחד מהם היה חבר־כנסת דאז יצחק נבון. כאשר נבון עבר להתגורר בסמוך לביתו של אנסי, הפך אנסי לבן־בית אצלו.

לפני שנתיים נבחר נבון כנשיא־המדינה. כאשר חיפש לעצמו דובר וראש־לישכה, היה זה רק טבעי שהוא יפנה אל אנסי. אך כשפנה אנסי אל בורג וביקש ממנו לשחרר אותו מתפקידו, סירב הלה. רק שיחה אישית בין הנשיא לבין שר־הפנים הביאה לפשרה המיוחלת, שלפיה הסכים בורג שאנסי יקח חופשה בת שנה ממישר־דו, ויכהן במשך שנה זו כדובר הנשיא.

חזרה לשר. השנה חלפה, ואנסי עדיין נשאר כדובר הנשיא. השמועות בירושלים סיפרו על קרע בין אנסי לבין אופירה נבון, ואחר־כך על קרע בין אנסי לנשיא עצמו, אך שמועות אלה הוכחשו על־ידי שני ה־צדדים. רק כשתמו שנתיים מהיום שבו קיבל אנסי את החופשה־ללא־תשלום שלו, הוא התייצב מחדש בלישכת שר־הפנים.

אולם אנסי לא התקבל בבירכת ברוך־הבא בלישכה שהיתה לישכתו במשך שנים כה רבות. במשך התקופה שבה שירת אנסי אצל הנשיא, מינה לו בורג את יחזקאל לביא כדובר, ולביא לא היה מוכן לפנות את המישרה.

יחזקאל לביא, צעיר שעבד במערכת־הבימחון לפני שהגיע למישרד־הפנים, הת־חבב על בורג במשך השנתיים שבהן שירת אותו. שלא כמו אנסי, הבין לביא את תפקיד הדובר כמי שחייב להימצא במשך כל הזמן ליד השר שלו, להיות מעין צל קבוע לבורג. בורג הודה פעם כי סיגנונו של לביא מוצא חן בעיניו, אם כי „גם אנסי הוא דובר טוב.“

לביא ערך שיחות עם עובדים בכירים במישרד־הפנים, וביקש מהם להשפיע על בורג שלא לקבל את אנסי בחזרה. בורג כימעט שוכנע, עד שנפגש עם אנסי. כאשר הבין אנסי כי בורג נוסה שלא לקבלו בחזרה, הוא הציג תנאי: „אני אוותר על תפקיד הדובר, אם אקבל תפקיד של סמנכ"ל מישרד־הפנים.“

את זאת לא יכול היה בורג להרשות לעצמו בתקופה של הקפאת־מישרות. הוא הודיע ללביא כי יהיה עליו למצוא תפקיד אחר במישרד־הפנים, וכי אנסי חוזר להיות דובר. בורג ביקש מאנסי לצאת לשבועיים חופשה, עד שלביא ימצא לו את מקומו החדש במישרד־הפנים.

בימים הקרובים פורש יחזקאל לביא. מי שדמותו נראתה מאחרי בורג כימעט בכל מקום, משיחות האוטונומיה עם המצריים ועד שיחות האוטונומיה עם מתיישבי רמות, יעסוק עתה בעסקים פרטיים־מישפחתיים.

תנועות

„שלום עכשיו“ והערבים

„איזו ישבתי עם עראפאת היינו פותרים את הבעייה תוך שבועיים,“ אומר מנהיג „שלום עכשיו“

כנס־השלום של כתב־העת ניו־אאוטלוק בוושינגטון גרם למילחמה בין אנשי־השלום הישראליים, שהאשימו איש את רעהו בשובם לישראל (העולם הזה 2201). איך נראה הכנס בעיני הערבים, שנכחו בו ביטאון ערבי שהקדיש לכנס כימעט גי־ליון שלם הוא פוקוס („מוקד“), כתב־העת של הארגון הארצי של האמריקאים הערביים, המופיע בוושינגטון. ארגון ש־הוא התשובה הערבית ל„לובי היהודי“ בארצות־הברית.

הגליון מביא קטעים מדבריהם של חמישה ישראלים — אריה („לובה“) אלי־אב, אורי אבנרי, מתי פלד, ד"ר שאול פרידלנדר ועמוס קינן, ומתעלם כליל מ־השתתפותם של אנשי העבודה, מפ"ם ושו־למית אלוני. הוא גם מצטט את איגרת־הברכה ששלח הד"ר נחום גולדמן לכנס.

אולם את הסקרנות הרבה ביותר עו־רדו בביטאון הערבי נציגיה של תנועת שלום עכשיו. אחד מהם, דדי צוקר, רואיין בהרחבה על־ידי הביטאון הערבי.

„זוהי חוצפה“. בכנס חילקו אנשי שלום עכשיו מצע של התנועה, שלא אושר עדיין בארץ. הראיון התבסס על מצע זה. בין השאר:

פוקום: המצע של שלום עכשיו אומר: „הפלסטינים יכירו בזכותה של ישראל להתקיים כמדינה יהודית ריבונית בגבו־לות בטוחים, ויפסיקו את השימוש ב־טרור. ישראל, מצידה, תכיר בזכותם של

(המשך בעמוד 67)

את

באגי גינס

של

ronald sassoon

אפשר למצוא ב:

„לנוער“ ככר המדינה, ת"א

„כל בו שלום“, ת"א

„טופר“ לב דיזנגוף, ת"א

„הבוטיק הצהוב“

פסג' הילל 23, י־ם

„טופז“, רמת־גן

„ספורט 2000“, חיפה

„ק"מ 101“, נתניה

„זהו זה“, רחובות

„ריב גוש“, רמת השרון

ואת

רונלד ששון אפשר למצוא ב:

אלנבי 28 ת"א, טלפון 655078

ערבי צעירים במועדון 5 לתרבות חדשה

רח' הס 5, תל־אביב,
טל' 297263

יום שלישי 25.12.79
ערב עם
מירי אלוני וג'סי
שרים ומשוחחים...
(וגם ברכט מוזמן)

המועדון פתוח בימי ג'
התוכניות מתחילות ב־9 בערב
המועדון פתוח משעה 8.30 בערב.

מועדון תרבות

אחד העם 70 ת"א

פאשיזם בישראל — סכנה אפשרית?

דיון בהשתתפות:

* ח"כ מאיר פעיל
* העיתוני י. אלגזי

בחקרנח חד־פעמית יוצג סירטו של מיכאל רום „פאשיזם של יום־יום“

יום חמישי, 20.12.79, בשעה 7 בערב

על המסלול

מקטרון מבריק

אני יודעת שהמתהדרות בלבושן נו־הגות להופיע עם חליפות מחוייטות, כש־המקטורן תואם לצבע החצאית, והחולצה גם היא בצבע המשלים את המראה האל־גנטי. אבל בינינו, לא בא לך לפעמים לשבור את הקו הרשמי הזה, ולהופיע ב־לבוש מתאים, ויחד עם זאת לא־כל־כך־רשמי? נניח שהוזמנת לארוחת־ערב או

סאן לורן מציג בקולקציית החורף שלו חליפה בת שלושה חלקים, שהז׳קט מבד מבריק.

סכסית - בסיגנון ישן

חפשי בין בגדייך הישנים, אולי תצ־ליחי למצוא את הקומבינזון שהיה פעם באופנה. אותו קומבינזון, מבד סאטן רך, שנעלם מזמן מעל גופנו, חוזר שוב לי־

ברוקאט מבריק הוא הבד שממנו תפור מקטורן זה. הגיז־רה עשויה במחכונת הז׳קט היפאני הסי־פוסי. איב סאן לורן מציג כאן שילוב של שימלת־צמר שעזרים בה חוטי לו־רקס, כאשר מעליה ז׳קט מבהיק.

לבילוי בדיסקוטק או למסיבת חנוכה, ואת במצב הרוח המתאים לשבור את הקו ה־מקובל — הרי לך מירשם ללבוש מתאים. מקטורן חריג, שיכול להיות מבריק, מבד ברוקאט, או מבד לורקס, או מסאטן מב־ריק, או כל מקטורן סיני שנשאר תלוי בארון וייתכן שתיכננת ללבוש אותו רק בפורים. אבל הנה בחנוכה, מעל שימלה מתאימה, הוא יכול להיות התשובה ללבוש המסורתי המכופתר. יתכן שזה יראה לך זרוק, אבל לעומת זאת זהו מה שנקרא זרוק־אלגנטי. אל תחשדי בי שאני מנסה לשנות נוהגי לבוש. אין זה רעיון מקורי שלי. מיטב מתכנני־האופנה, כמו אן קליין מניו־יורק או קלאוד מונטנה מפאריס, או איב סאן לורן, גם הוא מפאריס, ועוד רבים, טובים וגדולים, דבקים ברעיון הזה של הזרוק האלגנטי.

סאטן רך הוא הבד של התחתו־נים והחזיה האופנתיים האלה. גיזרת התחתונים מזכירה את גיזרת התחתונים של ימי הסבתא.

אופנה. היו כאלה שנהגו ללבוש את ה־קומבינזון כשחלקו העליון משמש תחליף לחולצה, אבל הפעם מדובר בהחזרתו למקומו הישן — מתחת לשימלה. גם ה־תחתונים והחזיה עשויים מאותו הבד. גר־אה לך מוזר? מה לעשות, זאת האופנה. התחתונים נראים כמו מכנסי השחקנים במישחק הכדורסל, אבל שלא תהיינה אי הבנות. תשאלי את הסבתא שלך, והיא תספר לך עם איזה תחתונים היא הס־תובבה. בדיוק כאלה. גלי לה את הסוד. אימרי לה: סבתא, את שוב באופנה.

הקומבינזון שבמשך שנים נעלם מן העין, חזר למקומו הישן — מתחת לשימלה. הוא עשוי בדרך כלל מבד משי, או מסאטן רך ועדין. בשנה האחרונה שימש הקומבינזון תחליף לחולצה קייצית.

מונטנה האופנאי הפאריסי מביא, לים מבהיקה, ז׳קט עם כתפיים מוגבהות.

מניו־יורק מביא לנו האופנאי דון סייארס מקטורן מבהיק בדוגמה, הנלבש מעל מיכנסי סאטן.

NIKKO
FAITH
APOLLON
APOLLON
FAITH
NIKKO
NIKKO
FAITH

המירשם למסיבה מוצלחת- מוצלחת!!!

טייפ־דק קסטות
FAITH SX-101D

פטיפון APOLLON

טייפ־דק קסטות
דגם־APOLLON CL-350 ✱
דגם־ACD-35 ✱

—NIKKO 3035

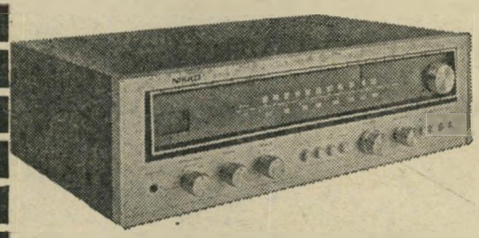

הרסיבר שלא רק נראה טוב — אלא נשמע הרבה יותר טוב! אין לו מתחרה במחיר ובוודאי לא בחידושים המיוחדים של קונצרן NIKKO יפאן.
עוצמה: 2x15W RMS, רגישות מקלט 2.0uV.
NIKKO 3035 — יחידת מוסיקה נהדרת.
דרוש שישמיעו לך אותה בכל חנות סטריאו מקצועית.

המוסיקה רועמת
התופים קורעים
רינה מזיזה ת'תחת
דני את רגליו מרים
"ניקו " לא עייף אף פעם
"ניקו" מנגן בלי סוף
"דיסקו־ניקו" זה הטעם
"דיסקו־ניקו" עד אין סוף!

חשוב לכיס שלך!
בדוק והשווה את מחירי המכשירים עם המתחרים - לא תמצא עיסקה יותר טובה בסטריאו. נקודה.

מיטל

המפיצים: צלילי גיתית בע"מ,
ירמיהו 46, תל־אביב, טל' 443121

DISCO NIKKO

POLAROID SONAR

POLAROID is a registered trademark of polaroid corporation. cambridge mass.,u.s.a. ©79 Polaroid Corporation

מצלמה על־קולית - לפיתוח בין־רגע.

פולארויד צועדת עוד צעד אחד קדימה
ומציגה את פולארויד סונאר - המצלמה עם
כיוון מרחק אוטומטי.
כל שעליך לעשות הוא ללחוץ על הדק־
המצלמה. תוך אלפית שניה נשלח גל על־קולי
מהמצלמה אל נושא הצילום וחוזר ממנו, אל
המצלמה. בדרך זאת, העדשה מתמקדת
אוטומטית למרחק המדויק.
התמונה תתפתח לנגד עיניך בתוך דקות אחדות:
נקיה, חדה, עם מיקוד מושלם.
שיטת המיקוד פועלת גם באפלה גמורה.

סוכנים בלעדיים:
ג'י. אקון בע"מ, נחמני 39 תל־אביב
טלפונים: 625632; 611368.

פולארויד סונאר -
הגל העל־קולי בצילום.

Polaroid
SonarAutoFocus
Instant Cameras

סוכנים בלעדיים לישראל:
ליאון דגון
צרכי צילום בע"מ

אדי מור

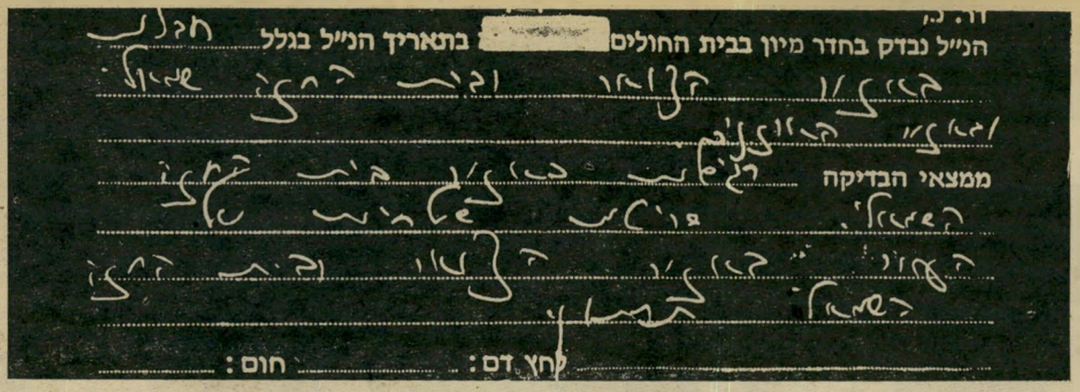

התעודה הרפואית של חדר־המיון של המרכז הרפואי „ברזילי" באשקלון
מיקרה אוזן

במדינה

(המשך מעמוד 63)

הפלסטינים לישות לאומית." מה זאת „ישות לאומית?"

צוקר: היעד שלנו הוא דעת־הקהל בישראל. היסמנו להשתמש במצע שלנו במילים „הגדרה עצמית". „הגדרה עצמית" מזוהה עם אורי אבנרי, מאיר פעיל ומיפלגת ש"י. רצינו להגיד את אותו הדבר, אבל במילים המעוררות פחות התנגדות. רצינו להגיע אל שיכבה רחבה יותר של החברה הישראלית, להישאר אירגון־גג לכוחות־השלום. יש לנו אפילו שניים מתוך 12 חברי־הכנסת של המפד"ל.

פוקוס: במה שונה „הישות הלאומית" מן ה„אוטונומיה" של בגין?

צוקר: בינך לביני, „ישות לאומית" פירושה „הגדרה עצמית".

שוטר צבאי קאפח
שני אגרופים בחזה

פוקוס: אני יכול להדפיס זאת?

צוקר: כן. אנחנו מאוחדים לגבי הנשא של החזרת השטחים הכבושים. לגבי־נו, אוטונומיה היא רק מונח של מעבר. יש לנו שלוש מטרות בשלום עכשיו: הפסיקו את ההתנחלויות, החזירו את השטחים, הקימו ישות לאומית בגדה המערבית ובעזה.

פוקוס: האם האירגון שלכם יכול היה לקבל „החלטת־242 חדשה", כפי שנציג אש"ף באו"ם, טרזי, עמד להציע? (טרזי חזר בו מהצעתו לפי בקשה של אנדרו יאנג).

צוקר: אני חושב שזו חוצפה לבקש מהפלסטינים לקבל את 242 כפי שהיא עכשיו.

„עשינו דברים כיהודים". בהמשך הראיון התעוררה הבעייה המטרידה מאד את הפלסטינים: בעיית־הפליטים.

פוקוס: אז אתם תומכים בשיבת הפליטים הפלסטיניים?

צוקר: אין איש בתנועת שלום עכשיו הדוגל בשיבת הפליטים לגבולות 1967.

פוקוס: מה ביחס לפיצויים לפליטים שאיבדו את בתיהם?

צוקר: פיצויים — נו, זה דבר אחר.

פוקוס: מה ביחס לזכות הפלסטינים לשיבה למדינת הגדה המערבית?

צוקר: אנחנו בהחלט בעד שיבת הפליטים למדינת הגדה המערבית. במהלך מלחמת 1948 עשינו דברים, כיהודים, שלא הייתי יכול לעשות אותם עכשיו. אבל אני אומר שאיש לא קיבל את החלטות האו"ם משנת 1947. כמיל שמעון היה ערבי היחידי שתמך אז ברעיון של שתי מדינות.

לא איכפת האמנה. בהמשך הראיון הסביר צוקר לבעל־שיחו הערבי כי על יאסר עראפאת לנהוג כמו אגוור אל־סאדאת, ולעשות מחווה כלפי ישראל. „אילו עראפאת ואני היינו יושבים ביחד, היינו פותרים את הבעייה תוך שבועיים."

צוקר: ...מהו האינטרס העיקרי של אש"ף? השגת פיתרון מדיני לעול שנגשה לפלסטינים, או השמירה על אחדות האירגון?

פוקוס: אתה מדבר כאילו היתה ישראל מוכנה לדבר עם אש"ף. לישראל יש מדיניות רשמית של אי־הכרה באש"ף, בגלל האמנה שלו.

צוקר: לא איכפת לי האמנה! אני לא שם לב לניירות. אולם בפומבי, גם אני צריך לתמוך במדיניות זו.

בהמשך השיחה עמד צוקר על ההבדלים שבין התנועה האמריקאית נגד מילחמת ויאט־נאם ובין שלום עכשיו. למשל, שלום עכשיו אינה תנועה של סטודנטים, כי „האוניברסיטות הישראליות הן ימניות מאד." שלום עכשיו פונה לציבור כולו.

צוקר: ...תראה, אני עצמי צנחן. אני הולך ב־10 בדצמבר לתימרונים. אם תהיה עוד מילחמה, אלחם.

פוקוס: גם אם תהיה זאת מילחמה גרעינית?

צוקר (אחרי הפסקה. ארוכה): אינני יודע.

משטרה

דו־קרב בין שוטרים

שוטר צבאי ירה מדים, ושוטר משטרת ישראל, אף הוא ירה מדים, נתקלו זה בזה

מכונית הפורד קורטינה עצרה בחריקת בלמים. את תשומת־ליבם של השוטרים שברכב משכו שני צעירים, שנראו יוצאים מאולמי אהרון באשקלון. אחד הצעירים, יואב קאפח, איש קבע המשרת במישטרה הצבאית, ניגש להטיל את מימיו בסימטה חשוכה, חשדם של השוטרים גבר. כאשר התקרבו שמעו את החייל אומר לחברו: „יאללה, תעזוב אותי, אני מת להשתין."

אחד הבלשים, יוסף („זיזיז") סבא, ניגש אל קאפח ותפש אותו בכתפו.

גז מדמיע בפרצוף. מאוחר יותר מסר קאפח בעדותו במישטרה, כי הוכה על־ידי השוטרים. סיפר קאפח: „הוא תפש אותי והתחיל לנער אותי. אחר־כך, בלי להגיד מילה, הכניס לי שני אגרופים בחזה והיכה אותי בראש, במכשיר הקשר שלו, כשהוא מקלל אותי: ‚ינעל ראבכ, תסתום את הפה, יא מניאק.'

„אני בכלל לא דיברתי. הייתי המום. לא ידעתי שהוא שוטר, כי הוא לא הזדהה ולא היה במדים. בהתחלה חשבתי כי הוא אחד העבריינים שאיתם אני בקשר, במיסגרת תפקידי במישטרה צבאית, שרוצה להתנקם בי. אחר כך, כשהבנתי מה הולך, ביקשתי ממנו להציג תעודת שוטר. הוא סירב. השוטר השני שנשאר במכונית ושמו מרדכי טופז, הוציא ממרחק כמה מטרים את התעודה. זה היה בחושך. הוא ניפנף בתעודה והשוטר הראשון צעק עלי להיכנס לרכב.

„סירבתי. עדיין לא היה ברור לי אם אלה שוטרים או עבריינים. השוטרים התקשרו כנראה לעזרה. הופיעו שתי ניידות. מתוך הניידות קפצו כעשרה שוטרים. אחד מהם, סמל מישטרה בשם שלווה, התחיל לצעוק עלי: ‚אתה מתנגד למעצר, יא מניאק!' והתחיל לבעוט בי. השוטר ז'וז'ו הוציא את בלון הגאז המדמיע והתיז לי בפרצוף. הכניסו אותי בכוח לניידת ושם, באותה הזדמנות, הרביצו לי עוד קצת. אחר כך הוכנסתי לתא־מעצר. אחי שהיה איתי התבקש לא להתערב במה שקורה.

„הייתי עצור עד למחרת בבוקר על תקיפת שוטרים. בבוקר לקחו אותי לבית־החולים."

נקב באוזן. בבדיקה רפואית נמצאו על קאפח סימני חבלה — על המצח, בצוואר, בחזה ומתחת לבדך ימין.

לדברי קאפח, אמר השוטר ז'וז'ו לרופא, כאשר היה בבדיקה הרפואית בבית־החולים, כי לא יבדוק אותו אלא בדיקה שיטחית. את הבדיקות עשה החייל מאוחר יותר, במיסגרת הצבא. למחרת היום הוא שוחרר בערבות של 5000 לירות ודיווח על המיקרה למפקדיו.

אחיו של יואב קאפח, שלום, טוען כי גם הוא הוכה על־ידי השוטרים. בבדיקה רפואית במרפאת בית־החולים ברזילי באשקלון נמצא כי האח סובל מכאבים חזקים באוזניו. אוזן שמאל דוממת. באוזן ימין נמצא נקב גדול עם סימנים של חבלה טריה וקרישי־דם.

טוען קאפח: „בסך הכל הלכתי להשתין אחרי שיצאתי מחתונה. אני משרת כבר כמה שנים במישטרה הצבאית ונוהלי החקירות והמעצרים ידועים לי. אולם אף פעם לא נתקלתי ביחס כה משפיל כמו מצד השוטרים באשקלון. אני אלך פה עד הסוף. אכתוב מיכתבים לכל הגורמים האחראים ולא אותר, זה לא יתכן שכמה שוטרים, שאין להם מה לעשות בלילה, יטפלו לאזרחים חפים מפשע ויכו אותם באכזריות כשהם עצמם מסרבים להזדהות."

תגובתו של סגן־ניצב אברהם מלכה, דובר מרחב הנגב: „באותו הלילה יצאה ניידת מישטרה לסיור מודיעיני בשטח. לפתע הם שמעו צעקות. השוטרים ראו שלושה בחורים, שאחד מהם היה שתוי, שהגיבו בקללות ובאיומים על נסיונם של השוטרים להרגיע אותם.

„כאשר הזדהו השוטרים, לקח אחד הצעירים את תעודת השוטר של מרדכי טופז והשליכה ארצה. הצעירים שנעצרו התנגדו באלימות ולכן הוזמנה תיגבורת. את כל האירוע ראה קהל רב שהיה במקום והשוטרים, לפי דבריהם, השתמשו בכוח סביר כדי לעצור את החשודים."

בינתיים מינתה מישטרת אשקלון קצין בודק, כדי שיספל בתלונתו של השוטר הצבאי.

שתי המישטרות — האזרחית והצבאית — ממתינות עתה לתוצאות הבדיקה.

דרכי אדם

מדוע דווקא נסים

החוזה שסירב להתאשפז, איים בטירפון על השר ילא תיק

המרכזנית בלישכת ראש־הממשלה נדהמה לשמע האיומים שהופנו מעברו השני של קו־הטלפון כלפי השר בלי־תיק משה נסים. היא מיהרה להעביר את השיחה לממונה עליה. גם באוזני הממונה השמיע המטלפן האלמוני את האיומים על השר, אך משנסאל מדוע הוא מאיים, ניתק את השיחה בהבטיחו לטלפן שוב.

כעבור פחות ממחצית השעה קיים את הבטחתו וטילפן, כשהוא חוזר על איומיו. הפעם הזדהה בשם אברהם יצחקי • וסיפר כי הוא חולה־נפש וכי היה מאושפז פעמים אחדות בבית־החולים הפסיכיאטרי אברבנאל בבת־ים.

גם בשיחה זו לא ידע המטלפן־החולה להסביר מדוע הוא מאיים על השר נסים. מלישכת ראש־הממשלה טלפנו למישטרה, וזו הפנתה אותם לבית־החולים אברבנאל, על מנת שהרופא התורן יוציא צו־איש־פוז נגד החולה המוכר לבית־החולים. הרופא סירב, כפי שאכן מחייב אותו החוק, למסור אינפורמציה אודות החולה.

בחקירה קצרה התברר שהמאיים, שהוא גבר בן 40 המתגורר ברמת־גן, אכן היה מאושפז בבית־החולים בבת־ים. יומיים לפני שהתקשר ללישכת ראש־הממשלה נב־

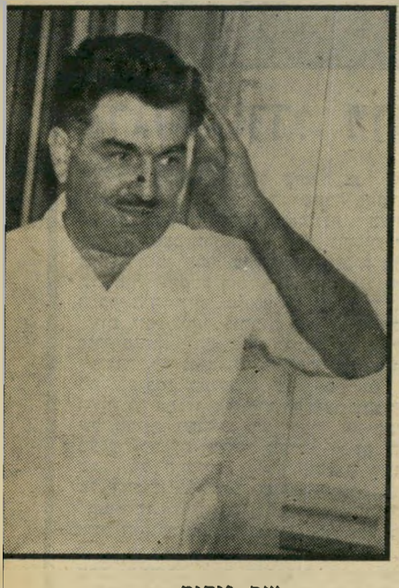

שר נסים
במקום תרופות

דק על־ידי הרופא־המטפל שלו, שקבע כי הוא נמצא במצב פסיכוטי חריף וכי הוא זקוק בדחיפות לאישפוז. החולה סירב להתאשפז, אולם הבטיח לקחת את תרופות־ההרגעה שרשם לו הרופא.

החולה, כנראה, לא לקח את התרופות, ומצבו החמיר. כדי למצוא פורקן למצוקתו חייג ללישכת ראש־הממשלה ואיים על השר.

• שם בדוי.

קרגל? ורד? מרס? „הארץ"? - הכבאים נזעקים להצלה

רעש גדול, ותוך שימוש בכל כלי־התיקשורת, גילתה המישטרה באוגוסט 78׳ שתפסה כנופיה, המאורגנת בצורה צבאית, אשר גרמה לשריפות גדולות של בניין רהיטי מרס, עיתון הארץ, בית חרושת ורד, ומיפעל קרגל. סכום הנזק לקרגל בלבד היה יותר מ־300 מיליון לירות.

יום יום עסקו כותרות העיתונים בסיפורי מע״ך. ייחסו להם כימעט כל מעשה עבירה שלא נפתר עד אז. ההרגשה שנוצרה בציבור בעיקבות מסע פירסום זה היתה כי נתגלו מקורות הפשיעה והנזקים של מדינת ישראל. רק יעצרו את אנשי מע״ך (מועצת עריכי צה״ל — זה היה שמה של החבורה), ומייד ישתנה מצבה של החברה בישראל לטובה.

בפשיטה מיוחדת נתפסו 28 אנשים, אשר הוחזקו במעצר ונחקרו במשך חודש תמים על־ידי צוות מאומן של אנשי מישטרה. התפיסה באה בעיקבות מידע חסוי שנמסר למישטרה על חברי הכנופיה. מידע זה נשאר חסוי גם בבית־המישפט עקב מיסמך שהוגש מאת שר־הפנים.

מרבית העצירים היו תושבי שכונת־התיקווה. חלקם ישבו באותו זמן בבתי־סוהר בגלל עבירות אחרות. גם האסירים הובאו למעצר ונחקרו על קשריהם עם החבורה. כאשר הובאו העצירים לפני שופטים להארכת מעצרם, החלו מתלוננים בעיקביות על מכות, עינויים ולחץ שהופעלו עליהם מצד חוקריהם. אחד מהם, יוסף עניו, שנקרא בכנופיה הקמב״ץ, ושנחשד כראש הכנופיה, אף הרחיק לכת והתלונן לפני השופט דוד בר־אופיר, כי על מנת לשבור אותו, זרקוהו השוטרים בלילה ל־תוך בריכת התנינים בגן־החיות. השופט שאל אותו אם המישטרה לא הכניסה אותו גם לכלוב האריה, ועניו ענה, מבלי להניד עפעף, כי הם ניסו, אך לא הצליחו.

עציר אחר, יוסף רחמים, הרחיק לכת עד כדי כך שבלע חבילת סיכות מתוך קערית שעמדה לידו במישטרה והוחש ל־בית־חולים. לדבריו, רצה להתאבד בגלל המכות והעינויים שהמישטרה גרמה לו.

אחרי חודש תמים של חקירות מפרכות החליטה הפרקליטות כי יש בידה די חומר להעמיד לדין שבעה מתוך כל אותם שנעצרו. אחד, משה מאיר, הפך עד־מדינה ומסר את גירסתו נגד חבריו. כל השאר מסרו אף הם הודאות בהצתות שונות. כולם, מלבד עוזי ערמי, ואכן, בסופו של המישפט היה זה עוזי בלבד שיצא זכאי.

שבעת הבחורים שישבו על ספסל הנאשמים היו רחוקים מאד מהדימוי המפחיד וההירואי כימעט שנתנו להם אמצעי־התיקשורת. כולם בשנות העשרים הראשונות לחייהם, בנים למישפחות מרובות ילדים, ומעוטות אמצעים. מרביתם חסרי השכלה מינימלית, חסרי מיקצוע, וכולם, מלבד אחד, היו עריקים מצה״ל בתקופה זו או אחרת. זו, כנראה, גם היתה הסיבה למתן השם מע״ך לחבורה.

אפילו השופטים, שישבו מולם במשך שבועות רבים בעת המישפט, התרשמו כך. הנשיא, בנימין כהן, הביע את דעתו זו במפורש בעת סיכומיה של התובעת, ואמר „הרי הם פרימיטיווים".

במהלך המישפט הסתבר, כי השריפות הענקיות, שכילו בעשן סכומי עתק של מיליוני לירות, לא הביאו כל רווח כספי למבצעים. אם היו מי שחשדו בתחילה כי כנופיית מע״ך היתה הזרוע המבצעת של העולם־התחתון, או כי היו קשורים ב־איזו שהיא דרך לפשע המאורגן במדינה, הרי הדבר הופרך לחלוטין במהלך המישפט. הם הסבירו את מניעיהם לשריפות בטענות ילדותיות וחסרות־היגיון. את בניין מרס שרפו כדי להסתיר גניבת כלי־עבודה. הם פרצו לתוכו קודם לכן וגנבו כלי־נגרות עבור אחד מחבריהם, וכדי לחפות על הפריצה שרפו את הבניין. את בניין עיתון הארץ שרפו מפני שדיעותיו היו מנוגדות לדיעות הליכוד. את מועדון השר־הצעיר ביד־אליהו שרפו מפני שלא רצה לקבל חברים משכונת התיקווה.

בפסק־הדין ציין השופט בנימין כהן, כי לא מצא כל מניע להצתות.

מהלומת מוט על ראש העגל

מת־החיים שלהם העידה כי לא הרוויחו ממון רב. הם אומנם נסעו לטיולים בגליל, בחרמון ולקיבוצי הצפון. אך בדרך־כלל עשו זאת ברכב גנוב, או בג״פ של יוסף עניו שנקרא בפיהם „חוליטו". את הדלק, שקראו לו „חמצן", היו גונבים, ומסתירים לעת הצורך במצבור ש־היה ב„מערב הפרוע", שטח בעל צמחיה עבותה באבו־כביר. „המיפקדה" שלהם היתה בבניין רעוע ברחוב עבאס בשכונת־התיקווה. מפעם לפעם היו אחדים מהם שוכרים בשכונה דירה זולה למגורים.

ההצתות ושאר העבירות שביצעו היו חסרות תיחכום ודמיון. הם היו שופכים על האובייקט דלק מג׳ריקנים, ומעלים אותו באש, כאשר אחדים מהם שומרים בחוץ.

מדוע ביצעו הנערים את אשר ביצעו? אם עוקבים אחר כל פעולותיהם של בני החבורה במשך ארבע השנים שבהן פעלה, כלומר, משנת 1974 עד 1978 עת נעצרו, נראה שאין כל רצף במעשיה. בעת החקירה התגלה לתביעה, כי במשך השנים עשו בני החבורה מעשים של ונדאליזם וברבריות, חסרי כל טעם ומשמעות. מעשים שאיש לא נהנה מתוצאותיהם. בחומר שהיה לפני התביעה נמצאו האשמות כי הם הרעילו בריכות דגים בקיבוצים. הם לא אספו את הדגים, לא אכלו אותם ולא מכרו אותם. היה זה הרס לשמו. אחת האשמות אומרת כי סגרו את החימום לבית־אימון לאפרוחים, ובכך גרמו את מותם של 500 אפרוחים. אחד מהם נאשם כי רוצץ את ראשו של עגל במהלומת מוט ברזל, סתם כך, לשם כיף. על כל המעשים הללו לא הועמדו כלל לדין, כי התביעה חשבה ובצדק, שאם תעמיס על התיק המסובך כל כך הרבה אישומים, הוא לא ייגמר לעולם. גם כך היו בתיק עשרות פרטי אישום, נגד שבעה נאשמים, דבר שהצריך עבודה מאומצת של התביעה.

נערות יפהפיות וגברים גיבורים

אשר התארגנה החבורה היו חבריה, שנשרו מבתי־הספר, בגיל ניוסן, וסבלו בוודאי תסכול חברתי וכלכלי. את גיבוריהם מצאו בשחקני הקולנוע. גם הם רצו לנסוע במכוניות מהירות, לחבק נערות יפהפיות ולהיות גיבורים. הדרך היחידה שהיתה פתוחה בפניהם להוכיח את עצמם היתה דרך פשע. בעולם העסקים הישראלי לא היו להם כל סיכויי התקדמות. הם יצרו כנופיה של נערים מתוסכלים, שיחקו בממשלה, מינו שרים ומזכירים. היה להם גיזבר, אורי גולברי, אשר חילק את כספי הפריצות והגניבות בין כולם. היה להם שר־תחבורה, משה מאיר (עד־המדינה), שדאג להספקת רכב גנוב לחבורה לכל צרכיה. היה שר־החקלאות, יעקב בלדוס, אשר היה ממונה על גניבות חקלאיות, בעיקר כבשים, בקר ופרות ממטעים. אך המנהיג והרוח החיה בכנופיה היה ללא ספק אדם מיסתורי, שלא נאשם בתיק כלל. יוסף עניו, צעיר בן 26, יליד הארץ, בן למישפחה יוצאת פרס, להוריו בית־דפוס בשכונת התיקווה. עיניו הבורקות של עניו מסתירות מאחוריהן אישיות מוזרה ומעוררת שאלות.

לפי הסיפורים היה הוא המודיע המיסתורי שמסר את החבורה לידי המישטרה. היה זה גם הוא שכתב מיכתבים בעילום שם למערכת הארץ, שבהם הצהיר כי הוא יודע מי ביצע את השריפות הגדולות בתל־אביב. במשך השנתיים האחרונות, גם בעת ביצוע השריפות האחרונות היו עניו בבית־הסוהר. הוא נשלח לשם על התפרצות למחסן צבעים וגניבתם. אך גם מבית־הסוהר המשיך להיות המנהיג הבלתי־מעורער של הכנופיה. יעידו על כך מיכתבים שונים שהוצגו בבית־המישפט מחברי הכנופיה אליו. כיניוו בחבורה היה הקמב״ץ. וכולם התייחסו אליו בייראת־כבוד.

הוא לא נאשם במישפט, אולי מפני שהיה בבית־הסוהר בעת השריפות הגדולות. ואולי מסיבות אחרות. אך הוא הופיע במפתיע לתת את עדותו. בעת סיכומיה של התובעת פנינה דבורין, נכנס עניו לאולם. אז כבר היה משוחרר מבית־הסוהר. וכך, ללא שמירה, הופיע בבית־המישפט ונתן את עדותו מעל דוכן העדים. את עדותו אפשר לסכם כמעט במישפט אחד: „אינני יכול לענות, כי אני עלול להפליל את עצמי."

בפסק דינם התייחסו אליו השופטים ואמרו כי הוא היה כנראה מנהיג בעל אישיות כריזמאטית, והאינטליגנטי היחיד בין אנשי החבורה. יתכן כי הוא הוא לווייתן שאליו התכוונו השופטים בנזוף דינם, וכל האחרים, הנאשמים היו דגי הרקק.

חבורה של נערים
מי הם? מה

תיק מע"ץ

הורשעה בהצתות שבהן נשרף רכוש של מיליוני לירות.
הריץ אותם? מי הנהיג אותם? מדוע הם הודו?

הנבחרת של התיקווה

תלי תילים של מיסמכים, הצטברו ב־מישרדה של התובעת האדמונית, פנינה דבורין, לקראת המישפט. מיסמכים ומיכ־תבים אשר נמצאו בבתי הנאשמים, מאות הודאות והודעות במישטרה נערמו בארי־גזים גדולים ליד שולחנה. ואז החלה פר־שת מישפטי הזוטא. היה ברור כי המיש־פט יעמוד או ייפול על הודאותיהם של הנאשמים במישטרה. כולם, מלבד אחד, הודו לבסוף במישטרה בביצוע חלק מסויים מהשריפות. הודאותיהם אלה, ב־צרוף „דבר מה" הנדרש לפי החוק, היו מרשיעות אותם. לכן נלחמו הנאשמים וסני־גוריהם מילחמה נואשת לפסילת ההודאות.

האיש שבלע סיכות

חמישה שבועות רצופים, מיום ליום, התנהל מישפט הזוטא. הובאו מאות עדים, שוטרים ואחרים, כדי להוכיח כי ההודאות ניתנו מרצונם הטוב של הנא־שמים, כי איש לא היכה אותם ולא איילץ אותם למסור הודאות אלה.

אחד אחד עלו הנאשמים על דוכן ה־עדים וגילו מסכת מפחידה של עינויים ומכות שספגו במישטרה, ואשר בגללם הודו באשר הודו. „בעצם," טענו, „לא עשינו כלום, ואין אנו יודעים דבר. הכל פיברוק של המישטרה. איננו מכירים אפי־לו אחד את השני."

בית־המישפט, אחרי ניתוח ממצה ומע־מיק, החליט לקבל את הודאותיהם במיש־טרה, ופסק שאפילו היו פה ושם חריגות וחריקות, עדיין ההודאות ניתנו מרצון חופשי. גוזמותיהם של הנאשמים הן אשר היו בעוכריהם. מפעם לפעם חזרו על גירסתם בשינויים ובהגזמות רבות. עד שהשופטים לא נתנו בהם אמון.

אומנם אחד מהם בלע סיכות, ואמר ל־סניגורו כי הוא רוצה להתאבד מחמת ה־עינויים, פה ושם היו גם שמץ של ראיות לכך שנהגו בהם בצורה מוזרה, והוציאום ל„טיולי לילה", אך השופט אליהו וינוגרד נתן למישטרה ציון חיובי, השופט משה טלגם נתן לה ציון שלילי, ואילו הנשיא, בנימין כהן, אמר כי בין ציון שלילי לבין ציון חיובי, היה הוא נותן ציון „לא שלילי".

שבועות אחדים אחרי מתן החלטה זו, התקיים באולם אחר של בית־המישפט המ־חוזי בתל־אביב מישפט נפרד לשוטרים ש־נאשמו בהכאת עציר חשוד ברצח. העד הראשי במישפט זה היה שוטר לשעבר, איליה ארנון, שנכח בעת מתן המכות ל־עציר. כאשר נשאל על מיקרים אחרים שבהם חזה במכות במישטרה, סיפר כי בעת חקירת אנשי מע"ץ, השתדלו להרחיק אותו מהמקום. הוא אומנם לא ראה בפו־על כי מכים את אחד הנאשמים, אך כאשר ראה אותם בהפרשי זמן של 48 שעות, יכול היה להבחין בהבדל. אנשים שהיו תקינים ובריאים יומיים קודם, היו נפו־חים, חבולים ומוכים יומיים לאחר מכן. „ואם זה לא היה ממכות, הרי ההסבר היחידי הוא שהם נפלו במדרגות," אמר השוטר לשעבר. „זה בושה למדינה שהו־דאותיהם של אנשי מע"ץ התקבלו בבית־המישפט," הוסיף.

אך לאחר שהתקבלו ההודאות, היתה מלאכתה של התביעה קלה. פנינה דבורין אומנם עמלה בפרך כדי להוכיח בכל מיקרה את „הדבר מה" הדרוש כתוספת להודאה. היא הביאה כראיות מיכתבים שכתבו בני החבורה אחד לשני, ובהם הם משתמשים בכינוייהם בכנופיה. אחד מהם, יעקב בלדוט, הכחיש בבית־המישפט כי אי־פעם נודע בשם „ג'מבוליקה". התביעה הציגה שישה מיכתבים, חמישה מהם היו חתומים בשם זה, ואותם הכחיש. את ה־שישי שלא היה חתום זיהה כמיכתב שהוא כתב. התביעה הביאה אישור מגרופולוג, כי כל ששת המיכתבים חוברו על־ידי אותו אדם. וכך נוסף דבר מה להודאתו של בלדוט.

השומר הצעיר עלה באש

פתעה אחרת גרם העד דויד שולמן (שנרצח השבוע כשהתפוצצה מכוניתו), מבעלי מרס. הוא העיד על השריפה במרס. בתיק המישטרה שנפתח עקב השריפה, הי־תה תלונה על גניבה של בדי־ריפוד בשווי של מיליון לירות. אולם עד־המדינה, משה מאיר, הכחיש בכל תוקף כי הם גנבו בדים. ואכן, בעדותו סיפר שולמן, שאחרי בדיקה של מעריך התברר כי לא היתה גניבת־בדים, אלא חסר רגיל. כך אומתה נקודה זו בעדותו של מאיר.

למרות כישרונה של דבורין נשארו שא־לות פתוחות בלא מענה. פנחס אמזלג, הודה כי השתתף בשריפת בניין עיתון הארץ, התברר ממיסמכים חד־משמעיים כי באותו זמן ישב אמזלג בבית־כלא צבאי, ולא יכול היה לבצע הצתה זו. האם הי־כוהו במישטרה כדי שיודה גם בהצתה שלא ביצע? או אולי ניסה הוא עצמו לבל־בל את המישטרה בעדות שקר כדי לער־ער את מהימנות עדותו כולה? או שמא מרוב שריפות והצתות, ולאחר שעבר זמן רב כל־כך כבר לא זכרו אנשי הכנופיה מי ביצע מה? התובעת אפילו הרחיקה לכת וטענה שאין זה ודאי שהאיש לא ברח באותו ערב מבית־הכלא והשתתף בפועל בשריפה. שאלה זו לא נפתרה.

כימעט שנה נמשך המישפט. לקראת פגרת הקיץ יצא בית־המישפט לחופשה, והבטיח לתת את פסק־הדין בהקדם.

פסק־הדין, כאשר ניתן, השתרע על כ־250 עמודים. הפרוטוקול אינו ניתן כלל לנשיאה מרוב כובד. שישה מבין שבעת הנאשמים הורשעו על־ידי בית־המישפט. רק אחד, עוזי ערמי, אשר שמר על שתי־קה, למרות שלטענתו הוכה גם הוא על־ידי המישטרה, זוכה כליל.

דווקא הצתה אחת, מהפחות ידועות של בני החבורה, מלמדת רבות על מניעיהם. היתה זו ההצתה של מועדון־הנוער של השומר הצעיר ביד־אליהו. המועדון סרב לקבל את בני שכונת־התיקווה אל בין שורותיו. וכך, כדי לנקום את נחיתותם בחברה הישראלית, שרפו את המועדון ערקו מצה"ל, גנבו מכוניות, גנבו דלק, ושרפו מיפעלים.

יתכן כי סכומי כסף קטנים יחסית, ש־בהם היו פותחים מועדוני־נוער בשכונת־התיקווה, היו מונעות שריפתם של מאות מיליוני לירות, על־ידי נערים מתוסכלים השונאים את החברה.

שריפת קרגל, 1977: 300 מיליון לירות עלו בעשן תוך שעות מעטות

מיכתבים למע"ץ

מחמוצר שהתגלה במישפט עולה כי מע"ץ היתה כנופיה מגובשת היטב. לחבריה היה סלנג מייוחד. הם היו קשורים איש לרעהו בעבותות ידידות. היו להם טיולים משותפים והם היו שקועים בעולם משלהם. בכל מיכתביהם הם מזכירים את ה„מצב המישפטי", מחליפים דעות על מעשי עבירה, מתכננים גניבת כבשים ודלק, ושקועים עד צוואר בתת־תרבות עבריינית פרטית משלהם.

המיכתבים משקפים היטב את עולמם. כתב־היד, בדרך כלל, כימעט בלתי קריא. שגיאות הכתיב של אחדים מהם מעידות על בורות מוחלטת.

להלן כמה מיכתבים שהוגשו על־ידי התביעה כמוצגים בתיק. הנאשמים טענו שסחטו מהם הודאות במכות ובאיומים, ושהם כלל לא הכירו איש את רעהו. המיכתבים מוכיחים כי כימעט כולם היו ידידים של כולם. בייחוד מדבר בעד עצמו המיכתב הראשון, שנכתב אל יוסף עניו, הקמב"ץ, על־ידי אחיו איתן. יתר אנשי החבורה חתמו עליו וצירפו אל חתימותיהם את השמות, הכינויים והתפקידים שלהם בחבורה.

תוקנו רק שגיאות כתיב, כדי שהמיכתבים יהיו קריאים ומובנים, והוספו השמות שלהם המלאים ליד הכינויים.

ללא תאריך.

כותב לך מיכתב זה ביום ראשון בשעה 12 בלילה. אחרי שהיינו בסינרמה. היו אתי בסינרמה משה (מאיר — עד־המדינה), פיירו (פינחס אמזלג) וסמי (יוסף רחמים) ועוד כמה חבר'ה. יוסי, אני וג'מבוליקה (יעקוב בלדוט) ואבא היינו היום בבוקר בבית־מישפט, וחיכינו שאתה תבוא.

אתה לא הגעת, כנראה שהמישטרה היצאית לא הודיעה שאתה נמצא בכלא. או השופט דחה לך את המישפט. יוסי, ברגעים אלה שאני כותב לך מיכתב זה נמצאים אלה שאני מבלים ועושים חיים.

אתמול יום שבת הרבצנו נסיעה לחרמון במכונית שלך. חבל שאתה לא היית. אנחנו מדברים הרבה עליך ומזכירים אותך כל פעם ואת מעשיך וכל הזמן צוחקים. מה היית עושה אתה. אני אדווח לך מה קורה עם החברה שלך. למשה (מאיר) נמאס מהזקנה שהשכרתם אצלה, היא כל הזמן מבלבלת לו את הביצים ובוכה שהם משאירים אור עד שעה מאוחרת. ומבזבזים הרבה חשמל. אז הם השכירו דירה אחרת בתיקווה, ליד העכברה (חברתו של פינחס אמזלג) והם צריכים לשלם כל חודש 300 לירות.

גידעון, משה ופיירו שלושתם גרים שם. דרך אגב, פיירו גמר עם העכברה ויוצא עם בחורה אחרת, אני חושב שאתה מכיר אותה, יש לה גופה לא כמו העכברה. גם משה גמר לפני יומיים עם זאת שהיה יוצא איתה מחולון. הם יצאו בערך חודשיים, ומשה חושב לחזור לקיבוצניקית שלו שנמצאת רחוק.

יוסי, ברגעים אלה שאני כותב לך מילים אלה עוקב אחרי שורות אלה פיירו, והוא אומר שישלח אליך רמז. יוסי, אני רוצה שתכתוב מה העניינים. ההורים ובייחוד אמא דואגים לך ושואלים לשלומך. אמא גורא מתעצבנת שהיא לא יכולה לבוא לבקר אותך. יוסי, פיירו רוצה לכתוב לך כמה מילים, לכן אעביר את העט לרשותו.

(מכאן מפינחס אמזלג) יוסי מה שלומך. איך המרגש, אני חושב שהכל בסדר. ודבר אחד אני רוצה, שלא תתייאש, ותקח הכל בקלות. כל החברה הסתדרו טוב, למרות שאנו קצת תפרנים. אבל אל תדאג לנו, השעה עכשיו היא כבר 12.30 בלילה, ואנחנו מתכוננים לבזוז את החומר שנחוץ לאיתן (כנראה דלק). יוסי, אני מוסר את העט לידי משה.

משה מע"ץ. שילמנו מהקופה עבור הדירה לחצי שנה. וזה לפקודתך במיכתב ששלחת.

תיקח את גידעון: מה שלומך? איך אתה מרגיש? אני מקווה שאתה מרגיש טוב. יוסי, במהרה ד"ש מכל החבר'ה וגם מזה שירד לתאים.

להתראות יוסי בקרוב

מע"ץ לעולם ועד

מאת גידעון (חתימה).

מאת אורי שר־הביטחון, יוסי סלמט ולהתראות מהר, (חתימה).

מאת שר־התחבורה (חתימה).

מאת איתן (חתימה).

מאת פיירו (חתימה).

מאת ג'מבוליקה (חתימה).

גידעון, משה ופיירו עברו דירה במקום גוטיי. שכונת עזרא.

● ● ●

24.2.76

ליוסי ממע"ץ שלום,

(ליוסי עניו, בכלא).

יוסי, אין זמן לשטויות. אני כותב מיכתב זה לאחר שהבוץ מזיקוביץ באו וקיבלו דיווח שגידעון (גידעון הררי — אחד הנאשמים) עריק באיי־בי־אם. בקיצור, יצאנו מזה, וצריכים לצאת מהדירה בדחיפות בריייס. יוסי, השעה כעת 4 לפנות בוקר, חמש דקות אחרי שהמזיקוביץ בוץ בילוש עם שתי קורטיזנות ביחד 40 כוחות־סוס הלכו. שלא תגיד שאני לא מדווח לך, יעני, ישר מהאש.

לסיכום, אני מת לרבוץ. יוסי, איתן ברא־זיקו נעצר. ועכשיו בארבע בבוקר לקחו גם את גידעון. טוב, סלמט, העיניים שלי נסגרות לבד.

כמו שאמרתי,

מע"ץ, הכוחות מידרדרים.

ז'מבוליקו. (יעקוב בלדוט).

● ● ●

29.2.76

ליוסי עניו שלום רב,

ראשית מיכתבי אשאל לשלומך ולשלום זקאניה של המכלאה (רמז) אם תשאל לשלומם של כוחות מע"ץ או העניינים מתגלגלים לדעתנו והסיבות לכך הן כך: איתן (אחיו של יוסי עניו) נעצר לפקודת השופט המניקוביץ ל־10 ימים. באיזה אשמה אני בדיוק לא יודע. אבל מה שברור שזה בעניין הרכב שלו, אם קבלת את מיכתבי האחרון, אז תבין בערך במה הענייין. בעניין החמצן (רמז) שמספקים לו־איתן הוא כך, משה (משה מאיר, מי שהפך עד־מדינה) לא משתווה עם איתן. ותמיד יש חילוקי דעות. משה טוען שאיתן קמצן ולא מעריך את האספקה שהוא מקבל וכשמשה מבקש כמה לירות אז איתן מהמם. יוסי, אני לא מאמין שאחרי התיסבוכת במישפטים של איתן הוא עוד ימשיך לדרוש אספקה. אתה מבין אני מקווה.

גידעון (הררי — אחד הנאשמים) נתפס לפני שלושה ימים על־ידי המדור המזרקוביץ בדירה שלנו והחברה שלו מבלבלת לי את המוח שהיא אוהבת אותו ושאר הסיפורים של הנקבות, אתה יודע. יוסי, אנחנו צריכים לפנות את הדירה ביום ראשון הקרוב, והבעיה שאין לאן ללכת. נראה מה יהיה, תקבל דיווח בהקדם האפשרי.

...הייתי אצל אמא של שר הסיפורים (חיים בויום — אחד הנאשמים). מקור כינויו הם הסיפורים הרבים שבפיו) הבת זונה המזובלת, היא אמרה שהיא לא מסכימה בשום פנים ואופן שחיים יודה באשמה ואני מסביר לה, שלי זו עבירה שניה, וזה מסוכן, לא איכפת לה המטומטמת. היא רק דואגת לבן שלה. אתה מבין, היא רוצה להעיד לטובתו. היא לא יודעת שעד ממישפחה זה לא אוכל אצל השופט. וחוץ מזה הוא הודה בפעם הראשונה. הוא כבר הודה, הוא לא יוכל לחזור מזה. יעשו לו קאסח, ויהיה מיסכן. שטויות, גם זה יעבור. ורק נדע עם מי יש לי עסק.

...טוב יוסי, אסיים את מיכתבי הקצר בתיקווה שיהיה לך חומר מחשבה על העניינים של מע"ץ ומישפחתך. סלמט, להתראות. מסור ד"ש לחיים הבן אכלה,

מע"ץ, הכוחות הנסוגים.

ז'מבוליקה, כתב מע"ץ.

● ● ●

10.2.76

ליוסי שלום רב לך,

בראשית מיכתבי אשאל לשלומך, ולמצבך המישפטי. יוסי אצלנו הכל בסדר ומחכים לעניינים שיתגלגלו כלומר מצבך המישפטי... (כאן בא דיווח על מישפט שהתנהל אז בגלל גניבת רכב).

בקשר לדירה, עברנו ליד הבית של מזל האוכלת. זה צריך 2 חדרים כל הנוחיות, 300 לירות לחודש...

בקיצור, אני כותב מיכתב זה מגשר הזיו, זה לאחר צילום בקיבוץ לוחמי־הגיטאות. תוצאות הצילום פותחו במעבדות מע"ץ ובצילום נראה משהו משונה כמו למשל סמוח עבה (הכוונה כנראה לשמיכות) וארוזים בניילונים. בקיצור, יש מה לבזוז.

סלמט, ז'מבוליקה.

ירידה בבורסת המכוניות (כנראה חסרו־להם מכוניות)

מכ"ם

הכוחות הפולשים מסתערים על הסי־נרמה.

בסרט אפרוץ הברזל

מע"ץ

● ● ●

ליוסי ממע"ץ שלום רב,

יוסי, מה נשמע ואיך המרגש? אם תשאל לשלומי ומצב העניינים, הוא חמור ביותר. אם תקשיב טוב העניין כך: את־מול, כלומר ביום ראשון, עשו חיפוש אצלך בבית בוץ בילוש מזיקוביץ. והם לקחו שתי מחסניות של רנג"ס ואחת של עוזי. 18 בטריות קטנות צבאיות ואקדח רקטות. כל זה לקחו מהארון שלך.

תובעת דבורין זתיקי מע"ץ

טובעת בתיקים

אם תשאל איך כל זה קרה, אז אגיד לך. ביום ששי בערב איתן נתן להם למשה (משה מאיר שהפך עד־מדינה) גידעון ו־פיירו (פינחס אמזלג) את הפדו. הם רצו להביא משהו רץ (רמז — הכוונה אז לגניבת מכוניות או לגניבת כבשים). ואיזה בוץ לבד העמיד אותם (רמז) והבן־זונה לקח את המיספר של המכונית ולמחרת באו ועשו חיפוש. יש לאיתן מזל. הם ראו את הטייפים ואת הטלוויזיה ולא הרגישו. איתן רעד בידיים. בקיצור הבילוש אמר לאיתן שהוא צריך לבוא למישטרת רמת־גן עם שלושת האנשים שהיו עימו בפדו. אתה מבין. אז אם גידעון, משה ופיירו ילכו איתו, זה מסוכן, אתה מבין. אז הוא הלך לבד, וכרגע הוא עצור. (איתן).

אז העניינים מתחילים להתגלגל לא טוב. הם לא עובדים בראש. זה מרוב שהם חושבים על בז (מעשי שוד) וגוז (חתיכות) ביחד. עוד דבר, אנחנו עכשיו גם מפחדים לרבוץ בדירה החדשה, כי משה חתם לבוץ שאיתן ילך לחקירה, והוא נתן את הכתובת. אז מה אתה אומר? הוא לא טמבל? יוסי, תן הסבר לכל זה, אבל מהר, אני מחכה לתשובה מהירה.

סלמט ולהתראות.

מע"ץ הכוחות המידרדרים.

(מיכתב של יעקוב בלדוט, לא חתום על ידו)

● ● ●

שיהיו בריעים כל מע"ץ ומכים מע"ץ

(מיכתב לגידעון הררי, שחיה בחוץ, מאת משה מאיר, עד־המדינה, ואדם בשם אליעזר קולט, שרצה להצטרף למע"ץ; שניהם בכלא ב־17.4.77).

מילון מע"ץ

שפת־הסתרים של החבורה כללה את הביטויים הבאים, אשר נזכרו בחלק ממיכתביהם, שהוגשו כמוצגי התביעה לבית־המישפט. בעדותם נתנו הסברים למונחים הללו.

בוץ (מתחרז עם גוץ): מישטרה.

מזיקוביץ: שוטר.

מניאקוביץ: שופט.

חמצן: דלק.

בז: מעשה שוד.

גוז (מתחרז עם בוז): בחורות, חתיכות.

גורים: צעירים שהצטרפו למע"ץ זה מקרוב.

משהו רץ: כבשים, או מכוניות.

דרביץ: לישון.

מערב פרוע: שטח־אדמה ליד אבו־כביר, מול בניין מרס. (נראה כי כינוי זה היה רווח בתל־אביב הקטנה, ביגלל חנות־הסוסים שהיתה באותו מקום לפני שנים רבות. נשוא בית־המישפט המחוזי, בנימין כהן, זיהה את המקום כאשר שמע את השם). מקום זה שימש מקום מיסתור למצבורי־דלק שגנבו אנשי־החבורה, והסתירו לעת הצורך.

לאחי גידעון שלום,

כותב לך מיכתב זה חבר של משה, אליעזר קוטס. בראשית מיכתבי אשאל ל־שלומך? איך אתה מרגיש? בוודאי תרצה לדעת מה שלומי הרי הוא טוב ולא חסר לי דבר מאומה רק לראותך מקרוב אלי.

סטיב (כינויו של גידעון הררי, על שם סטיב מקווין), את מיכתבך קיבלנו ביום ראשון ושמחנו... חשבתי קצת והגעתי למסקנה כי אני אישית צריך לענות לך על המיכתב, כי אתה עדיין לא מביר אר־תי ולא ראית אותי איך אני נראה. כך אספר לך קצת עלי. אני גר עם הורי ב־חדרה. ואני עובד בחוץ נהג סמי (סמי טריילר — משאית) ולפעמים הייתי עובד נהג של בוס (נהג של מנהל בחברה).

כך אני פעם ראשונה בבית־סוהר, בגלל הובלתי סחורה גנובה באוטו ונקלעתי לבד. כי היו איתי עוד שלושה, אבל היפלתי הכל עלי. החברה הם דואגים לי. זה בסדר, ואני עומד להשתחרר בקרוב...

אני אספר לך מדוע אני רוצה לעזוב את חדרה, קודם כל אני עבדתי נהג בוס בתל־אביב, שהוא נשיא התאחדות האי־כרים. אם אתה מכיר עם אוטו (דודג' פו־לארה) ועבדתי בכבוד ועומד לחזור אליו כי הייתי טוב בעבודה.

וכל יום אוטו צמוד, וכל יום הייתי נוסע לחדרה הביתה. ודבר שני בתקופת המאסר, אני יצאתי לחופשה שלוש פעמים ואני גרמתי צרות לבוץ. והפכתי את חדרה. כך הם החליטו ואמרו לאחי שהם מחפשים אותי. כך אני בא לגור בתל־אביב.

שלום ולהתראות בקרוב.
ממני חבר למע"ץ אליעזר

● ● ●

לגידעון שלום רב,

סטיב, בקשר לבוץ שהם אומרים שעשי־נו ביז (שוד) ברמת־חן אל תדאג, ותנסה להזמין אותי לחקירה, ותגיד לבוץ אולי

נאשם אמזלג (שמאל) • ערק מהר

משה יודע מה הולך שם. ואני כבר אטמ־סם אותם. כך שתהיה לי נסיעה ואני אוכל לראות את תל־אביב קצת.

גידעון, אני רוצה שתישלחו לי כמה תמונות, ואל תגיד שאין לך, כי יש לך. ותמונה שלך רוצה אליעזר. תשלח תמונה שלך ושל כל החברה יחד עם חוזליטו (כינויו של הג'יפ של הררי).

הצלחה בפעולות ותיזהרו מהבוץ.

נ.ב. יש כמה אנשים חדשים במע"ץ. אני לא מכיר אותם, כמו למשל משה נחום, וכן הלאה, דווח לי מה הולך איתם.

ממני משה ואליעזר.

● ● ●

גלויה ממשה מאיר, יעקוב בלדוט (ז'מבוליקה) ושתי בחורות ליוסף עניו.
ללא תאריך

ליוסף הרבה אהבה ממשה, ג'קי (ז'מבוליקה), אורנה ואיריית, מקיבוץ גשר הזיו.

עכשיו אנחנו נמצאים ברכבת. כולנו בדרך לתל־אביב. אין לנו זמן ולא מקום לשאלות כגון „מה נשמע" אבל בכל זאת נשאל. אצלנו הכל בסדר, משתוללים קצת ברכבת אבל שטויות.

כותבת לך אירית ידידתו של ג'קי ומשה, אשר התאהבה בך מסיפוריהם. מקווה לר־אותך עם משה, תקבל אותך במיטתה. שו־לחת לך את אהבתה איריית.

● ● ●

מיכתב ללא תאריך למשה מאיר מגיד־עון הררי (סטיב) ועוזי ערמי (הפרפר) — ערמי זוכה במישפט.

אהרן מושון,

אני כותב לך כמה מיכתבים ללא מענה. (לדמון) אם משהו לא בסדר אז תכתוב ותספר. בקיצור, מה נשמע אצלך?

הרוחות אצלנו נרגעו והכל כשורה. הכל בסדר גמור. אספר לך על עצמי. אתה יודע שאני לא עובד ואני אוהב לישון. אין ברירה, זו המציאות.

לפתע נכנס לחדרי עוזי (ערמי), אם אתה זוכר אותו, אז אני מבסוט. ואם לא אז אני אזכיר לך. אתה זוכר שלקחת אותו לבת־ים עם הסובארו?

חה. חה. חה. אני מאמין שאתה זוכר אותו. מושון לצערי אני רוצה להזכיר לך שלילי, אחות של יעקב (בתולות) מתחתנת. אנחנו מתכוננים לעשות שמח. מושון עוזי רוצה לכתוב לך כמה דברים:

למושי שלום רב. אם תשאל לשלומי הרי הוא טוב. כמה חבל שאתה חסר, אבל שטויות, עוד נתראה. הכל עובר בכביסה. כאן אנחנו מבלים אך לא עם הרגשה טובה כי אחד חסר וזה רע. אבל ברצוני לדעת מה נגמר עם כל הבלגן. החברה רו־צים לדעת מה קיבלת. רצינו לבוא אליך לביקור, אבל הג'יפ התקלקל. ולא יכולנו. מושון, אתה יודע שאני ואתה ישבנו בעת ובעונה אחת. ואחר כך בזונו ביחד. אסיים בד"ש עם שיר מכל החברה.

להתראות.
סטיב והפרפר

אנשי החבורה:
שרים, מזכירים וגיזברים

גדעון הררי 10 שנים

אורי גולברי 10 שנים

(1) **גדעון הררי,** בן 23.
כינויו: סטיב מקווין.
תפקידו: שר־התחבורה (כלומר, ממונה על השגת רכב לחבורה.)
סניגורו: נתן קנת.
עונשו: 10 שנות מאסר.

(2) **יעקב בלדוט,** בן 22.
כינויו: ג'מבוליקה.
תפקידו: שר־החקלאות (כלומר, ממונה על גניבות חקלאיות, כמו כבשים, בקר ופירות.)
סניגורו: דניאל מור.
עונשו: 3 שנות מאסר.

(3) **אורי גולברי,** בן 26.
כינויו: כדור.
תפקידו: גיזבר, מזכיר. היה ממונה על הקופה המשותפת של החבורה.
סניגורו: חיה אזולאי.
עונשו: 10 שנות מאסר.

חיים בויום 5 שנים

יעקב בלדוט 5 שנים

(4) **יוסף רחמים,** בן 25.
כינויו: סמי הגבוה.
תפקידו: סגן קמב"ץ. בתקופה שהקמב"ץ יוסף עניו היה במאסר, מילא רחמים את מקומו.
סניגורו: נתן וייס.
עונשו: 3 שנות מאסר.

(5) **פנחס אמזלג,** בן 22.
כינויו: פיירו.
סניגורו: אברהם ריכטמן.
עונשו: שנה אחת מאסר על תנאי.

(6) **חיים בויום,** בן 22.
תפקידו: שר־הסיפורים. הוא היה ממציא את ההסברים עבור המיש־טרה לכל עבירה שבה נתפסו חברי הכנופיה.
סניגורו: מנחם רובינשטיין.
עונשו: 5 שנות מאסר.

יוסף רחמים 3 שנים

פנחס אמזלג שנה על תנאי

(7) **עוזי ערמי,** בן 23.
כינויו: פרפר.
סניגורו: אריה שרעבי.
זוכה מכל אשמה. היחידי בין חברי הכנופיה אשר לא הודה במישטרה בכל עבירה שהיא.

(8) **משה מאיר,** בן 24.
כינויו: מושון. במשך תקופה מסויימת שימש כשר־התחבורה. בעת המישפט הפך עד־מדינה והעיד נגד כל חברי הכנופיה.

(9) **יוסף עניו,** בן 26. איש המיסתורין. אשר לא היה נאשם בתיק. הוא העיד, אך סירב למסור כל מידע בטענה שהוא עלול להפליל את עצמו.
תפקידו: בחבורה היה קצין־המיבצעים. ולדעת רבים היה הוא מייסד וממציא החבורה. אנשיה הלכו אחריו בעיניים עצומות. לדעת אחדים היה גם מקור המידע החסוי שנמסר למישטרה, ובעיקבותיו עצרה את כל אנשי החבורה.

(10) **איתן עניו,** בן 24, אחיו של יוסף. גם הוא לא היה נאשם במישפט. אך נזכר במיכתביהם של חברי הכנופיה.

(11) **זבולון בן ישראל,** בן 25. הוא כונה „הנשיא". גם הוא לא היה נאשם במישפט.

חיק מע"ץ

השכונה - אחרי

ב שכונת התיקווה לא אוהבים את יוסף עניו. כאשר נודע גזר־הדין, ש־הטיל עשר שנות מאסר על שניים מבין חברי מע"ץ, היו עיניהם של בני השכונה מלאות שינאה לעניו.

„הוא המציא את כל זה כדי להציל את עורו מאשמת החזקת נשק ללא רשיון." זו היתה הגירסה שהעלה יובל רחימי, אחיו של יוסף רחימי (סמי הגבוה).

„כששמע עניו שהמישטרה גילתה מצ־בור נשק בביתו, וידע שהוא צפוי ל־15 שנות מאסר, החליט להמציא סיפור ש־המישטרה תקנה, ותוותר לו על כל האי־שומים נגדו. הוא ידע שהמישטרה מחפשת

יובל רחימי הוביל את צוות העולם הזה בסימטות שכונת התיקווה. והצביע על קי־רות בתים שונים שהיו מכוסים כתובות המגנות את עניו. הכתובות הוקיעו אותו כמלשין, שקרן, בוגד וביטויים שאין הנייר סובלם. אחדות מהכתובות הבטיחו לעניו מוות. הבניין ברחוב עבאס, ששימש „מיפקדת" מע"ץ, משמש היום למגוריו של אדם זקן וערירי, ועל כל קירות הבית כתובות בגנות עניו.

בתיקווה בטוחים כולם כי בני החבורה לא ביצעו אף אחת מהחצתות. „אילו היו מציתים עבור מישהו, היו מקבלים הרבה כסף, ותראו איך הם חיו, הרי לא היה

שני עולמות: מיפקדת מע"ץ ברחוב עבאס בשכונת־התיקווה —
מכיוון שלא יכלו להשתלב ביד־אליהו —

וילות־פאר ביד־אליהו, במרחק כמה מאות מטרים
— שרפו את מועדון השומר הצעיר

בצורה נואשת את אלה שהציתו את מרס, קרגל, ורד והארץ, והוא החליט לספק להם את האשמים. לשם כך כתב מיכ־תבים מפלילים לחבריו מילדות בשכונה. במיכתבים אלה אליהם חתם „י.ע." אי שם בגטו ורשה", ושאל על הצתות שכביכול ביצעו יחד, היתה זו עלילה שפלה של בוגד פחדן." כך חושבים תושבי התיקווה.

ובכל זאת, עניו, מישפחתו ובית־הדפוס שלהם נשארו בדיוק במרחק רחובות אחדים מ„מיפקדת" מע"ץ לשעבר, בדיוק באותו מקום שבו גרים קרוביהם ומישפחותיהם של „קורבנותיו" במישפט מע"ץ. כיצד אינו מפחד? המישטרה לא הציבה שוט־רים על פיתחו, וכאשר הופיע להעיד ב־בית־המישפט בא בעצמו באופן חופשי וללא ליווי. „הוא סומך על המזל שלו ועל הקסם שלו," אומרים האנשים.

להם כלום. הם היו פשוט חבורה של ילדים צעירים שהשתעשעו בקומזיצים ובמסיבות." עניו שהיה המנהיג הוביל או־תם אחריו. הוא השתעשע במציאת כי־נויים ותארים לבני החבורה. הוא המ־ציא להם מישחקים כמו חראקות, הוספת פנסים כחולים מהבהבים למכוניות כדי שתיראנה כניידות מישטרה. כולם הלכו אחריו כעיוורים, לכן כואבת כל־כך בגי־דתו בהם. נגד עד־המדינה, משה מאיר, אין הרוחות סוערות כלל. למרות שהוא גרם, אולי, נזק גדול יותר מעניו לאנשי מע"ץ, אין כועסים עליו. הוא לא היה שייך. הוא היה סתם בחור חיפאי שהצטרף לחבורה למשך ארבעה חודשים בלבד. בגידתו אי־נה נוראה כל כך כמו זו של המנהיג עניו, האל שבגד.

אילנה אלון ■

playtex

טמפוני פלייטקס עשויים מסיב סופגני מיוחד

טמפוני פלייטקס עשויים מסיב סופגני במיוחד.
סיב מיוחד זה הוא בעל כושר ספיגה כה גבוה, עד כי קרוב לודאי שלא תרצי לחזור ולהשתמש בטמפוני הכותנה או הריון הרגילים.
הסיב של פלייטקס הוא עדין, רך ואינו גורם לגירויים.
לבחירתך טמפונים עם דיאודורנט או ללא דיאודורנט.

טמפוני Playtex עם המוליך העדין.

אבנת|קרמיון|שיפרין|נעמן

קמיל שמפו לשיער בלונדיני

קמיל שמפו המיוחד לבלונדיניות ולבהירי שיער הינו מוצר נוסף במשפחת מוצרי הקמיל של מעבדות ד"ר פישר
קמיל שמפו טבעי מכיל אזולן המופק מפרחי הקמומילה
הוא מעמיק את גוון השיער ושומר על צבעו הטבעי מוסיף לו ברק ורכות.

זה טבעי.

Kamil shampoo

קמיל שמפו טבעי... יש לו טבע לפנק
מוצר של **דר' פישר**

חן טרמפ לחייל

חדש בארץ

OMSA

OMSA
אומסה
OMSA

12 Den extra extra fine

גרבי מכנס המעוצבות
בשיא העדינות

גמישה וחיננית עם

גרבוני "אומסה" תוצרת איטליה בכל החנויות בארץ

הקופה הפרטית

(המשך מעמוד 50)

הלוואה זו, התברר כי קופת־החולים קיבלה הלוואה אחרת, מבנק בסדר גודל דומה, של 20 מיליון לירות, כריבית המגוחכת של 21.5 אחוז ל־20 שנים, כאשר בשמונה השנים הראשונות תשלם הקופה רק את הריבית.

היה מי שדאג גם לערבויות הלוואה זו, שהן לאמיתו של דבר פיקטיביות. קופת־החולים לא יכולה לתת ערבויות מהרכוש שלה, המשועבד כולו, והמדינה לא יכולה לתת לה ערבויות מפני שהיא נתנה לה כסף מזומן באותו הסכום. סודר כי בנק, הקשור עם הבנק שנתן לקופת־החולים את ההלוואה, הוא שיספק לבנק־האב שלו את הערבויות.

מבקר־המדינה יודע לספר כי מישרד־האוצר ייעד בשנת 1977 סכום של 36 מיליון לירות כהקצבה לקופת־החולים לעובדים לאומיים, אולם בסופו של דבר קיבלה הקופה יותר מ־86 מיליון לירות. המבקר אינו מציין זאת, אך יש לזכור כי חודש אחרי התחלת שנת הכספים של 1977, קיבל אליעזר שוסטק את הנהלת מישרד־הבריאות.

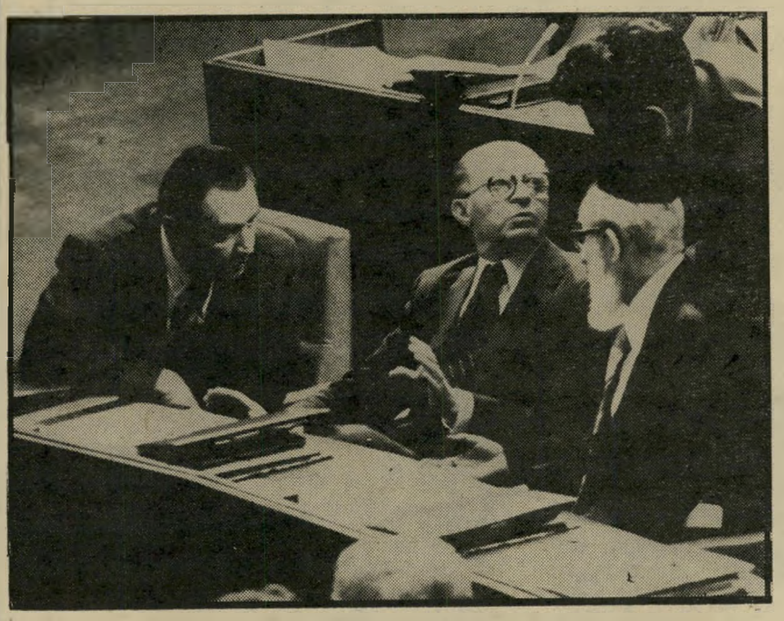

השר שוסטק (משמאל) עם מנחם בגין ושלמה לורינץ
מימצאים הדורשים חקירה

מלון במתנה

א וזם בשעה שהשר אליעזר שוסטק דואג לקופת־החולים הלאומית, קופת־החולים הלאומית עוזרת לאליעזר שוסטק, בקופת־החולים לעובדי לאומיים חברים כל חברי הסתדרות העובדים הלאומית, אם כי חלק ניכר מחברי הקופה אינם חברי ההסתדרות, ונרשמו בה רק כדי לקבל שירותים רפואיים. למרות זאת מעבירה הקופה סכומי־כסף ניכרים, ואף מעניקה לסתדרות שרותים העולים בכסף רב.

עד ששוסטק מונה כשר־הבריאות, היתה קופת־החולים מסתפקת רק בהעברת 32 אחוז מהכנסותיה, מגביית המס האחיד, להסתדרות העובדים הלאומית. כשמונה שוסטק, הועלתה התמיכה ל־40 אחוז ב־שנה, שפירושם מיליוני לירות. קופת־החולים אינה מקפידה להעביר רק את 40 האחוזים מחברי הקופה, שהם גם חברי־ההסתדרות, אלא מעבירה את אותו האחוז גם מהכספים שמשלמים לה חברי הקופה שאינם חברי־ההסתדרות.

לפי הכרטסת של קופת־החולים הלאומית, רק 19 אלף מתוך 59 אלף ראשי־אב, המבוטחים בקופה, הם חברי הסתדרות־העובדים הלאומית. בעוד שהקופה מקבלת מימון־ענק ממישרד־הבריאות של שוסטק, 40 אלף ראשי־אב משלמים 40 אחוז מדמי החברות שלהם בקופה להסתדרות של שוסטק.

אך ההסתדרות הפוליטית מקבלת עוד טובות־הנאה מקופת־החולים שלה. במרבית הנכסים של קופת־החולים משתמשת גם ההסתדרות. תחת להקים עוד חדרי מרפאות, נותנת קופת־החולים חדרים ל־שימוש הסתדרות העובדים הלאומית לפעילות פוליטית.

הבניין המרכזי של קופת־החולים לעובדים לאומיים, ברחוב ביכורי־העיתים בתל־אביב, הוקם על מיגרש, שהוחכר לקופה על־ידי עיריית תל־אביב למטרה אחת בילבד: להקים שם מרפאה. בחוזה־ההחכרה נאמר במפורש, כי הקופה תהיה רשאית להקים במקום מרפאות, ולא להשתמש בקרקע לכל מטרה אחרת.

במיבנה נמצאים מישרדיה של הסתדרות העובדים הלאומית, וכן שתי חברות־בת מיספריות של הסתדרות זו: חברת־השיכון וחברת־מזנאות.

בידי קופת־החולים היתה הבעלות על בית־מלון גדול בטבריה. הוא הועבר לידי הסתדרות העובדים הלאומית תמורת 50 אחוז מהכנסות המלון, למשך 10 שנים. היה מי ששכח — או לא כתב — בהסכם־ההעברה, את בעיית השיפוצים וההתרחבות של אותו בית־מלון. אלה נעשים כולם על חשבון 50 האחוזים של קופת־החולים. התוצאה מעוררת גיחוך: במשך שש שנים קיבלה הקופה סכום של 101 אלף לירות תמורת 50 האחוזים, במתנה שהעניקה לסתדרות העובדים הלאומית.

„הכל בסדר!"

ג ם למבקר־המדינה היה קשה לחדור לכל הפיתולים התקציביים והחקגוניים בין קופת־החולים של העובדים הלאומיים, הממומנת במידה רבה על־ידי הממשלה, לבין הסתדרות העובדים הלאומית, המשמשת כעורף הפוליטי של שר־הבריאות אליעזר שוסטק. אולם במימצאי ביקורת מבקר־המדינה, ובחקירות שערך העולם הזה, התגלו ליקויים וטובות־הנאה רבות.

שר־הבריאות אליעזר שוסטק אינו מודאג מממימצאים אלה ואמר ה„כל בסדר." מזכ"ל הקופה, דויד מלמדוביץ, אינו מודאג אף הוא: „המימצאים של מבקר־המדינה אינם חמורים בכלל, וגם במה שהמבקר מאשים אותנו — ואלה הם דברים קטנים — הוא טועה."

מבקר־המדינה אינו מודאג אף הוא. הוא אמנם ציין כמה מימצאים מחשידים, וגם ציין מימצאים מחשידים אחרים, אולם לדעתו אין צורך להפנות את תשומת־ליבו של היועץ המישפטי למימצאים.

דו"ח מבקר המדינה על קופת־החולים לעובדים לאומיים, שנכתב השנה ושפורסם לפני שבועיים, הוא הדו"ח הראשון של המבקר על קופת־חולים זו, מאז הוקם מישרד מבקר־המדינה. יש להניח כי המבקר לא יחזור לקופת־חולים זו במשך שנים רבות. ראשי לע"ם וקופת־החולים יוכלו להמשיך ולעשות בכסף הממשלתי, אשר זרימתו אליהם הולכת וגוברת, ככל העולה על נפשם.

יוסי ינאי

dolical

דוליקל

המשחה החודרת למוקד הכאב...

אינך חייב לבלוע תרופות נגד כאבי שרירים ופרקים. נסה טיפול מקומי במוקד הכאב. מרח מעט "דוליקל" על המקום הכואב... ועסה. משחת "דוליקל" חודרת דרך העור, משככת ומקילה את הכאב. משחת "דוליקל" להקלת כאבי שרירים ופרקים, וכאבים מהתכווציות שרירי הצוואר ושרירי הגב. משחת "דוליקל" משמשת גם לעיסוי לפני מאמץ ספורטיבי ולאחריו.

מארון התרופות של אביק

פרולקס
נגד עצירות

סטילה
הטיפות הכחולות

פרוגרון
נגד כאבי גרון

מבצע חנוכה

10%
הנחה על
נעלי בית, מגפי גומי
ונעלי גברים תוצרת חוץ.

15%
הנחה על
נעלי נשים תוצרת חוץ.

המבצע ברשת חנויות אבנעל בארץ.

אבנעל

רולניק בע"מ, מולו"ת אחרת

ויסוצקי 10, תל־אביב

מבצע מיוחד לקוראי „העולם הזה"

(המשך בעמוד 76).
אופן הזמנות הכרזות (למשך חודש ינואר 1979 בלבד)
מחיר כרזה רגילה (50×70 ס"מ נייר כרומו 135 גרם, מודפס ב-5 צבעים) —.50 ל"י
כרזה כפולה (א—ב ו„אחד מי יודע") 70×100 ס"מ. —.70 ל"י
הזמנת מינימום: 3 כרזות.
יש לשלוח את התשלום בצירוף הטופס הלוט לפי הכתובת הנ"ל. הכרזות יישלחו בדואר לבית המזמין תוך 10 ימים ממועד קבלתן. הכרזות נשלחות באריזה קשיחה; בתוך גליל קרטון. (הזמנות לחו"ל מתקבלות בצירוף 3 דולר הוצאות משלוח) המחיר כולל דואר ומשלוח.
המבקש מיתקן תליה מיוחד יוסיף 20 ל"י לכל כרזה. לכל משלוח יצורף קטלוג צבעוני — ללא תשלום.
הצעה מיוחדת המבקש לרכוש את כל הפוסטרים (24 במספר) יקבל, ללא תשלום, את מתקני התליה.

גזור, מלא, ושלח

לכבוד
רולניק בע"מ, מו"לות אחרת
ויסוצקי 10, תל־אביב
אבקש לשלוח לי את הפוסטרים והכמויות כמסומן להלן:

שם ..... וכתובת מלאה .....

פוסטר א—ב	תייר
אחד מי יודע ז	צבר
הענק וגנו	מגדל בבל
שלגיה ושבעת הגמדים	אחרי המבול
הנזל וגרטל	מושגים שימושיים בעברית
בגדי המלך החדשים	עוד מושגים שימושיים
צומת בתל־אביב	בקר טוב
חוף תל־אביב	לילה טוב
ירושלים, העיר העתיקה	יונת השלום
אידישע מאמע	עפיפון השלום
קיבוצניק	כד
וותיק	התקווה

מצ"ב שיק ע"ס ..... ל"י, עבור ..... כרזות

תעריפון המנויים של העולם הזה
החל מ־1.12.79

	לשנה בלירות: מחיר העיתון	+ הוצאות משלוח	+ מ.ע.מ.	= סה"כ	לחצי שנה: סה"כ
• דמי המנוי בארץ	1056	+ 144	+ 144	= 1344	697
• לכל ארצות תבל בדואר רגיל	1056	+ 435	+ 179	= 1670	860
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
• אירופה	1056	+ 882	+ 233	= 2171	1110
• ארה"ב, קנדה ומקסיקו	1056	+ 2052	+ 373	= 3481	1765
• ונצואלה, ברזיל, ארגנטינה, קולומביה, אוסטרליה, ניו זילנד, פרו	1056	+ 3846	+ 588	= 5490	2770
• גאנה, חוף השנהב, ניגריה, דרום אפריקה, טוגו, חבש, קניה	1056	+ 2330	+ 406	= 3792	1921
• פנמה, טאייוון	1056	+ 3034	+ 491	= 4581	2315
• תאילנד, הונג-קונג, נפל, סינגפור, קוריאה	1056	+ 2386	+ 413	= 3855	1952

כל שינוי בדמי המשלוח ובמע"מ יחול על המנוי.

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת
טלפון 227117, 227118

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)

ציוד בטחון בע"מ

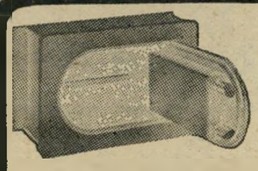

משווקי תוצרת מגן גולדמן בע"מ
מציע לרגל הפתיחה:
כספות ביתיות, קופות פלדה, ארונות חסיני אש, תאים מיוחדים ליהלומנים.
בתנאים ובמחירים מיוחדים „ציוד בטחון" בע"מ,
טלפון 244093
אבן גבירול 9, תל־אביב

חן טרמפ לחייל

רהיטי „וורדו" - מחמאה לתרבות הדיור

חדרי־שינה, מערכות־ישיבה, חדרי־ילדים ופינות־אוכל

מתוצרתנו וגם מסקנדינביה, איטליה בלגיה, הולנד, אנגליה

פתוח בכל יום עד 8 בערב ובמוצאי שבת עד 10 בערב
רמת גן, רח' ז'בוטינסקי 22

וורדו תרבות הדיור

אל תוותרו על ביקור ב„וורדו"

הצעה מיוחדת לקוראי „העולם הזה" בארץ ובחו"ל

ROLNIK PUBLISHERS - SOMETHING DIFFERENT
רולניק בע"מ - מו"לות אחרת

רולניק בע"מ; מו"לות אחרת מציעים לקוראי העולם הזה (במשך חודש ינואר) לרכוש את הכרזות האמנותיות, המופצות בהצלחה רבה בשוק העולמי.
הכרזות כולן מאויירות על ידי מיטב אמני הגרפיקה הישראליים, מודפסות על גבי נייר כרומו מהודר, מודפסות ב־5 צבעים בגודל 50×70 ס"מ. הטקסטים ההומוריסטיים המופיעים בכרזות הן בשפות עברית ואנגלית.
ניתן לרכוש את הכרזות גם בצירוף מתקן תליה מיוחד.

כרזת א—ב (אבנר כץ)

(להלן צילומים מוקטנים של חלק מהכרזות
קטלוג מפורט יישלח לפי בקשת המזמין).
טפסים, חזמנות ופרטים — ראה מסגרת בעמוד 75.

מושגים שימושיים (דני קרמן)

יונת השלום (ר. כספי)

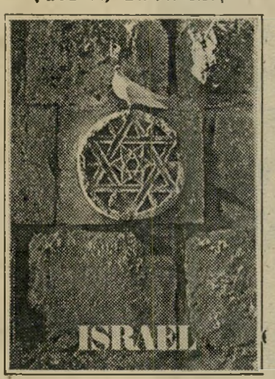

מגדל בבל (ש. כץ)

אחד מי יודע (אבנר כץ)

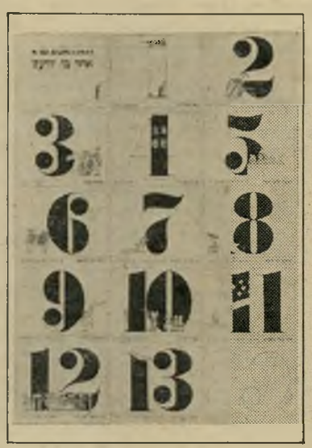

סדרת „טיפוסים בישראל" (דני קרמן) הציורים מלווים בטקסט הומוריסטי באנגלית.

לחדרי ילדים (אלונה פרנקל)

תמונות ישראליות (מישל קישקה)

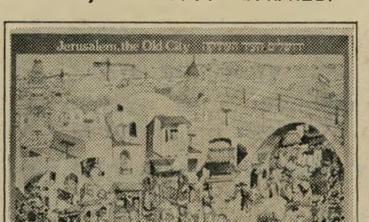

סדרת סיפורים קלאסיים לילדים (אבנר כץ) בכל פלקט: ציור + הסיפור בעברית ובאנגלית

בגדי המלך החדשים

הנזל וגרטל (עמי ותמי)

הענק וגנו

שלגיה ושבעת הגמדים

נמר של עיר

יהודים, קומוניסטים, פרטיזנים וסתם פושעים במחנה סובייטי ✷ שירי־חשק עבריים מאד ✷ „עלי שיח" ✷ המתנה של חווה אלברשטיין ✷ היסטוריה חברתית של האמנות והספרות

תרגום

האודיסיאה של לוי

פרימו לוי נולד באיטליה ב־1919, וסיים את לימודי הכימיה באוניברסיטת טורינו בראשית מלחמת־העולם השניה. עם השתלטות הגרמנים על איטליה התנדב ליחידת פרטיזנים וכאשר נתפס ב־1943, נישלח, כיהודי, למחנה־הריכוז ב־אושוויץ, משם שוחרר רק במחצית 1945.

את עולם הזוועות של מחנה־הריכוז תיאר פרימו לוי בספר אם זה אדם, שהוא ספק יומן ספק רישום של אדם החי בכור־כבלכת אחר, הרצוף בהקבלות ספרותיות מהתופת **לדאנטה**; ספר הנחשב ליוצא־דופן בין ספריהם של כותבי־השואה הי־מיקצועונים („שואנים") נוסח **אלי ויזל** ואחרים.

למרות שאם זה אדם **טרם ראה אור** בעברית, הרי שהמשכו ראה אור החודש בתירגום לעברית, תחת הכותרת ההפוגה *. ספר זה הביא בשנת 1963 לפרימו לוי את הפרס האיטלקי לספרות קאמפיילו, וזכה למהדורות רבות באיטליה ובלשונות אי־רופיות אחרות. ההפוגה הוא סיפורה של האודיסיאה הפרטית של יהודי איטלקי, המתחילה במחנה־הריכוז הנאצי, ועוברת אל השבי הרוסי, בחברת יהודים, קומוניסטים שסרחו, פרטיזנים, וסתם פושעים במחנה־ריכוז סובייטי.

ההפוגה הוא ספר קריא ביותר, למרות שאין בו עלילה־מרכזית אחת — הוא מבוסס על אפיזודות המורכבות על דמויות

פרימו לוי
תיקווה לעולם חדש

ומקומות. לוי מתאר את האימה בנוסח ובסיגנון פשוטים, למרות שהוא רב־קסדן הבוחן כל מילה וכל פסיק. הדימויים אצלו משמעותיים, אסתטיים. לוי מצליח לקרב בסיפורו זה את הקורא לאותה תקופת־אימים, קירבה שמעט סופרים היה בכוחם לייצרה. הספר אינו נושא בשורה אידיאולוגית כלשהי, וכשמו כן הוא, עוסק בהפוגה שבין האידיאולוגיות שהחריבו את העולם הישן, מבלי שעלה בכוחן ליצור עולם חדש.

פרימו לוי משרטט בסיפרו גלריה של אירופה המרוסקת של תום המילחמה, אירופה של בני לסיסי־לאומים שונים, עקרים מנופם הטבעי, המשוטטים בנסיון למצוא דרך אל מחוזות ילדותם האבודה. למרות פרקי המרירות והיגון הרבים, הרי שפרימו לוי מצליח להביא פירורי בדיחות, המעידים על שמירת צלם אנוש. פה ושם פזורות תחושות של התפעמות הנובעות מהתיקווה לעולם חדש ונאור, שייבנה על חורבות מילחמת־העולם השניה, תיקוות ההולכות ודועכות לקראת סיפו של ההפוגה. מצער ביותר לקרוא את הספר בעברית השטוחה, עמוסת שמות ומילים שלא תורגמו. כך פוגם המתרגם באודיסיאה המגובשת והמרתקת של פרימו לוי בכבישי אירופה ההרוסה.

שירה

אשה אשר תמות בתולה

דן פגיס, משורר בעבר ופרופסור לשירת ימי־הבינים באוניברסיטה העברית בירושלים בהווה, ערך וליקט אנתולוגיה נהדרת של שירי אהבה וחשק בעברית, הקרוייה כחוט השני *. הוא מביא בה שירי אהבה ועגבים שנכתבו בעברית בספרד, איטליה, תורכיה ותימן בין המאה ה־10 למאה ה־18. השירים אינם מובאים בסדר כרונולוגי, כי אם בהתאם למדורי הקשר. היוצרים מיפגש מרתק עד מאד של צורות חריזה שונות. באנתולוגיה זו מצויים יותר ממאה שירים, החל מ„ואם רחקת, צביה, ממגורי — / פרוזה את לעצמי מכשרי..." פרי עטו של **יוסף צרפתי**, וכלה ב„דודי אשר יעיר להבים — לכה נתעלסה באהבים, / מיין חיבים, כי טובים / דודיך מייך" של **יהודה הלוי**.

אנתולוגיה זו היא עדות לאותה מסורת של שירה חופשית ומשוחררת בנושאים שבין לבינה, ועל מתחים מילוליים אירוטיים שאינם נופלים משירות דומות בלשונות לועזיות, ואפילו מתעלים עליהן. אין בשירי הקובץ רק שירי אהבה שבין גברים לנשים ובין נשים לגברים, אלא גם שירי נשים לנשים וגברים לגברים. מרגש לחשוב כי מלומדים וחכמים כמו **ר' שלמה אבן־גבירול**, ר' יהודה הלוי ואחרים כתבו שירים בעלי גוון מיני בולט לנערים רכים, לצבאים ולעופרים, או כפי שכותב שמואל הנגיד: „אמת, כי צבי לוקט ורדים בגנך! אהבתיו, ולכן עלי תשלח חרונך. / ולו תחזה את שאהבתיו בעינך — / אוי שחרוך אוהביך ואינך. / אשר שח: 'רדה נא לי דבש מנחילך,' / עיניתיו: 'תנה לי את דבש מלשונך,' / וקצף ואמר לי בזעף: 'הנחמא / לאל חי?' עניתיו: 'כי, אדוני, עוונך!'"

המשורר **עמנואל פראנסיש** שואל: „כי איך בתולה פערת תריץ / מתענגי אהבה נעדרת?" והמשורר **טדרוס אבו־לעפיה** תוהה: „עפרת החן — לה שדים / עוד לא חלו בם יריים / תוך ים חישקך באתי, והוא / ים גדול ורחב ידיים..." ו**עמנואל הרומי** מקלל: „אשה אשר תמות בתולה — ניכרתה, / אין לה בעולם הנשמות חלק!" גם יהודה הלוי מייעץ לאשה, שהפילה את הגבר חלל לחשקה: „לקראת חלל חישקך קרב החזיקי / ובאש נדוד האהבה הדליקי. / מאסת כי, על כן תריקין לי חנית... ערש דוי היפכי לערש תענוג — / ודבש וחלב אהבך הניקי."

במדור אם הפרידה על שנינו ניגזרה מובאות שורות מרתקות כמו: „בקרבי אש נדוד הבעיר צבי חן / בפיהו נחלי חמאה תופת. / אשורנו ולא קרוב — ועיני / בגן ערן, אבל לבי בתופת" מאת טדרוס אבועלפיה. במדור אחר מלמד ר' משה אבן עזרא את שיעורו, שלא כמינהגי שולחן ערוך, וכותב: „אל תחשה למצוץ שפה ורוק, / עד תאחזו חקך — חזה חשוק!" גם שלמה אבן־גבירול עוסק באנאטומיה של האהבה, וכותב: „חקור היטב, ידידי יגעני, / מצוא פלס לאהבתך ומעגל!" — / עדי שרתי, בחקרי האהבים, / עדינה ישבה אצלי כשגל / ואומרת..." ו**יעקב פרנ־פרש** ממשיך שיעור זה וכותב: „לולי ידעתיך, אהבה, מאמש, / לולי כידי פעלך משששתי, / לולי בלבי להכך הרגשתי, וכשכלול אלך למאז תמס..."

ספר זה מומלץ לאותם שתוכנית הלימודים לספרות של מישרד החינוך והתרבות המאיסה עליהם את השירה העברית, ויצרה אצלם את הרושם שהשירה העברית של ימי־הבינים והמאות שלאחריה היא שירת קודש בילבד.

כתבי־עת

התרוששות

החוגים לספרות מטעם ברית התנועה הקיבוצית ותנועת המושבים מפרסמים לעתים חוברת מעניינת למדי, עלי שיח. בחוברת האחרונה של עלי שיח * מתפרסמים דברים שנאמרו בחוגים אלה מפי הסופרים **אברהם ב. יהושע, יוסף בירשטיין ויצחק בן־נר**. כמו כן מובאים בה כמה סיקורים על שרידיה של ספרות האידיש, על מידרש איציק של **איציק מאנגר**, ניתוח של סוניטות מאת **יהודה עמיחי** ו**יעקב פיכמן**, וניסיון מעניין למדי של **בארי צימרמן** להתמודד עם שירה של המשוררת **דליה רביקוביץ** התרושתות („אם להתרוששתי / אני רוצה כמו ארץ חרבה / אם להתרושש / אני רוצה בגאווה. / ספרי תורה / מצילים מן האש / אותי לא. / אינו רוצה לבקש / שאם אמות / אהיה כאניה טרופה; / מים שאין להם סוף / יכבו את השריפה.") צימרמן מגיע למסקנה שבין האידיאולוגיות שהחריבו את העולם הישן, מבלי שעלה בכוחן ליצור עולם חדש.

„זכר ונקבה ברא אותם..." (ציור מהמאה ה־16)
אין בתולה סוערת תרגיע

* ההפוגה, מאת פרימו לוי; עברית: אברהם פסקא; הוצאת ספרית־פועלים; 238 עמודים (כריכה רכה).

* דן פגיס — כחוט השני, שירי אהבה עבריים מספרד, איטליה, תורכיה ותימן; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 112 עמודים (כריכה רכה).

* 'וכשבלוג' — מרוב חולשה אני נמס מפניך.

* עלי שיח 6 בעריכת: ידידיה יצחק, אברהם אדרת, זיסקינד כרמל ואחרים; ברית התנועה הקיבוצית; 262 עמודים (כריכה רכה).

נמר של נייר

(המשך מעמוד 77)

קנה: „נידמה לי ששירה של דליה רבי־קוביץ, הנעה אף לקורא ה'כלתי־מעמיק', הוא דוגמה לשיר שניתן 'לצלול' כו לרוב, ולצאת כל פעם מחדש עם דבר־מה חדש...".

לא נפקד בעלי שיח עיון בסיפור קיץ וחורף של **מ"י ברדיצ'בסקי**, בחינה של מעמדו של הקורא ב„הטירה" ו„מושבת עונשין" **לקפקא**, ועיון בשיחת העיר ל־**זיגפריד לנץ** ובסיפרו המופת.

פרק מאלף בעלי שיח הוא תמצית פגי־

סיקורת

כנענית

מיספר הספרים הנשלח לעיון ולביקורת הוא רב. לכן ישמש תת־מדור זה לדו"ח ראשוני על ספרים, שלא ניתן לשבצו ב־מיסגרות המקובלות של מדור זה.

● תיגוד חברתי בבית־הספר העל־יסודי, מאת **ד"ר מרים שמידע**, בהו־צאת אחיאסף, בוחן את מהותן של הפעי־לויות שמחנך לתוכנית הלימודים בבית־הספר העל־יסודי, תוך פירוט וסיקור היס־טורי של פעילויות אלה. עוד ספר־יסוד על מדף הספרים המיקצועי בתחום החינוך בארץ ●● **נעמי בן ישראל**, בספרה מיכתבים למחנכת — הטיפול ביילד הרך, שראה אור בהוצאת ספרית פועלים, דנה גם היא בנושא החינוך. הספר בנוי בצורת מיכתבים שהמחברת כותבת למחנכות של פעוטים, המבקשות לדעת מהי הדרך הנכו־נה ביותר לגדילה נכונה. נושאי־מישנה בספר לקוחים מחיי היומיום: קימה בבו־קר, ישיבה אל השולחן, מישחקים, חינוך לנקיון, השכבה, הסברה מינית, הילד המ־אומץ, היחסים בין המחנכת־מטפלת להורי הילדים הרכים ●● **הוצאת** דקל — פיר־סומים אקדמיים, **המתמחה בפירסום ספרי־לימוד לאוניברסיטות, פירסמה החודש** מיקראה בסוציולוגיה, הנושאת את הכו־תרת התיאוריה הסוציולוגית הקלאסית, מאת **צ'ארלס קימן**. באנתולוגיה (מיק־ראה) זו מצויים מאמרים מאת: **אוגוסט קומט, הרברט ספנסר, קארל מארכס, מכס וובר, אמיל דורקי־חיים, פרדיננד טניז וגיאורג זימל.** בקובץ מתואר הרקע לסוציולוגיה של המאה ה־19. הוא בוחן את החוקיות של תופעות חברתיות, דת האנושות, הסוציו־לוגיה של הידע, תורת הערך העודף, אופיה של התרבות המערבית המודרנית, המתו־דולוגיה של מדעי החברה ●● **פרופסור משה דויד קאסוטו**, מגדולי דורו בפר־שנות המקרא ובחקר תולדות עם ישראל, היה גם אחד ממניחי היסוד לפיענוח ה־טכסטים האוגריתיים, ולקביעת זיקתם אל דרכי הכיתוב המיקראי. באחרונה ראה אור בהוצאת מאגנס **ספרו** ספרות מקראית וספרות כנענית, **שבו מקובצים מאמריו** של המחבר, **שראו אור לראשונה בלשונות** אירופיות. מאמרים כמו: היכלו של בעל בלוח AB 2 של כתבי אוגרית או שדר של מות לבעל בלוח AB 1 של כתבי אוגרית או שבע נשותיו של המלך כרת. **הספרות** הכנענית השפיעה בסוף שנות ה־30 וב־ראשית ה־40 על שירתו של **יונתן רטוש** ואלה ההולכים בדרכו. ספרו של קאסוטו הוא ספר־יסוד בהבהרת עולם הלשונות של המיזרח, שהעברית יצאה מתוכו ושמ־רה על ערכיו הראשוניים ●● למות בבית־חולים הוא אוסף של קטעי יומן על מותו של אדם, שאותם ההדיר **רודולף קאו־צקי**. תירגומם ראה אור באחרונה בהו־צאת רשפים. ספר זה מצטרף לכמה ספרים אחרים שראו אור באחרונה, במיסגרת ספרות ההכנה למוות (לחיות עם המוות מאת **אליזבט קובלר־רוס**, והמוות וה־מישפחה מאת **לילי פינקום**). בספר מז־כיר המחבר מעט מהשקפותיו של **איוואן איליץ'** בנוקמת הרפואה, **העוסק** בניכור של הפרט בתוך המערכת, המאיימת ל־עתים, של בית־החולים המודרני, תוך שהוא מוליך ל„Ars Moriendi" („אמנות המיתה"). הספר מעיד כי **החברה** היהודית בארץ מתחילה לטפח גישה אירופית לעולם המוות ●●

שות החוגים העוסקים בהשוואה בין מיכאל קולהאז של **היינריך פון קלייסט** ורגטיים של **ד' דוקטורוב**. מדור שאין דומה לו בכתבי־עת העוסקים בספרות הוא המדור הביבליוגרפי, המביא ביבליו־גרפיות תמציתיות מאד של הספרים שבהם עוסקים בחוגים לספרות. אין ספק שעלי שיח חושף מעט מהמאגר האנושי־תרבותי הגדול המצוי בתנועה הקיבוצית.

החוויה הישראלית

פגישה לאין־קץ

חווה אלברשטיין היא זמרת מה־מעלה הראשונה בין הזמרות הישראליות. היא נתברכה בחוש יוצא־מן־הכלל לבחירת רפרטואר השירים שאותם היא שרה, רפר־טואר התורם למעמדה הבכיר. בימים אלה ראה אור הספר המהודר שיר במתנה", שבו קיבצה אלברשטיין את מיבחר השי־רים ברפרטואר שלה, במלל ובתווים.

הספר עשוי במתכונת אלבומית מהודרת, מלווה בתצלומים מעולים. בהקדמה חר־שפת הזמרת את האני־מאמין שלה. היא

חווה אלברשטיין וכתה מאירה
„שמרתי לי אותך"

כותבת, בין השאר: „כל הזמן עליך ללכת על חוט דק בין הגרעין האישי ובין הצורך לשיר לאנשים ולא להיות לבד ולשיר בחלל ריק... אני זקוקה לשירים. הצורך לשיר קיים אצלי כמו צורך של אדם אחר ליצור..."

לחווה אלברשטיין טעם מעודן בבחירת שירים להלחנה, ולכן רבים בספר זה השירים של **נתן אלתרמן** ושל **תרצה אתר**. ספר השירים מתחיל בעוד חוזר הניגון שזנחת לשווא... מאת נתן אלתרמן **ובהלחנת נחום היימן**, ושירתה של אל־ברשטיין היא אכן אחת: עוד חוזר הניגון. בין המחברים שאלברשטיין נזקקת להם מצוי גם **יורם טהר־לב**, עם שירים כמו הנוסח העברי לשירו של **ג'ורג' מום־מאקי** „את חרותי / שמתי לי אותך / כמו כוכב בסער / את חרותי / עזרת לי לעמוד / ככל כאב וצער..." הנוסח מעיד על טעמה של הזמרת ועל עולמה.

בספר מצויים נוסחים מלאים של שירים כקינור ישן מאת **רחל שפירא**, עץ הכר־כבים מאת **לייב מורגנשטאו**, חופים הם לפעמים, מאת **נתן יונתן**, סוס עם כתם על המצח מאת **יורם טהר־לב**, אליעזר בן־יהודה, מאת **ירון לונדון**, בלדה לבת הטוחן של איציק מאנגר בתירגום **דן אלמגור**, לא ידע איש מי היא מאת **חיים נחמן ביאליק**, ופגישה לאין קץ

* חווה אלברשטיין — **שיר במתנה**; עיצוב גראפי ניצה רז; הוצאת מסדה־פרס; 181 עמודים (כריכה קשה).

מאת אלתרמן, ועוד עשרות שירים המצי־ינים את חווה אלברשטיין בראש מיצעד־הפיזמונים האמיתי של הזמר העברי.

לשון

כך בתנ"ך

יצחק אבינרי המנוח, מחלוצי הבל־שנות העברית החדשה, השאיר בעזבונו ספר יוצא־דופן בנוף ספרי הבלשנות העב־רית. הספר הוא כך בתנ"ך!", שבו מצוי אוצר מילים וביטויים נשכחים מהתנ"ך, הראויים לדעת המחבר לשוב לתחיה בל־שוננו.

בספרו מציג אבינרי, במתכונת כימעט־מילונית, קבוצות מילים הנמצאות בשימוש יומיומי, והצעות למילים, שלדעתו היו מייפות ומשפרות את העברית, כמו: אמתלה (שם ארמי), שלדעת אבינרי יש להחליפה **בתואמה**, ואיצטגנין בהובר שמים, בחורה בעלמה, השמצה בלבזות, לגדף, לחרף ולנאץ, התרשל בנעצל והתרפה, גרזן בקרדום.

ספק אם קריינ־י הטלוויזיה, הנוהגים ב־אחרונה לקרוא לסופר־מרקטים בשם מר־כולים מודעים לכך, כי „מרכולת — הוא שער הרוכלים" (יחזקאל כ"ז, כ"ד), כמאמר ספרו של אבינרי. עוד ספר המעיד על התחיה המופלאה של הלשון העברית.

אמנות

ארנולד האוזר

ארנולד האוזר הינו אחד מאותם חוק־רי תרבות אחרונים, ילידי הקיסרות ה־אוסטרו־הונגרית, שפסה וחלפה מן העולם. חוקרים אלה מייצגים עולם ערכים בסיסי שגו וחלף עם אותה קיסרות. הוא נולד בהונגריה בשנת 1892, למד פילוסופיה ותולדות האמנות והספרות בבודאפשט וב־וויינה, ולאחרי מילחמת־העולם הראשונה עבר להתגורר בברלין, שהיתה מרכז ה־עשייה התרבותית והאמנותית עד עלות היטלר לשילטון. ביקור ממושך של האוזר באיטליה חיזק את החלטתו להקדיש את עיקר מאמציו המדעיים והספרותיים לחקר

ארנולד האוזר
לימוד בסיסי של תרבות המערב

בעיות האמנות מנקודת־ראות סוציולוגית. מחשבתו הושפעה עד מאד ממישנתו של ההוגה החברתי **מאכס וובר**, וכתוצאה מכך היה האוזר מראשוני התיאורטיקאים של האמנות השביעית — הקולנוע.

בשנת 73' פירסמה הוצאת הקיבוץ המ־אוחד את סיפרו הסיטוריה חברתית של

* יצחק אבינרי — **כך בתנ"ך**; הוצאת קרית ספר, ירושלים; 126 עמודים (כריכה קשה).

בחטף

שמיר־זך

●● לפני כשבועיים ערך חבר־הכנסת **משה שמיר** חשבון נוקב עם המשורר **נתן זך**. חשבונאות זו נעשתה במסווה של ביקורת שירה, ברשימה תחת הכותרת „נתן ירגיע", שראתה אור במוסף לספרות של מעריב. שמיר מרצף את רשימתו ב־ליגלוגים על ספר שיריו החדש של זך, במהלכם הוא מדגיש דברים כמו: „איזה שדה נרחב לפרופסורים! נתן זך נותן להם את שאהבה נפשם. אירוניה ואירוניה עצ־מית, תרגילים לשוניים וירטואוזיים מהו־סים בעדינות, מוסתרים מעין הצופה, חרי־זה סמויה, מרושלת בכוונה, דיוק קפדני בהנחת החומר בלא כל תחושת־מאמץ, מעורבות דקת־מגע בענייני היום, סימני עקבות של 'תרבות', רובם נהירים לתייר המצוי, חלקם שמורים לאקדמאים... נתן זך הוא אמיגראנט. אין ספק בכך שהוא אמיגראנט בכל מקום... יש בספר פרק ישראלי מובהק („הארץ המובטחת"), אך גם בו רק תוספת דגש ל'שורשיות' של העדר השורשים. היהודי הגרמני לשעבר (עמ' 174) מספר לנו, בוויכוח סמוי עם

משה שמיר **נתן זך**
סנדוויץ' עם מרגרינה

שאול טשרניחובסקי כי „מולדת אינה מצמיחה אלא כמיהה לדבר אחר, לא מו־לדתי." (עמ' 107)." אלא שמאחרי הביקורת המאד־יומרנית של משה שמיר על ספר שיריו החדש של זך צפונית מזרחית, מסתתר העלבון הצורב שבו מעליב זך את שמיר, בספר גופו, שם הוא כותב, בשיר „ולמוות יש ממשלה": „פה שולט חוק הברזל בכיפה; זהו הפגם בשיטה; זוהי השיטה כולה; ולמוות יש ממשלה; די לבכות בארץ הזאת; הנה באים כבר משה שמיר ו**אורי צבי גרינברג**; בכיס אחד גבר חוצב להבות; בשני — סנדוויץ' עם מרגרינה..." ביקורתו של שמיר על זך מתעלמת במתכוון מן הכינוי המעליב בו מכנה זך את שמיר בשיר זה („סנדוויץ' עם מרגרינה"). הגיב על ביקורת זו משו־רר ירושלמי נודע, שאמר: „באותם הכ־לים שבעזרתם שירת הז'דאנוב משה שמיר את ברית־המועצות, הוא משרת כיום בקו־דש את בית־המיקדש ואת ארץ־ישראל השלימה — ז'דאנוב פעם, זדאנוב תמיד."

האמנות והספרות". בימים אלה ראתה אור מהדורה חדשה ומתוקנת של ספר זה, שבה נוספו מפתח־עניינים מפורט ומדור תמונות לכל כרך וכרך. הטכסט נבדק מחדש ותוקנו שגיאות־דפוס, מעשה שאינו מקובל בקרב המו"לים הישראליים.

האוזר מתחיל את ספרו במאגיה וב־נאטורליזם של התקופה הקדם־היסטורית, דרך התרבויות העירוניות של המיזרח ה־עתיק, יוון ורומא, ימי־הביניים, הרנסאנס, המאניריזם והבארוק. בחלק השני של הספר, הוא בוחן את הרוקוקו, הקלאסיציזם והרומאנטיקה, הנאטורליזם והאימפרסיו־ניזם. הפרק האחרון: עידן הקולנוע. ספרו של האוזר הוא ספר לימוד בסיסי ויסודי של תרבות העולם המערבי. ספר שחשי־בותו היא ראשונית במעלה, בשל היקף העיסוק של מחברו, הפרטים והקונספציה של בחינת האמנות והספרות.

* ארנולד האוזר — **היסטוריה חברתית של האמנות והספרות** (שני כרכים), עב־רית: דליה טסלר, מנחם דורמן ואברהם יבין; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 326 + 349 עמודים + 32 עמודי תמונות (כריכה רכה).

מאת דן טומר

חדש בישראל!
אופנה ב-4 תשלומים!

,,אלסקה''
מקנה לך אפשרות
לרכוש מלתחה שלמה
לסתיו ולחורף
ב־4 תשלומים
חדשיים שווים.
לכל קניה מעל –.4,000 ל''י
מתוך המבחר האופנתי של
,,אלסקה''

קני החורף בלירה של האביב הבא...

בבית האופנה לב דיזנגוף
(Dizengoff Center)
בחולון: שד' קוגל פינת סוקולוב
במפעל: רח' יעבץ 30, ת''א
ובקרוב:,,אלסקה'' ברמת־גן.

את נראית נהדר - אלסקה alaska

ב"ט כסלו תש"ם, 19.12.1979 מיספר 2207 80 עמודים שנה 44 המחיר: 35.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

שערורית הכדרסל
דופקים את השחורים